

תוכן עניינים

1.....	תוכן עניינים
5.....	תואר ראשון
7.....	אנתרופולוגיה דיגיטלית
12.....	אנתרופולוגיה של דת
15.....	אנתרופולוגיה של הנפש הרוסית
21.....	אנתרופולוגיה של זיכרון – שואה ורצח-עם
31.....	אנתרופולוגיה של מוזיאונים: כוח, זיכרון וזהות
39.....	אנתרופולוגיה של רובוטיקה
47.....	אפריקה והשואה: היבטים חברתיים, תרבותיים ופוליטיים
55.....	אתנוגרפיה אפריקאית: המקרה של בוצואנה
60.....	אתניות בישראל : היבטים אנתרופולוגיים
64.....	בין פרט למבנה - חקר רשתות חברתיות
68.....	הדרך והמראה: התיירות כתופעה חברתית
78.....	החברה הישראלית
87.....	החברה הפלסטינית הערבית בישראל: בין לאומיות לאזרחות
96.....	החיים בנגב
105.....	הממלכתיות וחלופותיה: טכסים רשמיים ואלטרנטיביים בישראל
112.....	הפוליטיקה של הפורנוגרפיה
117.....	זיכרון, היסטוריה, ומורשת בחיי היומיום
128.....	חומר נוף וחברה
132.....	ילודה, ילדות והורות
137.....	יסודות הסוציולוגיה
143.....	כלכלה, חברה ותרבות
147.....	כלכלה, מדינה ופוליטיקה
152.....	כתיבה מדעית בסוציולוגיה-אנתרופולוגיה: טכנולוגיה וחברה

160	כתיבה מדעית בסוציולוגיה-אנתרופולוגיה: סוציולוגיה ואנתרופולוגיה של בריאות וחולי
176	מבוא לאנתרופולוגיה - סמסטר א'.....
182	מבוא לאנתרופולוגיה - סמסטר ב'.....
188	מבוא לניתוח חברתי של מדע וטכנולוגיה (STS).....
193	מבוא לריבוד ואי-שוויון.....
198	מבוא לשיטות מחקר כמותיות במדעי החברה.....
201	מגדר, גזע ומעמד בארצות הברית בימינו.....
212	מהפכת הפריין.....
218	מרוקו כשדה אתנוגרפי.....
222	מרחב, מוביליות מעמדית ועצמי הניאו-ליברלי.....
228	משפחה ומגדר במזרח התיכון.....
237	"ניהול קריירה בעולם משתנה" – פרקטיקום לסטודנטים לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה.....
244	ניתוח חברתי של סוגיות סביבתיות.....
252	נפש, שחרור, וידע/כוח.....
258	נצרות, איסלאם, יהדות: מבוא אנתרופולוגי השוואתי.....
264	סוגיות חברתיות בתולדות השואה וזכרה.....
278	סוגיות סוציולוגיות בחקר המשפחות: מבט השוואתי.....
286	סוציולוגיה של התרבות.....
294	פוליטיקת הזיכרון בפולין.....
302	פושעים, שוטרים ותרבות פופולרית.....
307	צפון אירלנד: סוציולוגיה של חברה שסועה.....
315	"קאובי של שושנים": מבטים אנתרופולוגים וסוציולוגיים על גברים וגבריות בישראל.....
321	שבטים, מגזרים ושסעים: החברה בישראל בראי המספרים.....
337	שיטות מחקר איכותניות.....
346	שיטות מחקר כמותיות.....
349	תיאוריות אנתרופולוגיות.....
366	תיאוריות סוציולוגיות.....

372.....	תיאוריות של תרבות
377.....	תיירות, היסטוריה וזהויות במזרח ודרום מזרח אסיה
384.....	תרבות בהגירה
386.....	תרבות בתרגום – סמינר מחקר
	Germany post 1945: East, West, Germans, Migrants, Memories, and
388.....	Nostalgia
	Jewish Revivals, and Jews in Unexpected Places: The Jewish Caribbean
393.....	
	Reviving Jewish Memories or Jewish Revival? The cases of Spain,
397.....	Germany, and Poland
401.....	The Sociology and Anthropology of Migration: Europe and Beyond
406.....	תואר שני
407.....	אוטואנתוגרפיה- שיטות מחקר בינאיש
410.....	גישות למחקר איכותני עבור תואר שני
422.....	דימיון העתיד וכסף
434.....	ייעוץ ארגוני בארגונים גלובליים
445.....	יסודות, שיטות ותאוריות בסוציולוגיה ואנתרופולוגיה: קורס השלמה למ.א.
461.....	מדינה לאומיות ותפוצות
466.....	מחאה ומדיה חדשה במרחב הציבורי
475.....	מסורת - Tradition
484.....	משטרים רגשיים במעבר
491.....	משפחה ועבודה בשוק עבודה משתנה
505.....	סדנת דוקטורנטים תשפ"ב
506.....	סוגיות מתקדמות בחברה, מדע וטכנולוגיה (STS)
520.....	סמינר קדם תזה 2022
523.....	סמינר תזה מתקדם 2022
525.....	עונש המוות: סוציולוגיה, היסטוריה תרבות
529.....	פרקטיקום בסוציולוגיה ארגונית

534.....	שיטות מחקר אתנוגרפיות מתקדמות
541.....	שיטות מחקר כמותיות למוסמכים: ניתוח נתונים
547.....	תיאוריות ארגוניות
554.....	תאוריות של חברה א'
559.....	Ethnographies of Complex Belongings
568.....	Marginal Europeans or Europe's Margins?
574.....	World Anthropologies and Sociologies

תואר ראשון

אנתרופולוגיה דיגיטלית

ד"ר יעלה להב רז

מסטר א' תשפ"ב

יום א' 08:00-10:00

lahavraz@bgu.ac.il

שעת קבלה: משתנה, בתיאום מראש.

תיאור הקורס

אתנ.ם קוראים.ות את הסילבוס הזה בטלפון. או בטאבלט. או במחשב הנייד/נייח שלכן.ם. בין אם תרצו או לא, אתם.ן חלק בלתי נפרד מהעולם הדיגיטלי. מכיון שלא ניתן להתעלם מהנוכחות של טכנולוגיות דיגיטליות בחייהם של א.נשים, קורס זה יתמקד בתת הדיסציפלינה המתהווה של אנתרופולוגיה דיגיטלית, תוך בחינת הדרכים בהן כלים אנתרופולוגיים ואתנוגרפיים יכולים לסייע לנו להבין טוב יותר את החוויה האנושית העכשווית ואת יחסי הגומלין וההשפעות ההדדיות בין בני אדם ואמצעים טכנולוגיים. במהלך הקורס הסטודנטים.יות יחשפו לנושאים ולגישות תיאורטיות שונות כלפי 'הדיגיטלי' והאופן בו התפתחויות טכנולוגיות מאתגרות את גבולות הזמן והגיאוגרפיה וכתוצאה, גם את ההבנות שלנו מהי משמעות היות אנוש. בנוסף, נבצע דיון במתודולוגיות הנדרשות לחקר תופעות אלה, בין אם חוקרים את הדיגיטל או בדיגיטל. במהלך הקורס נעסוק במגוון נושאים כגון העצמי המקוון, קהילות מקוונות, שלטון האלגוריתם, גיימינג, אקטיביזם מקוון והאנטומיה של ההאשטאג, אהבה וחיזור בעידן הדיגיטלי ועוד.

דרישות הקורס

הקורס מחייב נוכחות סדירה ופעילה וקריאה שוטפת של המאמרים. הסטודנטים.יות ידרשו להגיש שלוש מטלות במהלכו.

מבנה הציונים

10% נוכחות סדירה, קריאה שוטפת של המאמרים לפני השיעור ונוכחות פעילה.

25% הגשת יומן אוטו-אתנוגרפי: "החיים שלי ברשת"

25% הגשת אוטוביוגרפיה חזותית: ניתוח וויזואלי

40% אקטיביזם מקוון והאנטומיה של ה-#האשטאג: מטלה קבוצתית

שיעורי הקורס

הקורס בנוי משבעה שערים הכוללים נושא רחב ובתוכו דוגמאות וכיווני מחשבה אינטרדיסציפלינריים. קצב ההתקדמות יקבע לאורך הסמסטר. הערה: יתכנו שינויים בסדר השיעורים וברשימת הקריאה.

שער ראשון: מבוא

מהי אנתרופולוגיה דיגיטלית

Miller, D. 2018. Digital Anthropology. In: *The Cambridge Encyclopedia of Anthropology* (eds) F. Stein, S. Lazar, M. Candea, H. Diemberger, J. Robbins, A. Sanchez & R. Stasch. <http://doi.org/10.29164/18digital>

Miller, D., Horst, H. (2012). The digital and the human: A prospectus for digital anthropology. In: Miller, D., Horst, H (Eds). *Digital Anthropology*. Berg Publishers, 3–35.

מהי מדיה חברתית

Miller, D. et al. (2016). Chapter 1: What is social media? In: *How the world changed social media*. (pp. 1-9). London: UCL Press

שער שני: גישות ותיאוריות שונות לחקר והבנת הדיגיטלי

Mirca Madianou, M. & Miller, D. (2012). Polymedia: Towards a new theory of digital media in interpersonal communication. *International Journal of Cultural Studies* 16(2): 169–187.

קריאה מומלצת:

Gabriella Coleman, G.E (2010). Ethnographic Approaches to Digital Media. *Annual Review of Anthropology*, 39:487-505

Boyd D.M. (2011). Social Network Sites as Networked Publics: Affordances, Dynamics, and Implications. In: Papacharissi, Z. (Ed). *A Networked Self-Identity, Community, and Culture on Social Network Sites*. (pp. 39-58). New York: Routledge.

שער שלישי: העצמי בעידן הדיגיטלי

האדם הרשתי

הראווי, ד' ([1985] 2006). מניפסט לסייבורג : מדע , טכנולוגיה ופמיניזם סוציאליסטי בשלהי המאה העשרים. בתוך: פוגל ביז'אווי, ס' ושות' (עורכות). ללמוד פמיניזם: מקראה-מאמרים ומסמכי יסוד בחשיבה פמיניסטית (עמ' 276-326). רעננה: הקיבוץ המאוחד, האגודה הישראלית ללימודים פמיניסטיים ולחקר המגדר

Turkle, S. (2006). Always on/always-on-you: the tethered self. In: Katz, J. (ed). *Handbook of mobile communications and social change*. Cambridge, MA: MIT Press.

קריאה מומלצת:

Bakardjieva, M. & Gaden, G. (2012). Web 2.0 Technologies of the Self. *Philos. Technol.* 25:399–413.

העצמי, נרקיסזם והסלפי

Marwick, A. (2015). Instafame: Luxury Selfies in the Attention Economy. *Public Culture* 27(1 75): 137–160.

Syme, Rachel. 11/20/2015. "SELFIE: The Revolutionary Potential of Your Own Face, in Seven Chapters." <https://medium.com/matter/selfie-fe945dcba6b0#8cac>

שער רביעי: אהבה, חיזור ומיניות בעידן הדיגיטלי

חיזור ואינטימיות מסכית

Fullick, M. (2013). "'Gendering' the Self in Online Dating Discourse." *Canadian Journal of Communication* 38(4): 545-562

רובוטי מין

Woodward, S. (2020). Digisexuality, erotobotics and the future of intimacy. *New Zealand Sociology* 35(2): 99-119.

שער חמישי: קהילות מקוונות

לב און, א' (2015). מבוא. בתוך: לב-און א' (עורך). קהילות מקוונות. (עמ' 7-23). תל אביב: רסלינג.

קריאה מומלצת:

Alix Rufas, A. & Hine, C. (2018). Everyday connections between online and offline: Imagining others and constructing community through local online initiatives. *New media & society*, 20(10) 3879–3897.

שער שישי: אקטיביזם מקוון והאנטומיה של ההאשטאג

Lahav-Raz, Y. (2020). Narrative Struggles in Online Arenas: The Facebook Feminist Sex Wars on the Israeli Sex Industry. *Feminist Media Studies*, 20(6): 784-800.

קין, ע' (2020). האם #כולנו_יוסף_סלמסה? שימוש של צעירים ממוצא אתיופי בהאשטאג כחלק ממחאתם נגד אלימות משטרית. עיונים בשפה וחברה, 13(1): 154-171.

קריאה מומלצת

Bonilla Y and Rosa J (2015) #Ferguson: Digital protest, hashtag ethnography, and the racial politics of social media in the United States. *American Ethnologist*, 42(1), 4–17.

Mendes, K., Ringrose, J., & Keller, J. (2018). #MeToo and the Promise and Pitfalls of Challenging Rape Culture through Digital Feminist Activism. *European Journal of Women's Studies*, 25(2): 236-246.

Loza, S. (2014). "Hashtag Feminism, #SolidarityIsForWhiteWomen, and the other #FemFuture." *Ada: A Journal of Gender, New Media, and Technology* 5. <https://adanewmedia.org/2014/07/issue5-loza/>

שער שביעי: שלטון האלגוריתם

Seaver, N. (2017). "Algorithms as Culture: Some Tactics for the Ethnography of Algorithmic Systems." *Big Data & Society* 4 (2): 1–12.

Christin, A. (2020). The ethnographer and the algorithm: beyond the black box. *Theory and Society*. <https://doi.org/10.1007/s11186-020-09411-3>.

קריאה מומלצת:

Kotliar, D.M (2020). Data orientalism: on the algorithmic construction of the non-Western other. *Theory and Society* <https://doi.org/10.1007/s11186-020-09404-2>

Wilf, Eitan 2013 "Toward an Anthropology of Computer-Mediated, Algorithmic Forms of Sociality." *Current Anthropology* 54(6): 716–739.

אנתרופולוגיה של דת

אנדרה לוי

הקורס יפרוס את הדיונים המרכזיים שהתעצבו לאורך מאתיים שנות של האנתרופולוגיה בשאלת הדת וידגים עד כמה דיונים אלו מהווים את ליבת הדיון האנתרופולוגי. הקורס יברר עד כמה ההתעניינות האנתרופולוגית דווקא בסוגיות הדת מייצרת הפער פוליטי ואפיסטמי בין חוקר לנחקר ובין "מערב" ל"שאר" (The West and the Rest).

דרישות הקורס:

חובת נוכחות.

קריאה רציפה של המאמרים (מסודרים על פי סדר המפגשים).

הצגה וניהול דיון על מאמר (30% מהציון הסופי).

הגשת עבודת בית (70% מהציון הסופי).

רשימת קריאה*:

הרהורים על מחשבות אנתרופולוגיות ראשונות

Merli , Dominique

2012 Durkheim, Lévy-Bruhl, And "Primitive Thinking": What Disagreement?

L'année Sociologique. 62:429-446.

https://www.cairn-int.info/article-E_ANSO_122_0429—durkheim-levy-bruhl-and-primitive-think.htm

Boas, Franz

1901 The Mind of Primitive Man. *The Journal of American Folklore*, 14(52), 1-11.

https://www.jstor.org/stable/533099?seq=1#metadata_info_tab_contents

Laavanyan, Ratnapalan

2008 E. B. Tylor and the Problem of Primitive Culture, *History and Anthropology*, 19:2, 131-142.

(המאמר מקוון בספריה)

גישות חיצוניות/רציונליות לדת

האריס, מרווין

1991 בני מיננו. תל אביב: ספריית מעריב. 229-245.

Evans-Pritchard, E.E.

1965 Theories of Primitive Religions. Oxford: At the Clarendon Press. 48-77.
https://monoskop.org/images/e/e1/Evans_Pritchard_E_E_Theories_of_Primitive_Religion_1965.pdf

Middleton, John

1973 Secrecy in Lugbara Religion. *History of Religions*. 12(4):299–316.
https://www.jstor.org/stable/1062124?read-now=1&refreqid=excelsior%3A9b60e3c85833c257222952fc4572c0de&seq=1#page_scan_tab_contents

Allen, Douglas

1972 Mircea Eliade's Phenomenological Analysis of Religious Experience. *The Journal of Religion*, 52(2):170–186.
https://www.jstor.org/stable/1201637?read-now=1&refreqid=excelsior%3A779514e94678d5f7168242052d21b856&seq=1#page_scan_tab_contents

גישות פנימיות/חוויתיות לדת

גירץ, קליפורד

1990 הדת כמערכת תרבותית. פרשנות של תרבויות. תל אביב: כתר הוצאה לאור. פרק רבעי.

Geertz, Hildred

1975 An Anthropology of Religion and Magic, I. *The Journal of Interdisciplinary History*. 6(1). 71-89.
https://www.jstor.org/stable/202825?refreqid=excelsior%3Afad8527bfd60865dd8b2b38f5ce71698&seq=1#metadata_info_tab_contents

Thomas, Keith

1975 An Anthropology of Religion and Magic, II. The Journal of Interdisciplinary History. 6(1). 91-109.

https://www.jstor.org/stable/202826?seq=1#page_scan_tab_contents

Geertz, Clifford

2005 Shifting Aims, Moving Targets: On the Anthropology of Religion. The Journal of the Royal Anthropological Institute. 11(1): 1-15.

*שימו לב! ייתכנו שינויים ברשימת הקריאה. הנכם מתבקשים לעקוב.

אנתרופולוגיה של הנפש הרוסית

2021-2022 (שנתי)

תואר ראשון, קורס בחירה אזורי

יום שני 14:15-15:45

מספר הקורס: 102.1.0068

מרצה: דר' יוליה לרנר

julialer@bgu.ac.il

שעות קבלה בתאום

[הסילבוס אינו סופי]

הסילבוס הסופי של הקורס יותאם למספר המשתתפים ומתכונת עדכנית של הוראה

[באוניברסיטה]

הקורס יעסוק בסוגיות אנתרופולוגיות וסוציולוגיות הנוגעות לכינון תרבותי-פוליטי של הסובייקט – תפישת העצמי, פנימיות האדם, אישיות וזאת דרך התעמקות בהקשר התרבותי הרוסי. המבט של הדיסציפלינה האנתרופולוגית ישמש את הקורס לבחינה של הדימוי היציב (סטרייטיפ חיצוני או סגנון תרבותי מובחן ומטופח) של הדרך הרוסית התרבותית לאהוב, לדבר, לעבוד, לחנך ילדים, לזכור ולהנציח (ועוד).

נמפה את מושגי "הנשמה" כפי שהם מעוגנים בשפה, ביחסים עם פרקטיקות תקשורת, נברר יחסים של הנשמה עם אידיאולוגיה, עם מוסר, עם תפישות של שכלידע, עם גוף (כולל מגדר ומיניות). נלמד על הפרקטיקות היומיומיות האלה כפי שהן מעוצבות על ידי הקשר היסטורי פוליטי. עיקר ההתבוננות שלנו בנפש הרוסית תהיה על המאה העשרים עם הגעתנו לשיאו של הפרוייקט המודרני לבניית האדם החדש, מימושו בגרסה הסובייטית וקצת אחריו, זאת עם

הצעות הן לספרות הרוסית של המאה התשע עשרה והן לתקופה הפוסט-סובייטית של היום. בדיון על ההווה נפנה למופעים של הרוסיות כפי שהיא מתהווה היום בישראל במפגש עם תרבות הישראלית.

במטרה לעשות זאת במהלך שני הסמסטרים נפנה גם ללמידה של לרקע התרבותי ההיסטורי הרוסי ולאירועים פוליטיים שעיצבו את התודעה הקולקטיבית התרבותית הרוסית – המונרכיה הרוסית, הריבוד החברתי ברוסיה, הקולוניאליזם הרוסי, הדת האורתודוקסית הנוצרית, המקום של שכבת המשכילים והספרות הרוסית, המהפכה וכינון התרבות הסובייטית, המלחמה הפטריוטית הגדולה והתפרקותה של ברית המועצות.

המופעים של "הנפש הרוסית" אל מול סגנונות תרבותיים אחרים המוכרים לנו (וקודם כול המודל הישראלי) ישמשו את הבנה הכללית יותר ותיאורטית שלנו לגבי האופן בו תפישת העצמי מכוננת על ידי מערכת תרבותית, דתית, אידיאולוגית, דיון ביחסי הפרט-קולקטיב והגבולות המשתנים של הפרטיות.

הקורס ישלב בנוסף לקריאה בספרות מחקרית גם צפייה בסרטים עלילתיים ודוקומנטריים מלאים, וכן קטעים מספרות יפה (כלומר, לא אקדמית) לעבודה עצמית של הסטודנטים. בסמסטר ב' מתוכננת עבודה משותפת עם קבוצה של סטודנטים הלומדים באוניברסיטה בסנט-פטרבורג (HSE), מפגשים אלה יתקיימו באנגלית ויכולים לדרוש חריגה מהל"ז הרגיל של הקורס. הם יערכו בצורה מתוקשבת.

חובות הקורס:

השתתפות פעילה של הסטודנטים בשיעורים ובפעילות המוצעת במהלך הקורס עד 10 נקודות מהציון הסופי.

השתתפות בסידור\מפגש 5 נקודות מהציון הסופי.

הכנת התייחסות לקריאה או צפייה או חומר נלווה לקורס במהלך השיעור עד 5 נקודות מהציון הסופי.

השתתפות ראווית בפורומים וירטואליים תזכה את התלמידים במספר נקודות לזכות (בהתאם למספר המשימות במהלך הסמסטר) עד 60 נקודות מהציון המלא (היעדרות והעדר השתתפות תפחית בהתאם).

מטלה סופית עד 20 נקודות מהציון הסופי.

מבואות וספרים לקרוא מתוכם בדרך

סרט "הנשמות הקרות" על השחקן שמפקיד את נשמתו במחסן

Cold Souls <https://www.imdb.com/title/tt1127877/>

אווה אילוז, 2008. עמודים מתוך ספרה "אינטימיות קרה".
יוליה לרנר, 2020. "העידן הרגשי" (ערך בלקסיקון החברתי לקורונה).

מיטל שפירא, "שישה צעדים לאושר: מפגש עם הפסיכולוג הנערץ של הקהילה הרוסית
בישראל (מיכאיל לבקובסקי). עיתון הארץ 2018.

Berdiaev N. The Soul of Russia.

Gorrer, G. 2001. "The Psychology of great Russians" in *Russian culture* by
M. Mead, Geoffrey Gorer, John Rickman. New York : Berghahn Books.

Wierzbicka, A. 2003. Russian Cultural Scripts: The Theory of Cultural Scripts
and Its Applications. *Ethos* 30 (4): 401-432.

Dale Pesmen, 2000. *Russia and Soul: an Exploration*, Cornell University
Press.

Wierzbicka, Anna. 1989. "Soul and Mind: Linguistic Evidence for
Ethnopsychology and Cultural History". *American Anthropologist* 91:41-58

Kharkordin, Oleg. 1999. *The Collective and the Individual in Russia: A Study
of Practices*. Berkeley and Los Angeles: University of California Press.

Kharkordin, Oleg. 1995. "The Soviet Individual: Genealogy of a Dissimulating
Animal". In *Global Modernities*, ed. By M. Featherstone et al. London: Sage.

Etkind, Alexander M. 1996. "Psychological Culture". Pp. 99-125 in *Russian
Culture at the crossroads: Paradoxes of Postcommunist Consciousness*, ed.
By D.N. Shalin. Boulder: Westview Press.

Shlapentokh, V. 1989. *Public and Private Life of the Soviet People: Changing
Values in Post-Stalin Russia*. NY: Oxford Univ. Press;

Shlapentokh, V. 1984. *Love, Marriage, and Friendship in the Soviet Union :
Ideals and Practice*. New York: Praeger.

דפוס ביטוי העצמי והקולקטיבי

לרנר יוליה וקלאודיה זבנוביץ'. 2016. "שיח תרפויטי בתרגום לרוסית: ניתוח תוכנית ריאליטי בטלוויזיה פוסט-סובייטית". בתוך מעבר לקליניקה: שיח פסיכולוגי בתרבות העכשווית.
Ries, N. (1997). *Russian Talk: Culture and Conversation during Perestroika*. Ithaca, NY: Cornell University Press.

תחרות בישול מאסטרשף ישראל ומאמר ניתוח על ביטויים רגשיים ובישול כמסע לגילוי העצמי

(לינקים באתר הקורס)

Grosz R. and J. Lerner. 2020. "Gastro-emotivism: How MasterChef Israel Produced Produces Therapeutic Collective Belongings". *European Journal for Cultural Studies*.

סרט "נחיה עד יום שני" (1968) (הלינק באתר)

Svetlana Stephenson, 2021, "A Ritual Civil Execution": Public Shaming Meetings in the Post-Stalin Soviet Union. *Journal of Applied Social Theory*. Vol 1, No 3 (2021), 112 – 133.

כתריאל תמר. 1999. "שיחות נפש' באתוס הישראלי". עמודים 171-190 בתוך ספרה מילות מפתח: דפוס תרבות ותקשורת בישראל, תל-אביב: אוניברסיטת חיפה וזמורה ביתן.

סרט על פי המחזה של יהושע סובול ליל העשרים

<https://www.youtube.com/watch?v=F1aqLs-eFXg>

הלבק, יוכן, 1997. 'עיצוב הנפש הסטליניסטית: יומנו של סטפן פודלובני'. זמנים 59, 101-87.

עיצוב הגוף הנשמה והגוף

Volkov, V. 2000. "The Concept of 'Kulturnost': Notes on the Stalinist civilizing process". Pp. 210-230 in Fitzpatrick, Sh. (ed) 2000. *Stalinism: New Directions*. London: Routledge.

The Factory of Gestures: Body Language in Film by Oksana Bulgakowa.
Potemkin Press 2008.

(סרט פרוייקט דוקומנטרי על עיצוב הגוף הסובייטי)

זיכרון אישי וקולקטיבי

Leykin, I. 2015. Rodologia: Genealogy as therapy in Post-Soviet Russia.
Ethos 43(2): 135-164.

Anna Prashizky and Larissa Remennick. 2021. Ethnic trauma in migration:
FSU-born Israeli women's narratives in an online support group. *Ethnicities*

נשמה דתית ופסיכולוגיה

רב לייטמן על הנשמה

<http://www.kab.co.il/kabbalah/%D7%97%D7%99%D7%99%D7%9D-%D7%97%D7%93%D7%A9%D7%99%D7%9D-%D7%AA%D7%95%D7%9B%D7%A0%D7%99%D7%AA-523-%D7%9E%D7%94%D7%99-%D7%A0%D7%A9%D7%9E%D7%94>

Lerner J. 2019. "Saving the Post-Soviet Soul: Religion as Therapy in the Narratives of Russian-speaking Migrant Women". Pp. 74-91 in *Assembling Therapeutic: Cultures, Politics and Materiality*. Edited by Salmenniemi, S., Nurmi, J., Perheentupa I. and Bergroth, H. London: Routledge.

Tucker, J. 2002. New Age Religion and the cult of the Self. *Society* 39:2, 46-51.

Fischer, Shlomo. "Radical Religious Zionism: From the Collective to the Individual". P. 285 in *Kabbalah and Contemporary Spiritual Revival* (2004), edited by Boaz Huss. BGU Press.

פסיכולוגיה בהגירה

ערן רולניק. 2004. "אדיפוס בפלשתינה: הגירה של הפסיכואנליזה ממרכז אירופה לארץ ישראל". *זמנים* 88: 44-62.

גליה פלוטקין. 2012. "פסיכולוגיה קולטת עלייה". מתוך הקובץ "רוסים בישראל: הפרגמטיקה של תרבות בהגירה"

תסריט האהבה, המיניות והמגדר

https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%90%D7%A0%D7%94_%D7%A7%D7%90%D7%A8%D7%A0%D7%99%D7%A0%D7%94

סרט "אירוניה של הגורל" (1975) (לינק באתר הקורס)

פרק 1 מסדרה של אורנה בן-דור "סקס ישראלי" (2004-5) (לינק באתר הקורס)

Michelle A. Parsons. 2014. *Dying Unneeded: The Cultural Context of the Russian Mortality Crisis*. Vanderbilt University Press.

סרט "מוסקבה לא מאמינה בדמעות" (1980) (לינק באתר הקורס)

Zbenovich, C. and J. Lerner. 2013. "Vospitanie - eto rabota: Intercultural Encounters in Educational Communication within Russian-Speaking Families in Israel. Russian Journal of Communication (special issue on 'Russian interpersonal communication') 5(2):119-140.

Ekaterina Protassova (2021) Emotional development in the educational preschool programs of Soviet and Post-Soviet Times, *Russian Journal of Communication*, 13:1.97-109.

דורית רואר-סטריאר ומרים רזנטל. "מעבר בין תרבותי והשפעותיו על הורות וחיברות ילדים" פרק מהספר של תמה חלפין "לינה משותפת" וסרט "ילדי השמש" (2007)

אנתרופולוגיה של זיכרון – שואה ורצח-עם

סמינר ב.א. שנתי

יום שלישי 10.00 – 12.00

מרצה: פרופ' ג'קי פלדמן.

טלפון ומייל: 08-647-2083, jfeldman@bgu.ac.il

בנין 72 חדר 382

הקורס מבוסס על מפגשים בכיתה. במידה שנעבור לזום, יחולו שינויים בהתאם.

הנצחת העבר משחקת תפקיד מרכזי בעיצוב התרבות. הקורס ינתח את הצורות המשתנות של זיכרון השואה, ייצוגה והנצחתה. בין התופעות שייחקרו: סוגי עדות, טקסי ואתרי הנצחה, תיירות שואה, מוזיאונים, השואה במדיה דיגטלית, בדיחות שואה, והפוליטיקה של רצח עם בישראל. הקורס יחקור איך זיכרון השואה מתכתבת עם מקרים אחרים של רצח עם, אלימות המונית, וטראומה.

הסמסטר הראשון וחלק מהסמסטר השני יוקדשו ללימוד תכנים בנושא זיכרון השואה ורצח עם, כולל ביקור במוזיאון לזכר השואה, ושיחות אורח עם חוקרים ומחנכים מהעולם. רוב הסמסטר השני יוקדש להצגה ראשונית של הפרוייקט, לשיחות על טקסי יום השואה, להצגת העבודות הסמינריות בהתהוותן, וליצירת פודקאסט בנושא הסמינר. סטודנטים יעלו שאלות על מאמרים במודל, שיהוו בסיס לדיון בכיתה. כל סטודנט יציג מאמר רשות אחד בכתב ובכיתה ויכתוב עבודה סמינריונית המבוססת על מחקר אמפירי שיוצג גם בכיתה במהלך השנה. בסוף השנה נקליט גם פודקאסט כיתתי המבוסס על העבודות הסמינריות.

מילות מפתח: זיכרון קולקטיבי, שואה, רצח עם, הנצחה, טראומה, עדות, פוליטיקה של זיכרון

The commemoration of the past plays a central role in the collective work of culture. The course will critically evaluate the changing forms of Holocaust testimony, representation and commemoration. Among the phenomena to be studied are: ceremonies, Holocaust tourism and museums, the Holocaust in digital media, Holocaust humor, and the politics of genocide in Israel. The

course will also comparatively explore other commemorations of mass violence, trauma, and genocide. Students will conduct observations around Yom Hashoah, participate in an excursion to a Holocaust museum, summarize and present articles in class and write an empirically-based final paper, to be presented in several stages. At the end of the second semester, we will record a podcast based on class research.

חובות הקורס ומבנה הציון:

נוכחות חובה והשתתפות פעילה בכיתה (כולל העלאה למודל של שאלות/תשובות על מאמרי החובה לפני השיעור), והצגת מאמר אחד בכיתה ובכתב במהלך השנה (15%) השתתפות בסיור + כתיבת דו"ח אנליטי (5%).

עבודת סיום על אתר/פרקטיקה של זיכרון שואה/רצח-עם הכוללת מרכיב אתנוגרפי או סדרת ראיונות. הנושא ייקבע לאחר התייעצות איתי. העבודה המחקרית הראשונית תוגש בכתב ותוצג בכיתה לקראת פתיחת הסמסטר השני (10%). העבודה המתקדמת תוצג בעל פה בכיתה ובכתב לקראת סוף הסמסטר השני (10%) ותוגש במהלך הקיץ (60%). הצגת העבודות במהלך הסמסטר השני יעזרו בגיבוש העבודה הסופית.

פירוט התכנים:

השיעור יפרט גישות שונות לזיכרון הקולקטיבי של שואה ורצח עם. בעוד שרוב השיעורים יעסקו בזיכרון השואה, ייעשו השוואות עם זיכרון של אירועי רצח עם אחרים.

מבין השאלות שנדון בהן: איך משקפות ומבנות פרקטיקות הנצחה וחינוך הבנות ושינויים היסטוריים בחברה הישראלית ובתרבותה? איזה משקל יש למייסדי אתרים ולאמרגני טקסים בעיצוב משמעות? האם כל הזכרים שווים? מה קורה בהתנגשות בין הזכרונות סביב פרקטיקות דומות או אתרים משותפים? מה הקשר בין הזיכרון האישי, המשפחתי והלאומי? איך שינויים תרבותיים, כוחות פוליטיים עולמיים, ומעבר בין-דורי משפיעים על זיכרון שואה ורצח עם? האם הדרכים לזכור, הכורח לזכור והחובה לזכור דומים בתרבויות שונות? איזו השפעה יש למקום על זיכרון השואה ורצח-עם? איך משתנים פרקטיקות של זיכרון בעקבות שינויים בטכנולוגיה, כמו טלפונים חכמים ומדיה חברתית?

מס' שיעור	תאריך	נושא	קריאת חובה – בהמשך יסומן מאמר אחד (או שניים קצרים) בכל שבוע כמאמר(י) חובה. היתר – מאמרי
-----------	-------	------	---

רשות להצגה בכיתה (ע"י סטודנט אחד) או כמקור מומלץ לעבודות סמינריות.			
סגל - ג'נוסייד אורון - ג'נוסייד - הגדרות חוק יד ושם Sanford, V. (2009). WHAT IS AN ANTHROPOLOGY OF GENOCIDE?	מבוא – שואה ורצח עם - הגדרות.	19.10	1
Assmann, A. - Memory - Individual - Collective נורה - מחזות זיכרון Halbwachs, M. – The Collective Memory, pp. 22-30, 60-76.	זיכרון קולקטיבי וזיכרון אישי	26.10	2
Lustick - Four Constructions באואר - המטס מעל אושוויץ Friedlander - Memory of the Shoah in Israel - Bauman - victims by proxy	הפוליטיקה של זיכרון השואה בארץ	2.11	3
דן בר-און, בין פחד לתקווה, עמ' ??. ירושלמי – זכור , עמ' ??	העברת זיכרון השואה במשפחה ובדת	9.11	4
Levy and Sznajder - Cosmopolitan Memory of the Shoah Rothberg – Multidirectional Memory - p. 1-28.	השואה כנרטיב בינלאומי	16.11	5
Ozyurek - Muslim minorities, Germany, Holocaust memory	השואה ופוליטיקה של זהויות בגרמניה	23.11	6
נא לצפות בסרט של יעל ברתנא, "חומה ומגדל". יעל ברתנא - חומה ומגדל קישור לאתר אינטרנט Zulewska - Polish-Israeli relations on current Shoah memory laws יאן גרוס - שכנים - עמ' 29-43, 133-134 ??	השואה ודמות היהודי בפולין היום	30.11	7

8	7.12	שואה ונכבה	בשיר, בשיר ועמוס גולדברג. 2016. "מבוא: על האפשרות לדבר את השואה והנכבה יחד", עמ' 7-18. "הרהורים על זיכרון, טראומה ולאומיות בישראל/ פלסטיין", עמ' 19-52,
9	14.12	ביקורת על השואה כאמצעי לחינוך לזכויות אדם שיחה עם לאה דוד	David, L., Moral Remembrance and New Inequalities David- the emergence of Dealing with the Past
10	21.12	מוזיאונים לשואה ולזיכרון	Cole, Tim. 2004, "Nativization and Nationalization: A Comparative Landscape Study of Holocaust Museums in Israel, the US and the UK", <i>Journal of Israeli History</i> 23/1: 130-145. Goldberg, Amos. 2012. The 'Jewish Narrative' in the Yad Vashem Global Holocaust Museum. <i>Journal of Genocide Research</i> , 14(2), 187–213. *James Young. 1993. <i>The Texture of Memory: Holocaust Memory and Meaning</i> , New Haven: Yale University Press, pp. ??.
	24.12	ביקור ביד ושם ובהר הרצל	יום שישי. יציאה מבאר-שבע ב-7:00. חזרה עד 16:00. התאריך עלול להשתנות.
11	28.12	עדות והבנייה	פלמן, ש. ולאוב, ד. - עדות - פרקים 2, 3 Handelman, D. Absence Rising: Little Holocaust Stories צפייה בקטעים של הסרט שואה של קלוד לנצמן Hirsch, M. - Postmemory פלמן, ש. - על "שואה" של קלוד לנצמן
12	4.1	עדות, טראומה, ומעבר בין-דורי של טראומה	Pinchevski - Trauma and Media Kidron - Comparing Jewish-Israeli and Canadian-Cambodian legacies of trauma

קלרמן, נ' (2007). העברה של טראומת השואה, עמ' 286 - 303.			
Kidron, Being there Together - Dark Tourism Young - Liebeskind's Museum Reynolds - Consumers or Witnesses?	תיירות באתרי שואה ובמוזיאונים לשואה	11.1	13
			סמסטר ב
	הצגת עבודה ראשונית בכיתה	סוף חודש פברואר- ראשית חודש מרץ	1
	הצגת עבודה ראשונית בכיתה		2
שיחה עם חברי המוזיאון לשואה ורצח עם, JOHANNESBURG	זיכרון מן השוליים – הוראת השואה ורצח עם בדרום אפריקה		3
Patt - Yad Vashem you so fine TAGLIT YAD VASHEM https://vimeo.com/35660324 האם העם היהודי לא סבל מספיק? https://www.facebook.com/ynetarbut/posts/1321824214509387/ Zandberg - Critical Laughter	הומור על השואה		4
Benzaquen - Holocaust Testimony on Social Media Kansteiner - Holocaust in 21st Century Shandler - Holocaust Memory in a Digital Age - podcast אינטרנט קישור לאתר	השואה ומדיה חדשה		5

Handelman - Opening Holocaust Day at Yad Vashem Kook - Zikaron Basalon	טקסי שואה, ניתוח טקס יום השואה	לקראת יום השואה	6
	ייקבע בהמשך		7
		חדשים מאי-יוני	
	הצגת עבודה סמינרית		8
	הצגת עבודה סמינרית		9
	הצגת עבודה סמינרית		10
	עבודה על הפודקסט		11
	עבודה על הפודקסט		12
	עבודה על הפודקסט		13
לדוגמא לפודקאסט משנים קודמות, ראו: https://made-in-bgu.pinecast.co/episode/2a2f2f43/	הקלטת הפודקאסט בסטודיו	אמצע יוני: סוף שנת הלימודים	

המאגר כולל מאמרי חובה ומאמרי רשות (להצגה בכיתה או כמקורות לעבודות).
קישורים לביבליוגרפיה יועלו במודל לפני פתיחת שנת הלימודים.

- Alexander, Jeffrey. The Social Construction of "Holocaust" and Other Mass Murders, <https://www.youtube.com/watch?v=-558b9FIQIY>
- Assmann, Aleiada. (2006). Memory, Individual and Collective, In R.E. Goodin & C. Tilly (Eds.), *The Oxford handbook of contextual political analysis* (pp. 210-224). New York: Oxford University Press
- Assmann, Jan. (2006). "Introduction: What is 'Cultural Memory'?" in J. Assmann, *Religion and Cultural Meaning*, Stanford University Press, Stanford, pp.1-30.
- Benzaquen, Stephane. 2015. Post, Update, Download: Social Media and the Future of Auschwitz Remembrance In: Auschwitz Heute - Dzisiaj – Today. Memorial book project of the BPB (Bundeszentrale für politische Bildung), Berlin: Hentrich & Hentrich, pp.135-148.
- David, Lea. 2020. The Emergence of the 'Dealing With the Past' Agenda: Sociological Thoughts on its Negative Impact on the Ground. *Modern Languages*, 19 (1):1–14. DOI: <https://doi.org/10.3828/mlo.v0i0.321>
- Feldman, Jackie. (2010). "Nationalizing Personal Trauma, Personalizing National Redemption: Performing Testimony at Auschwitz-Birkenau." In *Remembering Violence: Anthropological Perspectives on Intergenerational Transmission*, edited by Nicolas Argenti, and Katharina Schramm, 103–128. New York; Oxford: Berghahn Press.
- Friedlander, S. (1998) "The Shoa: Between Memory and History" in: *Breaking Crystal: Writing and Memory after Auschwitz*. E. Sicker, (ed.) Urbana: University of Illinois Press. Pp. 345-359.
- Gutman, Yifat. (2017). *Memory Activism: Re-imagining the Past for the Future in Israel-Palestine*, Vanderbilt University Press.
- Hayden, R.M. (2007) "Moral vision and impaired insight." *Current Anthropology* 48:105-131.

- Hirsch M. (2000) "Surviving Images: Holocaust Photographs and the Work of Post Memory" in B. Zelizer ed. London: Athlone Press. 215-246
- Huyssen, Andreas (1994). "Monument and Memory in a Postmodern Age", in James E. Young, ed., *The Art of Memory: Holocaust Memorials in History*, Prestel: Munich and New York, pp. 9-18.
- Huyssen, Andreas. 2003. *Present Pasts: Urban Palimpsests and the Politics of Memory* Stanford: Stanford University Press
- Irwin-Zarecka, Iwona. 1994. *Frames of Remembrance: the dynamics of collective Memory* New Brunswick: Transaction Publishers
- Kansteiner, Wulf. (2018). "The Holocaust in the 21st Century: Digital Anxiety, Transnational Cosmopolitanism, and Never Again Genocide without Memory." In *Digital Memory Studies: Media Pasts in Transition*, edited by Andrew Hoskins, 110–140. New York: Routledge.
- Khalili, Laleh (2004) "Grass-roots Commemoration: Remembering the Land in the Camps of Lebanon." *Journal of Palestine Studies* 34: 6-22.
- Kidron, Carol A. (2009) "Toward an Ethnography of Silence The Lived Presence of the Past among Holocaust Trauma Descendants in Israeli." *Current Anthropology* 50:1, 5-27.
- Langer, L. L. (1991) *Holocaust Testimonies: The Ruins of Memory*. New Haven: Yale University Press. Pp.1-38
- Levy, Daniel and Natan Sznaider. 2002. "Memory Unbound: The Holocaust and the Formation of Cosmopolitan memory." *European Journal of Social Theory* 5(1): 87-106.
- Masalha, Nur. 2008. "Remembering the Palestinian Nakba: Commemoration, Oral History and Narratives of Memory", **Holy Land Studies: A Multidisciplinary Journal**, **Volume 7, Number 2**: 123-156.
- Pinchevski, Amit. 2019. *Transmitted Wounds: Media and the Mediation of Trauma*. New York: Oxford University press.
- Plonowska Ziarek, Ewa. 2007. "Melancholic Nationalism and the Pathologies of Commemorating the Holocaust in Poland", in: Dorota Glowacka & Joanna Zylinska, *Imaginary Neighbors*, Lincoln: University of Nebraska Press, pp. 301-326.
- Polonsky, Antony & Michlic, Joanna (eds.). 2004.

The Neighbors Respond: The Controversy over the Jedwabne Massacre in Poland, Princeton: Princeton University

Rothberg, Michael. 2009. *Multidirectional Memory: Remembering the Holocaust in the Age of Decolonization*, Stanford: Stanford University Press.

Sanford, V. (2009). WHAT IS AN ANTHROPOLOGY OF GENOCIDE?: Reflections on Field Research with Maya Survivors in Guatemala. In Laban A. & O'Neill K. (Eds.), *Genocide: Truth, Memory, and Representation* (pp. 29-53). Durham; London: Duke University Press. doi:10.2307/j.ctv11sn03j.5

Slyomovics, Susan. 1998. *The Object of Memory: Arab and Jew Narrate the Palestinian Village*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press. Pp. ??

Tirosh, Noam. 2018. "iNakba, mobile media and society's memory", *Mobile Media & Communication*, Vol. 6(3): 350–366.

Tokarska-Bakir, Joanna. 2007. "You from Jedwabne", *Polin* 20, pp. 413-428.

Zandberg, E. 2006. Critical laughter: Humor, popular culture and Israeli Holocaust commemoration. *Media, Culture & Society*, 28(4): 561–579.

Zelizer, B. (1998) *Remembering to Forget: Holocaust Memory Through the Camera's Eye*. University of Chicago Press. Pp.-1-15.

בר-און, ד. (1994). בין פחד לתקוה, הקיבוץ המאוחד, תל-אביב.

בשיר, בשיר ועמוס גולדברג. 2016. "מבוא: על האפשרות לדבר את השואה והנכבה יחד", עמ' 7-18. "הרהורים על זיכרון, טראומה ולאומיות בישראל/פלסטין", עמ' 19-52, בתוך השואה והנכבה: זיכרון, זהות לאומית ושותפות יהודית-ערבית, ון ליר, ירושלים.

גרוס, יאן. 2001. "ובכל זאת שכנים." בשביל הזיכרון 43, ע"מ 31-38

גרוס, יאן. 2001. שכנים. ירושלים: יד ושם וידיעות אחרונות. עמ' 29-43 ואפילו (עמ' 133-134).

זרטל, עידית. (2002) *אומה והמוות*. תל-אביב: דביר. 225-284.

לומסקי-פדר, ע' (2003). מסוכן זיכרון לאומי לקהילת אבל מקומית: טקס יום הזיכרון בבתי הספר בישראל. *מגמות, מב'*, 387-353.

נורה, פייר. (1993) בין זיכרון והיסטוריה: מחוזות הזיכרון. *זמנים* 45: 5-19.

סגל, רז. 2017. גנוסייד: אלימות המונית בעולם המודרני, *זמנים* 138: 4-15.

פלדמן, ג'קי. "עכשיו יש גשר ביניהם: השביל המחבר בין יד ושם להר הרצל", זיכרון, השכחה ו[ה]בניית המרחב, חיים יעקובי וטובי פנסטר, עורכים, תל-אביב, מכון ון ליר/הקיבוץ המאוחד, 2011, עמ' 56-78.

קלרמן, נ' (2007). העברה של טראומת השואה. בתוך ז' סולומון וג' צ'ייטין (עורכות), *ילדות בצל השואה: ילדים- ניצולים ודור שני* (עמ' 286-303). תל אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד. שגב, תום. המליון השביעי: הישראלים והשואה, ירושלים, כתר, 1991.

אנתרופולוגיה של מוזיאונים: כוח, זיכרון וזהות

קורס בחירה, שנה ב'-ג' - סמסטר א – תשפ"ב

102-1-0031 יום ה' 10.00 – 12.00

מרצה: פרופ' ג'קי פלדמן.

טלפון ומייל: 08-647-2083, ifeldman@bgu.ac.il

משרד: בנין 72 חדר 382.

סילבוס ראשוני:

בעולם המערבי, שימשו מוזיאונים כמוסדות תרבות ששיקפו ועיצבו טעמים, הירארכיות חברתיות, זהויות לאומיות, ודימויים של האחר ושל עצמינו. שינויים חברתיים וטכנולוגים השפיעו על בנייני המוזיאונים, החפצים המצגים בהם, היחס שלהם לסביבה הפיזית ולקהל, והנרטיבים אותם הם מספרים. באמצעות קריאת טקסטים, צפייה בסרטונים, סיור במוזיאון, שיחה עם מנהלי ועובדי מוזיאונים, ועבודה המבוססת על תצפיות ושיחות באתר שתבחרו, נלמד על התפתחותם של מוזיאונים בעולם שנמצא בתנועה מתמדת.

דרישות הקורס:

נוכחות חובה, קריאה, העלאת 8 שאלות על מאמרי הקריאה למודל במהלך הסמסטר, והשתתפות פעילה בשעורים (10%).
סיור חובה למוזיאון האיסלאם בירושלים (תערוכת הקפה), כולל כתיבת דו"ח מנתח (5%).
יכול להיות שנבקר גם במוזיאון שני בבאר-שבע.
הצגת אחד של מאמר רשות בכיתה וסיכום בכתב תוך התייחסות למאמר(י) החובה של אותו שיעור (10%).

בחודש הראשון של הקורס יבחר כל סטודנט אתר לתצפית ומחקר בהתאמה איתי ויגיש הצעה ראשונית. לאחר ייעוץ, קריאה ראשונית ושתי תצפיות, יגיש הסטודנט שלד תכנית המחקר במהלך חודש דצמבר (10%). לקראת סוף חופשת הסמסטר, כל סטודנט יגיש עבודה מחקרית המבוססת על תצפיות ושיחות באחד המוזיאונים בארץ $55 + 10 = 65\%$ סה"כ).

בין השאלות שיעסיקו אותנו:

למה נוצר המוזיאון ואיזו כוחות בחברה הוא משרת?

איזה תפקיד משחק המוזיאון בעיצוב טעם?

מהם היחסים בין חפץ, בנין, תווית, והדרכה?
איזו חפצים נכנסים לתערוכה? אלו נשארים בחוץ? איזו סיפור מספר הצגת החפצים השונים?
באיזו מידה מקיימים מוזיאונים משא ומתן עם צורות אחרות של תקשורת, תרבות או בידור?
את מי מוזיאון משרת? למי הוא חייב דין וחשבון? אם מי הוא מתחרה? איך מוזיאונים משקפים גבולות קהילתיות על ידי הצגת ה'אנחנו' והאחר? למי שייכים האובייקטים במוזיאון?
איך משתנים מוזיאונים בתקופה הניאו-ליברלית, בעידן האינטרנט, ובריבוי ה'חוויות' רב-חושיות?

בכל שבוע, מאמר אחד (לפעמים שניים) הוא קריאת חובה לכולם, ומאמר אחר יהיה קריאת רשות שיוצג על ידי סטודנט אחד במהלך השיעור. מאמרי החובה והרשות (מתוך הרשימה) יסומנו בכוכבית* לפני פתיחת שנת הלימודים. בינתיים, לא הכול סומן. יחולו גם שינויים במהלך הסמסטר.

מס' שיעור	תאריך	נושא	קריאת חובה
1	21.10	מבוא – מהו מוזיאון? חקר המוזיאונים באנתרופולוגיה. מבנה הקורס.	אריאלה אזולאי, "בדלתיים פתוחות, מוזיאונים להיסטוריה במרחב הציבורי בישראל", תיאוריה וביקורת 4, סתיו 1993, עמ' 79-95. *Richard Handler- "An Anthropological Definition of the Museum and its Purpose", <i>Museum Anthropology</i> 17(1): 33-36. *יהודית ענבר, "לתולדותיהם ואופים של המוזיאונים בישראל", בתוך מוזיאונים בישראל, העריכת יהודית ענבר ואלי שילר, אריאל, ירושלים, 1990, עמ' 27-37.
2	28.10	מקורות המוזיאון. המוזיאון ועיצוב הידע והחברה.	Elain Hooper-Greenhill, <i>Museums and the Shaping of Knowledge</i> pp. 1-22, 191-215. בנדיקט אנדרסון, "מפה, מפקד, מוזיאון", בתוך: קהילות מדומיינות, 2001, עמ' ?? Richard Handler and Eric Gable, <i>The New History in an Old Museum: Creating the Past at Colonial Williamsburg</i> , Durham and London: Duke University Press, 1997, pp. 1-27. Anna Laura Jones, "Exploding Canons: The Anthropology of Museums", <i>Annual</i>

<i>Review of Anthropology</i>, 22 (1993): 201-220. Chakrabarty, Dipesh. 2002. "Museums in Late Democracies", <i>Humanities Research</i> Vol. IX, No. 1, pp. 5-12.			
משה צוקרמן, פרקים בסוציולוגיה של האמנות, האוניברסיטה המשודרת, תל-אביב, עמ' ?? *Carol Duncan, <i>Civilizing Rituals: Inside Public Art Museums</i>, Routledge 1995, pp. 7-20. Michael Grenfell and Cheryl Hardy. 2007. <i>Art Rules: Pierre Bourdieu and the Visual Arts</i>, New York: Berg, pp. 65-108.	המוזיאון לאמנות	4.11	3
*Richard Handler, "On the Valuing of Museum Objects", <i>Museum Anthropology</i>, 16(1): 21-28. Thomas Thiemeyer. Work, specimen, witness: How different perspectives on museum objects alter the way they are perceived and the values attributed to them. <i>Museum & Society</i>, July 2015. 13 (3) 396-412. Michael Baxandall, "Exhibiting Intention: Some Preconditions of the Visual Display of Culturally Purposeful Objects", in Karp and LaVine, <i>Exhibiting Cultures</i>, 33-41. *Morris Berger, and Fred Wilson. 2001. "Collaboration, Museums and the Politics of Display: A Conversation with Fred Wilson", <i>Fred Wilson: Objects and Installations 1971-2000</i>, Baltimore: Center for Art and Visual Culture, University of Maryland, pp. 33-39.	החפץ והצגתו במוזיאון	11.11	4

Barbara Kirshenblatt-Gimblett. 1998. "Objects of Ethnography", in <i>Destination Culture: Tourism, Museums, and Heritage</i> , Los Angeles and Berkeley: University of California, pp. 17-78.			
Dean MacCannell, 1989 (1976). <i>The Tourist; A New Theory of the Leisure Class</i> , Schocken: New York, Chapter 2. Spencer Crew and James K. Sims, "Locating Authenticity: Fragments of a Dialogue", in Ivan Karp and Steven D. Lavine, <i>Exhibiting Cultures</i> , Smithsonian Institution Press, Washington, 1991, pp. 159-175.	אותנטיות	18.11	5
*Geoffrey M. White. 1997. "Introduction: Public History and National Narrative", <i>Museum Anthropology</i> 21(1):3-7; *Geoffrey M. White. 1997. "Museum/Memorial/ Shrine: National Narrative in National Spaces", <i>Museum Anthropology</i> 21(1): 8-27. Peggy Levitt. 2015. "The Bog and the Beast: The View of The Nation, and the World from Stockholm. Copenhagen and Gothenberg", <i>Artifacts and Allegiances: How Museums Put the Nation and the World on Display</i> , Berkeley: University of California, pp. 14-49. Tamar Katriel, 2013. Introduction: <i>Homeland and Diaspora in Israeli Vernacular Museums</i> , in Tudor Parfitt, Dario Miccoli, Emanuela Trevisan Semi. <i>Memory and Ethnicity: Ethnic Museums</i>	מוזיאונים, לאומיות, ואתניות	25.11	6

<i>in Israel and the Diaspora, Cambridge: Cambridge Scholars</i>, pp. 1-19. Deborah Golden, "The Museum of the Jewish Diaspora Tells a Story", <i>The Tourist Image: Myths and Myth Making in Tourism</i>, Tom Selwyn, ed., John Wiley & Sons, Ltd., 1996, pp. 223-250. *רות קרק ונועם פרי. 2008 מוזיאונים ורב-תרבותיות בישראל, אופקים בגיאוגרפיה 70: 105-116			
יום שישי. התאריך עלול להשתנות. מאמר לקריאה בהמשך.	סיור ושיחה עם האוצרת - תערוכת "הקפה" במוזיאון האיסלאם	26.11	
*James Clifford, "Museums as Contact Zones" in <i>Routes Travel and Translation in the Late Twentieth Century</i>, Harvard University Press, Cambridge, 1997, pp.187-219. Vera L. Zolberg, "Museums as Contested Sites of Remembrance: The Enola Gay Affair", in Sharon MacDonald and Gordon Fyfe, <i>Theorizing Museums</i>, Blackwell, Oxford, 1995, pp. 67-82.	למי שייכים הממצאים/הסיפור במוזיאון?	2.12	7
*Bill Hillier & Kali Tzortzi, <i>Space Syntax: The Language of the Museum Space</i>, in: S. Macdonald ed., <i>A Companion to Museum Studies</i>, Blackwell 2011, pp.282-301. Young, James (2000): Daniel Libeskind's Jewish Museum in Berlin: The Uncanny Arts of Memorial Architecture. In: James Young: <i>At Memory's Edge: After-Images</i>	ארכיטקטורה של מוזיאונים	9.12	8

of the Holocaust in Contemporary Art and Architecture. New Haven and London: Yale University Press, S. 152-83.			
תמר כתרילאל, "נהיה כולנו חלוצים: כלים וסיפורים במוזיאון לתולדות ההתיישבות", בספר: מילות מפתח, אוניברסיטת חיפה, 1999, פרק 12 Soares, Bruon Brulon. 2011. "Experiencing Dialogue: Behind the Curtains of Museum Performance", in <i>The Dialogic Museum and The Visitor Experience</i>, ICOM/UNESCO: Paris pp. 33-42. שנהב-קלר, ש. 2005. 'מדברים עבר – מדברים הווה – שיח פרשני על עבר בתצוגה מוזיאונית. סוציולוגיה ישראלית. כרך ו', מס. 2. Jackie Feldman. in review. "Between Architecture, Artifact and Public: Guiding Performances as Mirrors of Contemporary Holocaust Museums", <i>Museums and Their Publics at Sites of Conflicted History</i>, Barbara Kirshenblatt-Gimblett, ed. Katz, Shaul. 1985. "The Israeli Teacher-Guide; The Emergence and Perpetuation of a Role", <i>Annals of Tourism Research</i>, 12: 49-72.	פרפורמנס - תפקיד המדריך	16.12	9
*Sharon Macdonald. 2011. The Shop. Multiple Economies of Things in Museums (PDF 618kb), in Friedrich von Bose, Kerstin Poehls, Franka Schneider and Annett Schulze (eds), <i>Museum X. Zur Neuvermessung eines mehrdimensionalen</i>	מוזיאון, חנות, מזכרת	23.12	10

Raumes, Berliner Blätter/Panama, pp. 37-48.			
Cole, Tim. 2004, "Nativization and Nationalization: A Comparative Landscape Study of Holocaust Museums in Israel, the US and the UK", <i>Journal of Israeli History</i> 23/1: 130-145. Goldberg, Amos. 2012. The 'Jewish Narrative' in the Yad Vashem Global Holocaust Museum. <i>Journal of Genocide Research</i>, 14(2), 187–213. *James Young. 1993. <i>The Texture of Memory: Holocaust Memory and Meaning</i>, New Haven: Yale University Press, pp. ??.	מוזיאונים לשואה ולזיכרון	30.12	11
*Henning, Michele. 2011. "New Media" in in: S. Macdonald ed., <i>A Companion to Museum Studies</i>, Blackwell 2011, pp. 302-18. Reading, Anna. 2003. Digital Interactivity in Public Memory Institutions: The Uses of New Technologies in Holocaust Museums, <i>Media, Culture, and Society</i> 25: 67-85.	המוזיאון בעידן האינטרנט	6.1	12
	עתיד המוזיאון + הצגות של עבודות בתהליך	13.1	13

אנתרופולוגיה של רובוטיקה

שנתי

תוכנית מצטיינים 2021-22, שנה ב'

יום שני, 20:00 – 18:00

דר' יעלה להב-רז lahavraz@bgu.ac.il

שעת קבלה: בתיאום מראש.

תיאור הקורס

בקורס זה נתבונן בתחום המולטידיספלינארי של רובוטיקה באמצעות עדשה אנתרופולוגית. נשאל כיצד רובוטים, בינה מלאכותית, חיים מלאכותיים וסייבורגים, משקפים וחושפים את הסדרים החברתיים והפרקטיקות התרבותיות שיצרו אותם. מהם הרעיונות התרבותיים החודרים לתהליך ייצור הרובוטים? כיצד רובוטים ממגוון סוגים מאתגרים תפיסות חברתיות ותרבותיות רחבות אודות זהות האנוש ומערכת היחסים בין האנושי לפוסט אנושי? מהו רובוט חברתי? האם רובוטים הם סובייקטים בעלי אייג'נסי? האם רובוטים הם סכנה לאנושות ולאנושיות? באמצעות סיורים במעבדות, מפגשים עם חוקרים.ות בתחום ושכלול כישורי כתיבה ביקורתית וניתוח ביקורתי של טקסטים, נדון בשאלות אלו במגוון תחומים הנוגעים לתרבות פופולארית (ספרות וקולנוע), דמיון ובדיה, עולם העבודה, זקנה, כוח, מגדר והפוליטיקה של הגוף הסייבורגי, דאגה וטיפול, אינטימיות מין ומגע, זהות ועוד. הקורס כולל פרויקט גמר (בזוגות או בשלישיות) שניתן יהיה לבצע במגוון דרכים, כגון פרויקט אתנוגרפי מקורי, פרויקט מחקרי תיאורטי, פרויקט יצירתי החוקר פרקטיקה מתפתחת או פרויקט מחקר יישומי. במהלך סמסטר ב' נשוחח על מחקרי הסטודנטים.ות בהתפתחותו, כדי להתמודד עם בעיות שעולות מהשטח. בסוף השנה, העבודות יוצגו לחברי.ות הכיתה, ובמידת האפשר, גם לקהל רחב יותר. לחליפין, ניצור פודקסטים/סרטונים קצרים שיועלו לרשתות החברתיות של המחלקה, ונקיים אירוע און-ליין שישלב את השידורים עם שיחה עם הקהל. הנחיות נוספות ימסרו בהמשך הסמסטר.

חובות הקורס

נוכחות חובה בכל השיעורים, סיורים ובהרצאות האורח.ת.
הרצאות אורח.ת – ייתכן שתתבקשו לקרוא חומרים ספציפיים לקראת ההרצאה.
הובלה של דיון כיתתי המבוסס על מאמר מעבר לרשימת קריאת החובה, השלוב בהכנת טקסט תגובה על המאמר שיוגש טרם השיעור.

סמסטר א':

ניתוח יצירה (סרט/ספר/אומנות) העוסקת ברובוטים

סמסטר ב':

הגשה של הצעה לפרויקט גמר בזוגות או בשלישיות.

דיווח שוטף של התקדמות בפרויקט הגמר.

הגשת עבודות סיום בכתב של קבוצות המחקר והצגתה ברבים.

הרכב הציון

10% נוכחות סדירה, קריאה שוטפת של המאמרים לפני השיעור ונוכחות פעילה לאורך

השנה כולה

20% הובלה של דיון כיתתי המבוסס על מאמר מעבר לרשימת קריאת החובה, השלוב

בהכנת טקסט תגובה על המאמר שיוגש טרם השיעור.

20% ניתוח יצירה ספרותית (סרט/ספר) העוסקת ברובוטים

10% הגשת הצעה לפרויקט גמר

40% פרויקט גמר קבוצתי

שיעורי הקורס

הקורס בנוי משערים הכוללים נושא רחב ובתוכו דוגמאות וכיווני מחשבה

אינטרדיסציפלינריים. קצב ההתקדמות יקבע לאורך הסמסטר.

הערה: יתכנו שינויים בסדר השיעורים וברשימת הקריאה.

במהלך השנה ישולבו הרצאות אורח. ת. וספורים-הודעה על התאריך תעודכן בתחילת

הסמסטר.

בסמסטר ב' יוקדשו חלק משיעורי הקורס להנחיה פרטנית על פרויקט הגמר

סמסטר א

מבוא: אנתרופולוגיה ורובוטיקה

במסגרת שיעורי המבוא נלמד על סוגים שונים של רובוטים ונבין מהי התבוננות אנתרופולוגית בשדה המולטידיסציפלינארי של רובוטיקה.

שיעור פתיחה

היכרות עם עולם המושגים ודרישות הקורס.

מהו רובוט חברתי ואיזה תפקיד משחקת התרבות?

Jones, R.A (2017). What makes a robot 'social'? *Social Studies of Science*, 47(4) 556-579.

Lim, V., Rooksby, M., & Cross, E. (2020). Social Robots on a Global Stage: Establishing a Role for Culture During Human–Robot Interaction. *International Journal of Social Robotics*.

להרחבה:

Eyssel, F. & Kuchenbrandt, D. (2012) Social categorization of social robots: Anthropomorphism as a function of robot group membership. *British Journal of Social Psychology*, 51, 724–731.

רובוט, גוף ומבט

Chesher, C. & Andrealllo, F. (2021). Robotic Faciality: The Philosophy, Science and Art of Robot Faces. *International Journal of Social Robotics*, 13:83–96.

להרחבה:

Ferrari, F., Paladino, M.P., & Jolanda Jetten, J. (2016). Blurring Human–Machine Distinctions: Anthropomorphic Appearance in Social Robots as a Threat to Human Distinctiveness. *International Journal of Social Robotics*, 8:287–302.

Chesher, C. & Andrealllo, F. (2021). Eye Machines: Robot Eye, Vision and Gaze. *International Journal of Social Robotics*.

Alac, M. (2009). Moving Android: On Social Robots and Body-in-Interaction. *Social Studies of Science*, 39(4): 491–528.

רובו-ספאיינס והעידן הפוסט אנושי

Balasescu, A. (2020). Machine anthropology or will robots talk about us behind our back? *Journal of Future Robot Life*, 1: 3-7.

קריאת מטלה:

Kim, M.S & Kim, E.J. (2013). Humanoid robots as “The Cultural Other”: are we able to love our creations? *AI & Soc*, 28:309–318.

האם לרובוטים יש זכויות?

Coeckelbergh, M. (2021). How to Use Virtue Ethics for Thinking About the Moral Standing of Social Robots: A Relational Interpretation in Terms of Practices, Habits, and Performance. *International Journal of Social Robotics*, 13:31–40.

De Graaf, M.M.A (2016). An Ethical Evaluation of Human–Robot Relationships. *Int J of Soc Robotics*, 8:589–598.

קריאת מטלה:

Miller, K.W., Wolf, M.J., & Grodzinsky, F. (2017). This “Ethical Trap” Is for Roboticists, Not Robots: On the Issue of Artificial Agent Ethical Decision-Making. *Sci Eng Ethics*, 23:389–401.

Gellers, J.C. (2021). Chapter 1 (pp.15-27). In: *Rights for Robots: Artificial intelligence, animal, and environmental law*. NY: Routledge: Taylor & Francis Group.

קריאה להרחבה:

Coeckelbergh, M. (2009). Personal Robots, Appearance, and Human Good: A Methodological Reflection on Roboethics. *International Journal of Social Robotics*. 1: 217–221.

Banks, J. (2020). Good Robots, Bad Robots: Morally Valenced Behavior Effects on Perceived Mind, Morality, and Trust. *International Journal of Social Robotics*.

Robertson, J. (2014) HUMAN RIGHTS VS. ROBOT RIGHTS: Forecasts from Japan. *Critical Asian Studies*, 46(4): 571-598.

רובוטים במבט בין תרבותי

Robertson, J. (2007) Robo Sapiens Japonicus: Humanoid Robots and the Posthuman Family. *Critical Asian Studies*, 39(3): 369-398.

Šabanović, S. (2014) Inventing Japan's 'robotics culture': The repeated assembly of science, technology, and culture in social robotics. *Social Studies of Science*, 44(3) 342–367.

קריאת מטלה:

Shaw-Garlock, G. (2009). Looking Forward to Sociable Robots. *International Journal of Social Robotics*, 1: 249–260.

Robertson, J. (2010). Robots of the Rising Sun. *The American Interest*, VI (1): 60-73.

רובוטים וריטואלים דתיים

Ahmed, H. & Manh La, H. (2021). Evaluating the Co-dependence and Co-existence between Religion and Robots: Past, Present and Insights on the Future. *International Journal of Social Robotics*, 13:219–235.

Vidal, D. (2007). Anthropomorphism or sub-anthropomorphism? An anthropological approach to gods and robots. *Journal of the Royal Anthropological Institute*, 13: 917-933.

קריאת מטלה:

Trovato, G. et.al. (2019). Religion and Robots: Towards the Synthesis of Two Extremes. *International Journal of Social Robotics*.

White, D. & Katsuno, H. (2021). Toward an affective sense of life: Artificial Intelligence, Animacy, and Amusement at a Robot Pet Memorial Service in Japan. *CULTURAL ANTHROPOLOGY*, 36(2): 222–251.

Geraci, R.M (2006) Spiritual robots: Religion and our scientific view of the natural world. *Theology and Science*, 4(3): 229-246.

רובוטים ותרבות פופולארית

Saffari, E., Hosseini, S.R., Taheri, A., & Meghdari, A. (2021). "Does cinema form the future of robotics?": a survey on fictional robots in sci-fi movies. *SN applied science*, 3: 655.

קריאת מטלה:

Humphry, j. & Chesher, C. (2020). Preparing for smart voice assistants: Cultural histories and media innovations. *new media & society*, 1-18.

Sone, Y. (2014). Imaginary warriors: fighting robots in Japanese popular entertainment performance. *Australasian Drama Studies*, 65: 255-271.

סמסטר ב

רובוטיקה ומגדר

Nomura, N. (2017). Robots and Gender. *GENDER AND THE GENOME*, 1(1): 18-25.

קריאת מטלה:

Søraa, R.A. (2017) Mechanical genders: how do humans gender robots? *Gender, Technology and Development*, 21(1-2): 99-115.

Eyssel, F. & Hegel, F. (2012). (S)he's Got the Look: Gender Stereotyping of Robots. *Journal of Applied Social Psychology*, 42 (9): 2213–2230.

קריאה להרחבה:

Bernotat, J., Eyssel, F., & Sachse, J. (2019). The (Fe)male Robot: How Robot Body Shape Impacts First Impressions and Trust Towards Robots. *International Journal of Social Robotics*.

Carpenter, J. et.al (2009). Gender Representation and Humanoid Robots Designed for Domestic Use. *Int J Soc Robot*, 1: 261–265.

רובוטיקה, סקסיזם וגזע

Robertson. J. (2010). Gendering Humanoid Robots: Robo-Sexism in Japan. *Body & Society*, 16(2): 1–36.

). Robotics Has a Race Problem. *Science, Technology, & 20Sparrow. R. (20 Human Values*. 45(3): 538-560.

רובוטי מין

Sparrow, R. (2017). Robots, Rape, and Representation. *International Journal of Social Robotics*, 9:465–477.

קריאת מטלה:

Döring, N. & Poeschl, S. (2019). Love and Sex with Robots: A Content Analysis of Media Representations. *International Journal of Social Robotics*, 11:665–677.

Johnson, D.G & Verdicchio, M. (2020). Constructing the Meaning of Humanoid Sex Robots. *International Journal of Social Robotics*, 12:415–424.

קריאה להרחבה:

Peeters, A. & Haselager, P. (2021). Designing Virtuous Sex Robots. *International Journal of Social Robotics*, 13:55–66.

Andreallo, F., & Chesher, C. (2019). Prosthetic Soul Mates: Sex Robots as Media for Companionship. *M/C Journal*, 22(5).

<https://doi.org/10.5204/mcj.1588>

רובוטים ובעלי חיים

Judith Donath, J. (2018). The Robot Dog Fetches for Whom? (Chapter 2). In: Papacharissi, Z. (Ed.) *A Networked Self and Human Augmentics, Artificial Intelligence, Sentience*. (pp. 10-24). Routledge.

קריאה להרחבה:

Caudwell, C. B. (2014). Cute and Monstrous Furbys in Online Fan Production. *M/C Journal*, 17(2). <https://doi.org/10.5204/mcj.787>

Castañeda, C. & Suchman, L. (2014). Robot visions. *Social Studies of Science*, 44(3) 315–341.

קריאה לקראת הרצאת אורחת:

Mancini, C., Van der Linden, J., Bryan, J., & Stuart, A. (2012). Exploring Interspecies Sensemaking: Dog Tracking Semiotics and Multispecies Ethnography. *UbiComp*, 12: 143-152.

רובטיקה ורגשות

Glaskin, K. (2012). Empathy and the robot: a neuroanthropological analysis. *ANNALS of Anthropological practice*, 36: 68–87.

קריאה להרחבה:

Katsuno, H. (2011) The Robot's Heart: Tinkering with Humanity and Intimacy in Robot-Building. *Japanese Studies*, 31(1): 93-109.

Spatola, N., & Wudarczyk, A.W. (2021). Ascribing emotions to robots: Explicit and implicit attribution of emotions and perceived robot anthropomorphism. *Computers in Human Behavior*, 124.

רובוטים והגיל השלישי

Sharkey, A. & Sharkey, S. (2012). Granny and the robots: ethical issues in robot care for the elderly. *Ethics Inf Technol*, 14:27–40.

Wright, J. (2019). Robots vs migrants? Reconfiguring the future of Japanese institutional eldercare. *Critical Asian Studies*, 51(3): 331-354.

קריאה להרחבה:

Robaczewski, A., Bouchard, J., Bouchard, K., & Sébastien Gaboury, S. (2020). Socially Assistive Robots: The Specific Case of the NAO. *International Journal of Social Robotics*.

Wright, J. (2018). Tactile care, mechanical Hugs: Japanese caregivers and robotic lifting devices. *Asian Anthropology*, 17(1): 24-39.

Metzler, T.A., Lewis, L.M & Pope, L.C. (2015). Could robots become authentic companions in nursing care? *Nursing Philosophy*, 17: 36–48.

Sparrow, R.& Sparrow, L. (2006). In the hands of machines? The future of aged care. *Mind Mach*, 16:141–161.

רובוטיקה, צבא ולחימה

Coeckelbergh, M. (2011). From Killer Machines to Doctrines and Swarms, or Why Ethics of Military Robotics Is not (Necessarily) About Robots. *Philos. Technol.* 24:269–278.

Royakkers, L. & Topolski, A. (2014). Chapter 20: Military Robotics & Relationality: Criteria for Ethical Decision-Making. In: Van den Hoven, J., Doorn, N., Swierstra, T., Koops, B.J., & Romijn, H. (Eds.). *Responsible Innovation 1: Innovative Solutions for Global Issues*. (pp. 351-368). Springer.

קריאה להרחבה:

Sapaty, P.S. (2015). Military Robotics: Latest Trends and Spatial Grasp Solutions. *International Journal of Advanced Research in Artificial Intelligence*, 4(4): 9-18.

Sparrow, R. (2007). Killer Robots. *Journal of Applied Philosophy*, 24(1): 62-77.

Hellstrom, T. (2013). On the moral responsibility of military robots. *Ethics Inf Technol*, 15:99–107.

אפריקה והשואה: היבטים חברתיים, תרבותיים

ופוליטיים

ד"ר רוני מיקל אריאלי

קורס ב.א. סמסטר א' 2021-2022, יום ב', שעות 12:00-14:00

קוד קורס: 102.1.0492

הקורס – תיאור ומטרות

במהלך מלחמת העולם השנייה יבשת אפריקה נשלטה על ידי מעצמות קולוניאליות שונות. ברחבי אפריקה הצפונית ייבאו הכוחות הקולוניאליים האיטלקיים, הגרמנים והצרפתים (וישי) את מדיניות הרדיפה הנאצית שהובילה לשואת יהודי צפון אפריקה; מדינות באפריקה הדרומית והמערבית, וביניהן רודזיה, קונגו ודרום אפריקה, הפכו למקום מפלט עבור פליטים יהודים שנמלטו מאירופה, בעוד שמדינות כמו קניה ומאוריציוס שימשו יעד לכליאתם. אם כן, במהלך המלחמה, וביתר שאת בתקופה שלאחר המלחמה, נוצרו חיבורים בין הקולוניאליזם באפריקה בתולדות רצח העם היהודי, ואלה תרמו לעיצוב תהליכי דה-קולוניזציה ביבשת. תהליכים אלה הולידו קשרים בין השואה לאירועי רצח עם ואלימות המונית באפריקה. מטרת הקורס היא לחשוף את הסטודנטים לתהליכים הסוציולוגיים, התרבותיים והפוליטיים המחברים בין יבשת אפריקה לבין ההיסטוריה של השואה, השלכותיה וזכרה.

מיומנויות שיירכשו במהלך הקורס

במהלך הקורס קורס זה יחשפו הסטודנטים/יות לקשרים הסוציולוגיים, התרבותיים והפוליטיים שבין יבשת אפריקה להיסטוריה של השואה, השלכותיה וזכרה כמו גם לפוטנציאל הגלום בהצטלבויות וקשרים אלה בתהליכי הנצחה, פיוס וחינוך בחברות שונות ביבשת האפריקה בימינו.

חובות הקורס

בקורס נחוצה השתתפות פעילה של הסטודנטים/ות, קריאה שוטפת של החומר ונוכחות בשיעורים.

מטלת אמצע (30%) - ניתוח מאמר או שניים מתוך מאמרי הבחירה בסילבוס בתיאום עם המרצה והצגתם בכיתה.

מטלת סיכום (70%)

הנוכחות בקורס היא חובה.

אי מילוי אחד המרכיבים מהציון – יוביל לאי-זכאות לקבל ציון עובר בקורס.

תכנית הקורס:

סמסטר א':

18.10.2021 שיעור מבוא – אפריקה והשואה בין היסטוריה לזיכרון

חובה:

Kissi, E. (2019). "Africans and Nazism," in: *Africans and the Holocaust: Perceptions and Responses of Colonized and Sovereign Peoples*. Routledge.

Omer Bartov. (2018). "Recentring the Holocaust (Again)," in: Aomar Boum and Sarah Abrevaya Stein (eds.) *The Holocaust and North Africa*, (207-213). Stanford: Stanford University Press.

25.10.2021 התפתחות האאוגניקה במערב אפריקה

צפייה בסרט:

Racism: A History part 2 (BBC)

<https://www.youtube.com/watch?v=8hNiuzX2u3E>

חובה:

חנה ארנדט. (2010). "גזע ובירוקרטיה," יסודות הטוטליטריות, (297-346). הוצאת הקיבוץ המאוחד.

רשות:

Francois Haas. (2008). "German science and black racism—roots of the Nazi Holocaust," *The FASEB Journal*, 332-337.

Steven Robins, "The Boomerang," in: *Letters of Stone: From Nazi Germany to South Africa*, pp. 123-132, (Penguin books, 2016).

1.11.2021 שואת יהודי צפון אפריקה: מבוא

צפייה בסרט: סרט: שאלה של זמן: מטריפולי לברגן-בלזן, הסיפור שלא סופר על יהודי צפון

אפריקה תחת עול הנאצים <https://he-movie-discovery-com.ezproxy.bgu.ac.il/movie/qot-tripoli-bergen-belzen-he/932>

חובה:

Aomar Boum and Sarah Abrevaya Stein. (2018). Introduction to *The Holocaust and North Africa*, (1-16). Stanford: Stanford University Press.

דן מכמן, "האם גורל יהודי צפון אפריקה בימי מלחמת העולם השנייה הוא חלק מ"השואה"?", בתוך, שואה ואנטישמיות במחקר ובשיח הציבורי - ספר יובל לדינה פורת ע' 71-94.

רשות:

בר-לבב א., סעדון, ח., וגלצר מ. (2007) יהודי צפון אפריקה במלחמת העולם השנייה, *פעמים* 114-115, 197-220.

8.11.2021 שואת יהודי צפון אפריקה: המקרה של לוב

חובה:

שלמה אברמוביץ'. (2020). *היומן הגנוז ממחנה הריכוז ג'אדו: סיפורה של שואה נעלמה בלוב*, הוצאת ידיעות ספרים. קטעים נבחרים 21-46; 53-65.

רשות:

Nava T. Barazani. (2021). "Hide-and-Seek: The Tale of Three Girls in the Giado Concentration Camp in Libya (1942-1943)," in: *No Small Matter: Features of Jewish Childhood*. Edited by: Anat Helman, Oxford University Press.

אברמסקי-בליי עירית, השפעת מלחמת העולם השנייה על יחסי יהודים-ערבים בלוב ובתוניסיה, חלק א', שורשים במזרח, ג', 1991, עמ' 27-233.

15.11.2021 פליטים יהודים באפריקה – המקרה של הגירוש למאוריציוס

חובה:

Mikel Arieli, R. (forthcoming). "The Jewish Question in the British Colonial Imagination: The Case of the Deportation to Mauritius (1940–1945)," *Jewish Social Studies*

רוברט פולפוט. (2020, 15 באוגוסט). "אבודים במאוריציוס", *זמן ישראל*.

<https://www.zman.co.il/137378>

רשות:

Ronit Frenkel & Kirk B. Sides (2016) Exile in Mauritius: colonial violence and Indian Ocean archives, *Critical Arts*, 30:2, 282-294, DOI: [10.1080/02560046.2016.1187793](https://doi.org/10.1080/02560046.2016.1187793)

22.11.2021 פליטים יהודים באפריקה- המקרה של קניה

חובה:

Jutta Vinzent. (2020). "The British Internment of Refugees from Nazi Germany in Kenya during World War II," in: Steinberg, S., & Grenville, A. (eds.). *Refugees from Nazi-occupied Europe in British Overseas Territories*. (159-182). Brill Rodopi.

רשות:

Jennifer Reeve, (2016). "No common mother tongue or fatherland': Jewish refugee children in British Kenya," in: Simone Gigliotti & Monica Tempian (Eds.) *The Young Victims of the Nazi Regime: Migration, the Holocaust and Postwar Displacement* (113- 132). London: Bloomsbury Academic.

Natalie Eppelsheimer. (2019). "Safe Haven in Kenya: First-Person Accounts," in: *Roads Less Traveled*, Peter Lang.

29.11.2021 זיכרון השואה בעידן הדה-קולוניזציה

חובה:

Charles S. Maier. "Consigning the Twentieth Century to History: Alternative Narratives for the Modern Era." *American Historical Review* 165, 3 (2000): 807-830.

Dominik J Schaller. (2009). "Raphael Lemkin's view of European colonial rule in Africa: between condemnation and admiration." In: Dominik J. Schaller & Jurgen Zimmerer (Eds.) *The Origins of Genocide: Raphael Lemkin as a historian of mass violence*. (87-94). London & New York: Routledge.

רשות:

W. E. B. Du Bois, "The Negro and the Warsaw Ghetto", *Jewish Life* Vol. 6 (May 1952) pp. 14-15.

Juergen Zimmerer, "Colonialism and the Holocaust – Towards an archeology .of genocide", *Development Dialouge* no 50, December 2008, pp95-124.

06.12.2021 זיכרון השואה ומאבקים לשחרור לאומי באפריקה: בין אלג'יריה לדרום אפריקה

חובה:

Michael Rothberg. (2009). "Introduction: Theorizing Multidirectional Memory in a Transnational Age," in: *Multidirectional Memory: Remembering the Holocaust in the Age of Decolonization*, (1-29). Stanford: Stanford University Press.

Michael Rothberg. (2006). "Between Auschwitz and Algeria," *Multidirectional Memory and the Counterpublic Witness*, *Critical Inquiry* 33: 158-184.

רשות:

רוני מיקל אריאלי. "לקרוא את יומנה של אנה פרנק ברובן-איילנד: אמפתיה, ניכוס והזדהות במאבק באפרטהייד", בתוך: *אמפתיה בהיסטוריה, בחברה ובתרבות*, ירושלים: הוצאת מאגנס.

13.12.2021 הנצחת השואה ורצח עם באפריקה: המקרה של דרום אפריקה בזמן

האפרטהייד

חובה:

ניגל וורדן, "עליונות לבנה, הפרדה ואפרטהייד", בתוך: צמיחה המדינות החדשות באפריקה (רעננה: האוניברסיטה הפתוחה, 2002), ע"מ 90-113.

רוני מיקל אריאלי. "תערוכת אנה פרנק בעולם 1929-1945 בדרום אפריקה הדמוקרטית-

סיפורו של פרויקט לאומית" מתוך לזכור את השואה במדינת האפרטהייד: זיכרון השמדת

יהודי אירופה בתרבות ובשיח בדרום אפריקה 1948-1994, חיבור לשם קבלת התואר

"דוקטור לפילוסופיה", האוניברסיטה העברית בירושלים, 2018.

רשות:

אלשך, יהונתן. "אפרטהייד כפשע נגד האנושות." *זמנים* 138 (2018): 116-131.

20.12.2021 הנצחת שואה ורצח עם באפריקה: בין האפרטהייד בדרום אפריקה לרצח העם

ברואנדה

***שיחה עם טלי נייטס מהמרכז לשואה ורצח עם ביוהנסבורג

חובה:

Tali Nates. "But, apartheid was also genocide ... What about our suffering?"

Teaching the Holocaust in South Africa – opportunities and challenges,"

Intercultural Education 21(S1): 2010, PP. 17-26.

Sodaro, A. (2018). The Kigali Genocide Memorial Centre: Building a "Lasting

Peace". In *Exhibiting Atrocity: Memorial Museums and the Politics of Past*

Violence (pp. 84-110). New Brunswick, Camden, Newark, New Jersey;

London: Rutgers University Press.

רשות:

Desmond Mpilo Tutu. "Nuremberg or National Amnesia? A Third Way," in: *No Future Without Forgiveness* (New York: Image, Doubleday, 1999), pp. 16-30.

Gilbert, S. (2016). Remembering the Racial State: Holocaust Memory in Post-Apartheid South Africa. In J. S. Eder, P. Gassert, & A. Steinweis (Eds.)

Holocaust Memory in a Globalizing World (pp. 199-214). Wallstein Verlag.

27.12.2021 בין פיוס להנצחה - רצח העם ברואנדה

חובה:

Mahmood Mamdani. (2001). "Introduction: Thinking about Genocide," in:

When Victims Become Killers: Colonialism, Nativism, and the Genocide in

Rwanda, 3-18, Princeton University Press.

בנימין נויברגר, (2003). "רואנדה 1994 – רצח עם לכל דבר", *היסטוריה*, 12: 33-56.
רשות:

סיגל הורוביץ. "החיים אחרי רצח עם: המשגת הפיוס ברואנדה בעזרת סיפורי חיים", *זמנים*
2017: 132-143.

René Lemarchand (2002) Disconnecting the threads: Rwanda and the
Holocaust reconsidered, *Journal of Genocide Research*, 4:4, 499-518.
Wola Soyinka, *The Burden of Memory, the Muse of Forgiveness*, New York
and Oxford: Oxford University Press, 1999, 23-92.

3.01.2022 מה בין רצח עם ההררו והנאמה לשואת יהודי אירופה?

חובה:

Zimmerer, J. (2005). "The birth of the Ostalnd out of the spirit of colonialism: a
postcolonial perspective on the Nazi policy of conquest and exterminationn",
Patterns of Prejudice 39(2): pp. 197-219.

רשות:

Reinhart Kössler. "From Genocide to Holocaust? Structural Parallels and
Discursive Continuities," *Africa Spectrum*. Vol. 40, No. 2 (2005), pp. 309-317.
Zimmerer J. (2008) Colonial Genocide: The Herero and Nama War (1904–8)
in German South West Africa and Its Significance. In: Stone D. (eds) *The
Historiography of Genocide*. Palgrave Macmillan, London.

https://doi.org/10.1057/9780230297784_13

10.01.2022 שיעור הכנה לבחינה

אתנוגרפיה אפריקאית: המקרה של בוצואנה

פרופ' פנינה מוצפי-האלר

בוצואנה היא מקרה של מדינה אפריקאית יוצאת דופן ביבשת. מדינה דמוקרטית, קטנה, עם מוסדות מדינה יציבים וכלכלה צומחת בקנה מידה פנומנלי. ניתוח קרוב של המקרה של בוצואנה מאפשר לכן דיון בקשת רחבה של שאלות שנוגעות לאופיים של תהליכים של פיתוח כלכלי מואץ ביבשת האפריקאית, של משמעותה של יציבות פוליטית, של התעצבותם ושל דפוסים של כלכלה ניאוליברלית באפריקה ובדרום הגלובלי, בכלל. ומעבר לכל זאת, במוקד הסיפור עומד הציר המחבר סיפורים אישיים ואנושיים מקומיים להבנתם של תהליכים מקרו-חברתיים.

הקורס יתמקד במדינה אפריקאית אחת—בוצואנה—דרך קריאת מגוון של טקסטים ספרותיים, אנתרופולוגים, פוליטיים, וסוציולוגים. נדון בשאלות של האתיקה של "פיתוח", נבחן את המונח החדשני "תיאוריות מהדרום", נדבר על עוני ומודלים שביקשו להתמודד עם הקשר בין עוני לבריאות ולשמירה על הסביבה. נבחן ספרות ומחקר פמיניסטי ועוד. לקראת סופו של המסע נגיע למחקר אנתרופולוגי מתמשך אחד שנערך במהלך של כארבעה עשורים על ידי המרצה של הקורס, מחקר שהתחיל בעבודת דוקטורט בתחילת שנות השמונים והוא ממשיך בגיחות מחקר שטח למדינה עד היום. נשאל מהו הקשר המורכב בין מעשה המחקר להקשרים ההיסטוריים והאקדמיים-תיאורטיים שבתוכם הוא מתנהל? נשאל מהו מחקר אתנוגרפי? ונגלה כיצד השתנו הקודים האתיים, התיאורטיים והאמפיריים של עריכת מחקר?

לרשימת הקריאה שערים ממוספרים בספרות רומיות. לפי גודל הכיתה, נתחלק לקבוצות עניין כשכל קבוצה "תתמחה" בסוגיה מרכזית אחת. הקבוצה (לפחות של שני תלמידים) תגיש פרזנטציה שתתבסס על פריטי קריאה מתוך רשימת הקריאה בנוסף לעבודה עצמאית סביב הנושא שנבחר (הנחיות לגבי אופיה והיקפה של הפרזנטציה ינתנו בהמשך). הקבוצה תיפגש עם המרצה שלושה ימים לפני השיעור שבו נקבעה המצגת כדי לאפשר קבלת משוב מהמרצה ותגיש דוח כתוב יומיים לאחר הגשת המצגת.

מבנה הציון:

דוח על המצגת בתוך העבודה הקבוצתית 25%
שני דוחות קריאה של פריטים נוספים מתוך רשימת הקריאה 10% לכל דוח
עבודה מסכמת באורך 5-7 עמודים 55%

רשימת קריאה

מבוא למקרה של בוצוואנה

Corey, C. W. (2009). *Obama welcomes president of botswana to white house: Botswana is "extraordinary" success story, obama says.* (). Washington: Federal Information & News Dispatch, LLC. Retrieved from ProQuest Central Retrieved from <https://www.proquest.com/reports/obama-welcomes-president-botswana-white-house/docview/190013839/se-2?accountid=14484>

Botswana summons US ambassador over trump insult. (2018, Jan 12). *Agence De Presse Africaine (APAnews)* Retrieved from <https://www.proquest.com/wire-feeds/botswana-summons-us-ambassador-over-trump-insult/docview/1986752306/se-2?accountid=14484>

בוצוואנה הקסומה : ספריו של אלכסנדר מק'קול סמית

תרגום - (1998) The No 1 Ladies Detective Agency, סוכנות הבלשיות מספר 1
2004 [הוצאת עברית](#), עפרה אביעד
Mekgwe, Pinkie, and Alexander McCall Smith. "All That Is Fine in the Human Condition': Crafting Words, Creating Ma-Ramotswe." *Research in African Literatures* 37, no. 2 (2006): 176–86. <http://www.jstor.org/stable/3821164>.

קריאת רשות:

דמעות של ג'ירפה - (Tears Of The Giraffe, 2000) תרגום עפרה אביעד, [הוצאת עברית](#) 2004

מוסר לנערות יפות - (Morality For Beautifull Women 2001) תרגום עפרה

אביעד, [הוצאת עברית](#), [הוצאת כתר](#) 2005

הקלדן מקלהארי - (The Kalahari Typing School For Men 2002) תרגום עפרה

אביעד, [הוצאת עברית](#), [הוצאת כתר](#) 2005

העגלה המלאה של החיים - (The Full Cupboard Of Life 2004) תרגום עפרה

אביעד, [הוצאת עברית](#), [הוצאת כתר](#) 2006

בסי' הד ספרות כתובה מבפנים ומבחוץ (Bessi Head)

Johnson, Joyce. *The Road of Peace of Mind : A Critical Appreciation*,
University of Delaware Press, 2008. Pp 22-32

Head, Bessie, *When rain clouds gather*

London : Heinemann -- 1987 (1988 printing)

לקריאה נוספת:

A Question of Power – London: Davis-Poynter, 1973. New York: [Pantheon](#),
1974. Heinemann (AWS 149),

The Collector of Treasures and Other Botswana Village Tales – London:
Heinemann, 1977. Cape Town: David Philip, 1977.

Serowe: Village of the Rain Wind – London: Heinemann, 1981. Cape Town:
David Philip, 1981.

תיירות, אקולוגיה, ידע

Wame L. Hambira, Jarkko Saarinen & Oliver Moses (2020) Climate change
policy in a world of uncertainty: changing environment, knowledge, and
tourism in Botswana, *African Geographical Review*, 39:3, 252-266

חינוך במדינה מתפתחת

Makwinja, V. M. (2017). Rethinking education in botswana: A need to
overhaul the botswana education system. *Journal of International Education
Research*, 13(2), 45-58. doi:http://dx.doi.org/10.19030/jier.v13i2.10075

תיאוריות של פיתוח והביקורת הפוסט-קולוניאלית (ג'ון וג'ין קומרוף)

Comaroff, Jean and John **Comaroff**. 2012 **Theory from the South**: Or, how
Europe is evolving toward Africa. *Anthropological Forum* 22, no. 2: 113-131.
James Ferguson "Theory from the Comaroffs, or How to know the world up,
down, backwards and forwards." *The Johannesburg Salon*, Volume 5, 2012.
(Also published as *Fieldsights - Theorizing the Contemporary*, Cultural
Anthropology Online,
<http://culanth.org/fieldsights/271-theory-from-the-comaroffs-or-how-to-know-the-world-up-down-backwards-and-forwards>

פיתוח, עוני, ועבודת שדה אתנוגרפית (ג'יימס פרגוסון)

The Anti-politics Machine: "Development," Depoliticization and Bureaucratic Power in Lesotho. Cambridge University Press, 1990.

Global Shadows: Africa in the Neoliberal World Order. Duke University Press, 2006. Give a Man a Fish: Reflections on the New Politics of Distribution. Duke University Press. 2015.

"Paradoxes of sovereignty and independence: 'real' and 'pseudo-' nation-states and the depoliticization of poverty", in Karen Fog Olwig and Kirsten Hastrup (eds.), Siting Culture: The Shifting Anthropological Object. Routledge, 1996.

פמיניזם אפריקאי? מחקר פמיניסטי רפלקסיבי בצפון בוצואנה

Mekgwe, P. (2007). Theorizing african feminism(s): The 'colonial' question. *Matatu*, (35), 165-174,214. Retrieved from <https://www.proquest.com/scholarly-journals/theorizing-african-feminism-s-colonial-question/docview/215056539/se-2?accountid=14484>

LaRocco, A. A., Shinn, J. E., & Madise, K. (2020). Reflections on positionalities in social science fieldwork in northern botswana: A call for decolonizing research. *Politics & Gender*, 16(3), 845-873. doi:<http://dx.doi.org/10.1017/S1743923X19000059>

מדינה והמיעוטים שלה- הבאסרווה בבוצואנה

Mogomotsi, Goemeone E. J and Mogomotsi, Patricia K 2020 Recognition of the Indigeneity of the Basarwa in Botswana: Panacea against their Marginalisation and Realisation of Land Rights? *African journal of international and comparative law* 28.4: 555–576 Edinburgh University Press

Pnina Motzafi-Haller. 1994. "When Bushmen are Known as Basarwa: Gender, Ethnicity and Differentiation in Rural Botswana." *American Ethnologist* 21,3: 539-563.

[Maru](#) – London: Gollancz, 1971. New York: McCall, 1971. [Heinemann African Writers Series](#) (101), 1972; 1987.

- Pnina Motzafi-Haller. 1997. "The Politics of Space and Place in East-Central Botswana." *Canadian Journal of African Studies* 31,2: 229-268
- Pnina Motzafi-Haller. 1998. "Beyond Textual Analysis: Practice, Interacting Discourses and the Experience of Distinction in Botswana." *Cultural Anthropology* 13,4: 522-548.
- Pnina Motzafi-Haller. 1994. "Historical Narratives as Political Discourses of Identity." *Journal of Southern African Studies* 20,3: 417-433
- Pnina Motzafi-Haller, 2002. *Fragmented Worlds, Coherent Lives: the Politics of Difference in Botswana*. London and Westport, Connecticut: Bergin & Garvey.
- Selections from unpublished narrative texts by the author.2022

אתניות בישראל : היבטים אנתרופולוגיים

דר' אנדרה לוי

דוא"ל: andre@exchange.bgu.ac.il

מטרות: הסדנא תבחן את הדיון האנתרופולוגי אודות המושג "אתניות" בהקשר הישראלי. הקורס יסלב הרצאות פרונטאליות עם הצגות של סטודנטים.

חובות הקורס:

השתתפות בכל המפגשים.

קריאת מאמרים מדי שבוע.

הצגת מאמר מהמסומנים ב- * (20% מהציון הסופי).

הגשת עבודת מחקר בזוגות (80% מהציון הסופי). הוראות לעבודה תימסרנה בהמשך דרך ה-High-learn.

**רשימת הקריאה שלהלן מהווה את הבסיס התיאורטי הרחב המשותף לכולנו. בנוסף, תידרש קריאה אינדיבידואלית בהתאם לנושא המחקר הספציפי. שימו לב - אפשר שיחולו מספר שינויים ברשימה.

אתניות - הצגת הקורס

(אין חומר קריאה)

אתניות - הגדרות סוציולוגיות:

#Gans, Herbert J.

1979 Symbolic Ethnicity: The Future of Ethnic Groups and Cultures in America. *Ethnic and Racial Studies* 2(1):1-19.

Yancey, L. William, P. Eugene Ericksen, and N. Richard Juliani

1976 Emergent Ethnicity: A Review and Reformulation. *American Sociological Review* 41(3):391-403.

אתניות - הגדרות אנתרופולוגיות:

*#Barth, Fredrik

1969 Introduction. *In Ethnic Groups and Boundaries*. F. Barth, ed. Boston: Little Brown.

*Cohen, Ronald

1987 Ethnicity: Problems and Focus in Anthropology. *Annual Review of Anthropology* 7:379-403.

אתניות בישראל - פרספקטיבות סוציולוגיות מוקדמות:

*#סמוחה, סמי. 1984. שלוש גישות בסוציולוגיה של יחסי עדות בישראל. מגמות, 3: 169-185.

*Ben-Raphael, Eliezer, and Stive Sharot

1991 Introduction in: *Ethnicity, Religion, and Class in Israeli Society*. Cambridge: Cambridge University Press.

אתניות בישראל - פרספקטיבות אנתרופולוגיות מוקדמות:

#דשן, שלמה. תשנ"ט. היחסים בין עדות במערכת-בחירות מקומית. בתוך: שוקד, משה, ודשן, שלמה (עורכים) דור התמורה. ירושלים: יד יצחק בן-צבי. 154-168.

#שוקד, משה. תשמ"ג. להבהרת דפוסי התוקפנות בקרב יוצאי מרוקו. מגמות, כרך כ"ז (4) עמ' 397-411.

אתניות בישראל - פרספקטיבות אנתרופולוגיות מאוחרות:

*#Goldberg, Harvey

1977 Ethnicity in Israeli Society. *Ethnic Groups* 1(3):163-262.

*Ben-Ari, Eyal, and Yoram Bilu

1987 Saints' Sanctuaries in Israeli Development Towns: On a Mechanism of Urban Transformation. *Urban Anthropology* 16(2):243-272.

אתניות והיסטוריה:

*גולדברג, הרואי. 1984. ממדים היסטוריים ותרבותיים של תופעות עדתיות. מגמות, 234-249.

*#Khazzoom, Aziza

2003 The Great Chain of Orientalism: Jewish Identity, Stigma Management, and Ethnic Exclusion in Israel. *American Sociological Review* 68(4 (Aug., 2003)):481-510.

אתניות ומדינה:

*#Levy, André

2004 Homecoming to Diaspora: Nation and State in Visits of Israelis to Morocco. *In* Homecomings: Unsettling Paths of Return. F. Markowitz and A. H. Stefansson, eds. pp. 92-108. Lanham, Md.: Lexington Books.

*גודמן, יהודה. 2008. אזרחות, מודרניות ואמונה במדינת הלאום: הגזעה ודה-הגזעה בגיור מהגרים רוסים ומהגרים אתיופים בישראל. בתוך: שנהב, יהודה ויונה, יוסי (עורכים). גזענות בישראל. ירושלים: מכון ון ליר והוצאת הקיבוץ המאוחד. 381-415.

אתניות וקבוצות מיעוט "אחרות":

*#רבינוביץ, דן. 1998. סיכון, רציונאליות ואמון: יחסים בין פלשתינים לישראלים בנצרת-עלית. בתוך: אבוהב, אורית ושות' (עורכים). ישראל: אנתרופולוגיה מקומית. תל אביב: צ'ריקובר. 321-354.

*Ben-Ze'ev, Efrat. 2005. Transmission and Transformation: The Emergence of a New Palestinian Historiography. *In* Homelands and Diasporas: Holy Lands and Other Places, André Levy and Alex Weingrod (eds.). Palo Alto: Stanford University Press, pp. 123-139.

אתניות וקבוצות מיעוט "אחרות":

*#רבינוביץ, דן. 1993. נוסטלגיה מזרחית: איך הפכו הפלשתינים לערביי ישראל. תיאוריה ובקורת. 4, 141-152.

*#Tania Forte

2001 Shopping in Jenin: women, homes and political persons in the Galilee. *City & Society*. 13 (2). 211-243

אתניות וגזע:

*#סולמון, הגר. תשנ"ט. גלגולה של תודעה גזעית: מאתיופיה לארץ המובטחת. מחקרי ירושלים בפולקלור יהודי. יט-כ, 125-146.

*#שנהב, יהודה ויונה, יוסי. 2008. גזענות מהי? בתוך: שנהב, יהודה ויונה, יוסי (עורכים). גזענות בישראל. ירושלים: מכון ון ליר והוצאת הקיבוץ המאוחד. 13-46.

סיכום ביניים - מספר הרהורים:

*#לוי, אנדרה. 2005. האם קיימת אופציה לזהות מזרחית? בתוך: גיא אבוטבול, לב גרינברג ופנינה מוצפי-האלר (עורכים). קולות מזרחיים: החברה והתרבות הישראלית. תל אביב: מסדה. 223-226.

בין פרט למבנה - חקר רשתות חברתיות

(מהדורה זמנית)

מספר קורס:

סמסטר ב – 102-1-0298

פרופ' דניאל ממן

יום א', 16:15-17:45

כיתה:

שעות קבלה

פרופ' דניאל ממן

יום ג' 16-17

חדר מספר: 370

טלפון: 08-6478244

e-mail: dmaman@bgu.ac.il

תיאור הקורס

הקורס יעסוק בניתוח רשתות חברתיות – גישה תיאורטית ומתודולוגית לניתוח חברתי שאינה ממוקדת בשחקנים אטומיסטיים או במבני-על אלא ביחסים שבין השחקנים היוצרים את המבנה החברתי. במסגרת הקורס נעמוד על המקורות התיאורטיים של הגישה, מושגיה היסודיים, והצלחותיה האמפיריות.

חובות הקורס:

נוכחות חובה – בכל שיעור אעביר דף נוכחות;
קריאה שוטפת, השתתפות בדיונים ובחינה בסוף הקורס.
בחינה: שני חלקים. חלק ראשון – שאלות קצרות על רשימת הקריאה; חלק שני – שאלות אינטגרטיביות בהן יש להתייחס הן לחומר הנלמד בשיעורים והן לרשימת הקריאה.

רשימת קריאה

מבוא לרשתות חברתיות – 27.2.2022

1. Kadushin, Charles, 2012, *Understanding Social Networks: Theories, Concepts and Findings*, Oxford, Oxford University Press, 3-12.

סרט "ניקולאס כריסטאקיס, 2010 "ההשפעה הנסתרת של רשתות חברתיות"
https://www.ted.com/talks/nicholas_christakis_the_hidden_influence_of_social_networks?language=he

הנחות יסוד: היסטוריה, שחקנים וקשרים – 6.3.2022

2. Kadushin, Charles, 2012, *Understanding Social Networks: Theories, Concepts and Findings*, Oxford, Oxford University Press, 13-17

מושגי מפתח: סמיכות, המופיליה, הדדיות, דיאדות וטריאדות – 13.3.2022

3. Kadushin, Charles, 2012, *Understanding Social Networks: Theories, Concepts and Findings*, Oxford, Oxford University Press, 18-26.

מושגי מפתח: רשת מלאה, צפיפות, קשרים חלשים, חורים מבניים, מרכזיות, מולטפלקסיטי

ותפקידים -20.3.2022

4. Kadushin, Charles, 2012, *Understanding Social Networks: Theories, Concepts and Findings*, Oxford, Oxford University Press, 27- 43.

העולמות הקטנים -27.3.2022

6. Kadushin, Charles, 2012, *Understanding Social Networks: Theories, Concepts and Findings*, Oxford, Oxford University Press, 35, 108-134.

סרט "שש דרגות של הפרדה" (לחפש עותק עם תרגום לעברית)
<http://topdocumentaryfilms.com/six-degrees-of-separation/>

דפוזיה והשפעה – 3.4.2022

7. Kadushin, Charles, 2012, *Understanding Social Networks: Theories, Concepts and Findings*, Oxford, Oxford University Press, 135-161.

סרט: ניקולאס כריטאקיס, "כיצד רשתות חברתיות מנבאות מגיפות"

https://www.ted.com/talks/nicholas_christakis_how_social_networks_predict_epidemics?language=he

10.4.2022 – רשתות חברתיות וירטואליות וממשיות

8. Scott Golder and Michael Macy, 2014, "Digital Footprints: Opportunities and Challenges for Online Social Research", *Annual Review of Sociology*, 40, 129-152.

22.4.2022 – רשתות חברתיות ושוק העבודה

9. David, Knoke, 2012, *Economic Networks*, Cambridge, Polity, 28-41.

1.5.2022 – רשתות תוך אירגוניות

10. David, Knoke, 2012, *Economic Networks*, Cambridge, Polity, 81-110

8.5.2022 – רשתות בין ארגוניות

11. David, Knoke, 2012, *Economic Networks*, Cambridge, Polity, 111-156.

15.5.2022 - רשתות גלובליות

12. David, Knoke, 2012, *Economic Networks*, Cambridge, Polity, 157-186.

29.5.2022 – סיכום:

הדרך והמראה: התיירות כתופעה חברתית

The Road and the Mirror: Tourism as a Social Practice

סמו- תשפ"ב - קורס מספר: 102-1-0522

קורס בחירה שנתי – ב.א שנה ב-ג – 2 שעות

פרופ' ג'קי פלדמן

הדרך קוראת לנו. עבור אנשים רבים, התיירות היא בריחה ממרוץ החיים המודרניים ומוקד לחיפוש משמעות ועצמי עמוק יותר. אך "תעשיית האירוח" התיירותי היא זירה בה מקומיים, זרים, ומתווכים מנהלים מסע ומתן על כוח, כסף, וזהות באמצעות עיצוב אתרים, מסלולים ונראטיבים. הארץ היא טעונה במיוחד כמושא של דמיונות ודימויים, יחסי כוח וקונפליקטים. באמצעות קריאה ביקורתית, עבודת שדה וסיור נתבונן בתיירות כמראה (סדוק?) של החברה הישראלית.

The road beckons us. For many, tourism is an escape from the rat race of modern life and a search for deeper meaning and a more authentic self. But the "hospitality industry" is also a contact zone in which locals, strangers and mediators negotiate issues of money, power and identity through the shaping of sites, itineraries and narratives. Israel is a particularly charged arena of imaginaries and images, power relations and conflict. Through critical reading, fieldwork and excursions, we will examine tourism as a (cracked?) mirror of Israeli society.

מבנה הקורס: נסקור כמה שאלות מרכזיות בתחום האנתרופולוגיה של התיירות בעיקר דרך זירות בארץ. לקראת כל שיעור נקרא מאמר או שניים לפי הרשימה הביבליוגרפית.

דרישות הקורס ומבנה הציונים:

נוכחות חובה, והשתתפות פעילה בהכנה לשיעורים ובשיעורים עצמם. כל סטודנט יתבקש להעלות למודל שתי שאלות על כל מאמר חובה עד היום שלפני השיעור ב-1200 בצהריים. שאלות אלו אמורות להראות התמודדות רצינית עם תוכן המאמר ויהוו בסיס לדיון הכיתתי. השתתפות פעילה בסיור והגשת דו"ח סיור (20%).

הצגת מאמר בעל פה בכיתה: הצגת מאמר בכיתה (15 דקות) מתוך מאמרי הרשות וקישורו למאמרים הנלמדים בכיתה. ההצגה ילווה בסיכום בכתב שלא יעלה על עמוד אחד (5%).

עבודה סופית הכוללת מרכיב אתנוגרפי (תצפיות וראיונות פנים-אל-פנים). הנושאים יתואמו איתי, וסקיצה ראשונית של מטרות ומבנה העבודה וביבליוגרפיה ראשונית יימסרו לקראת סוף הסמסטר הראשון. העבודה הסופית תוגש בסוף שנת הלימודים (75%).

סילבוס – סמסטר א':

ייתכנו שינויים בהמשך.

בסמסטר ב' נתמקד בנושאים הקשורים לעבודות הסופיות שלכם, וכן בהצגות העבודות בהתפתחותן בכיתה. הנושא והמאמרים עבור כל שבוע יעודכנו מידי פעם ברשימה במודל. בכל מקרה של סתירה בין חובת השבוע לבין מה שרשום כאן בסילבוס, נא להעדיף את הנושא ואת המאמרים במודל.

מס' שיעור	תאריך	מטלה או פעילות	נושא	קריאת חובה (לכל שבוע ייבחר בדרך כלל אחד מתוך מאמרי החובה לקריאה).	קריאת רשות
1				Stronza: Anthropology and Tourism¹	
2			מבוא: סוגי החוויה התיירותית. התיירות בישראל, ושל ישראלים. הצגת הקורס ומטרותיו	MacCannell: The Tourist, Ch. 2² Cohen: Phenomenology of Tourist Experience³	

¹ Stronza, Amanda. 2001. Anthropology of tourism: forging new ground for ecotourism and other alternatives. *Annual Review of Anthropology* 30: 261-83.

² MacCannell, Dean. 1989 (1976). *The Tourist; A New Theory of the Leisure Class*, Schocken: New York, new edition.

³ Cohen, Erik. 1979. "A Phenomenology of Tourist Experiences", *Sociology* 13:179-201.

Urry: the Tourist Gaze ⁶ , Ch. 1 & 2. Nash, Tourism and Imperialism ⁷ , Tucker: Living with Tourism ⁸	Crick. Sex, Sights, Servility⁴, Urry, The Tourist Gaze Revisited⁵	תיירות, מודרניות ויחסי כוח			3
Handler ¹⁰ , Hooper-Greenhill ¹¹	West⁹	מוזיאון, מורשת, מורשת קרב	סיור במוזיאון ANZAC באר-שבע		4

⁴Crick, Malcolm. 1989. Representations of International Tourism in the Social Sciences: Sun, Sex, Sights, Savings, and Servility, *Annual Review of Anthropology* 18: 307-344.

⁵ Urry, John. 1992. "The Tourist Gaze "Revisited"", *American Behavioral Scientist*, Vol. 36, No. 2, pp. 172-186.

⁶ Urry, John. 2002. *The Tourist Gaze: Leisure and Travel in Contemporary Society*, London: Sage.

⁷ Nash, Dennison. 1989. "Tourism as a Form of Imperialism", in Nash, Dennison and Valene L. Smith.. *Hosts and Guests: the Anthropology of Tourism*. Second Edition, Philadelphia: University of Pennsylvania, pp. 37-52.

⁸ Tucker, Hazel. 2003. *Living with Tourism: Negotiating Identities in a Turkish Village*, London: Routledge.

⁹ West, Brad. 2008. Enchanting Pasts: The Role of International Civil Religious Pilgrimage in Reimagining National Collective Memory, *Sociological Theory* 26:3. Pp. 258-271.

Also read:

<https://theconversation.com/how-a-more-divided-turkey-could-change-the-way-we-think-about-gallipoli-74252>

¹⁰ Handler, Richard. 1993. "An Anthropological Definition of the Museum and its Purpose", *Museum Anthropology* 17(1): 33-36.

¹¹ Hooper-Greenhill, Eileen. 1993. *Museums and the Shaping of Knowledge*. NewYork: Routledge, pp. 1-22, 191-215. (free download from BGU library).

MacCannell, Staged Authenticity, Ch 5 ¹⁴ Gable & Handler: After Authenticity ¹⁵	Bruner: Abraham Lincoln ¹² Cohen-Aharoni, The "Real" Temple ¹³	אותנטיות תיירותית	הרצאת אורח של ליאור בר (ייצור אותנטיות בלאוס)	5
איד וסלנו, התמודדות עם הקדושה ¹⁷ Feldman, Holy Lands ¹⁸	טרנר ¹⁶ , ניתוח של ספרי הדרכה לצליינים לארץ הקודש	עלייה לרגל לארץ הקודש		6

¹² Bruner, Ed. 2005. "New Salem as a Contested Site", and "Abraham Lincoln as Authentic Reproduction: A Critique of Postmodernism", in *Cultures on Tour*, Chicago: University of Chicago Press, pp. 127-168.

¹³ Cohen-Aharoni, Yemima. 2017. Guiding the "Real" Temple: The Construction of Authenticity in Heritage Sites in a State of Absence and Distance. *Annals of Tourism Research*, 63, 73-82.

¹⁴ MacCannell, Dean. 1989 (1976). *The Tourist; A New Theory of the Leisure Class*, Schocken: New York, Chapter 5.

¹⁵ Gable, Eric and Richard Handler. 1996. "After Authenticity at an American Heritage Site", *American Anthropologist*, 98(3): 568-578.

¹⁶ טרנר, ויקטור. 2005. "עליות לרגל כתהליכים חברתיים", בתוך עלייה לרגל: יהודים, נוצרים, מוסלמים. אורה לימור ואלחנן ריינר, עורכים, יד בן-צבי, אוניברסיטה פתוחה, רעננה, עמ' 19-64.

¹⁷ איד, ג'ון ומיכאל ג' סלנו. 2005. "התמודדות עם הקדושה: האנתרופולוגיה של העלייה לרגל הנוצרית", מבוא, בתוך עלייה לרגל: יהודים, נוצרים, מוסלמים. אורה לימור ואלחנן ריינר, עורכים, יד בן-צבי, אוניברסיטה פתוחה, רעננה, עמ' 65-87.

¹⁸ Feldman, Jackie 2014. "Contested Narratives of Storied Places – The Holy Lands", *Religion and Society*, 5: 106-127.

Shenhav-Keller ²⁰	Kaell ¹⁹	מזכרת מישראל/מארץ הקודש			7
ספיינר ²³ , בן-דוד ²⁴	אלמוג ²¹ , Katriel ²²	טיולי ידיעת הארץ – תנ"ך, טבע, הפגנת נוכחות			8
	Wang: Tourism and Modernity ²⁵ , Ch. 3	תיירות והחושים	הרצאת אורחת של טל גורנג (גלישה בסרי לנקה)		9

¹⁹ Kaell, Hillary. 2012. "Of gifts and grandchildren: American Holy Land souvenirs", *Journal of Material Culture*, 17(2): 133–151.

²⁰ Shenhav-Keller, Shelly. 1993. "The Israeli Souvenir: Its Text and Context. *Annals of Tourism Research*, Vol. 20, pp. 182-196,

²¹ אלמוג, עוז. 1997. "תבנית נוף מולדתו" בתוך *העבר – דיוקן*, עם עובד, תל-אביב.

²² Katriel, Tamar. 1995. "Touring the Land: Trips and Hiking as Secular Pilgrimages in Israeli Culture", *Jewish Ethnology and Folklore Review* 17: 6-13.

²³ ספיינר, יוסי. 2008. "הטיול והסיור: כלים לחינוך ליהדות, לקיימות ולאיכות הסביבה". טללי אורות י"ד (תשס"ח) עמ' 339-353.

²⁴ בן-דוד, אורית ברוך. 1998. "חברה וטבע בטיולי הנוער של החברה להגנת הטבע", ישראל: *אנתרופולוגיה מקומית*, אורית אבוהב ואחרים, עורכים, צ'ריקובר, תל-אביב. עמ' 451-482.

²⁵ Wang, Ning. 2000. *Tourism and Modernity: A Sociological Analysis*, Elsevier, Amsterdam

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 74 }

Hirsch & Tene, Hummus ²⁸ Dinero ²⁹ , Ramon, Gabel, Wasserman, We were here first ³⁰	Stein, "Souvenirs of Conquest" ²⁶ , גביעון, בגובה הבטן ²⁷	התייר הישראלי מגלה את האחר הערבי/ הנוצרי	הרצאת אורחת של עזרי עמיקם (לאכול חומס באום-אל-פחם)	10
Kranz and Cohen, Israeli Jews in Berlin ³³	Noy, Introduction: Israeli Backpackers ³¹ .	First we take Manali, then we take Berlin	הרצאת אורח של ספיר פרץ?? (תרמילאים ישראליים דתיים בהודו)	11

²⁶ Stein, Rebecca L. 2008. "Souvenirs of Conquest: Israeli Occupations as Tourist Events", *International Journal of Middle East Studies* 40:647-669.

²⁷ גביעון, לאורה. 2006. בגובה הבטן: ההבטים החברתיים והפוליטיים של הערבים בישראל, כרמל, עמ' 15-45.

²⁸ Hirsch, D., & Tene, O. (2013). "Hummus: The making of an Israeli culinary cult". *Journal of Consumer Culture*, 13(1): 25-45.

²⁹ Dinero. Steven G. 2002. "Image is everything: The development of the Negev Bedouin as a tourist attraction", *Nomadic Peoples*, New Series, 6(1):69-94.

³⁰ Ramon, Orit, Ines Gabel, Varda Wasserman. 2017. "We Were Here First": Guiding Jewish Israeli Pupils at Christian Sites, *Israel Studies* 22.3: 77-101.

³¹ Noy, Chaim. 2005. "Introduction: Israeli Backpacking as rite of passage", in *Israeli Backpackers: from Tourism to Rite of Passage*, Chaim Noy and Erik Cohen, eds., Albany: SUNY Press.

³³ Kranz, Dani and Hadas Cohen. 2017. Israeli Jews in the New Berlin in *Cultural Topographies of the New Berlin: An Anthology*, Jennifer Ruth Hosek and Karin Bauer eds., Berghahn: New York, pp. 322-45.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 75 }

	לצפות בסרט: חומס קרי ³²				
Barnard, Nativity Square 36 Belhassen, Uriely, Asor, Bil'in ³⁷ Clarke, Hebron Museum ³⁸ Stein Ch. 3: Scalar Fantasies ³⁹ . Brin, Political Tourism in Jerusalem ⁴⁰	Koensler and Papa³⁴ פלדמן: ישוע הפלסטיני והישראלי³⁵	תיירות פוליטית	בדיקת אתרי אינטרנט של סיורים פוליטיים בארץ: נשים בירוק, עיר דוד, עיר עמים, זכרות		12

³² זיגלר, יוני ונועם פינחס, 2007. חומס קרי – סרט תיעודי.

³⁴ Koensler, Alexander and Cristina Papa, "Political Tourism in the Israeli-Palestinian Space", *Anthropology Today*, 27(2): 13-17

³⁵ פלדמן, ג'קי. 2017. "לכתוב את הקונפליקט בנוצרית – סיורי צליינים בעקבות ישוע הישראלי ובעקבות ישוע הפלסטיני", ישראל. פלסטין: מחקרים לזכר מסעו האינטלקטואלי של ברוך קימרלינג, קרנאור שלזינגר, גדי אלגזי, ירון אזרחי, עורכים, מגנס, ירושלים, עמ' 70-336.

³⁶ Barnard, Ryvka. 2017. "Colonization and Resistance at Bethlehem's Manger Square", *Radical History Review* 129: 125-143.

³⁷ Belhassen, Yaniv, Natan Uriely, Ortal Assor. 2014. The touristification of a conflict zone: The case of Bil'in". *Annals of Tourism Research* 49(4):174-189.

³⁸ Clarke, Richard. 2000. "Self-Presentation in a Contested City: Palestinian and Israeli Political Tourism in Hebron", *Anthropology Today*, 16(5):12-18.

³⁹ Stein, Rebecca. 2008. "Scalar Fantasies", in *Itineraries in Conflict: Israelis, Palestinians and the Political Lives of Tourism*, Durham: Duke University Press, pp. 71-96.

⁴⁰ Brin, Eldad. 2006. "Politically-Oriented Tourism in Jerusalem". *Tourist Studies* 6(3): 215-243.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 76 }

Isaac, Pilgrimage to Dark Tourism ⁴¹ Cohen-Hattab Propaganda 42					
	Hartal, Gay Tourism to Tel Aviv⁴³	הדימוי התיירותי, שיווק ישראל תיירות גייז, pinkwashing			13
Van den Berghe 46	Crang: Tourist Product⁴⁴ Feldman, Christian Pilgrims/Israeli 45	לעבוד תחת המבט התיירותי: מורה הדרך ומתווכים אחרים			14

⁴¹ Isaac, Rami. 2010. "Volunteer tourism in Palestine: A normative approach". In: O. Moufakkier and I. Kelly (Eds.) *Tourism, progress and peace* (pp.148-161), London: CABI Publishing.

⁴² Cohen-Hattab, Kobi. 2004. "Zionism, Tourism, and the Battle for Palestine: Tourism as a Political-Propaganda Tool", *Israel Studies* 9(1): 61-85.

⁴³ Hartal, Gili. Gay tourism to Tel-Aviv: Producing urban value? *Urban Studies*, forthcoming.

⁴⁴ Crang, Philip. 1997. "Performing the Tourist Product", In Rojek and Urry, *Touring Cultures: Transformations of Travel and Theory*, New York: Routledge, pp. 137-154.

⁴⁵ Isaac, Rami. 2010. "Volunteer tourism in Palestine: A normative approach". In: O. Moufakkier and I. Kelly (Eds.) *Tourism, progress and peace* (pp.148-161), London: CABI Publishing.

⁴⁶ Van den Berghe, Pierre. 2007. "Tourism and Ethnic Relations: The Obvious Connection", in *The Study of Tourism: Anthropological and Sociological Beginnings*, Dennison Nash, ed., Elsevier: Amsterdam, pp. 209-22.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 77 }

Levy ⁴⁹ , Kelner ⁵⁰	⁴⁷ בן-זאב לצפות בסרט: הטיול הפנימי ⁴⁸	תיירות שרשים			15
---	---	--------------	--	--	----

⁴⁷ בן-זאב, אפרת. 2003. "הפוליטיקה של הטעם והריח: טקסי שיבה פלסטיניים לכפרים שחרבו", אלפיים 25: 73-88.

⁴⁸ אלכסנדרוביץ', רענן. 2002. הטיול הפנימי – סרט דוקומנטרי.

⁴⁹ Levy, Andre. 2004. "Homecoming to the Diaspora: Nation and State in Visits of Israelis to Morocco", in *Homecomings: Unsettling Paths of Return*, Levy, Andre and Alex Weingrod, eds., Lanham, Kentucky: Lexington Books, 2004, pp. 92-108.

⁵⁰ Kelner, Shaul. *Tours that Bind: Diaspora, Pilgrimage and Israeli Birthright Tourism*, New York: NYU, pp. 21-46, 191-206.

החברה הישראלית

(מהדורה זמנית)

דוקטור אורי שויד

תשפ"ב 2021-2022

מספר קורס: 102-1-0019-1 (סמסטר א')

צוות הקורס:

ד"ר אורי שויד

גב' ענבל קשטרי

גב' לירי אוליאל

זמני השיעור והתרגילים

השיעור מתקיים ביום ב' 10:30 – 12:00

תרגילים:

שעות קבלה:

ד"ר אורי שויד, יום ב' 12:00-13:00, חדר 378,

דואר אלקטרוני: shwed@bgu.ac.il

תאור השיעור ומטרותיו:

השיעור יעסוק בניתוח התכונות האופייניות לחברה הישראלית ובעיותיה המיוחדות החל מהתקופה הטרומ-מדינתית ועד לימינו. המטרה של השיעור להקנות ידע, כלים לניתוח וכן לפתח חשיבה ביקורתית. השיעור יתמקד במבחר שאלות יסוד כגון המשכיות ושינוי; יחסי

מדינה-חברה; הגירה-עלייה-קליטה; סכסוך, מלחמה וצבא; כלכלה חברה ושסעים חברתיים.
הניתוח יעשה סביב שני צירים עיקריים: שינוי והמשכיות ושילוב והתבדלות.

מתכונת השיעור והתרגילים:

השיעור

השיעור יתנהל באמצעות הרצאות פרונטליות וקבוצות תרגיל. מטרת ההרצאות הפרונטליות לפרוש יריעה רחבה של הנושאים השונים. השיעורים השונים יאורגנו סביב ראשי פרקים אשר נמצאים באתר הקורס. ניתן להגיע לאתר הקורס באמצעות מערכת Moodle.

כל תלמידי הקורס רשומים באתר וניתן להגיע אליו דרך הכתובת:

<http://moodle2.bgu.ac.il/?lang=en>

הכניסה באמצעות שם משתמש והסיסמא האישית שלכם.

רצוי להביא לכל שיעור את ראשי הפרקים של השיעור.

נוכחות חובה

במקרה והלימודים יתקיימו בקמפוס - אנו נעביר דף נוכחות בכל שיעור.

במקרה והשיעורים יתקיימו מרחוק – נבדוק נוכחות באמצעים שונים.

הוראה מרחוק:

במקרה שהקורסים יתקיימו באופן מכוון – כל המשתתפים מתבקשים לפתוח מצלמות.

הוראה היברידית:

במקרה שהקורסים יתקיימו בקמפוס עם השתתפות של חלק מהסטודנטים – בכל שבוע

תגיע קבוצה אחרת לקמפוס והלומדים מרחוק ישתתפו תוך פתיחת מצלמות.

התרגילים

מטרת התרגילים היא יצירת מסגרת לדיון במאמרים וחיבור המאמרים עם ההרצאות הפרונטליות. במהלך התרגולים נעסוק גם בהכנה לבחינות הבית, בחינות כיתה והבחינה המסכמת

* הסטודנטים מתבקשים להגיע לקבוצה לה נרשמו ולא להחליף קבוצות.

** במקרה והשיעורים יתקיימו מרחוק, או באופן היברידי – נחלק כל קבוצה תרגול לשתי קבוצות ומשך כל קבוצת תרגול יהיה 45 דקות.

שיטות הערכה

הקורס יעשה שימוש במספר שיטות הערכה: בוחן היסטורי, בחני בית, בחני כיתה ובחינה מסכמת.

בוחן ידע היסטורי -- 12.11.2021

בוחן הידע ההיסטורי מהווה 15% מהציון הסופי. היות ומדובר בבוחן אין מועד ב' וחובה לגשת לבוחן בתאריך שנקבע. מי שלא יבחן לא יוכל לסיים את הקורס (מועד מיוחד רק לסטודנטים שקיבלו אישור מוועדת הוראה).
המטרה של הבוחן להביא לידי כך שכל הסטודנטים יישלטו בתהליכים היסטוריים ומושגים מרכזיים בחברה הישראלית החל מהתקופה הטרומ מדינתית ועד ימינו. רובכם למדתם במסגרת ביה"ס התיכון וגם קודם לכן חלקים נרחבים מההיסטוריה של החברה הישראלית ועל-כן, חלק לא מבוטל מהמושגים והתהליכים מוכרים לכם.

ערכנו מקראה של חומר הקריאה לבוחן וניתן לרכוש את המקראה:

בקופימדיה – בבית הסטודנט

החומרים נמצאים גם **במודול**.

רשימת המושגים לבוחן ידע היסטורי נמצאת באתר הקורס במודל.

הבוחן יהיה בשאלון רב-ברירתי (עם מספר גירסאות).

במקרה והלימודים יתקיימו מרחוק – הבוחן יתקיים באמצעות הדפדפן המאובטח, בפיקוח מדור בחינות (בוחן מקוון עם השגחה).

בחנים

במהלך הקורס נקיים 3 מבדקים נוספים, אחד בסמסטר א' ושניים בסמסטר ב', ככל הנראה כבחני בית. משקל כל בוחן 10% בציון הסופי, ומשקלם ביחד 30% מהציון הסופי. אין חובה לגשת לבוחן, ומי שלא ייגש יקבל אפס. הבחנים נועדו לבחון שליטה במאמרים ויישום של חומרי הקריאה לניתוח של סוגיות שונות בחברה הישראלית. נפרסם מבעוד מועד את תכנית העבודה, מועדי ונושאי הבחנים.

ערכנו מקראה של כל פריטי הקריאה וניתן לרכוש את המקראה **בקופימדיה** – בבית הסטודנט.

בנוסף, כל פריטי הקריאה נמצאים **במודל**.

מבחנים – בסוף סמסטר א' יערך מבחן מסכם על סמסטר א' ומשקלו 25% מהציון הסופי. בסוף סמסטר ב' יערך מבחן מסכם על כל הקורס ומשקלו 30% מהציון הסופי.

הקלטה/צילום תכני הקורס

להלן כללי ההקלטה והצילום שקבעה האוניברסיטה

תלמידים יקרים

הקורס המוקלט/המצולם הוא עבורכם בלבד. צילומו והקלטתו נעשו כדי לסייע לכם בלמידה. הקורס המוקלט/המצולם יעמוד לרשותכם עד תום הסמסטר העוקב לסמסטר בו השתתפתם בו.

אין להעביר את הקלטת הקורס או כל חלק ממנה לאחרים אין להפיצה - בתמורה או שלא בתמורה - או לעשות בה כל שימוש אחר שאינו לימוד עצמי.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 82 }

מובהר שהאוניברסיטה תראה בחומרה כל פעולה בניגוד לאמור בסעיף 3 לעיל, ופעולה כזאת תחשב הן כהפרת משמעת והן כהפרת זכות יוצרים.

א. המשכיות ושינוי

רשימת קריאה למבחן ידע היסטורי

1. בן ששון חיים הלל (עורך), *תולדות עם ישראל*, כרך ג', תל-אביב, דביר, 1969, עמ'; 262-271; 297-301; 313-319; 340-350
2. האנציקלופדיה העברית, כרך 6 (1), ארץ ישראל, ירושלים, ספרית פועלים, תשנ"ג, עמ' 726-748; 766-828
3. סעדון חיים ויואל רפל (עורכים), *במחתרת מארצות האיסלם: פרשיות העפלה והגנה*, ירושלים, מכון בן צבי, 1997, עמ' 25-36.
4. האנציקלופדיה העברית, כרך 6 (2), מדינת ישראל, ירושלים, ספריית פועלים, תשנ"ג, עמ' 51-191.
5. אניטה שפירא, *ככל עם ועם: ישראל 1881-2000*, ירושלים, מרכז זלמן שזר, 2014, עמ' 13-33; 327-424.

ב: מחלוקות בסוציולוגיה הישראלית

1. אורי רם, *הזמן של ה'פוסט': לאומיות והפוליטיקה של הידע בישראל*, תל-אביב, רסלינג, 2006, עמ' 71-126

ג. מדינה וחברה

1. יצחק גלנור, *דנה בלאגדר, המערכת הפוליטית בישראל: שנים ראשונות; מבנה מוסדי; התנהגות פוליטית; בעיות לא פתורות; הדמוקרטיה*, תל-אביב, עם עובד, 2013, עמ' 475-521.

2. דני פילק, "אנחנו העם (אתם לא!): פופוליזם מכיל ופופוליזם מדיר בישראל", עיונים בתקומת ישראל, 2010, 20: עמ' 28-48

ד. ריבוד בחברה הישראלית

1. אורי כהן, נסים ליאון, "לשאלת המעמד הבינוני-המזרחי בישראל", אלפיים, 2008, 32, עמ' 83-101.
2. אורנה ששון-לוי, "אבל אני לא רוצה לעצמי זהות אתנית": גבולות חברתיים ומחיקתם בשיחים עכשוויים של אשכנזיות, תיאוריה וביקורת, 2008, 33, עמ' 101-129.
3. דני רבינוביץ, ח'אולה אבו בקר, הדור הזקוף, ירושלים, כתר הוצאה לאור, 2002, עמ' 25-79.
4. אמל ג'מאל, "על דפוס כינון האי-שוויון הלאומי בישראל", אבי בראלי, דניאל גוטווין, טוביה פרילינג (עורכים), חברה וכלכלה בישראל: מבטי היסטורי ועכשווי, 2005, ירושלים ושדה בוקר, יד יצחק בן צבי, הוצאת הספרים של אוניברסיטת בן גוריון בנגב, עמ' 145-182.
5. חנה הרצוג, "המשפחה הלוחמת: השפעת הקונפליקט הערבי-ישראלי על מעמד הנשים בישראל", מאג'ד אלחאג, אורי בן אליעזר (עורכים), בשם הביטחון: סוציולוגיה של שלום ומלחמה בישראל בעידן משתנה, 2003, חיפה וירושלים, הוצאת הספרים של אוניברסיטת חיפה, פרדס הוצאה לאור, עמ' 401-419.
6. אורית קמיר, "האם בישראל האישי הנשי הוא פוליטי? אפליית נשים מבית, הדרתן במרחב הציבורי וחינוך פוליטי בישראל", ניר מיכאלי (עורך), כן בבית ספרנו: מאמרים על חינוך פוליטי, 2014, תל-אביב, הוצאת הקיבוץ המאוחד, הוצאת הספרים של מכון מופ"ת, עמ' 123-151.

ה. הגירה עלייה וקליטה

1. אנה פרשיצקי, לריסה רמניק, "דוברי רוסית צעירים בישראל: ניצניה של מחאה אתנית", *עיונים בתקומת ישראל*, 2017, כרך 27, עמ' 7-49.

2. אורי בן אליעזר, "כושי סמבו, בילי בילי במבו': כיצד יהודי הפך שחור בארץ המובטחת", *יהודה שנהב ויוסי יונה (עורכים), גזענות בישראל*, 2008, ירושלים, מכון ון ליר והקיבוץ המאוחד, עמ' 130-157.

ו. דת ומדינה

1. גיא בן-פורת ויריב פניגר, "חילון ללא חילוניות: פתיחת מרכזי הקניות בשבת כמקרה בוחן", יוכי פישר (עורכת), *חילון וחילוניות: עיוניים בין תחומיים*, 2015, ירושלים, מכון ון ליר והקיבוץ המאוחד, עמ' 222-236.

2. מיכל קראבל-טובי, "עובדי מדינה: הציונות הדתית ומשא הגיור הממלכתי", *סוציולוגיה ישראלית*, 2016, יח (1), עמ' 7-30.

3. נסים ליאון, "הסיטואציה המזרחית בחברה החרדית בישראל והתגובות לה", 2013, 15, 161-191.

ז. סכסוך, מלחמה וצבא

1. דן הורוביץ, משה ליסק, *מצוקות באוטופיה: ישראל - חברה בעומס-יתר*, תל-אביב, עם עובד, 1990, עמ' 240-271.

2. ברוך קימרלינג, "מיליטריזם בחברה הישראלית", *תיאוריה וביקורת*, 1993, 4, עמ' 123-140.

יגיל לוי, "המילטריזציה החדשה של השיח הביטחוני", עירית קינן ועירית הרבון (עורכות),
הביטחון כסוגיה אזרחית, חיפה, פרדס, 2020, 51-73.

ח. כלכלה וחברה

1. מיכאל שלו, "האם הגלובליזציה והליברליזציה 'נרמלו' את הכלכלה המדינית בישראל?",
דני פילק ואורי רם (עורכים), שלטון ההון: החברה הישראלית בעידן הגלובלי, תל-אביב,
הוצאת הקיבוץ המאוחד ומכון ון ליר בירושלים, 2004, עמ' 84-115
2. דניאל ממן, "שינויים מבניים ב'כלכלה הגדולה' ובקבוצות העסקיות בישראל", משפט
ועסקים, 2008, כרך ח, 123-157.

החברה הפלסטינית הערבית בישראל:

בין לאומיות לאזרחות

ד"ר מהא כרכבי-סבאח

קורס בחירה 4 נק"ז, יום ג' 12-14

שעת קבלה, יום ג' 11-12, חדר 360, בנין 72

פרטי הקורס

דרישות קדם	אין.
תקציר הקורס בעברית	הקורס נועד לבחון סוגיות הנוגעות למעמדו של המיעוט הפלסטיני בישראל, המדיניות כלפיו, קשריו עם הרוב היהודי, עם שאר הפלסטינים והעולם הערבי. באופן ספציפי, מטרת הקורס היא לדון במורכבות מעמדו האזרחי כמיעוט אתני במדינה יהודית, במאפייניו החברתיים, הכלכליים והפוליטיים. בסוף הקורס, הסטודנט/ית יבין/תבין את המורכבות של יחסי מיעוט ורוב בהקשר של האוכלוסייה הערבית בישראל, ידע/תדע את מהות וכיוון השינויים החברתיים, הכלכליים והפוליטיים שעברו על האוכלוסייה הערבית מאז שנת 48 ועד היום הזה והדינמיקה הקיימת בין המיעוט הערבי לבין המדינה בשנים האחרונות.
תקציר הקורס באנגלית	The course intends to discuss issues relating to the status of the Palestinian-Arab minority in Israel, their relationship with the Jewish majority and with the rest of the Palestinians and the Arab world. Specifically, the purpose of the course is to discuss the social, economic, and political aspects of Arab society in the context of minority-majority relations, and to introduce the changes that Arab society have undergone since the year 48 until today.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 88 }

להציג בפני הסטודנטים/ות את מאפייניה החברתיים, כלכליים ופוליטיים של החברה הערבית פלסטינית בישראל, ולדון במאפיינים אלו בהקשר של מעמדם של הפלסטינים כמיעוט לאומי במדינת ישראל. במהלך הדיון, דגש יושם על השינויים שהתרחשו מאז הקמת המדינה עד יום זה, במטרה להרחיב את הידע אודות הדינמיקה הקיימת בין שינויים חברתיים למעמד פוליטי.	מטרות/יעדי הקורס
הקורס ישלב הרצאות פרונטאליות, פרזנטציות של סטודנטים/ות, דיונים בכיתה וקטעי סרטים רלוונטיים.	שיטת ההוראה
השתתפות פעילה בשיעורים. קריאת חובה של המאמרים הנדונים בכיתה. הצגת רפרט בפני הכיתה. 4. מבחן מסכם בסוף כל סמסטר	דרישות הקורס/מטלות
20% - שתי מטלות אמצע סמסטר. 40% - מבחן מסכם סמסטר א. 40% - מבחן מסכם סמסטר ב	הרכב הציון
חובת נוכחות ב-12 מפגשים מתוך 14 בכל סמסטר במקרה והלימודים יתקיימו באופן מקוון הנוכחות מתקיימת עם מצלמה פועלת.	נוכחות

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 89 }

תכנית הקורס - נושאי הלימוד לפי שבועות

שבוע	נושא ההרצאה	פרקי קריאה / תרגילים
שבוע 1	הפלסטינים אזרחי מדינת ישראל: מרב למיעוט	Rouhana, Nadim and Areej Sabbagh-Khoury. 2014 קימרלינג, ב' ברוך ומגדל, י', 1999
שבוע 2	משבר הזהות	Jamal, A. 2017
שבוע 3	היבטים דמוגרפיים: שינויים לאורך זמן	. Schellekens, J. & Atrash, A. 2018
שבוע 4	היבטים דמוגרפיים: שינויים לאורך זמן- המשך	ח'מאיסי, ר', 2011
שבוע 5	הפסיפס העדתי	קופמן, א', 2012.
שבוע 6	שינויים חברתיים: השכלה	Arar, Kh. & Haj-Yehia, K. 2016
שבוע 7	שינויים במשפחה וביחסי המגדר	Abu Baker, K. 2016;
שבוע 8	שינויים במשפחה וביחסי המגדר	סבאח-כרכבי, מ. 2017
שבוע 9	שינויים במשפחה וביחסי המגדר	Sabbah-Karkabi, 2020
שבוע 10	מעמד בפוליטיקה הארצית	רבינוביץ ואבו בקר, 2002 ג'מאל, א', 2006
שבוע 11	מעמד בפוליטיקה הארצית	שחאדה, מ' 2013
שבוע 12	אופייה של הפוליטיקה המקומית	מוסטפא, מ', 2005
שבוע 13	הרצאת אורח	
שבוע 14	פוליטיקה מקומית ומגדר	סבאח, מ' והרצוג, ח' 2020

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 90 }

שבוע 15	המעמד הכלכלי של הערבים- שינויים לאורך זמן	חידר, ע', 2009 Yaish 2021
שבוע 16	המעמד הכלכלי של הערבים	.Khattab, N. and Miaari, S. 2013.
שבוע 17	המעמד הכלכלי של הערבים- עוני ואבטלה	אנדבלד, מ. ודהן, מ. 2019
שבוע 18	המעמד הכלכלי: דפוסי תעסוקה של הנשים	Yunai, Y. and Kraus, V. 2013
שבוע 19	דפוסי תעסוקה של הנשים הערביות	Abu-Rabia-Queder, S. 2017. ח'טאב, נ' 2009
שבוע 20	הרצאת אורח	
שבוע 21	יחסי יהודים-ערבים: מבט לעתיד	סמוחה, 2019
שבוע 22	סיכום	

רשימת קריאה לפי נושאי הלימוד (פריטים המסומנים ב * הם פריטי רשות)

מעמדם של הפלסטינים בישראל אחרי קום המדינה: מרוב למיעוט

הפלסטינים אזרחי מדינת ישראל: מרוב למיעוט

Rouhana, N. & Sabbagh-Khoury, A. 2014. "Settler-colonial Citizenship: Conceptualizing the Relationship between Israel and its Palestinian Citizens." *Settler Colonial Studies* 5(3): 205-225.

קימרלינג, ב' ברוך ומגדל, י', 1999. **פלסטינים עם בהיווצרותם**. הוצאת כתר, עמ' 145-167.

*רבינוביץ, ד', 1993. "נוסטלגיה מזרחית: איך הפכו הפלסטינים לערביי ישראל". **תיאוריה וביקורת**, 4: 141-151.

משבר הזהות:

Jamal, A. 2017. In the shadow of the 1967 war: Israel and the Palestinians, *British Journal of Middle Eastern Studies*, 1-17.

היבטים דמוגרפיים: שינויים לאורך זמן

Schellekens, J. & Atrash, A. 2018. Religiosity and marital fertility among Muslims in Israel, *Demographic Research*, 39: 911-926.

ח'מאסי, ר', 2011. "דמוגרפיה, הנדסת דמוגרפיה והשיח הדמוגרפובי", בתוך: ספר **החברה הערבית בישראל 4: אוכלוסייה, חברה, כלכלה**. מכון ואן ליר בירושלים, הוצאה הקיבוץ המאוחד, עמ' 13-25.

*חליחל, א', 2005. "שינויים דמוגרפיים באוכלוסייה הערבית בישראל מאז שנות החמישים". בתוך חידר עזיז (עורך), ספר **החברה הערבית בישראל 1: אוכלוסייה, חברה, כלכלה**. מכון ואן ליר בירושלים, הוצאה הקיבוץ המאוחד, עמ' 170-149.

הפסיפס העדתי

קופמן, א', 2012. "מאפיינים דמוגרפיים ונגישות למשאבים על פי חלוקה עדתית". בתוך ש' משעל, א' קופמן, ח' אבו-בקר וע' סער (עורכים). **החברה הערבית בישראל**. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 13-23.

*Daphne, T. 2002. "The Christians in Israel: Aspects of Intergration and the Search for Identity in a Minority within a Minority", in Moshe Maoz and Gabriel Sheffer, **Middle Eastern Minorities and Diasporas** London: Sussex Academic Press, pp. 124-152.

מגמות חברתיות: שינוי לעומת שימור

השכלה- שינויים לאורך זמן

Arar, Kh. & Haj-Yehia, K. 2016. "Trends in higher education among Palestinian Arab Minority in Israel", in Khald Arar and Kussai Haj-Yehia, **Higher Education and the Palestinian Arab Minority in Israel** Palgrave Macmillan, 41-72.

*אל חאג', מ', 2003. "קידום ההשכלה הגבוהה בקרב האוכלוסייה הערבית בישראל". בתוך: שמואל שי ונעמיקה ציון (עורכים). **חינוך וצדק חברתי בישראל: על שוויון הזדמנויות בחינוך**. ירושלים: מכון ואן ליר. עמ' 31-43.

המשפחה הפלסטינית ערבית בישראל ויחסי המגדר בתוכה

Abu-Baker, K. 2016. Gender Policy in Family and Society among Palestinian Citizens of Israel: Outside and Inside Influences. In Ben-Rafael, E., Schoeps, J., Sternberg, Y. and Glöckner, O. (Eds.). **Handbook of Israel: Major Debates**. Chap. 27, pp. 453-473. Berlin, Boston: De Gruyter Oldenbourg.

Sabbah-Karkabi, M. 2020. Education, Gender Ideology, and Housework in the Palestinian Family in Israel: Implications of Contradictory Social Change, **Journal of Family Issues**, 1-24.

*אבו-בקר, ח', 2009. "רווחה, מודרנה ומסורת: התמודדותן של נשים פלסטיניות בישראל עם שינויים במסגרת חייהן" בתוך עאדל מנאע (עורך), **ספר החברה הערבית בישראל 2: אוכלוסייה, חברה, כלכלה**. ירושלים ותל-אביב: מכון ון-ליר הוצאת הקיבוץ המאוחד, עמ' 350-384.

סבאח-כרכבי, מ', 2017. נישואין הומוגמיים בהשכלה בקרב האוכלוסייה הערבית-פלסטינית בישראל, **סוציולוגיה ישראלית**, יט(1), 92-119.

מעמדם הפוליטי של הערבים בישראל:

מוביליזציה פוליטית

* אלחאג', מ'. 2000. "זהות ואוריינטציה בקרב הערבים בישראל: מצב של פריפריה כפולה". בתוך רות גביזון ודפנה הקר (עורכים) **השסע היהודי-ערבי בישראל: מקראה** (עמ' 13-33). ירושלים: המכון הישראלי לדמוקרטיה.

רבינוביץ, ד' ואבו בקר, ח', **הדור הזקוק**, ירושלים: כתר, 2002. (עמודים ייקבעו בהמשך)

מעמדם של הפלסטינים בפוליטיקה הארצית

ג'מאל, א', 2006 "תת-ייצוג והשתתפות פוליטית לא אפקטיבית של האזרחים הערבים בישראל", בתוך: שלמה חסון ומיכאל קרייני (עורכים), **חסמים בפני שוויון הערבים בישראל**, ירושלים: מכון פלורסהיימר למחקרי מדיניות, עמ' 125-140.

*גאנם, א', 2001. "מפלגות וזרמים אידיאולוגים בקרב המיעוט הערבי-פלסטיני בישראל", **מדינה וחברה**, 1/1, עמ' 89-114.

שחאדה, מ'. 2013. "הצבעה כביטוי לאינטרס קולקטיבי. המצביעים הערבים בבחירות 2013", בתוך, מיכל שמיר, **הבחירות בישראל 2013**, עמ' 225-254. המכון הישראלי לדמוקרטיה.

אופייה של הפוליטיקה מקומית

Inter-Agency Task Force on Israeli Arab Issues, 2018 Local Elections – Preliminary Results in Arab Society (November 2, 2018):
<http://www.iataskforce.org/activities/view/805>

*מוסטפא, מ', 2005. "הבחירות המקומיות בקרב המיעוט הערבי פלסטיני בישראל: התחזקותה של החמולה ושקיעת המפלגות", **הבחירות המוניציפאליות ביישוב הערבי והדרוזי: חמולתיות, עדתיות ומפלגתיות**, בעריכת א' רכס וש' אוסצקי-לזר, תל-אביב: אוניברסיטת תל-אביב, מרכז משה דיין לחקר המזרח התיכון ואפריקה, עמ' 18-24.

סבאח-כרכבי, מ'. והרצוג, ח'. 2020. "בין זהות לאומית, אזרחית ומגדרית: פער מגדרי בעמדות ובהצבעה בקרב האוכלוסייה הפלסטינית בישראל", **פערים מגדריים בפוליטיקה בישראל**, בעריכת מ, שמיר, ח, הרצוג ו, חזן, הוצאת מכון ון ליר, עמ' 134-168.

מעמדם הכלכלי של הערבים בישראל: אינטגרציה לעומת סגרגציה

מעמדם הכלכלי של הערבים בישראל

Khattab, N. and Miaari, S. 2013. The Occupational mismatch amongst Palestinians and Jews in Israel. *Research in Social Stratification and Mobility*, 34, 1-13.

Yaish, M. and Gabay-Egozi, L. 2021. Cumulative Disadvantage Dynamics for Palestinian Israeli Arabs in Israel's Economy. *Sociology*,

אנדבלד, מ. ודהן, מ. 2019. חידת העלייה בשיעור העוני של משפחות ערביות, **ביטחון סוציאלי**, עמ' 25-57.

*חיידר, ע', 2009. "כוח העבודה הערבי בישראל: תהליכי הכלה והדרה בשוק העבודה", בתוך: ר'

ח'מאסי (עורך), **ספר החברה הערבית בישראל 3: אוכלוסייה, חברה, כלכלה**, ירושלים: מכון ון ליר והוצאת הקיבוץ המאוחד, עמ' 279-252.

*מיעארי, ס'. 2007. הדינמיקה של אבטלה בקרב הערבים בישראל. בתוך, גרא, ר' (עורך) **ספר החברה הערבית בישראל (2)**, עמ' 393-432.

דפוסי תעסוקה של הנשים הערביות

ח'טאב, נ', 2009. "לא קל להיות אישה פלסטינית ערבייה בישראל- קנסות מגדריים, אתניים ודתיים בשוק התעסוקה". **נשים ערביות בישראל, תמונת מצב ומבט לעתיד**, בתוך הרץ-לזרוביץ, עזאיה, אבו-בקר וג'אנם (עורכים), רמות, אוניברסיטת תל-אביב, עמ' 319-336.

Abu-Rabia-Queder, S. 2017. The biopolitics of declassing Palestinian professional women in a settler-colonial context. *Current Sociology*, 1-18.

Yunai, Y. and Kraus, V. 2013. Ethnicity, Gender, and Exclusion: Which Occupations Are Open for Israeli Palestinian women. In N. Khattab et al. (eds.), *Palestinians in the Israeli Labor Market*, Pp. 87-109.

יחסי יהודים-ערבים: מבט עתידי

סמוחה, ס', 2019. לא שוברים את הכלים: מדד יחסי ערבים-יהודים בישראל 2019. אוניברסיטת חיפה. עמודים 17-27, 161-180.

*אלחאג' מ', 2003. "חינוך בצל הקונפליקט – הגמוניה תרבותית לעומת רב תרבותיות נשלטת", בתוך: מאג'ד אלחאג' ואורי בן-אליעזר (עורכים). **בשם הביטחון, סוציולוגיה של שלום ומלחמה בישראל בעידן משתנה**. חיפה: אוניברסיטת חיפה. עמודים 295-328.

החיים בנגב

סמינר שנתי

תשפ"ב 2021 – 2022

יום ג' 16:00 – 17:30

מרצה: פרופ' ניר אביאלי

avieli@bgu.ac.il

הנגב משתרע על כ 60% משטחה של ישראל אך חיה בו רק כ 10% מאוכלוסיית המדינה. למרות מספר התושבים הנמוך, הגיוון החברתי והתרבותי מייצר פסיפס מורכב של אנשים ומנהגים. האם החיים בנגב שונים ובעלי ייחוד? ומה מייחד אותם? בסמינר נעסוק במאפיינים החברתיים והתרבותיים של החיים בנגב ונתמקד בבחינתן של סוגיות סוציולוגיות ואנתרופולוגיות המאפיינות את האזור: לאומיות, אתניות, מעמדות סוציו-אקונומיות, מגדר, צורות ארגון חברתיות, פיתוח ותת פיתוח ויחסי מרכז - פריפריה. במהלך הקורס נשמע הרצאות של חברי המחלקה אשר עוסקים במחקר בנגב, נצפה בסרטים ונסייר באזור.

דרישות הקורס והרכב ציון סופי:

נוכחות, קריאה והשתתפות פעילה בשיעורים ובתרגילים (10%).

2. מטלות:

א. ניסוח שאלות לקראת דיון בכיתה על אחד מפרטי הסילבוס בסמסטר א ובסמסטר ב (10%)

ב. מטלה אקדמית (10%).

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 97 }

- ג. הגשת הצעת מחקר (10%)
ד. הצגת המחקר בכיתה + בחירת מאמר לקריאה (10%).
ה. עבודה מסכמת (50%).

ציון העבודה יורכב משקלול הציון עבור העבודה הסופית, הציון עבור הצעת המחקר וכן התרשמות כללית לגבי שאר הסעיפים.
חובה להשלים את כל המטלות כדי לסיים את הקורס.

3. סיורים (בכפוף לאישור תקציבי):

- א. ב 12.11.21 יום שישי נקיים סיור/סדנה בשוק העירוני של באר שבע (9:00 – 13:00).
ב. הילות הבבא סאלי בנתיבות או הילות רבי חיים חורי בבית העלמין בב"ש.
ג. ב 11 - 12 למרץ 2022 נצא לסיור מורחב (כולל לינה) בכפר בדואי בנגב.
ד. נצא גם לביקור בכפר העבריים בדימונה – לחג "פסח המלכותי" אשר מתקיים במאי (כנראה ב 25 או ה 26).
ד. בשיעור האחרון והמסכם של הקורס ונקיים אירוע סיום - המפגש יתקיים בשעות אחה"צ - ערב.

השתתפות חובה בכל הסיורים והסדנאות והמפגשים בקורס

חשוב מאד: השיעור הוא "אזור חופשי מאינטרנט", והסטודנטים מתבקשים שלא לגלוש, לצ'ט, או לבצע כל פעולה ברשת במהלך השיעור.

סדר השעורים ורשימת הקריאה (יתכנו שינויים)

סמסטר א'

1. החיים בנגב: שיעור פתיחה - מק'דונלד בבאר שבע והצגת הסילבוס (17.10)

2. הנגב והציונות (24.10): פרספקטיבות על הנגב
קריאה: פיגה- Midbar, Shmama, and Garbage Can
גוברין- היא נפלה בשדות
מטלה: שירי נגב

3. מגדר בנגב (31.10)
קריאה: מוצפי-האלר- דתיות, מגדר ומעמד בעיירה מדברית
קיש- Reproductive Encounters
מטלה: ניתוח טבלאות סטטיסטיות של הנגב

4. מרחבים דרומיים (7.11)
קריאה: יעקובי - From State-Imposed Urban Planning to Israeli Diasporic Space
פנסטר - Space for Gender
מטלה: ניתוח מרחבי של מרכז אורן (ארכיון טוביהו).

5. סיוב לשוק העירוני של באר שבע (יום ו' 19.11.21 בין 09:00 ל- 13:00)
ביום חמישי ה 14.11 לא יתקיים שיעור

6. הקרנת הסרט (21.11) סופת חול
מטלה: הצגת הסרט, הקרנת קטעים, דיון בסרט, הזמנת הבמאית או השחקנים? יואב ויסמין
קריאה: יפתחאל - critical theory and Gray Space

7. (28.11) הבדואים בנגב

הרצאת אורח בתיאום עם דו-קיום
קריאה: דינרו - Image is Everything

8. הנחיות לקראת הגשת הצעת מחקר (12.12)

יש להגיע לשיעור עם רעיון ראשוני כתב לעבודת מחקר שעניינה החיים בנגב: נא להציע נושא, זירת מחקר, שאלת מחקר ומאמר או שניים שרלוונטיים לדעתכם למחקר המוצע.

9. הבדואים בנגב (19.12)

קריאה:

Abu-Saad The Education of Israel's Negev Bedouin: Background and Prospects.

Sarab Abu Rabia-Queder Does Education Necessarily Mean Enlightenment?
The Case of Higher Education among Palestinians—Bedouin Women in Israel

מטלה: אירוח סטודנטים בדואים בשיעור ודיון על המאמר.

10. קהילת העבריים (26.12)

קריאה: מרקוביץ, הלמן ושיר-ורטש Soul Citizenship
מטלה: קהילות "לא צפויות" בנגב

11. באר-שבעיות (2.1.22)

קריאה: מרקוביץ ואוריאל - Shopping in the Negev
אלפסי ואחרים – סטודנטים בבאר שבע: יחסי העיר והאוניברסיטה

מטלה: "זגורי אימפריה"

12. התארגנות לקראת סמסטר ב' (9.1.22)

מטלה: צפייה ודיון בסרט "דימונה טוויסט"

הגשת הצעות המחקר (לתא שלי עד מועד השיעור – וכן עותק במייל)

סמסטר ב'

סמסטר זה יכלול מספר מרכיבים: דיון בהצעות המחקר (הסטודנטים יקראו את כל ההצעות);
הצגת המחקרים בכיתה (כל זוג יחלק שבוע מראש מאמר לקריאה לקראת השיעור אשר
יוקדש למחקרו – המטלה הנוספת תהיה דיון במאמר); סיור מורחב בנגב (סופ"ש); הרצאות
אורח ומטלות נוספות (ביקור ב"עשן הזמן", בכפר איילים, בכפר העבריים בדימונה ב"פסח
המלכותי", ביקור בהילולת רבי חיים חורי וכו').

אתם מוזמנים להציע נושאים ופעילויות נוספים/אחרים.

"עשן הזמן"

קריאה: גלית סעדה-אופיר – "הכלאות מוזיקליות מן העיר שדרות".

הילות רבי חיים חורי

קריאה: Weingrod A. 2012 *The Saint of Beersheba*. SUNY Press.

מטלה: ארגון הסיור

סופ"ש בכפר בדואי לא מוכרז

קריאה: כרמי, ד. 2011. *עיזים*. ת"א: עם עובד

מטלה: ארגון הסופ"ש

שעור פתיחה (4.3.13): דיון בהצעות המחקר
קריאה: כל הצעות המחקר

קריאה: איתן כהן - קלון הלבנטיניות
<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3240931,00.html>

בשיעור זה נקבע את תכנית הסמסטר המדויקת.

רשימת הקריאה לסמסטר א'

אלפסי, נ. ואחרים. 2012. סטודנטים בבאר שבע: יחסי העיר והאוניברסיטה. באר שבע:
מרכז הנגב לפיתוח אזורי, אוניברסיטת בן גוריון בנגב.

גוברין, נ. היא נפלה בשדות

<http://www.alterman.org.il/LinkClick.aspx?fileticket=xhhs2L8Epb8%3d&tabid=65&mid=455>

מוצאפי-האלר, פ. נשיות עדה ומעמד בעיירה מזרחית

סעדה-אופיר, ג. 2001. בין 'ישראליות' ל'מזרחיות': הכלאות מוזיקאליות מן העיר שדרות.
סוציולוגיה ישראלית, ג-ד: 253 – 275.

Abu-Saad, I. 1997. The Education of Israel's Negev Beduin: Background and Prospects. *Israel Studies*, 2, 2: 21-39.

Abu-Rabia-Queder, Sarab. "Does education necessarily mean enlightenment? The case of higher education among Palestinians—Bedouin women in Israel." *Anthropology & Education Quarterly* 39.4 (2008): 381-400.
https://www.researchgate.net/profile/Sarab_Abu-Rabia-Queder/publication/227703539_Does_Education_Necessarily_Mean_Enlightenment_The_Case_of_Higher_Education_among_PalestiniansBedouin_Women_in_Israel/links/00463529e0c270ffe6000000.pdf

Bilu, Y. Ben Ari, E. 1995. Modernity and Charisma in Contemporary Israel: The Case of Baba Sali and Baba Baruch. *Israel Affairs*, 1, 3: 224-236.

Dinero, C. 2002. Image is Everything: The development of the Negev Bedouin as a Tourist Attraction. *Nomadic Peoples*, 6, 1.

Feige M. 2009. Midbar, Shmama and Garbage Can. In A Paul Hare and Gideon M. Kressel (eds.) *The Desert Experience in Israel: Communities, Art, Science and Education in the Negev*. University Press of America. Pp: 27-32.

Fenster, T. 1999. Space for Gender: Cultural Roles of the forbidden and the permitted. *Society and Space*, 17: 226-246.

Kish, S. 2009. Reproductive Encounters: Negev Bedouin Women's Lay Encounters at Childbirth in an Israeli Hospital *Anthropological Quarterly*, 82, 3: 719–754.

Markowitz, F. Helman, S. Shir-Vertesh, D. 2003. Soul citizenship: The Black Hebrews and the state of Israel. *American Anthropologist*. 105, 2.

Markowitz, F. Uriely, N. 2002. Shopping in the Negev: global flows and local Contingencies. *City & Society*, 14, 2: 211-236.

Yacobi, H. 2008. From State-Imposed Urban Planning to Israeli Diasporic Place: The Case of Netivot and the Grave of Baba Sali .In: Julia Brauch ,Anna Lipphardt, Alexandra Nocke (Eds) *Jewish Topographies: Visions of Space , Tradition and Place*. Ashgate, London. 63-82

Yeftachel, O. 2009. Critical theory and 'gray space': Mobilization of the colonized. *City*, 13, 2-3.

Yonah, Y. Abu-Saad, I Kaplan, A. 2004. De-Arabization of the Bedouin: A Study of an Inevitable Failure. *Interchange*, 35, 4: 387-406.

רשימת הקריאה לסמסטר ב' תקבע ע"י הסטודנטים בהקשר למחקריהם.

הממלכתיות וחלופותיה: טכסים רשמיים

ואלטרנטיביים בישראל

קורס בחירה, סמסטר א' תשפ"ב, ימי שלישי 10-12.

ד"ר יפעת גוטמן

ליצירת קשר: gutmany@bgu.ac.il, שעות קבלה: בתיאום מראש

הקורס סוקר תהליכי שינוי בחברה הישראלית מאז היווסדה ועד היום דרך המדיום של טכסי זיכרון וחגיגות. אחרי סקירה של הספרות המחקרית על טכסים והמשגתם, נתחקה אחר היווצרותם של טכסים שונים בהקשר הישראלי, נעקוב אחרי השתנותם במהלך השנים, ונסה להבין את תופעת ריבוי הטכסים האלטרנטיביים בעשור האחרון. מאמרים, דוגמאות ומחקר אישי יסייעו לנו בניתוח מימדים שונים של הזיכרון שיזמי ומארגני טכסים היו מעוניינים ליצור ולהעביר הלאה בתקופות שונות ובהקשר סוציו-פוליטי משתנה בחברה הישראלית.

Statism and its Replacements: Official and Alternative Ceremonies in Israel
The course assesses processes of transformation in Israeli society from its inception to the present day via the medium of memorial ceremonies and celebrations. Following a review of the literature on ceremonies and conceptualization, we will trace the development and transformation of ceremonies in Israel, in an effort to understand the phenomenon of a wealth of alternative ceremonies that appeared in the last decade or so. Academic texts, examples, and individual research will assist our analysis of the different aspects of memory that the initiators and organizers of ceremonies sought to

create and transfer in different periods in changing socio-political
circumstances in Israeli society.

מטלות הקורס והרכב הציון הסופי:

1. קריאה שוטפת, נוכחות קבועה והשתתפות פעילה - חובת הנוכחות תיאכף, אך מותרת היעדרות מנומקת מלא יותר משלושה שיעורים במהלך השנה. חומרי הקריאה מצויים כולם באתר הקורס, אנא הביאו את הטקסטים הרלוונטיים איתכם לשיעור (רצוי על מסך המחשב).
2. הצגת טכס בכיתה - 20%
3. מטלת אמצע – 30%
3. מטלת סיכום – 50%

מערך השיעורים:

הקדמה

Rubin, Nissan. 2009. *New Rituals—Old Societies: Invented Rituals in Contemporary Israel*. De Gruyter

ניסן רובין, דרורה פאר. 1999. "טכסי פרישה מצה"ל – טכסים רשמיים וטכסים פרטיים" *מגמות* 1 (כסלו תש"ס): עמודים 103-130.

רקע תיאורטי

זיכרון קולקטיבי ומסורות מומצאות

Maurice Halbwachs, *The Collective Memory*, New York, 1980, pp. 23-30, 60 – 76.

Maurice Halbwachs, *On Collective Memory*, Lewis A. Coser, translator and editor, University of Chicago Press: Chicago, 1992, pp. 38-53.

Hobsbaum *Invented Traditions*

צפיה: טכס קציר העומר בקיבוץ רמת יוחנן

<https://tlvtimes.co.il/מדינת-תל-אביב/החג-הישראלי-שלא-שמעתם-עליו/>

ב. טכסים וכלים לניתוח טכסים

ויקטור טרנר – טכסי עליה לרגל דתיים וחילוניים

Noy, Chaim, Cohen, Eric (2005) *Israeli Backpackers and their Society: A View from Afar*. Albany: Suny Press

Moore Sally Falk and Barbara Meyerhoff. 1997. *Secular Ritual*. Introduction.

דון הנדלמן – טכסים כייצוג וכמודל

Handelman, Don. 1990. *Models and Mirrors*, Cambridge University Press.

Chapter 2. Models and Mirrors.

גופמן – frame analysis

ממלכיות וטכסים בישראל - רקע היסטורי

Handelman, D. (2004). *Nationalism and the Israeli state: Bureaucratic logic in public events*. Oxford, United Kingdom: Berg.

אבנר בן-עמוס ואילנה בית-אל. 1999. הנצחה וזהות לאומית: טכסי זיכרון בבתי ספר בישראל. בתוך: "בין האני לאנחנו", עזמי בשארה (עורך), רעננה: מכון ון ליר והקיבוץ המאוחד. עמ' 129-151.

שוהם, חזקי. 2014. "נעשה לנו חג: חגים ותרבות אזרחית בישראל" המכון הישראלי לדמוקרטיה.

צפיה: "זכור" איל סיוון

מקרי מבחן - יום השואה:

התפתחות והתמסדות טכסי יום השואה בישראל

Baumel, Judith Tydor. "In Everlasting Memory: Individual and Communal Holocaust Commemoration in Israel." *Israel Affairs* 1, no. 3 (1995): 146–70.

המסעות לפולין כטכס חילוני:

Jack Kugelmass, "Why We Go to Poland: Holocaust Tourism as Secular Ritual", in „James Young, ed., *The Art of Memory: Holocaust Memorials in History*, Prestel: Munich and New York, 1994, pp. 174-183.

פלדמן, גיקי. 2001. בעקבות ניצול השואה: משלחות נוער ישראליות לפולין וזהות לאומית.

תיאוריה וביקורת 19 עמ' 167-190. (דגש על הטכסים וגם על הטכסיות של המסע כולו)

צפיה: "מחנה משותף" (2016). בימאים: שגיא בורנשטיין, אודי ניר

קריאה מומלצת:

Saul Friedlander with Adam Seligman, "Memory of the Shoah in Israel: Symbols, Rituals and Ideological Polarization", in *The Art of Memory: Holocaust Memorials in History*, Prestel: Munich and New York, 1994, pp. 149-158.

טכסי שואה אלטרנטיביים

Kook R. 2020. "Agents of memory in the post-witness era: Memory in the Living Room and changing forms of Holocaust remembrance in Israel." *Memory Studies* (published online)

צפיה: הטכס האלטרנטיבי ביום השואה בתיאטרון תמונע

יום הזיכרון ויום העצמאות

התפתחות והתמסדות

Don Handelman and Elihu Katz. 1990. "State Ceremonies of Israel-Remembrance Day and Independence Day", in D. Handelman, *Models and Mirrors*, Cambridge University Press, Cambridge, Chapter 9

Eliezer Don-Yehiya, 1988. "Festivals and political culture: Independence-Day celebrations" *Jerusalem Quarterly* 45, pp. 61-84.

Edna Lomsky-feder. 2011. "Competing models of nationalism: an analysis of memorial ceremonies in schools" *Nations and Nationalism* 17 (3), 2011, 581–603.

טכסים אלטרנטיביים

יום הזיכרון: הטכס האלטרנטיבי של פורום המשפחות השכולות ולוחמים לשלום; רסיסים; האחים שלנו;

יום העצמאות: סדר עצמאות; קריאה במגילת העצמאות; טכס ההבדלה של בית המדרש החילוני;

נכבה: צעדת השיבה של ועדת העקורים וזוכרות; טכס הנכבה המשותף של לוחמים לשלום (מ-2020)

רצח יצחק רבין

Vinitzky-Seroussi, V. 2002. Commemorating Narratives of Violence: The Yitzhak Rabin Memorial Day in Israeli Schools. *Qualitative Sociology* 24, pp. 245–268

Harrison, Jo-Ann. "Social Ceremonies for Yitzhak Rabin: Social Construction of Civil Religion in Israeli Schools." *Israel Studies* 6(3), pp. 113-134.

טכסי זיכרון עדתיים
יום הזיכרון לעולי אתיופיה שמתו במסעם לישראל
יום הוטראנים
יום הזיכרון ליציאה ולגירוש של יהודים מארצות ערב ואיראן (מ-2014)

טכסים אישיים ומשפחתיים חדשים
ניתוח והצגה בכיתה של טכסים אלטרנטיביים ע"י הסטודנטים

סיכום – השפעת השפע של טכסיות אלטרנטיבית על הזיכרון הקולקטיבי הישראלי
Uri Ram, "National, Ethnic or Civic? Contesting Paradigms of Memory, Identity and Culture in Israel", in *Studies in Philosophy and Education*, Volume 19, Numbers 5-6, 2000: 405-422.

לקריאה נוספת:
Yosef Hayim Yerushalmi, *Zachor: Jewish History and Jewish Memory*, University of Washington Press, 1982, pp. 1-26.
Yael Zerubavel, *Recovered Roots: Collective Memory and the Making of Israeli National Tradition*, University of Chicago Press, Chicago and London, 1995, Chapters 1, 2.
Geroge Mosse, "The Cult of the Fallen", in *Fallen Soldiers: Reshaping the Memory of the World Wars*, Oxford University Press, New York, 1991, pp. 70-106.

Sivan, Emmanuel. 1999. "Private Pain and Public Remembrance in Israel", in War and Remembrance in the Twentieth Century, Winter, Jay and Emmanuel Sivan, eds., Cambridge and New York: Cambridge University Press, pp. 177-204.

Gal Ariely. 2019. National Days, National Identity, and Collective Memory: Exploring the Impact of Holocaust Day in Israel *Political Psychology, Vol. 0, No. 0*,

Finell, E. (2018). National identity, collective events, and meaning: A qualitative study of adolescents' autobiographical narratives of flag ceremonies in Finland. *Political Psychology, 40*(1), 21–36.

Fox, J. E. (2014). National holidays commemorations: The view from below. In R. Tsang & E. T. Woods (Eds.), *The cultural politics of nationalism and nation-building. Ritual and performance in the forging of nations* (pp. 50–64). New York, NY: Routledge.

Fox, J. E., & Miller-Idriss, C. (2008). Everyday nationhood. *Ethnicities, 8*(4), 536–563.

הפוליטיקה של הפורנוגרפיה

ד"ר יעלה להב-רז

מסטר ב תשפ"ב

יום א' 10:00-12:00

lahavraz@bgu.ac.il

שעת קבלה: בתיאום מראש.

תיאור הקורס

הקורס יעסוק בהיסטוריה של הפורנוגרפיה ובוויכוחים התאורטיים-פוליטיים סביב סוגיית הפורנוגרפיה. במהלך הקורס נבחן את שדה הפורנוגרפיה כחלק מכינון שדה המיניות הרחב תוך התמקדות במחלוקת בין זרמים פמיניסטים תיאורטיים סביב סוגיה זו. האם פורנוגרפיה היא בגדר פגיעה בנשים, אקט של אלימות כלפי נשים כפרטים וכקבוצה או שיש באמצעותה לייצר הבניות אלטרנטיביות של מגדר ומיניות. במהלך הקורס נבחן טקסטים תאורטיים כמו גם טקסטים תרבותיים משדות מגוונים כגון אמנות, שירה, ספרות וקולנוע.

דרישות הקורס ומבנה הציונים

10% נוכחות סדירה, קריאה שוטפת של המאמרים לפני השיעור ונוכחות פעילה.

20% מטלת אמצע.

70% מטלה מסכמת (עד 5 עמודים)-עבודה קבוצתית

שיעורי הקורס

הערה: יתכנו שינויים בסדר השיעורים וברשימת הקריאה.

שיעור פתיחה: היכרות עם עולם המושגים ודרישות הקורס.

הקדמה: השיח ההיסטורי אודות מיניות

מילט, ק' ([1970]2006). תיאוריה של פוליטיקה מינית. בתוך: ד', באום ואחרות (עורכות).
ללמוד פמיניזם: מקראה (עמ' 67-101) מגדרים: הוצאת הקיבוץ המאוחד: תל אביב.
פוקו, מ' (2003). מדע המין. בתוך: תולדות המיניות-הרצון לדעת. (עמ' 39-54). הקיבוץ
המאוחד: תל אביב.

קריאת רשות:

איריגארי, ל' (2003). מין זה שאינו אחד. (עמ' 15-26). רסלינג: תל אביב.
פוקו, מ' (2008). ארוטיקה. בתוך: תולדות המיניות: השימוש בתענוגות. (עמ' 167-203).
רסלינג: תל אביב.

פורנוגרפיה-היסטוריה והגדרות.

Andrews, D. (2012). Toward A More Valid Definition of Pornography". *The Journal of Popular Culture*, 45(3): 457-477.

קריאת רשות:

D'Orlando, F. (2011). The Demand for Pornography. *Journal of Happiness Studies*, 12: 51–75

פורנוגרפיה, דמוקרטיה וחופש הביטוי

בן-נתן, ס' (2013). חופש הביטוי, גזענות ופורנוגרפיה: הערה לפסק הדין בעניין ערוץ
פלייבוי. בתוך: א', הרצוג וא', שדמי (עורכות). *בשר ודמים: זנות, סחר בנשים ופורנוגרפיה*
בישראל. (עמ' 259-270). פרדס: חיפה.

קריאת רשות

הרצוג, א' ושירן, ו' (2013). פורנוגרפיה בין הון, שלטון ועיתון. בתוך: א', הרצוג וא', שדמי
(עורכות). *בשר ודמים: זנות, סחר בנשים ופורנוגרפיה בישראל*. (עמ' 271-295). פרדס:
חיפה.

גישות פמיניסטיות תיאורטיות לפורנוגרפיה

דבורקין, א' (2005). פרק 5: בעלות. בתוך: משגל. (עמ' 78-94). בבל: תל אביב.
זיו, ע' (2004). בין סחורות מיניות לאובייקטים מיניים: המחלוקת הפמיניסטית על
פורנוגרפיה. *תיאוריה וביקורת* 25, 163-194.
מקינן, ק' (1990[2006]). מיניות, פורנוגרפיה ושיטה: "הנאה תחת הפטריארכיה". בתוך: ד',
באום ואחרות (עורכות). *ללמוד פמיניזם: מקראה*. (עמ' 376-414). מגדרים: הוצאת הקיבוץ
המאוחד: תל אביב.

קריאת רשות

Ciclitira, K. (2004). Pornography, Women and Feminism: Between Pleasure and Politics. *Sexualities*, 7(3): 281–301.
Cawston, A. (2019). The feminist case against pornography: a review and re-evaluation, *Inquiry*, 62(6): 624-658.
Stewart, R.S. (2019). Is Feminist Porn Possible? *Sexuality & Culture*, 23:254–270

פורנופיקציה של התרבות

וולף, נ' (2004). מין. בתוך: מיתוס היופי-על השימוש בייצוגים של יופי נגד נשים. (עמ' 124-165). הקיבוץ המאוחד (מגדרים): תל אביב.
Dines, G. (2010). Chapter 1: "Playboy, Penthouse and Hustler-Paving the way for today's porn industry". In: *Pornland-How porn has hijacked our sexuality*. Beacon Press: Boston.

קריאת רשות:

זיו, ע' (2018). מחשבות על פורנוגרפיה, כתיבה ופמיניזם. *תיאוריה וביקורת*, 50: 151-19.
Attwood, F. (2006). 'Sexed Up: Theorizing the Sexualization of Culture'. *Sexualities*, 9(1): 77-94.
Mulholland, M. (2011). When porno meets hetero-Heteronormativity and the Pornification of the Mainstream. *Australian Feminist Studies*, 26(67): 119-135.

פורנוגרפיה ואומנות

ספרינקל, א' (2004). אמנות פוסט פורנו. בתוך: פוסט פורנו מודרניסטית-25 שנותי כזונת מולטימדיה (עמ' 106-167). ת"א: הוצאת אסיה.

קריאת רשות:

Levinson, J. (2005). Erotic Art and Pornographic pictures. *Philosophy and Literature*, 29(1): 228-240.

Mag Uidhir, C (2009). Why pornography can't be art. *Philosophy and Literature* 33(1), 193-203.

הזדמנויות חדשות- פורנוגרפיה עבור נשים, על ידי נשים.

זיו, ע' (2013). פורנוגרפיה נשית כאתר של שכתוב מגדרי. בתוך: מחשבות מיניות-תיאוריה קווירית, פורנוגרפיה והפוליטיקה של המיניות. (עמ' 163-184) רסלינג: תל אביב.

Schauer, T. (2005). Women's porno: The heterosexual female gaze in porn sites "for women". *Sexuality & Culture*, 9(2): 42-64.

מאמרי רשות:

Corsianos, M. (2007). Mainstream Pornography and "Women": Questioning Sexual Agency. *Critical Sociology* 33: 863–885.

שיעור 11: הזדמנויות חדשות-פורנוגרפיה קווירית

זיו, ע' (2013). בת לוקחת בן: סקס קווירי והזדהות חוצת מגדר בפורנוגרפיה לסבית. בתוך: מחשבות מיניות-תיאוריה קווירית, פורנוגרפיה והפוליטיקה של המיניות. (עמ' 201-215) רסלינג: תל אביב.

DeGenevieve, B. (2007). Ssspread.com- The hot bods of queer porn. In: K. Jacobs, M. Janssen & M. Pasquinell (Eds.) *C'Lickme-A Netporn Studies Reader* (pp. 233-238). Institute of Network Cultures. Parddiso: Amsterdam.

קריאת רשות:

Matebeni, Z. (2012) Queer(ing) porn - A conversation, *Agenda*, 26(3): 61-69.

שיעור 12: פורנוגרפיה, מעמד וגזע

Miller-Young, M. (2014). Introduction: Theorizing Black Women's Sexual Labor in Pornography. In: *A Taste for BROWN SUGAR- Black Women in Pornography*. (pp.1-23). Duke University Press Durham and London.

Hendrik, T. (2014). Race and desire in the porno-tropics: Ethnographic perspectives from the post-colony. *Sexualities*, 17(1/2): 213–229.

קריאת רשות:

Nash, J.C. (2014). 3-Race-Pleasures. Sexworld and the Ecstatic Black Female Body. In: *The Black Body in Ecstasy* (pp.83-106). Duke University Press Durham and London.

Miller-Young, M. (2014). Black Female Sexuality at the Convergence of Hip Hop. In: *A Taste for BROWN SUGAR- Black Women in Pornography*. (pp.142-180). Duke University Press Durham and London

שיעור 13: שיעור מסכם-השלמות והנחיות לעבודה המסכמת.

זיכרון, היסטוריה, ומורשת בחיי היומיום

קורס בחירה

ד"ר יפעת גוטמן

ליצירת קשר: gutmany@bgu.ac.il, שעות קבלה בתיאום מראש

הפצתן הרחבה של טכנולוגיות תיעוד, אחסון וזיכרון חדשות הפכה את כתיבת ההיסטוריה, הבנית הזיכרון, התיעוד וארכיבאות לנחלתם של אנשים בחיי היומיום. מלבד ההשפעה שיש לפרקטיקות של שימור, הנצחה, וכתיבת היסטוריה בחיי היומיום ומחוץ לאקדמיה או למוסדות המדינה על ייצור והפצת הידע ההיסטוריוגרפי והמדינתי על העבר, פרקטיקות אלה גם חושפות את האופן שבו קושרים אנשים את חוויותיהם האישיות ואת הביוגרפיה שלהם עם רקורד האירועים ההיסטורי הדומיננטי או הרשמי. נבדוק כיצד הם עושים שימוש בייצוגי התרבותיים השגורים של העבר ובמסגרות התייחסות ושייכות רחבות יותר כדי ליצור משמעות, לגיטימציה, הכרה וסטטוס. הקורס יציג מושגים וגישות תיאורטיות לחקר הזיכרון והמורשת תוך בחינת מקרים של כתיבת היסטוריה והבנית זיכרון בחיי היומיום, ובמיוחד כאלה הנוגעים לאירועים בעלי חשיבות לאומית. בין השאלות שיעלו בקורס: השימוש בטכנולוגיות תיעוד ומדיה חדשה יחד עם קונוונציות מקומיות וגלובליות של ייצוג, סיפור, ייצור והפצת ידע על העבר; כיצד זיכרון נע בין שדות מדיה שונים; הכחשה, השתקה והעברת זיכרונות למי שלא חוו את האירועים בעצמם; וההשפעה של התיעוד וייצור הידע היומיומי על העבר הלאומי על ייצור הידע האקדמי והמדינתי-רשמי. בנוסף לקריאה שוטפת, נוכחות קבועה והשתתפות פעילה, הסטודנטים יידרשו להגיש שלוש תגובות מפורטות לקריאה במהלך הסמסטר ויעבדו על פרויקט מחקר אישי כעבודת סיכום שבו ינתחו מקרה של כתיבת היסטוריה, שימור מורשת והבנית זיכרון בחיי היומיום לאור התיאוריות שנלמדו והמקרים שנסקרו.

Memory, History, and Heritage in Everyday Life

With the proliferation of new media technologies, history-writing, memory construction, documentation, and archiving became part of everyday life. In addition to the effect that such practices in everyday life have on academic/historiographic and state/official knowledge, they also reveal the manner in which people link their personal experience and biography to the dominant or official historical record. We will study how people use common representations of the past and wider frames of reference and affiliation to produce meaning, legitimacy, recognition, and status. The course introduces general concepts and theoretical approaches to the study of memory and heritage while examining instances of history-writing and collective memory construction in everyday life, particularly in relation to events of national significance. Among the questions that will be discussed: the use of new documentation technologies along with local and global conventions of representation, history writing, and storytelling; how memory travels among different media fields; denial, silencing, and memory transmission to those who did not experience the events themselves; and the impact of the production and distribution of knowledge on the past outside of state channels and the academy on historiographic and official knowledge. In addition to regular reading and attendance, as well as active participation, the students are required to submit three elaborate reading responses during the semester and a final research project in which they analyze a case of memory, history or heritage in everyday life in light of the theories and cases studies reviewed throughout the semester.

מטלות הקורס והרכב הציון הסופי:

1. קריאה שוטפת, נוכחות קבועה והשתתפות פעילה - חובת הנוכחות תיאכף, אך מותרת היעדרות מנומקת מלא יותר משלושה שיעורים במהלך השנה. חומרי הקריאה מצויים כולם באתר הקורס, אנא הביאו את הטקסטים הרלוונטיים איתכם לשיעור.
2. תגובות - 20%: כל משתתפי הסמינר יהיו מחויבים להגיש שלוש תגובות לחומרי הקריאה של הסמינר. התגובות צריכות להישלח דרך אתר הקורס לפני השיעור שבו יידון הנושא שאליו הן מתייחסות ולכלול לפחות את אחד ממאמרי החובה לאותו שיעור. תגובות שיגיעו באיחור לא יתקבלו. בתגובה יש לכתוב אך ורק את דעתכם הביקורתית על קטעי הקריאה לאותו שיעור בלא יותר מ-2-3 פסקאות. הכוונה איננה לתאר את הכתוב אלא להביע את דעתכם עליו, לשאול שאלות, להשוות לקטעי קריאה אחרים שעסקנו בהם, או לדון בתרומתו לנושאים שעלו בקורס עד כה. התגובות לא יקבלו ציון אך ייקראו ויועלו בשיעור לעתים.
3. פרויקט מחקר - 60%: כל משתתף/ת/יבחר מקרה של זיכרון, היסטוריה, או שימור מורשת בחיי היומיום שעליו ת/יכתוב עבודת סיכום בהיקף של 3-5 עמודים. העבודה תציג ותנתח את המקרה לאור תיאוריות ומקרי מבחן שנסקרו בקורס. יחד יהוו המקרים שייחקרו על ידי הסטודנטים כולם מאגר ראשון מסוגו של פרויקטים של זיכרון, היסטוריה, ומורשת בחיי היומיום. באמצע הסמסטר יציגו המשתתפים את הנושא שבחרו ועליהם להיות מוכנים לעדכן את הכיתה בהתפתחות עבודתם מפעם לפעם במהלך הסמסטר. בסוף הסמסטר יוצגו כל הפרויקטים לכיתה. העבודות הסופיות יוגשו במודל.

מערך השיעורים:
הקדמה

רקע תיאורטי - עיצוב והעברת זיכרון

Halbwachs, Maurice. 1992. Chapter 1, On Collective Memory. Chicago:
Chicago University Press

Nora, Pierre 1989. "Between Memory and History: Les Lieux de Mémoire"
Representations 26, pp. 7-24

Hirsch, Marianne. 2008. "[The Generation of Postmemory](#)" Poetics Today
29,1, pp. 103-128

Recommended:

Halbwachs, Maurice. 1992. Introduction, Chapter 2, On Collective Memory.
Chicago: Chicago University Press

רקע תיאורטי - ייצור היסטוריה

אדוארד הלט קר. 1986, היסטוריה מהי?, (מאנגלית: אורי רם), תל אביב: מודן. פרק 1:
ההיסטוריון וההיסטוריה

[E.H. Carr. 1961. What is History,? London: Penguin]

Berkhofer, Robert F. 2008. Excerpts, Fashioning History: Current Practices
and Principles New York: Palgrave Macmillan

Recommended:

Trouillot, Michel-Rolph. 1997. Silencing the Past: Power and the Production of
History New York: Beacon

Steedman, Carolyn. 2002. *Dust: The Archive and Cultural History* New Brunswick, NJ: Rutgers University Press

Rosenzweig, Roy. 2003. "Scarcity or Abundance? Preserving the Past in a Digital Era," *The American Historical Review* 108 (3), pp. 735-762

שלמה אבינרי. 1986. "הקדמה למהדורה העברית", אדוארד הלט קר, היסטוריה מהי? תל אביב: מודן

רקע תיאורטי – מורשת אז ועכשיו

Hobsbawm, Eric 1983. "Introduction: Inventing Traditions," *The Invention of Tradition*, edited by E. J. Hobsbawm and T. O. Ranger, Cambridge: Cambridge University Press.

Baram, U and Y. Rowan. 2004. "Introduction: Archaeology after Nationalism, Globalization and the Consumption of the Past" in *Marketing Heritage: Archaeology and the Consumption of the Past*, CA: Walnut Creek. Pp.3-23

Recommended:

Lowenthal, D. 1998. *The Heritage Crusade and the Spoils of History*, Cambridge UP.

Kowalski, Alexandra, 2007. *From Cathedrals to Teaspoons: The Inventaire General and the Cultural Wealth of the French Nation*. A PhD Dissertation submitted to Department of Sociology, NYU. [Available on google books]

Noah Shenker, "Embodied Memory: The Institutional Mediation of Survivor Testimony in the United States Holocaust Memorial Museum" in *Documentary Testimonies: Global Archives of Suffering* Eds. Bhaskar Sarka and Janet Walker. New York and London: Routledge pp. 35-58

Papailias, Penelope. 2006. "Writing Home in the Archive: 'Refugee Memory' and the Ethnography of Documentation." in *Archives, Documentation, and Institutions of Social Memory: Essays from the Sawyer Seminar*. Eds. Francis X. Blouin, Jr., William G. Rosenberg. Ann Arbor: University of Michigan Press

Flinn, Stevens, & Shepard, 2009. "Whose memories, whose archives? Independent community archives, autonomy, and the mainstream" in *Archival Science* (2009) 9: 71-86

Recommended:

Povinelli, Elizabeth. 2011. "The Woman on the Other Side of the Wall: Archiving the Otherwise in Postcolonial Digital Archives" *Differences: A Journal of Feminist Cultural Studies* 22(1) p. 147-171

מוזיאונים פרטיים ואתנוגרפיים

1. כתריאל, תמר. 1999. פרק 12 - "נהיה כולנו חלוצים": כלים וסיפורים במוזיאון תולדות ההתיישבות". מילות מפתח: דפוסי תרבות ותקשורת בישראל. תל-אביב: הוצאת ספרים של אוניברסיטת חיפה וזמורה-ביתן. עמ' 226-251

או

Katriel, T. (1993) "Remaking Place: Cultural Production in Israeli Pioneering Settlement Museums." *History & Memory* 5(2): 104-135.

2. קרק, רות ופרי, נעם. 2008. "מוזיאונים ורב-תרבותיות בישראל" אופקים בגיאוגרפיה 70 עמ' 1-12.

3. מקרה מבחן: יהדות דוברת גרמנית
שני קטעים קצרים מתוך קטלוג המוזיאון ליהדות דוברת גרמנית, מרכז מורשת הייקים בגן התעשייה בתפן, הוצאת המוזיאון הפתוח - גן התעשייה תפן, 2011:

* אופק, רותי (אוצרת המוזיאון). "סיפורו של מוזיאון: על הקמתו של המוזיאון ליהדות דוברת גרמנית", עמ' 17-20
* דוידסון, נילי (מנהלת הארכיון) "היסטוריה של סיפוריים אישיים", עמ' 23-29

<http://www.omuseums.org.il/museum/sitePage.aspx?pageID=339&Place=1>

Recommended:

יוחאי אברהמי. 2011. "מורשת צבאית" מפתח, מכון מינרבה אוניברסיטת תל אביב

כהן-עמית, עירית. תשס"ד 2004. "מעמד, ערכם ושימורם של נכסי מורשת תרבותית בנוייה במושבים". אופקים בגיאוגרפיה עמודים: 129-149

Kirshenblatt-Gimlett Barbara. 1998. "Exhibiting Jews" *Destination Culture* Berkley and LA: California University Press pp. 79-128

****הצגת נושאים לפרויקט המחקר בכיתה****

טיולים וסיורים

Plate, Liedeke. 2006. "Walking in Virginia Woolf's Footsteps: Performing Cultural Memory" *European Journal of Cultural Studies* 9, pp. 101-120

Marcus Silber, 2011 "Sightseeing and Nearsightedness: Tours in Vilna of the Late 1930s and the Right to the City" in Konstellationen Eds. [Nicolas Berg](#), [Omar Kamil](#), [Markus Kirchhoff](#), [Susanne Zepp](#). Vandenhoeck & Ruprecht, pp. 125-141

חיפוש שורשים במרחב הגלובלי והוירטואלי: מאלבום המשפחה לפורום באינטרנט ולביקור
השיבה

Hirsch, Marianne and Leo Spitzer. 2010. Chapter 11, Ghosts of Home: The Afterlife of Czernowitz in Jewish Memory, University of California Press

Levy A.1997 . "To Morocco and Back: Tourism and Pilgrimage Among Moroccan-Born Israelis", Grasping Land: Space and Place in Contemporary Israeli Discourse and Experience , Albany, NY: State University of New York Press Ben-Ari E. and Y. Bilu(ed.) pp. 25-46 .

תיעוד ויזואלי ואקטיביזם: המצלמה ככלי במאבק על ייצור ידע

McLagan, Meg .2003. "Human Rights, Testimony, and Transnational Publicity" Public Sentiments: The Scholar and Feminist Online 2(1).
<http://sfonline.barnard.edu/ps/printmmc.htm>

Dekel, Irit and Tamar Katriel. 2015. "Krieg dem Kriege: The Anti-War Museum in Berlin as a Multilayered Site of Memory" in Tamar Katriel and Anna Reading, (eds.) Cultural Memories of Nonviolent Struggles, Basingstoke, England; New York: Palgrave Macmillan.

Recommended:

שני מאמרים קצרים מתוך גיליון מיוחד על טכנולוגיות של עדות: התרבות הויזואלית של
זכויות אדם

Special issue on "Technologies of Witnessing: The visual culture of human rights" [American Anthropologist Volume 108, Issue 1](#), March 2006:

[הגיליון כולו מצורף כקובץ אחד, המאמרים בתוכו]

* Torchin, L. "Ravished Armenia: Visual Media, Humanitarian Advocacy, and the Formation of Witnessing Publics" pp. 214-220

* Gregory, Sam. "Transnational Storytelling: Human Rights, WITNESS, and Video Advocacy" pp. 195-204

היסטוריה, זיכרון ומורשת באמנות העכשווית: הרצאת אורח

ייצור ידע על העבר: האם הידע היומיומי משפיע על הידע האקדמי והרשמי

Moyn, Samuel. 2011. "Bearing Witness: Theological Roots of a New Secular Morality." in *The Holocaust and Historical Methodology*. Ed. Stone, Dan. New York: Berghahn Books, pp. 159-186

John Bodnar. 1992. "Prologue: The Vietnam Veteran Memorial" in *Remaking America: Public Memory, Commemoration, and Patriotism in the Twentieth Century* (Princeton, NJ: Princeton University Press, pp. 1-9

OR

Wagner-Pacifi, Robin, and Barry Schwartz. 1991. "The Vietnam Veterans Memorial: Commemorating a Difficult Past." *American Journal of Sociology* 97 (2), pp. 376–420

Recommended:

Blair, Carole, Michel, Neil. 2007. The AIDS Memorial Quilt and the Contemporary Culture of Public Commemoration Rhetoric & Public Affairs, 10 (4), pp. 595-626

Strassler, Karen 2010. Refracted Visions: Popular Photography and National Modernity in Java Durham NC: Duke University Press

Blumer, Nadine. 2013. "Networking Memory: Germany's Holocaust Memorials to Romani and Jewish Victims" Paper presented at the International Holocaust Remembrance Alliance Conference, University of Toronto, Toronto, Ontario. 7 October.

****הצגת עבודות בכיתה**** (כל אחד 5-10 דקות) וסיכום

לקריאה נוספת:

Anderson, Benedict. 1991. Chapter 10: "Census, Map, Museum" Imagined Communities: Reflections on the origin and spread of nationalism (2nd Edition) London: Verso Books

Crane, Susan. 1997. "Writing the Individual back into Collective Memory" American Historical Review 102 (5), pp. 1372-1385
<http://www.history.ucsb.edu/faculty/marcuse/classes/201/articles/HistoryMemory97zAHRcrane.pdf>

Confino, Alon. 1997. "Collective Memory and Cultural History: Problems of Method" American Historical Review 102 (5), pp. 1386-1403
<http://www.uwo.ca/theory/Course%20Descriptions/Confino.pdf>

Funkenstein, Amos. 1993. Perceptions of Jewish History Berkeley, CA:
University of California Press

Halbwachs, Mourice, 1992. Chapter 5: "The collective Memory of the Family"
in On Collective Memory. Chicago: Chicago University Press pp. 54-83
<http://digilib.bc.edu/reserves/en010/gorm/en01005.pdf>

Ofer, Dalia. 2000. "The Strength of Remembrance: Commemorating the
Holocaust
During the First Decade of Israel" Jewish Social Studies, 6 (2), pp. 24-55

חומר נוף וחברה

קורס בחירה, סמסטר ב'.

פרופ' יעקב גארב, אוניברסיטת בן גוריון

שעות קבלה: בתיאום עם המרצה במייל (ygarb@bgu.ac.il) או טלפון 0547-560-667

יעדים ותוכן

בעוד שמדעי החברה – סוציולוגיה ואנתרופולוגיה – ידועים כדיסציפלינות הממוקדות בשאלות על אודות ה"חברתי", ה"תרבותי", וה"אנושי", הרי שבשנים האחרונות יותר ויותר מדעני ומדעניות חברה החלו לגלות עניין באובייקטים שאינם אנושיים – חפצים, חומרים, עצמים, ארטיפקטים, נופים ותשתיות.

קורס זה בוחן את הקשר ההדוק בין החומר והחברה, ונותן כלים תיאורטיים ומתודולוגיים לניתוח חברתי של החומר וניתוח חומרי של החברה.

תקדימים לגישה כזאת נמצאים במסורות הקלאסית של מדעי הרוח והחברה, ובעשורים האחרונים נהיו יותר מפורשת, מתוחכמת ושפתנית. בשנים האחרונות, הגישה מתגבשת כתחום מחקר בפני עצמה, תחת כותרות כמו "המפנה המטריאלי", "המפנה לאובייקטים", "לימודי עצמים", "המטריאליזם החדשה", וכד'.

נקרא יחדיו בקפדנות סדרה של מקורות אשר מייצגים דוגמאות מגוונות לגישה, ולמסגרות מחשבתיות ושיטות מחקר אשר מאפיינים אותו. סדרה של תרגילים חווייתיים קצרים יאפשר למשתתפים להתנסות בעצמם בתיאור, מעקב, וניתוח של אובייקטים ונופים בסביבתם.

In this seminar we will learn how material objects and landscapes are and can be read socially-- as reflecting and shaping social practices and relations. We do this through a close reading of texts that exemplify the theories, methods, and promise of this perspective, and a series of exercises through which

students can grapple themselves with the observation, description, and analysis of objects and landscapes around them.

דרישות הקורס

סטודנטים נדרשים להשתתף בצורה פעילה בקריאה, דיון, מצגות ושאר מטלות הקורס.

ההערכה תהיה לפי החלוקה הבאה:

נוכחות והשתתפות פעילה בדיון בכיתה ובסדור: 20%.

קריאה של חומר חובה (בדרך כלל פריט לשבוע) והגשת תגובה קצרה (כעמוד). תגובות

אלה הם סיכום, הרהורים ושאלות בעקבות הקריאה ואשר ישמשו תשתית לדיון בכיתה.

הציונים לתגובות אלה הם לפי דירוג גס: לא הוגש/לא מספיק; מספיק/טוב; מצוין. 40%.

הצגה (10 דקות) של אחד מפריטי קריאת רשות. 10%.

הגשה ו/או הצגות קצרות לכיתה לגבי תרגילים ותצפיות שדה לתרגול הגישות הנלמדות:

30%.

פירוט לגבי המטלות אלה יינתן בשיעורים הראשונים ובאתר MOODLE של הקורס. לרוב,

אתן מבוא על כל אחד מפריטי הקריאה בשיעור לפני שאתם מתבקשים לקרוא אותם, כדי

שתוכלו להפיק מהם תועלת מרבית.

חומרי קריאה

להלן מופעים חומרי הקריאה אשר פורסים יריעה רחבה וראשונית של דוגמאות למחקרים ומסגרות חשיבה. אם יתאפשר, לקראת סוף הקורס נעמיק את הבנתנו על ידי מקרי-חקר הממוקדים בתמה מסוימת: למשל פסולת, נחושת (חומר) או אזור לכיש (נוף). רשימת הקריא עשויה להשתנות לפי נושאים שעולים במהלך הסמסטר.

Opening example: a multi-sited ethnography of the papaya

Cook, Ian. 2004. "Follow the Thing: Papaya." *Antipode* 36(4):642–64.

Objects as social relations: classical roots

Marx, Karl (1867), [1976]. "The Fetishism of the Commodity and Its Secret," in *Capital* Eds. Ernest Mandel and New Left Review, trans. Ben Fowles. London: Pelican Books. Reprinted in 1990 by Penguin Classics.

Harvey, David. 2010. Section on "Section 4: The Fetishism of the Commodity and Its Secret" in *A Companion to Marx's Capital*. Verso.

Centering material flows in political-economic context: three historical examples

Cronon, William. 2009. Sections from *Nature's Metropolis: Chicago and the Great West*. Reprint edition. W. W. Norton & Company.

Ali, Tariq Omar. 2018. Introductory chapter of *A Local History of Global Capital: Jute and Peasant Life in the Bengal Delta*. Princeton University Press.

Mitchell, Timothy. 2002. "Can the Mosquito Speak." in *Rule of Experts: Egypt, Techno-Politics, Modernity*. University of California Press.

Theoretical programs for the "material turn"

Sections from the following:

Henare, A., Holbraad, M., & Wastell, S. (Eds.). (2007). *Thinking through things: theorising artefacts ethnographically*. Routledge.

Appadurai, A. (Ed.). (1988). *The social life of things: Commodities in cultural perspective*. Cambridge University Press.

Daniel Miller (ed.), *Materiality*, Durham: Duke University Press

Reading objects: overviews

Blandy, Doug, and Paul E. Bolin. 2018. Chapter on "Strategies and Approaches for Teaching About and Studying Material Culture," in *Learning Things: Material Culture in Art Education*. Teachers College Press.

Woodward, Ian. 2007. Chapters 1 and 2 from *Understanding Material Culture*. 1st edition. Los Angeles: SAGE Publications Ltd.

Microsociologies of objects

Callon, Michel. 1984. "Some Elements of a Sociology of Translation: Domestication of the Scallops and the Fishermen of St Brieuc Bay." *The Sociological Review* 32(S1):196–233.

Vinck, Dominique, and Michel Bovy, "Social Complexity and the Role of the Object: Installing Household Waste Containers" from Vinck, Dominique. *Everyday Engineering: An Ethnography of Design and Innovation*. Cambridge, Mass: The MIT Press.

Matter in/as crisis

Johnson, Bob. 2019. Introduction and chapter 1 from *Mineral Rites: An Archaeology of the Fossil Economy*. Hardcover. Johns Hopkins University Press.

Moore, Jason W. 2016. Introduction and Chapter 3 from *Anthropocene or Capitalocene?: Nature, History, and the Crisis of Capitalism*. PM Press.

Landscape scale analysis: Lachish

סמדר שרון, כך כובשים מולדת: תכנון ויישוב חבל לכיש בשנות החמישים (Smadar Sharon, And Thus a Homeland is Conquered: Planning and Settlement in the 1950s Lakhish Region)

ילודה, ילדות והורות

פרופ' יעל השילוני-דולב

סמסטר א' תשפ"ב, יום ב', 14:00-16:00

שעת קבלה – יום ב' 17:00-18:00 בתאום מראש

החלק הראשון של הקורס יעסוק בשאלות: האם ילודה היא צורך ביולוגי? איזו תשובה לשאלה זו מציע מבט על צירי הזמן והמרחב של שיעורי הילודה העולמיים? האם אוכלוסיית העולם והארץ צפויה לגדול או להיעצר, ואיך השפיעה מגפת הקורונה על הילודה העולמית? בהמשך לכך, נשאל מה תפקידם החברתי והרגשי של ילדים, ומהם ילדות ונעורים? האם ילדים הם מבוגרים מיניאטוריים שמצופים לעזור בפרנסת המשפחה, או שמא יש להגן על תמימותם ולפרנס אותם עמוק לתוך שנות העשרים של חייהם? דגש מיוחד יינתן לילדות ציונית ולילדות במסורת היהודית.

החלק האחרון של הקורס יסיט את נקודת המבט לשאלת ההורות. נשאל שאלות על אודות התפקידים החברתיים של אבות ואמהות, מימי הביניים ועד היום. איזו חלוקה מגדרית הם מגלמים? כיצד הורות משולבת בשוק העבודה? ומה מייצגת למשל האם השכולה בתרבות העברית?

לאורך הקורס נקדיש תשומת לב מיוחדת להקשר הישראלי של ילודה, ילדות והורות.

חובות הקורס:

נוכחות וקריאה רציפה במהלך הסמסטר (קריאת חובה מסומנת ב *).

עבודה מסכמת בסוף הסמסטר, שמשקלה 100% מציון הקורס

סמסטר א

דמוגרפיה

* טל, אלון. (2017) והארץ מלאה: התמודדות עם פיצוץ אוכלוסין בישראל. הקיבוץ המאוחד
ספרית הפועלים. פרקים, 1, 5, 6

Okun, Barbara, S. 2013. Fertility and marriage behavior in Israel: Diversity,
change, and stability. Demographic Research. 28(17). 457-504.

Lea Taragin-Zeller (2019) Towards an anthropology of doubt: the case of
religious reproduction in Orthodox Judaism, Journal of Modern Jewish
Studies, 18:1, 1-20,

ילדות בימי הביניים

* אריאס פיליפ (1962,1990) מהפקרות לתום. בתוך, סוציאליזציה. האוניברסיטה הפתוחה
כרך 1 עמודים : 107-134.

* באומגרטן אלישבע (2005). אמהות וילדים: חיי משפחה באשכנז בימי הביניים. מרכז זלמן
שז"ר לתולדות ישראל. פרק 5.

ילדות ציונית

* בר-און, יערה (2004) "המשפחה בקיבוץ". בתוך, קליינברג אביעד (עורך) על אהבת אם
ועל מורא אב: מבט אחר על המשפחה. ירושלים: כתר

הירש, דפנה (2006) "באנו הנה להביא את המערב" – הנחלת רפרטואר "היגייני" בקרב החברה היהודית בפלשתינה בתקופת המנדט. אוניברסיטת ת"א: חיבור לשם קבלת התואר דוקטור לפילוסופיה. פרק 4. (לא חובה)

גור, חגית (2005). "מה למדת היום בגן, ילד מתוק שלי?" בתוך, גור חגית (עורכת) מיליטריזם בחינוך. ת"א: בבל. (לא חובה)

הקרנת הסרט של רן טל "ילדי השמש".

ילדות, ערך סנטימנלי, ערך כלכלי ושוק העבודה

* Zelizer, Viviana, A. (1985). Pricing the Priceless Child: The Changing Social Value of Children. New York: Basic Books. Introduction pp. 3-21

Hacker, D. (2017). Legalized Families in the Era of Bordered Globalization. Cambridge: Cambridge University Press. Ch. 6

אבדן הילדות: התזה של ניל פוסטמן

* פוסטמן, ניל (1986). אבדן הילדות. ת"א: ספרית הפועלים. פרקים חמש ושש.

אמהות

* הולט, סילביה אן. (1986) "חיים ששווים פחות". ת"א: עם עובד. פרק 10

ריץ' אדריאן (1976) ילוד אישה. ת"א: עם עובד

ברונר ז'וזפה (1993). קולה של אמא: דיאלקטיקות של תודעה עצמית. זמנים 46/47, 4-17.

אמהות ישראלית

* אולמרט, דנה. (2018). כחומה עמודנה – אמהות ללוחמים בספרות העברית. הוצאת הקיבוץ המאוחד, סדרת מגדרים. פרק 1 – "אם הבנים".

ניצה ברקוביץ (1999) "אשת חיל מי ימצא? נשים ואזרחות בישראל" סוציולוגיה ישראלית ב 277, 284–288.

יפת, ק. (2019). מזרחיות, מגדר ומשפט: על אזרחות אימהית ואימהות מזרחית בדיני ההפלי(י)ה עיוני משפט מא 689

אבהות

* Williams, Stephen. (2008). What is fatherhood? Searching for the reflexive father. *Sociology*, 42(3), 487-502.

אבהות ישראלית

* השילוני-דולב, יעל וטריגר, צבי (תשע"ז, 2016). בין רצון המת לרצונם של הנותרים בחיים: שימוש בזרע לשם הולדה לאחר המוות, פטריארכיה, פרו-נטליזם ומיתוס המשכיות הזרע. עיוני משפט, ל"ט, 3, 661-707.

הורות קווירית

* זיו, עמליה. 2020. "שארות קווירית". מפתח 15.

ילדים זה שמחה?

* דונת, אורנה (2011). ממני והלאה: הבחירה בחיים בלי ילדים בישראל. ת"א: הוצאת ידיעות ספרים. פרק

הגר, תמר (2012). בכוונה תחילה. ת"א: דביר

הורות שוק עבודה

* הקר, דפנה ופרנקל, מיכל (2005), "הורות פעילה ושוויון הזדמנויות בעבודה: הצורך בשינוי מאפייני שוק העבודה" עבודה חברה ומשפט י"א: 275-303.

הקר דפנה (2012). סוגיות משפחתיות בעיניים משפטיות. מודן והוצאה לאור של משרד הביטחון. פרק ט- אמהות מחייבת ואבהות התנדבותית בשכר.

יסודות הסוציולוגיה

מרצה:

פרופ' יעל השילוני-דולב yaelhd@bgu.ac.il

שעות קבלה: ימי ראשון, 17-18 בתיאום מראש

מתרגלות:

גב' רומי שפר romish@post.bgu.ac.il שעות קבלה: ימי ראשון, 12-13 בתיאום מראש

גב' שיר רבינא ravina@post.bgu.ac.il שעות קבלה: ימי ראשון, 9-10, בתיאום מראש

תיאור:

קורס זה מוקדש להכרות עם תיאוריות ומושגי יסוד בדיסציפלינה הסוציולוגית, שעניינה חקר החברה המודרנית והפוסט-מודרנית. נפתח את הקורס במפגש עם התיאורטיות הקלאסיות של הוגי המאה ה-19 שהניחו את יסודות התחום, נעבור דרך ציוני דרך בהגות הסוציולוגית של המאה ה-20 ונטעם מעט מהתיאוריות בנות זמננו. במהלך השנה נכיר את התחומים השונים בהם עוסקת הסוציולוגיה כמו ריבוד חברתי, מגדר, חברות, תרבות, סטייה, לאומיות ועוד. הקורס יידון בשאלות המפתח של הדיסציפלינה אודות טיבו של המבנה החברתי, יחסי היחיד והחברה, סולידריות מול קונפליקט, סדר מול שינוי חברתי ועמדות אפיסטמולוגיות שונות; פוזיטיביזם לעומת פרשנות והבניה חברתית. לאורך הקורס נבחן שאלות אקטואליות באמצעות כלי החשיבה הסוציולוגיים, מתוך מטרה לפתח את הדמיון הסוציולוגי ואת החשיבה הביקורתית. כמו כן נתרגל מיומנויות אקדמיות בסיסיות של קריאה וכתיבה.

מטלות הקורס והרכב הציון הסופי:

1. נוכחות קבועה, קריאה שוטפת והשתתפות פעילה - מותרת היעדרות מנומקת מלא יותר משלושה שיעורים במהלך כל סמסטר.
2. בוחן בקיאות באמצע כל סמסטר: 20% לכל בוחן, סה"כ 40%
3. הגשת 2 דו"חות קריאה בהתבסס על שאלות מנחות במהלך כל סמסטר. ציון עובר/לא עובר. חובה להגיש שני דו"חות בסמסטר כדי להיות זכאים לגשת לבחינה.

3. עבודה בסוף כל סמסטר א : 30% לכל עבודה, סה"כ 60%

מועד העבודה הסופית יימסר במהלך הסמסטר.
הבוחן יערך בשבוע ה-13 לסמסטר ב'.

סמסטר ב', 2022

20.03.22 אינטראקציה סימבולית

קריאה לתרגול 23.03.22:

גופמן, א.. (1989 [1950]). הצגת האני בחיי היום יום. תל אביב: דביר. עמ' 13-24; 202-215

27.03.22 חברות

קריאה לתרגול 30.03.22:

בקר, ה.ס., (1993 [1963]). חניכותו של מעשן המריחואנה. בתוך: רוט-הלר, דניאלה, ונוה, ניסן. (עורכים), היחיד והסדר החברתי. ת"א: עם-עובד, 112-101.

03.04.22 סטייה חברתית

קריאה לתרגול 06.04.22:

גופמן, אירוינג. 1983. "סטיגמה וזהות חברתית". בתוך: סטיגמה. תל אביב: רשפים. עמ' 7-20

10.04.22 חינוך

קריאה לתרגול 13.04.22:

13/4 תרגול בזום (בהתאם להנחיית הרקטור)

Collins, R (1971) Functional and Conflict Theories of Educational Stratification. *American Sociological Review*, 36: 1002-1019.

17.04.22 חופשת פסח

20/4 אין תרגול

24.04.22 תרבות

קריאה לתרגול 27.04.22:

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 140 }

סער, עמליה (2020). תרבותיזם: דילמות של רגישות חברתית ביחסי רוב-מיעוט. משעי
משפט כרך י"א. 119-140.

01.05.22 משפחה

4/5 אין תרגול - יום הזיכרון

08.05.22 מגדר

קריאה לתרגול 11.05.22:

תירוש, יופי., (2001). "זה היה סיפור של אונס, לא יותר" על הפוליטיקה של ייצוג טקסטואלי.
משפטים לא' (3): 622-579.

מאמר רשות

ברקוביץ, ניצה (2006). "פמיניזם", בתוך: אורי רם וניצה ברקוביץ (עורכים) אי / שוויון, עמ' 324-
331.

15.05.22 לאומיות

קריאה לתרגול 18.05.22:

אנדרסון, בנדיקט 1999. קהיליות מדומיינות: הגיגים על מקורות הלאומיות ועל
התפשטותה. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה. עמ' 35-68.

מאמר רשות

Hobsbawm, E, & Ranger, T., 1983, (eds) The Invention of Tradition,
Cambridge University Press, Cambridge, Introduction. Pp. 1-14.

22.05.22 גלובליזציה

קריאה לתרגול 25.05.22:

ססקיה סאסן (2006). ערים גלובליות ומעגלי הישרדות', בתוך: ברברה ארנרייך וארלי
הוכשילד (עורכות) האישה הגלובלית, תל-אביב: בבל, עמ' 353-327.

29.05.22 אחרות, אתניות וגזע

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 141 }

קריאה לתרגול 01.06.22:

פאנון, פרנץ . 2004 . "השחור והשפה" עור שחור מסכות לבנות . תל אביב : הוצאת מעריב .
עמ-3214.

05.06.22 אין הרצאה (שבועות)

קריאה לתרגול 08.06.22: אחרות אתניות וגזע

סעיד, א. 2002. אוריינטליזם. תל אביב: עם עובד, עמ' 11-32.

12.06.22 בוחן

קריאה לתרגול 15.06.22: ארגונים

ובר, מ., (1973) "הבירוקרטיה", מתוך לייסק מ. (עורך), סוגיות בסוציולוגיה, תל-אביב: עם
עובד. עמ' 247-263.

19.06.22 ארגונים

קריאה לתרגול 22.06.22: פוסטמודרניזם

באומן, ז. 2007. "על קלות ונזילות", מתוך מודרניות נזילה. ירושלים: הוצאת מאגנס, עמודים
1-12***

רשות

אופיר, ע. (2003). "תשעה עקרונות של עמדה פוסט-מודרניסטית", בתוך וינריב אלעזר
(עורך). מודרניזם והיסטוריה. תל אביב: האוניברסיטה הפתוחה. עמ' 110-122.

26.06.22 לא דיברנו עוד על אהבה

קריאה לתרגול 22.06.22:

אילוז, א' (2013). מדוע האהבה כואבת. כתר.

1/7 תחילת תקופת מבחנים

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 142 }

מס' שבוע	הרצאה	תרגול
1	אינטראקציה סימבולית	23.03
2	חברות	30.03
3	סטייה חברתית	6.04
4	חינוך	13.04
5	אין הרצאה	20.04
6	תרבות	27.04
7	משפחה	4.05
8	מגדר	11.05
9	לאומיות	18.05
10	גלובליזציה	25.05
11	אחרות אתניות וגזע	1.06
12	אין הרצאה	8.06
13	בוחן	15.06
14	ארגונים	22.06
15	פוסט מודרניזם	29.06

כלכלה, חברה ותרבות

(מהדורה זמנית)

102.1.0342

פרופ' ממנ דניאל

תשפ"ב, 2020-2021

יום א – 12:15-13:45

סימסטר א

בנין

שעות קבלה: יום ג' 16-17

חדר מס: 370

טלפון: 08-6478244

E-mail: dmaman@bgu.ac.il

תיאור הקורס:

הפעולה הכלכלית במהותה היא פעולה חברתית ומכוננים אותה גורמים חברתיים, תרבותיים ופוליטיים. הקורס יעסוק בגורמים החברתיים והתרבותיים שמכוננים את הכלכלה ואת מוסדותיה. במסגרת הקורס נעסוק בסוגיות כמו רשתות חברתיות, עבודה ופנאי, מגדר וכלכלה, תרבות וכלכלה ופיננסים וחיי היום יום.

חובות הקורס:

נוכחות חובה; קריאה שוטפת, השתתפות בדיונים, בוחן קריאה ובחינה בסוף הקורס. בוחן – 20% - שאלות קצרות על רשימת הקריאה. הבוחן יתקיים בשיעור האחרון של סמסטר א – 9.1.2022. משך הבוחן שעה אחת. בחינה סיום: 80% שני חלקים ויש להתייחס הן לחומר הנלמד בשיעורים בשיעורים והן לרשימת הקריאה.

רשימת קריאה

מבוא לסוציולוגיה של הכלכלה

1. Swedberg, Richard. 2001. "Max Weber's Vision of Economic Sociology." Pp. 77-95 in *The Sociology of Economic Life*, edited by M. Granovetter and R. Swedberg. Boulder, CO: Westview Press.

2. מרק גרנווטר, 2017, 'פעילות כלכלית ומבנה חברתי: בעיית השיזור (Embeddedness)', זאב רוזנהק (עורך), *חברה, פוליטיקה וכלכלה*, רעננה, האוניברסיטה הפתוחה, עמ 40-5.

3. Bourdieu, Pierre. 2001. "The Forms of Capital." Pp. 96-111 in *The Sociology of Economic Life*, edited by M. Granovetter and R. Swedberg. Boulder, CO: Westview Press.

הסוציולוגיה של הקשרים החברתיים

4. Laurel Smith-Doerr and Powell, Walter W. 2005. "Networks and Economic Life." Pp. 379-402 in *The Handbook of Economic Sociology*, edited by N. J. Smelser and R. Swedberg. Princeton and New York: Princeton University Press and Russell Sage Foundation.

5. David, Knoke, 2012, *Economic Networks*, Cambridge, Polity, 28-41.

כלכלה ומגדר

6. Paula England and Flobre Nancy, 2005, "Gender and Economic Sociology" Pp. 627-649 in *The Handbook of Economic Sociology*, edited by N. J. Smelser and R. Swedberg. Princeton and New York: Princeton University Press and Russell Sage Foundation.

7. רבה ב. זיגל, 2017, 'מה ערכן של עבודות משק הבית': חששות במאה התשע עשרה מקומודיפיקציה של עבודות הבית, זאב רוזנהק (עורך), *חברה, פוליטיקה וכלכלה*, רעננה, האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 84-102.

הסוציולוגיה של הכלכלה של העבודה והפנאי

8. Biggart, Nicole W. 1994. "Labor and Leisure." Pp. 672-690 in *Handbook of Economic Sociology*, edited by N. J. Smelser and R. Swedberg. Princeton and New York: Princeton University Press and Russell Sage Foundation.

9. רוזנהק זאב, 2017, *חברה, פוליטיקה וכלכלה*, רעננה, האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 179-198, ו-220-227.

הסוציולוגיה של הכלכלה של התרבות

10. Bandelj, Nina and Paul J. Morgan, 2015, "Culture and Economy", Pp. 535-541, *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences*, 2nd Edition, Vol 5, Elsevier.

כלכלה פוליטית-תרבותית

11. ממן דניאל וזאב רוזנהק, 2019, 'בנייתו של הומו-פיננסיוס: מוסכמות, רגשות ומוסר בחינוך פיננסי', *סוציולוגיה ישראלית*, כ (1), עמ' 23-49.

כלכלה, מדינה ופוליטיקה

(מהדורה זמנית)

102.1.0332

פרופ' ממנ דניאל

תשפ"ב, 2021-2022

יום ג – 12:15-13:45

סימסטר ב

בנין

שעות קבלה: יום ג' 16-17

חדר מס: 370

טלפון: 08-6478244

E-mail: dmaman@bgu.ac.il

תיאור הקורס:

האם המדינה והפוליטיקה הם חלק מרכזי בכלכלה או מתערבים בפעולתה? מטרת הקורס להסביר ולהדגים כיצד הפוליטיקה והמדינה אינם גורמים חיצוניים לכלכלה אלא מכוננים את הכלכלה ואת מוסדותיה. במסגרת הקורס נעסוק בסוגיות כמו כסף ופיננסים, שווקים כלכליים, תאגידים גדולים, גלובליזציה ודפוסים שונים של קפיטליזם.

חובות הקורס:

נוכחות חובה; קריאה שוטפת, השתתפות בדיונים, בוחן קריאה ובחינה בסוף הקורס. בוחן – 20% - שאלות קצרות על רשימת הקריאה. הבוחן יתקיים בשיעור האחרון של סמסטר ב – 21.6.200. משך הבוחן שעה אחת. בחינה סיום: 80% שני חלקים ויש להתייחס הן לחומר הנלמד בשיעורים בשיעורים והן לרשימת הקריאה.

רשימת קריאה
מבוא לסוציולוגיה של הכלכלה
מדינה בכלכלה

Dobbin, Frank. 2001. "Why the Economy Reflects the Polity: Early Rail Policy in Britain, France, and the United States." Pp. 401-424 in *The Sociology of Economic Life*, edited by M. Granovetter and R. Swedberg. Boulder, CO: Westview Press.

ממן דניאל, 2010, "התהוות הקבוצות העסקיות: השוואה בין ישראל לדרום קוריאנה", ניצה ברקוביץ (עורכת), *סוציולוגיה של ארגונים*, רעננה, האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 101-123.

הסוציולוגיה של השווקים הכלכליים

Fligstein, Neil, 1996, "Markets as Politics: A Political-Cultural Approach to Market Institutions, *American Sociological Review*, 61 (4): 656-673.

David, Knoke, 2012, *Economic Networks*, Cambridge, Polity, Pp. 25-41.

הסוציולוגיה של הכסף והשווקים הפיננסיים

Carruthers, Bruce G. 2012, "Historical Sociology of Modern Finance", Pp. 491-509 in *The Oxford Handbook of the Sociology of Finance*, edited by K. Knorr Cetina and A. Preda, Oxford, Oxford University Press.

וויאנה א. זליצר, 2017, 'משמעותו החברתית של הכסף' "סוגים מיוחדים של כסף", זאב רוזנהק (עורך), *חברה, פוליטיקה וכלכלה*, רעננה, האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 41-83.

Abolafia, Mitchel Y. 2002. "Making Markets: Opportunism and Restraint on Wall Street." Pp. 94-111 in *Readings in Economic Sociology*, edited by N. W. Biggart. Malden, MA: Blackwell Publishers.

הסוציולוגיה של הארגונים הכלכליים: פירמות וקבוצות עסקיות

Roy, William G. 2001. "Functional and Historical Logics in Explaining the Rise of American Industrial Corporation." Pp. 305-326 in *The Sociology of Economic Life*, edited by M. Granovetter and R. Swedberg. Boulder: Westview Press.

Granovetter, Mark. 1994. "Business Groups." Pp. 453-475 in *The Handbook of Economic Sociology*, edited by N. J. Smelser and R. Swedberg. Princeton: Princeton University Press.

הקפיטליזם וסוגיו

Bandelj Nina, 2016, "On Postsocialist Capitalism", *Theory and Society*, 45. 89-106.

Jens Beckert, 2013, "Capitalism as a System of Expectations: Toward a Sociological Microfoundation of Political Economy", *Politics & Society*, 41 (3), 323-350.

Boutang, Yann Moulier, 2011, *Cognitive Capitalism*, Cambridge, Polity, 47-75.

גלובליזציה וכלכלה

מאורו פ. גואילן, 2017, 'האם הגלובליזציה מתרבתת, הרסנית או דלת השפעה: סקירה ביקורתית של חמישה ויכוחי מפתח בספרות מדעי החברה, זאב רזנהק (עורך), *חברה, פוליטיקה וכלכלה*, רעננה, האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 320-348.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 151 }

כתיבה מדעית בסוציולוגיה-אנתרופולוגיה:

טכנולוגיה וחברה

102.1.0308-2

ימי ה' 12-14

מרצה : מריה גרצקי

מייל: gretzky@post.bgu.ac.il

שעות קבלה: ימי ה' בין 14-15, בתיאום מראש.

מטרות הקורס:

מטרת הקורס היא לפתח מיומנויות כתיבה אקדמית בכלל, ומיומנויות כתיבה אקדמיות בתחומי הסוציולוגיה והאנתרופולוגיה בפרט. דרך המפגש עם השדה המחקרי העוסק בקשרים שבין טכנולוגיות דיגיטליות וחברה, נלמד במסגרת הקורס: למצוא ולהגדיר נושא לעבודת מחקר, לנסח שאלות מחקר, לחפש חומר ביבליוגרפי ולכתוב סקירת ספרות ומבוא תיאורטי בנושאי הקורס. תוך כדי ההתנסות במיומנויות כתיבה אלו, נבקר כמה מהטכנולוגיות הדיגיטליות החדשות ביותר סביבנו: כמו גאדג'טים לבישים, טכנולוגיות דיגיטליות ללמידה, אפליקציות בריאות ועוד.

תקציר נושא הקורס:

בעשורים האחרונים, ובמיוחד לאור משבר הקורונה, טכנולוגיות דיגיטליות חדשות מציפות ומקיפות את חיינו בספירות החברתיות השונות: החל מהספירות הציבוריות של מדיניות וחינוך, כלה בספירות המיקרו-חברתית והרומנטית, ועד הספירה האישית של החיים הנפשיים. המחקר הסוציולוגי והאנתרופולוגי העוסק בקשר שבין טכנולוגיות דיגיטליות וחברה מתמקד בשאלות כמו: מהם ההשלכות החברתיות הרחבות של טכנולוגיות דיגיטליות על

החברה? אילו ממדים חברתיים ותרבותיים שזורים בטכנולוגיות הדיגיטליות עצמן, כלומר בתהליך הייצור והעיצוב שלהן? כיצד הפרקטיקות הדיגיטליות המתפתחות פועלות כמקור לכינון זהות וכמניע לתהליכים חברתיים מגוונים – תרבותיים, כלכליים ופוליטיים; וכן בהופעתה והתפתחותה של "תרבות דיגיטלית". במהלך הקורס נבחן כמה מהטכנולוגיות הדיגיטליות החדשות ביותר, החל מגאג'דטים לבישים, טכנולוגיות דיגיטליות ללמידה, רשתות חברתיות, אפליקציות דייטינג ועד אפליקציות לבריאות הנפש, ונעסוק בהיבטים החברתיים של ייצור, צריכה ושימוש בהן. סטודנטיות וסטודנטים בקורס יזומנו לכתוב חיבור אודות אחת מטכנולוגיות הדיגיטליות הנידנות במסגרת הקורס או מחוצה לו- לפי בחירתם/ן ובתיאום עם המרצה.

מרכיבי הלמידה:

הגדרת נושא לעבודה.
ניסוח שאלת מחקר כללית וספציפית.
חיפוש חומר ביבליוגרפי רלבנטי לנושא שנבחר.
ניתוח ביקורתי של טקסטים אקדמיים.
כתיבת ביבליוגרפיה מוערת.
עריכת סקירת ספרות.
כתיבת מבוא לעבודת מחקר אקדמית (כותרת, סקירת ספרות אינטגרטיבית, הצגת פערים, ניסוח שאלת מחקר והצגת טענה היפותטית).

מבנה הקורס:

כל סטודנט/ית בקורס ישתתף/תשתתף ב – 6 מפגשים פרונטליים (חלקם עם כל משתתפי הקורס, חלקם המפגש פרונטלי מפוצל) ובשני מפגשים אישיים עם המרצה – בהתאם ללוח המפגשים. כל סטודנט/ית בקורס יבחר ויעבוד עם בן/בת זוג, ויגיש/תגיש 4 מטלות (1 עובר/לא עובר והשאר עם ציון).

חובות הקורס כללי:

הנוכחות בכל השיעורים ובפגישות האישיות היא חובה, כמו גם קריאת הטקסטים, הכנת כל המטלות והגשתן במועד שנקבע.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 154 }

מס	שם השיעור	תוכן	קריאת חובה
1	למה בכלל ללמוד לכתוב ?	דיון ראשון במסגרת הקורס: חקר הקשרים בין טכנולוגיות דיגיטליות לתרבות. איך בוחרים נושא מחקר. הצגת נושא ומטרות הקורס, הצגת מבנה הקורס ודרישותיו	1,2
2-3	איך מנסחים שאלות מחקר?	שיעורים מפוצלים. בשיעור השני תשתתף קבוצה מספר 1 בלבד, ובשיעור השלישי תשתתף קבוצה מספר 2 בלבד. בשיעור נלמד איך לנסח שאלות מחקר.	3,4
4	איך מוצאים מקורות אקדמיים?	בשיעור נלמד איך לאתר מקורות אקדמיים רלוונטיים לשאלת המחקר שלנו, איך לרשום ולצטט אותם באופן נכון בעבודה אקדמית	5
5-6	פגישות אישיות	הפגישות האישיות יתקיימו בזום בשעות השיעורים וברישום מראש.	😊
7-8	מביבליוגרפיה מוערת לסקירת ספרות	שיעורים מפוצלים בהם נדון בביצוע סקירת ספרות ביקורתית, ערכית מבוא תיאורטי ואינטגרציה בין מקורות.	6,7
9-10	פגישות אישיות ומשוב	הפגישות האישיות יתקיימו בזום בשעות השיעורים וברישום מראש.	😊
11-12	איך כותבים מבוא תיאורטי?	שיעורים מפוצלים בהם נלמד איך מגבשים מבוא תיאורטי בעבודה האקדמית, לקראת הגשת המטלה הסופית של הקורס	8,9,10
13-14	מפגש מסכם	נדון בהכנת האבסטרקט, מתודולוגיה, הצגת טענה היפותטית, הנחיות למטלה המסכמת, וסיכום הקורס	😊

סדר השיעורים:

1. שיעור ראשון - למה בכלל ללמוד לכתוב ?

דיון ראשון במסגרת הקורס: כיצד האנתרופולוגיה והסוציולוגיה מתייחסות לחקר הקשרים בין טכנולוגיות דיגיטליות לתרבות. איך בוחרים נושא מחקר. הצגת נושא ומטרות הקורס, הצגת מבנה הקורס ודרישותיו ודיון בהנחיות לכתובת המטלה הראשונה מטלה ראשונה: (עובר/ לא עובר) בחירת נושא העבודה. מועד הגשה למודל: 7/4

2. שיעור שני ושלישי – איך מנסחים שאלת מחקר?

שיעורים מפוצלים. בשיעור השני תשתתף קבוצה מספר 1 בלבד, ובשיעור השלישי תשתתף הקבוצה השנייה בלבד. בשיעור נלמד איך לנסח שאלות מחקר. מטלה שנייה: ניסוח שאלת מחקר. מועד הגשה למודל עד: 21/4

3. שיעור רביעי - איך מוצאים מקורות אקדמיים?

בשיעור נלמד איך לאתר מקורות אקדמיים רלוונטיים לשאלת המחקר שלנו, איך לרשום ולצטט אותם באופן נכון בעבודה אקדמית, וכן נדון בהנחיות למטלה השלישית. מטלה שלישית: ביבליוגרפיה מוארת. מועד ההגשה למודל: 12/5

4. שיעור חמישי ושישי – פגישות אישיות וייעוץ

הפגישות האישיות תערכנה בזום בשעות השיעור הרביעי והחמישי וברישום מראש. עליכם לוודא כי עד לתום השבוע השישי כל זוג שוחח עם איתי וקיבל אישור על נושא ושאלת המחקר.

5. שיעור שביעי ושמיני - מביבליוגרפיה מוערת לסקירת ספרות אינטגרטיבית.

שיעורים מפוצלים בהם נדון בביצוע סקירת ספרות ביקורתית, ערכית מבוא תיאורטי ואינטגרציה בין מקורות. לקראת המפגש קראו את המאמרים המיועדים לשיעור עליהם נתבסס: Ramiel (2019) | גרפינקל (2018).

6. שיעור תשיעי ועשירי – מפגשי משוב אישיים

פגישות המשוב על המטלות תערכנה בזום בשעות השיעור התשיעי והעשירי וברישום מראש. עליכם לוודא כי עד לתום השבוע העשירי של הקורס, כל זוג שוחח עם איתי וקיבל משוב.

7. שיעור 11 ו-12 – איך כותבים מבוא תיאורטי?

שיעורים מפוצלים בהם נלמד איך מגבשים מבוא תיאורטי בעבודה האקדמית, לקראת הגשת המטלה הסופית של הקורס.

8. שיעור 13 ו-14 : שיעורים מסכמים

שיעורים מפוצלים בהם נדון בהכנת האבסטרקט, מתודולוגיה, הצגת טענה היפותטית, הנחיות למטלה המסכמת, וסיכום הקורס.
מטלה מסכמת: מבוא תיאורטי. מועד ההגשה למודל עד: 1/8

קריאה נלוות לקורס (חובה):

- Kotliar, D. (2021). Who Gets to Choose? On the Socio-algorithmic Construction of Choice. *Science, Technology, & Human Values*. (2):346-375.
<https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0162243920925147>
- גרפינקל, א. (2018) מקוריות וחידוש: איך למצוא נושא. מתוך "איך כותבים? מדריך לכתיבה עיונית ואקדמית". תל אביב: ידיעות אחרונות. עמ' 19-27.
<https://kotar-cet-ac-il.ezproxy.bgu.ac.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=107892225#8.3970.6.default>
- גרצקי, מ. (2020). קוביות שחורות: המעבר ללמידה מקוונת במערכת ההשכלה הגבוהה דרך עדשת המצלמה. סוציולוגיה ישראלית. חוברת (2). עמ' 16-23.
https://www.jstor.org/stable/27006633?seq=1#metadata_info_tab_contents
- גרפינקל, א. (2018). שאלת המחקר. מתוך "איך כותבים? מדריך לכתיבה עיונית ואקדמית". תל אביב: ידיעות אחרונות. עמ' 32-40.
<https://kotar-cet-ac-il.ezproxy.bgu.ac.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=107892225#8.3970.6.default>
- גרפינקל, א. (2018). ספרות משנית: תאוריות וחווות דעת של מומחים ומלומדים. מתוך "איך כותבים? מדריך לכתיבה עיונית ואקדמית". תל אביב: ידיעות אחרונות. עמ' 88-96.
<https://kotar-cet-ac-il.ezproxy.bgu.ac.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=107892225#8.3970.6.default>
- Ramiel, H. (2019). User or student: constructing the subject in Edtech incubator. *Discourse: Studies in the Cultural Politics of Education*, 40(4), 487-499.
- גרפינקל, א. (2018). מבנה המאמר האקדמי. מתוך "איך כותבים? מדריך לכתיבה עיונית ואקדמית". תל אביב: ידיעות אחרונות. עמ' 96-102.
<https://kotar-cet-ac-il.ezproxy.bgu.ac.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=107892225#8.3970.6.default>
- אבנון, נ. & קוליטא, ד., & ריבנאי-בהיר, ש. (2021). על מה אנחנו מדברים כשאנחנו מדברים על אתיקה אלגוריתמית? המקרה של מדעני נתונים בישראל. סוציולוגיה ישראלית. כ"ב (2) עמ' 171-191. <https://www.israeli-sociology.sites.tau.ac.il/?fbclid=IwAR2yMHfjaDBwM1sSRdaJpaRaOD1anCU0tYyYefag285i9Ytt1NuD-KCGyY>

גרפינקל, א. (2018). עריכה. מתוך "איך כותבים? מדריך לכתיבה עיונית ואקדמית". תל אביב: ידיעות אחרונות. עמ' 120-124.

<https://kotar-cet-ac-il.ezproxy.bgu.ac.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=107892225#8.3970.6.default>

גרפינקל, א. (2018). הסגנון האקדמי. מתוך "איך כותבים? מדריך לכתיבה עיונית ואקדמית". תל אביב: ידיעות אחרונות. עמ' 129-137.

<https://kotar-cet-ac-il.ezproxy.bgu.ac.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=107892225#8.3970.6.default>

קריאת רשות

Bowden, G. (1994). Coming of Age in STS: Some Methodological Musings. In, Jasanoff, S. et al (eds) Handbook of Science and Technology Studies. London: Sage

Lahav-Raz, Y. (2020). Narrative Struggles in Online Arenas: The Facebook Feminist Sex Wars on the Israeli Sex Industry. *Feminist Media Studies*, 20(6): 784-800.

Miller, D. 2018. Digital Anthropology. In: *The Cambridge Encyclopedia of Anthropology* (eds) F. Stein, S. Lazar, M. Candea, H. Diemberger, J. Robbins, A. Sanchez & R. Stasch. <http://doi.org/10.29164/18digital>

בירנבאום, מ. (1993). מי מפחד מעבודת מחקר. תל-אביב: מפעלים אוניברסיטאיים.

גרי, ניצה. (2003). חוברת הדרכה לכתיבת עבודות סמינריות. תל אביב: האוניברסיטה הפתוחה. <http://www.openu.ac.il/academic/Economics/tutorial/p2-45.pdf>
גרפינקל, א. (2018). איך כותבים? מדריך לכתיבה עיונית ואקדמית. תל אביב: ידיעות אחרונות.

<https://kotar-cet-ac-il.ezproxy.bgu.ac.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=107892225#8.3970.6.default>

וולפה, ע. עמית, ע. (1998). לכתוב עבודות מחקר – כלים וכללים. תל-אביב: דיונון.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 159 }

חיות, ע. (2004). מדריך למחקר ולכתיבה מדעית: מהלכה למעשה. אוניברסיטה הפתוחה: רעננה.

עמית, א. (2021). מחזון פדגוגי לתעשיית הייטק: תפקידם המכריע של יזמים ללא כוונות מסחריות בהיווצרותה של תעשיית הטכנולוגיה החינוכית בישראל. סוציולוגיה ישראלית. כ"ב

(2): עמ' 21–40 <https://www.israeli-sociology.sites.tau.ac.il/?fbclid=IwAR2yMHfjaDBwM1sSRdaIJpaRaOD1anCU0tYyYeFaqZ85i9Ytt1NuD-KCGyY>

כתיבה מדעית בסוציולוגיה-אנתרופולוגיה:

סוציולוגיה ואנתרופולוגיה של בריאות וחולי

קבוצה מספר 1 - 102.1.0308-1
ימי ה' 10-12

מרצה : ד"ר אריאל ינקלביץ'
yankeari@post.bgu.ac.il
שעות קבלה: בזמן השיעור, בתיאום מראש.

תיאור הקורס:

מטרת הקורס: הקניית מיומנויות הנדרשות בעשייה אקדמית בכלל, ובעיקר בפיתוח מיומנויות כתיבה אקדמיות בתחומי הסוציולוגיה והאנתרופולוגיה. הקורס יתמקד במציאה והגדרת נושא לעבודת מחקר, ניסוח שאלות מחקר, קריאה ביקורתית של טקסטים אקדמיים, חיפוש חומר ביבליוגרפי וכתיבת מבוא תיאורטי. תרגול מיומנויות אלו יעשה תוך מפגש עם השדה המחקרי העוסק בסוציולוגיה של העצמי.

תקציר:

בריאות וחולי הינם מימדים משמעותיים בחוויה האנושית. הגישה הסוציולוגית והאנתרופולוגית לחקר תחומים אלה הולכת מעבר להבנה ביולוגית ורפואית צרה של תופעות אלה ובוחנת אותן בהקשרן החברתי, התרבותי והפוליטי. תחום האנתרופולוגיה/סוציולוגיה רפואית עוסק בהבנייה החברתית של חוויות, תפיסות וידע אודות בריאות, חולי וטיפול בתרבויות ובתקופות היסטוריות שונות. תחום זה עוסק בשאלות כמו: כיצד מסומן הגבול בין הנורמלי לפתולוגי? כיצד נוצרים ידע ופרקטיקות רפואיות? כיצד משפיעה התרבות על חווית החולי הסובייקטיבית? כיצד יחסי כוח ולוקחים חלק בהתפתחותם של ידע ופרקטיקות רפואיות? מה בין חולי לאי-שוויון חברתי (מעמדי, אתני, מגדרי וכו')? סטודנטים/יות יזמנו

להתעניין ולכתוב חיבור אודות אחת הסוגיות הנוגעות לשאלות אלו - לפי בחירתם/ ובתיאום עם המרצה.

מרכיבי הלמידה:

הגדרת נושא לעבודה.

ניסוח שאלת מחקר כללית וספציפית.

חיפוש חומר ביבליוגרפי רלבנטי לנושא שנבחר.

קריאה ביקורתית של טקסטים אקדמיים.

כתיבת ביבליוגרפיה מוערת.

עריכת סקירת ספרות ביקורתית.

כתיבת מבוא לעבודת מחקר אקדמית (כותרת, סקירת ספרות אינטגרטיבית, הצגת פערים,

ניסוח שאלת מחקר והצגת טענה היפותטית).

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 162 }

מבנה הקורס:

כל סטודנט/ית בקורס ישתתף/תשתתף ב – 6 מפגשים פרונטליים (חלקם עם כל משתתפי הקורס, חלקים המפגש פרונטלי מפוצל) ובשני מפגשים אישיים עם המרצה – בהתאם ללוח המפגשים. כל סטודנט/ית בקורס יבחר ויעבוד עם בן/בת זוג, ויגיש/תגיש 4 מטלות (1 עובר/לא עובר והשאר עם ציון).

מטלה להגשה	תוכן	תאריכים
מתן מטלה ראשונה (עובר/לא עובר) – מועד הגשה: 15/3	הצגת הנושא והקורס	3.3 (מפגש משותף)
מתן מטלה שנייה - ניסוח שאלת מחקר. הגשה: לא יאוחר מתאריך: 29/3	בחירת נושא וניסוח שאלת מחקר	10/24.3 – (מפגש מפוצל)
מתן מטלה שלישית – מועד הגשה: לא יאוחר מה- 26/4	איתור מקורות אקדמיים ורישומם	31.3 (מפגש משותף)
	הנחייה אישית – משוב למטלה שנייה	7.4
	סקירת ספרות ביקורתית	28.4, 12.5 (מפגש מפוצל)
	הנחייה אישית – משוב למטלה שלישית	19/26.5
	כתיבה – לקראת גיבוש מבוא תיאורטי	2/9.6 (מפגש מפוצל)

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 163 }

מטלה מסכמת: מועד ההגשה – לא יאוחר מה- 22.7.2021	אבסטרקט, מתודולוגיה, הצגת טענה היפותטית, שאלות ותשובות למטלה המסכמת, וסיכום הקורס.	16/23.6 (מפגש מפוצל)
---	--	----------------------------

חובות הקורס כללי:

הנוכחות בכל השיעורים ובפגישות האישיות היא חובה, כמו גם קריאת הטקסטים, הכנת כל המטלות והגשתן במועד שנקבע.

מטלות הקורס:

כל מטלות הקורס חייבות להיעשות בזוגות בלבד!! (לא ביחידים ולא בשלושות!).

מטלה ראשונה – בחירת בן/בת זוג לעבודה ונושא לעבודה (עובר/לא עובר).

מועד הגשה: לא יאוחר מ-15/3 (בזוגות)

ראשית עליכם למצוא בן/בת זוג לעבודה. עליכם לבחור נושא למחקר אפשרי, עליו תכתבו בסוף הקורס מבוא תיאורטי. נסחו את הנושא באופן ממוקד, תוך חשיבה על הקשר לעולמות התוכן הסוציולוגיים ו/או האנתרופולוגיים.

מה להגיש? : מסמך Word. שם הקובץ : שמות בני הזוג לעבודה ונושא עבודה (למשל:

"ישראל ישראלי ורפאלה רפאלי אפליקציית היכרויות"). אין להגיש קבצי PDF.

שימו לב – כל המטלות יוגשו על ידי אחד/ת מבני/ות הזוג בלבד (אין להגיש פעמיים). יש לוודא ששמות המגישים/ות (ולא רק מספרי תעודות הזהות מופיעים בצורה מסודרת בראש המטלה ובשם הקובץ).

בתוך הקובץ:

1) כותרת – נושא העבודה, שמות המגישים/ות ותעודות זהות (אין להגיש מסמך שכולל רק תעודות זהות. שמות המגישים/ות חייבים להיות מצוינים באופן מפורש).

2) נושא העבודה – עד שורה.

3) תיאור כללי מאוד של נושא העבודה – עד שורה וחצי.

פונט דיוויד, גודל 12, רווח כפול.

מטלה שניה: ניסוח שאלת מחקר (20% מהציון הכללי).
מועד הגשה: לא יאוחר מ-29/3 – הגשה עם בן-בת הזוג שנקבע במטלה הראשונה.

מטרת המטלה היא ניסוח שאלת מחקר. לאחר שחשבתם/ן על נושא העבודה, עליכם/ן לנסח שאלת מחקר. שאלת המחקר חייבת להיות קוהרנטית לנושא העבודה, ולכותרת העבודה. שאלת המחקר חייבת גם להיענות באמצעות מתודולוגיה מתאימה. מה להגיש? : מסמך Word . שם הקובץ : שמות בני הזוג לעבודה ונושא העבודה. אין להגיש קבצי PDF.

בתוך הקובץ:

1) כותרת (טנטיבית) לעבודה המסכמת – חישבו על כותרת מעניינת, אינפורמטיבית, שמציגה היטב את נושא המחקר.

2) תיאור כללי וממוקד של נושא המחקר (שיפור, שיכלול והעמקה של מה שהצגתם/ן במטלה הראשונה – לאחר קריאה וחשיבה על הנושא) – 2-3 שורות.

3) נסחו שאלת מחקר סוציולוגית/אנתרופולוגית על הנושא שבחרתם (שורה-שורה וחצי).

4) הסבירו בקצרה מהו האתר/אוכלוסייה ושיטת מחקר כללית האפשרית לבחינת הנושא ולהתמודדות עם שאלת המחקר שהצעתם/ן (2-3 שורות).

היקף המטלה – עד עמוד, פונט דיוויד, גודל 12, רווח כפול.
הגשה למודל בזוגות בלבד. שימו לב – כל המטלות יוגשו על ידי אחד/ת מבני/ות הזוג בלבד (אין להגיש פעמיים). יש לוודא ששמות המגישים/ות מופיע בשם הקובץ (ולא רק מספרי תעודות הזהות). שמות המגישים ומספרי הזהות צריכים להופיע בצורה מסודרת גם בראש המטלה. בכל מקרה – אין להגיש מטלה ללא שמות מלאים ולא להגיש מטלות רק עם מספרי זהות!

מועד הגשה: לא יאוחר מ-29/3.

קריטריונים להערכת מטלת שאלת מחקר

1. כותרת מעניינת ועניינית – 3 נקודות.

2. תיאור בהיר של הסוגייה, הצגה ברורה של ההקשרים החברתיים העולים ממנה, הצגה ברורה של חשיבות הסוגייה ומדוע ראוי לנתח אותה בכלים סוציולוגיים/ אנתרופולוגיים – 7 נקודות.

3. שאלת מחקר וטענה היפותטית – מוצגות באופן מפורט ובהיר, קישור ברור וקוהרנטי לתיאור הנושא ולכותרת – 10 נקודות.

מטלה שלישית - ראשי פרקים ורשימה ביבליוגרפית (30% מהציון הכללי).

מועד ההגשה: לא יאוחר מה- 26/4.

מה צריך לעשות ? ראשי פרקים ורשימה ביבליוגרפית.
ראשית, עליכם/ן לנסח את ראשי הפרקים, דהיינו את הסעיפים המרכזיים שיופיעו בעבודה המסכמת (המבוא התיאורטי).

(עד חצי עמוד. כתבו את הכותרת העדכנית של עבודתכם/ן [לאחר תיקונים ושיפורים בהתייחסות להערות ממטלה 2], לאחר מכן את שאלת המחקר העדכנית [לאחר תיקונים ושיפורים בהתייחסות להערות ממטלה מס' 2], ולאחר מכן את רשימת ראשי הפרקים [בצורה של תוכן העניינים] של העבודה המסכמת שלכם. קראו את ההנחיות למטלה המסכמת וחישבו כיצד תהייה בנויה עבודתכם/ן. הימנעו מכותרות כלליות של ראשי הפרקים [כמו "סקירת ספרות"] – אלא כתבו ותארו ככל שתוכלו - מהם הנושאים והתחומים בהם תעסקו בכל חלק מהמטלה המסכמת. [ניקוד לחלק ראשי הפרקים – 30/5 נקודות].

שנית, עליכם/ן לערוך רשימה של מקורות אקדמיים בהתאם לנושא ושאלת המחקר שבחרתם [25/30]. על הרשימה להיות מוגשת על-פי כללי הרישום הביבליוגרפי המקובלים. הרישום הביבליוגרפי יעשה בשיטה של "ביבליוגרפיה מוערת", דהיינו – כל מאמר מופיע על פי כללי הרישום הביבליוגרפיים המקובלים וכפי שנלמד (לפי פורמט Chicago):

https://www.chicagomanualofstyle.org/tools_citationguide/citation-guide-2.html

תחת כל אחד מן המקורות עליכם לנסח כמה משפטים המתארים את נושא המאמר הנבחר ואת הקשרו לנושא העבודה שלכם/. הרשימה תכלול 8-10 פריטים, מתוכם לפחות 5 באנגלית. לפחות 4-5 מהם מכתבי עת אנתרופולוגיים – סוציולוגיים (לרבות כתבי עת נושאים בהם ישנה התייחסות לדיסציפלינה הסוציולוגית-אנתרופולוגית).

דוגמא לאופן הצגת הרשימה הביבליוגרפית המוערת (שימו לב – יש להדגיש את הפריט הנבחר)

גרוסגליק, רפי. 2016. "אזרחות-צרכנות? אוכל אורגני ותרבות גלובלית בישראל". *סוציולוגיה ישראלית* יז(2): 93–115.

תיאור המאמר [...], תיאור הקשרו לעבודתכם/ [...].

Grazer, Brian, and Charles Fishman. 2015. *A Curious Mind: The Secret to a Bigger Life*. New York: Simon & Schuster.

תיאור הספר [...], תיאור הקשרו לעבודתכם/ [...].

Levy, André. 1997. "Controlling Space, Essentializing Identities: Jews in Contemporary Casablanca." *City & Society* 9 (1): 175-199.

תיאור המאמר [...], תיאור הקשרו לעבודתכם/ [...].

Feldman, Jackie. 2007. "Constructing a Shared Bible Land: Jewish Israeli Guiding Performances for Protestant Pilgrims." *American Ethnologist* 34 (2): 351-374.

תיאור המאמר [...], תיאור הקשרו לעבודתכם/ [...].

Gutman, Yifat. 2017. "Looking Backward to the Future: Counter-memory as Oppositional Knowledge-Production in the Israeli–Palestinian Conflict." *Current Sociology* 65 (1): 54-72.

תיאור המאמר [...], תיאור הקשרו לעבודתכם/ [...].

Thoreau, Henry David. 2016. "Walking." In *The Making of the American Essay*, edited by John D'Agata, 167–95. Minneapolis: Graywolf Press.

תיאור הפרק [...], תיאור הקשרו לעבודתכם/ [...].

דגשים נוספים:

הפריטים חייבים להיות ממקורות אקדמיים בלבד, דהיינו: כתבי עת אקדמיים, פרקים מספרים אקדמיים ערוכים (ספרי אסופת מאמרים), או ספרות אקדמית (ספרים שראו אור בהוצאות אקדמיות אוניברסיטאיות או מסחריות). אין לכלול מאמרים מעיתונות פופולארית ומאתרי אינטרנט פופולאריים. אין לכלול ברשימה מאמרים המופיעים בסילבוס זה.

ההפניות הביבליוגרפיות חייבות להיות מדויקות ולפי כללי הרישום הביבליוגרפיים כאן:

https://www.chicagomanualofstyle.org/tools_citationguide/citation-guide-2.html

כל טעות או הצגה של הרישום הביבליוגרפי ללא ככלי הרישום – תגרור הורדת נקודות. יש להקפיד על הגהות ועל ניסוח מדויק בתיאור הפריטים האקדמיים. בעבודות אקדמיות ישנה חשיבות רבה לסדר ולצורת ההגשה, לא פחות מהתוכן.

היקף המטלה – עד ארבעה עמודים, גודל פונט 12, רווח כפול, שוליים רחבים .

הגשה למודל בזוגות בלבד. יש להגיש רק קבצי Word. שימו לב – כל המטלות יוגשו על ידי אחד/ת מבני/ות הזוג בלבד (אין להגיש פעמיים). יש לוודא ששמות המגישים/ות (ולא רק מספרי תעודות הזהות) מופיעים בצורה מסודרת בראש המטלה ובשם הקובץ.

מועד הגשה: לא יאוחר מה- 26/4

עבודה מסכמת (מבוא תיאורטי המוביל לשאלת מחקר)

50% מהציון הכללי, מועד ההגשה: 22.7.2021

אורך המטלה: לא פחות מ-4 עמודים ועד 5 עמודים (לא כולל שער, אבסטרקט, תוכן עניינים ורשימה ביבליוגרפית, נסחפים).

העבודה המסכמת תכלול דיון תיאורטי בנושא אותו בחרתם/ן תוך הסתמכות על חומר ביבליוגרפי שאספתם/ן.

העבודה חייבת לכלול התייחסות ללפחות 10 פריטים אקדמיים, ולפיכך גם הביבליוגרפיה צריכה להכיל לפחות 10 פריטים אקדמיים (ניתן לכלול יותר, בהתאם לצורך), לפחות מחציתם באנגלית, העדפה לכתבי עת/ספרים מתחומי הסוציולוגיה-אנתרופולוגיה. הרשימה הביבליוגרפית יכולה לכלול מספר פריטים שאינם אקדמיים (מקורות עיתונאיים, דפי אתרים פופולאריים – בנוסף לאלה האקדמיים הנדרשים, בתנאי שיש צורך לעשות שימוש בחומרים אלה על מנת להציג את נושא המחקר). פריטים שאינם אקדמיים יופיעו כרשימה ביבליוגרפית נפרדת, לאחר רשימת המקורות האקדמיים ובהתאם לכללי הציטוט בפורמט Chicago.

דוגמא:

Manjoo, Farhad. 2017. "Snap Makes a Bet on the Cultural Supremacy of the Camera." *New York Times*, March 8, 2017.

<https://www.nytimes.com/2017/03/08/technology/snap-makes-a-bet-on-the-cultural-supremacy-of-the-camera.html>.

לדוגמאות נוספות ופירוט ראו:

https://www.chicagomanualofstyle.org/tools_citationguide/citation-guide-2.html

פורמט ההגשה הינו: גופן דיוויד, 12, רווח כפול.

הגשה למודל בזוגות בלבד. יש להגיש רק קבצי Word. שימו לב – כל המטלות יוגשו על ידי אחד/ת מבני/ות הזוג בלבד (אין להגיש פעמיים). יש לוודא ששמות המגישים/ות (ולא רק מספרי תעודות הזהות) מופיעים בצורה מסודרת בראש המטלה ובשם הקובץ.

הנחיות כלליות:

1. הנקודות יינתנו בהתאם לאיכות תוכן המבוא התיאורטי, לסגנון הכתיבה, לניסוח הטיעונים ולצורת ההגשה.
 2. על מחברי/ות העבודה להדגים יכולת כתיבה וניסוח אקדמיים (הימנעות מ"סלנג" ושפה מדוברת היכן שאין צורך בכך, ציטוטים מנוסחים היטב, הפניות ברורות, ניסוח שאלת מחקר ותזה [טענה היפותטית] ברורה, קוהרנטיות בין חלקי העבודה).
 3. תיבחן יכולת מציאת מסגרת תיאורטית מתאימה, יכולת איתור פערים אמפיריים ותיאורטיים, תיבחן יכולת יצירת סקירת ספרות אינטגרטיבית (שוב – אינטגרטיבית! סקירת ספרות איננה רשימה ביבליוגרפית מוערת) וכן תיבחן יכולת ניסוח שאלת מחקר שתתמודד עם פערים אלה.
- היקף העבודה - לא פחות מ-4 עמודים ועד 5 עמודים (לא כולל שער, אבסטרקט ורשימה ביבליוגרפית).

מבנה העבודה

1. שער העבודה

השער יכלול את שם העבודה, שם הקורס והחוג במסגרתם נכתבה, שם הכותב/ת/ים/ות, ת.ז. ותאריך.
השער יכלול גם אבסטרקט קצר (150-200) המתאר את תמצית העבודה.

2. מבוא

המבוא יכלול את המרכיבים הבאים:
הנושא הכללי בו דנה העבודה.
דיון בחשיבות הנושא מבחינה מעשית ותיאורטית.
הסבר דרכי הניתוח או הפרשנות על הסוגייה שנבחרה כפי שאלה מופיעים בספרות הקיימת (יצירת סקירת ספרות אינטגרטיבית, קוהרנטית וקולחת).
הסבר על פערי מידע תיאורטיים ו/או אמפיריים בספרות – יש להציג נקודות ביקורת, שאלות שאינן זוכות למענה מספק, אי התאמה בין החומר האמפירי לתיאוריה, תחומים שלא זכו למחקר מספק, וכד'.
שאל(ו)ת מחקר – הצגה מפורטת ומנומקת של שאלת המחקר ו/או שאלות המשנה המנחות את המחקר.
הצגת פרספקטיבה באמצעותה תטופל שאלת המחקר ו/או מתודולוגיה מחקרית אפשרית.
הצגת טענה היפותטית.

3. רשימה ביבליוגרפית

4. נספחים - רשות

פרטים חשובים נוספים לעבודה המסכמת:

כללי ציטוט

כתיבה אקדמית מבוססת על שני עקרונות: הסתמכות על המחקר הקיים והבאת דברים בשם אומרם. ציטוט מחקרים קודמים מהווה הכרה בעבודתם של אחרים. להכרה זו, מעבר להיותה הוגנת (כי ללא הכרה זו - מדובר בגניבת פרי מחקרם של אחרים), יש שתי מטרות. ראשית, היא עשויה לחזק את טענת הכותב/ת כי היא מראה שחוקרים/ות אחרים/ות,

שמחקרם עמד במבחן הפרסום, טענו טענות דומות. שנית, ציטוט מאמרים קודמים מאפשר ביקורת עליהם ובכך ומצביע על תחומים בהם יש צורך בחקירה נוספת ובניתוח נוסף, שהוא פרי עבודתו העצמאית של החוקר/ת. בעבודתכם יש להשתמש בכללי הציטוט הנהוגים במדעי החברה.

הערות שוליים

הערות שוליים יופיעו, במידת הצורך, בתחתית העמודים הרלבנטיים. לכל הערה נלווה מספר. חשוב להקפיד שמספור ההערות יהיה שוטף ועקבי לאורך כל העבודה.

רשימה ביבליוגרפית

הרשימה הביבליוגרפית תופיע בסוף העבודה על פי סדר הא"ב של שמות המשפחה של המחברים. יש לערוך שתי רשימות נפרדות לפריטים בעברית ולפריטים בלועזית. אופן רישום הביבליוגרפיה צריך להיות מלא ואחיד, בהתאם לאחת משיטות הרישום הביבליוגרפי המקובלת לפי פורמט Chicago, וכפי שמופיע בדוגמא להלן:

https://www.chicagomanualofstyle.org/tools_citationguide/citation-guide-2.html

קריטריונים להערכת מטלת העבודה המסכמת:

1. כותרת ואבסטרקט בהירים – 5 נקודות.
 2. הצגת סוגיית המחקר – 5 נקודות.
 3. שילוב של כל חומרי הקריאה הנדרשים בהתאם להנחיות, וקישורם באופן ברור ומדויק לסוגייה הנחקרת, מבנה המבוא – 10 נקודות.
 4. הצבעה ברורה על פערים הקיימים בספרות וקישור ברור בין הפערים לבין שאלת המחקר – 10 נקודות.
 5. ניסוח הטענה ההיפותטית והמתודולוגיה האפשרית – 5 נקודות.
 6. צורה - הפניות מסודרות, רישום ביבליוגרפי מדויק, הגהה – 15 נקודות.
- סה"כ – 50 נקודות .

סדר המפגשים:

3/3 - שבוע ראשון: הצגת הנושא והקורס – מפגש משותף

מפגש פרונטאלי - הצגת נושא הקורס והצגת מטרות, מבנה ודרישות הקורס, הנחיות
לכתיבת המטלה הראשונה. בשבוע זה תימסר גם החלוקה לקבוצות 2+1
הצגת הנושא: כיצד האנתרופולוגיה והסוציולוגיה מתייחסות לחקר הבריאות והחולי? כיצד
בוחרים נושא?

מטלה ראשונה (עובר/ לא עובר) בחירת בן/בת זוג לעבודה ונושא לעבודה.
מועד הגשה (למודל): 15/3

ניסוח שאלת מחקר

10/3 ו- 24/3 - שבוע שני + שבוע שלישי: מפגש פרונטלי מפוצל (בשבוע הראשון - קבוצה 1
בלבד ובשבוע שלאחר מכן - קבוצה 2 בלבד).
מפגש פרונטאלי: חשיבה על נושאים לעבודות מחקר ושאלת מחקר אפשריות.

במודל תמצאו 3 פירטי קריאה (בשיעור שנקרא "ניסוח שאלת מחקר"). עליכם לעיין בשלושת
המאמרים הללו לפני המפגש. שימו לב במיוחד וקראו בעיון רב את פרקי המבואות
הראשוניים של המאמרים. זהו את שאלות המחקר המנחות את שלושת הטקסטים. שאלות
אלה ישמשו אותנו בעת המפגש ויסיעו לנו ללמוד כיצד לחשוב על שאלת מחקר וכיצד לנסח
אותה.

קריאת חובה:

Kidron, Carol A. 2003. "Surviving a distant past: A case study of the cultural
construction of trauma descendant identity." *Ethos*, 31 (4): 513-544.

גולדין, סיגל. 2002. "אנורקסיה בישראל או 'אנורקסיה ישראלית'? כמה הערות על 'תסמונת תלוית תרבות' בהקשר גלוקלי". *סוציולוגיה ישראלית* ד (1): 105-141.

השילוני-דולב, יעל. 2004. "מיהו תינוק רצוי? הפלות סלקטיביות בשל אנומליות בכרומוזומי מין בגרמניה וישראל". *תיאוריה וביקורת* (25): 97-122.

חישבו, במהלך הקריאה, על שאלת המחקר אותה תרצו לנסח בעבודתכם. במהלך המפגש נדון בשאלות המחקר כפי שהן מופיעות בחומרי קריאת החובה ובשאלות מחקר אפשריות לעבודותיכם/ן.

*** הגשת מטלה שנייה - ניסוח שאלת מחקר. הגשה: לא יאוחר מתאריך: 29/3 ***

31/3 - שבוע רביעי: מפגש פרונטאלי משותף (לשתי הקבוצות) – איתור מקורות אקדמיים, רישומם, הנחיות לקראת מטלת ביבליוגרפיה מוערת.

מתן מטלה שלישית – מועד הגשה: לא יאוחר מה- 26/4

7/4 שבוע חמישי: פגישות אישיות קצרות – משוב על שאלת מחקר + שאלות ותשובות על המטלה השנייה.

עליכם לוודא כי עד לתום השבוע החמישי כל זוג שוחח עם המרצה על הנושא ועל שאלת המחקר.

28/4 ו-12/5 שבוע שישי + שבוע שביעי: מפגש פרונטלי מפוצל: סקירת ספרות ביקורתית: מביבליוגרפיה מוערת לסקירת ספרות אינטגרטיבית.

קראו, לקראת המפגש, את שלושת המאמרים המופיעים להלן. שימו לב במיוחד לפרקי המבואות הראשונים בכל מאמר (נסו לזהות, מתי מסתיים בכל מאמר המבוא התיאורטי ומתחיל החלק האמפירי). במהלך המפגש נדון באופן בו מאמרים אלה מציגים מסגרת תיאורטית, כיצד כותבי/ות המאמרים ביצעו סקירת ספרות ביקורתית וכיצד ערכו את המבוא התיאורטי.

קריאת חובה:

קצ'רגין, עופר. 2014. "מישויות קליניות לתופעה חברתית: הזמנה לניתוח השיח של לקויות למידה בישראל". *סוציולוגיה ישראלית* טו (2): 416-440.

Rivkin-Fish, Michele. 2004. "Change yourself and the whole world will become kinder": Russian activists for reproductive health and the limits of claims making for women." *Medical Anthropology Quarterly* 18: 281-304.

Yankellevich, Ariel and Yehuda C. Goodman. 2017. "You can't choose these emotions... they simply jump up": Ambiguities in resilience building interventions in Israel." *Culture, Medicine, and Psychiatry* 41 (1): 56-74.

19/5 ו-26/5 - שבוע שמיני + תשיעי – מפגשים אישיים: משוב על מטלה שלישית – ראשי פרקים ורשימה ביבליוגרפית.

*** שימו לב *** הפגישות תערכנה בזום בשעות המפגש, ובמקרה הצורך גם בשעות הקבלה. בכל מקרה, עליכם לוודא כי עד לתום השבוע העשירי כל זוג שוחח עם המרצה על ראשי הפרקים לעבודה.

2/6 ו-9/6 – שבוע 10 + 11 - מפגש פרונטלי מפוצל: כתיבה – לקראת גיבוש מבוא תיאורטי.

16/6 ו-23/6 – שבוע 12 + 13 - מפגש פרונטלי מפוצל – אבסטרקט, מתודולוגיה, הצגת
טענה היפותטית, שאלות ותשובות למטלה המסכמת, וסיכום הקורס.

מטלה מסכמת: מועד ההגשה – לא יאוחר מה- 22.7.2021

קריאת רשות והעשרה:

גרפינקל, אבי. 2018. איך כותבים? מדריך לכתיבה עיונית ואקדמית. תל אביב: ידיעות
אחרונות.

קישור – דרך ספריית ארן -

<https://kotar-cet-ac->

il.ezproxy.bgu.ac.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=107892225

מבוא לאנתרופולוגיה - סמסטר א'

התפתחות האנתרופולוגיה כדיסציפלינה

תשפ"ב 2021 - 2022

יום א' 10:15 – 11:45

מרצה: פרופ' ניר אביאלי (avieli@bgu.ac.il)

שעת קבלה יום ג' 11 - 12

מתרגלות: ענבר אברג'יל inbarabe@post.bgu.ac.il

ג'נינה מלו melojan@post.bgu.ac.il

כללי:

מהי אנתרופולוגיה? במה עוסקים אנתרופולוגים? מהן התיאוריות המרכזיות בתחום? במהלך הקורס נעסוק בשאלות אילו ואחרות, ונטעם מעט מן השפע המגוון של המחקר האנתרופולוגי. נלמד על טקסים בתרבויות שונות, על אגדות ומיתוסים, על הקשר התרבותי שבין האדם לסביבתו ועל האופן שבו אנו חושבים על העולם. נלמד גם שהניתוח האנתרופולוגי עצמו מעוגן בהקשרים היסטוריים חברתיים ותרבותיים, ולפיכך, נדגיש את המתח שבין התופעות התרבותיות המיוצגות בטקסטים האנתרופולוגיים ("אתנוגרפיות") לבין התיאוריות שמשמשות לארגן, לפרש ולנתח את אותן תופעות. חשיבות רבה יש לתרגול, אשר נועד לפתח דיון סביב חומר הקריאה ולאפשר היכרות קרובה ומפורטת יותר עם דרכי הייצוג של הידע האנתרופולוגי. בתרגול יידונו גם דרכי יישומן ובחינתן של הגישות התיאורטיות השונות. התרגול נועד לעורר השתתפות פעילה של התלמידים. **חובה** לקרוא את כל החומר המבוקש לפני כל תרגיל ולהביא את הטקסט **מודפס**, שכן הדין בכיתה מבוסס רובו ככולו על קריאה מקדימה שכזו. התרגול יתקיים אחת לשבוע לאורך כל הקורס, וכל פגישה תימשך 45 דקות.

דרישות הקורס והרכב ציון סופי:

חובת נוכחות בשיעורים ובתרגילים. בתנאי למידה מרחוק חובה להפעיל מצלמה לאורך כל השיעור.

השתתפות פעילה בשיעורים ובתרגילים.

הגשת 6 מטלות (15 נק' למטלות 1 עד 5, 25 נק' למטלה 6) – פרטים יימסרו בתרגילים.

אין אפשרות להגיש את המטלות ללא השתתפות סדירה בתרגילים ולא ניתן לסיים את הקורס ללא הגשת כל המטלות.

חשוב מאד: השיעור והתרגיל הם "אזורים חופשיים מאינטרנט", והסטודנטים מתבקשים שלא לגלוש, לצ'ט, או לבצע כל פעולה ברשת במהלך השיעור והתרגיל.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 178 }

תכנית השעורים והתרגילים סמסטר א'

שיעור	נושא השיעור	תרגילים	חובת הקריאה לתרגיל
17.10.21	מהי אנתרופולוגיה	19.10	בוהנן, ל. שייקספיר בג'ונגל
24.10	אבולוציה חברתית ותרבותית	26.10	סהלינס, מ. איש עני, איש עשיר, איש גדול, צ'יף (איך קוראים מאמר) הנחיות למטלה 1
31.10	יחסיות תרבותית; המחשבה הפונקציונאלית במדעי החברה	2.11	מוס, מ. המתנות המוחלפות בין הצדדים והחובה להשיבן אבוהב, א. חתונת הדמים הגשת מטלה 1
7.11	פונקציונליזם פסיכולוגי	9.11	1. Malinowski, B. The Essentials of the Kula Ring; 2. Malinowski, B. Death and the Reintegration of the Group. הנחיות למטלה 2
14.11	מלינובסקי ומהפכת עבודת השדה	16.11	Malinowski, B. The Subject, Method and Scope of this Inquiry הגשת מטלה 2
21.11	תרבות ואישיות	23.11	מיד, מ. מילדות לבגרות בגינאה החדשה הנחיות למטלה 3
28.11	פונקציונליזם מבני	30.11	שוקד, מ. השכנת שלום בקהילה של יוצאי מרוקו ניתוח טקסט ע"פ הגישה הפונקציונאלית הגשת מטלה 3.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 179 }

אורטנר, ש. הנשי והגברי – טבע ותרבות? <u>הנחיות להגשה מטלה 4</u>	7.12	חנוכה אין שעור	5.12
<u>הנחיות להגשת מטלה 6</u>	14.12	סטרוקטורליזם: ק. לוי- שטראוס	12.12
Douglas, M. Animals in Lele Religious Symbolism ² . Leach, E. Genesis as Myth. <u>הגשת מטלה 4</u>	21.12	ניתוח סטרוקטוראלי של תרבויות	19.12
קרוב התרגולים בבאלי <u>הנחיות למטלה 5</u>	28.12	הגישה הפרשנית: קליפורד גירץ	26.12
טרנר "לימינאליות וקומוניטס" הנדלמן וכץ "טקסים ממלכתיים במדינת ישראל" <u>הגשת מטלה 5</u>	4.1.22	ממבנה למשמעות: טקסים	2.1.22
Avieli, N. Vietnamese New Year Rice Cakes <u>הגשת מטלה 6</u>	11.1	הגישה הפרשנית תרמילים ישראלים	9.1

רשימת הקריאה (סמסטר א')
בוהן ל. 1988. "שקספיר בג'ונגל", בתוך: רבינוביץ', ד. (עורך) שקספיר בג'ונגל: על מפגשים בין תרבויות. תל אביב: דביר.

סהלינס מ. 1980. "איש עני, איש עשיר, איש גדול, צ'יף. טיפוסים פוליטיים במלינזיה ופולינזיה", בתוך: מ. שוקד, ע. מרקס וש. דשן. פרקים באנתרופולוגיה חברתית, ירושלים: שוקן, עמ' 153-162.

מוס, מ. 2005. מסה על המתנה. פרקים 1 ו 2. תל אביב: רסלינג, עמ' 43 – 90.

אבוהב, א. 1998. "חתונת הדמים: מתנות של חפץ ושל כסף בחתונה ישראלית", בתוך: אורית אבוהב, אסתר הרצוג, הרוי גולדברג ועמנואל מרקס (עורכים). אנתרופולוגיה מקומית, תל-אביב: צ'ריקובר, ע"מ 571-594.

Malinowski, B. 1930. "The Essentials of the Kula", in: Argonauts of the Western Pacific. New York: Dutton & Co., 81-104.

Malinowski, B. 1948. "Death and the Reintegration of the Group", in: Magic, Science and Religion. London: Faber and West.

Malinowski, B. 1930. "The Subject, Method and Scope of this Inquiry (Introduction)", in: Argonauts of the Western Pacific: An Account of Native Enterprise and Adventure in the Archipelagoes of Melanesian New Guinea. New York: Dutton & Co., 1-25.

מיד, מ. 1966 [1930]. "מילדות לבגרות בגינאה החדשה: מחקר משווה של חנוך פרימיטיווי". תל-אביב: מסדה: 11 - 64.

שוקד, מ. 1977. השכנת שלום בקהילה של יוצאי מרוקו. בתוך שוקד, מ. וש. דשן, דוב
התמורה: שינוי והמשכיות בעולמם של יוצאי צפון-אפריקה. ירושלים: יד בן צבי: 211-226.

אורטנר, ש. 2007 [1974]. "האם היחס בין הנשי לגברי הוא כמו היחס שבין הטבע
לתרבות?" בתוך: דרכים לחשיבה פמיניסטית: מבוא ללימודי מגדר (ניצה ינאי, עורכת) -27-
45. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה.

Leach, E. 1969. "Genesis as Myth". In Genesis as Myth and other Essays.
London: Cape.

Douglas, M. 1975. "Animals in Lele Religious Symbolism". in Implicit Meaning.
London: Routledge and Kegan Paul. pp. 27-46

גירץ, ק. 1990. "משחק עמוק: הערות על קרב התרנגולים הבאליניז", מתוך: פרשנות של
תרבויות. ת"א: כתר ע"מ 273 – 375.

טרנר, ו. 2004. "לימינאליות וקומיוניטס", בתוך: התהליך הטקסי, ת"א: רסלינג, עמ' 87 -
115.

הנדלמן, ד. וכץ, א. 1998. "טקסים ממלכתיים במדינת ישראל: יום הזיכרון ויום העצמאות"
בתוך: מ. אדר-בוניס (עורכת) מבוא לאנתרופולוגיה, מקראה, האוניברסיטה הפתוחה, ת"א:
121-148.

Avieli, N. 2005. "Vietnamese New Year Rice Cakes: Iconic Festive Dishes
and Contested National Identity". Ethnology, Vol. 44(2):167-187.

מבוא לאנתרופולוגיה - סמסטר ב'

יום א 10:15-11:45

פרופ' פנינה מוצפי-האלר (pninam@gmail.com)

מתרגלות:

ענבר אברגיל inbarabe@post.bgu.ac.il

נועה סופיה מישטל mitchnoa@post.bgu.ac.il

תיאור כללי:

לאחר חשיפה ראשונה במהלך הסמסטר הקודם למושגי יסוד של האנתרופולוגיה החברתית-תרבותית ששלטו בחשיבה המרכזית במערב עד אמצע שנות השמונים של המאה הקודמת נתקדם בסמסטר זה למודלים חדשים ומאתגרים של אופני יצורו של הידע האתנוגרפי ובדרכים שבהן השתנו הגדרות המחקר ומטרותיו במהלך העשורים האחרונים. מאנתרופולוגיה ריאליסטית חסרת רפלקסיה לגבי יחסי הכוח בין חוקר לחוקר לחשיבה מחודשת המבקשת לעשות דה-קולוניזציה של הידע המחקרי. ממחקר ממוקד בגברים המציג עצמו כמחקר כללי נבחן מודלים של מחקר וכתובה המעוצבים על ידי חשיבה פמיניסטית על גווניה השונים. נלמד על מושגים כמו ביקורתיות, רפלקסיביות, נקודת מבט, בעיות של ייצוג, תיאוריות קוויריות ומחקר ילידי דרך שימוש במגוון של טקסטים, הרצאות פרונטליות והרצאות של אורחים ואורחות שיגיעו לדבר על עבודתם.

תהליך הלמידה יתנהל בשני ערוצים במקביל: הרצאות של המרצה המציגות מושגים תיאורטיים המעצבים שאלות חדשות לאתנוגרפיה ביקורתית מקומית ו כמה מפגשים עם אנתרופולוגים ואנתרופולוגיות שידברו על הדרך שבה הם והן "עשו" אנתרופולוגיה והתמודדו עם דילמות לגבי כוח ואתיקה מחקרית.

נשאל: כיצד מעוצבות שאלות המחקר? מהן עובדות מחקריות וכיצד מנתחים ומפרשים עובדות אלה? מהו הערך של תיאוריות וכיצד הן מעשירות את המחקר? מהי אתיקה מחקרית? והאם אפשר ורצוי לדבר ולכתוב ולפעול מעבר למעגלים אקדמיים צרים.

אחרי כל שיעור יתקיימו תרגולים בקבוצות קטנות שיפגשו עם המתרגלות במהלך הסמסטר. כל חומרי הקריאה זמינים במודל של השיעור.

דרישות הקורס והרכב הציון הסופי

חובת נוכחות (במידה והיברידי) מקוון אז עם מצלמות פתוחות) בכל השיעורים ובתרגילים.

3 דוחות קריאה להגשה (5-1 נקודות עבור כל דו"ח, 5% כל אחד) סה"כ – 15%.

בוחן אמצע סמסטר - מושגים ותיאוריות – 20%.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 183 }

עבודת הגשה סופית (בזוגות) – 65% בחירה של אירוע שהתרחש בשנה האחרונה (2022) בארץ או בעולם, אשר מגובה בכתבה של עיתון מוכר. על סמך כתבה זו יש לנתח את האירוע באמצעות הכלים האנתרופולוגיים שנרכשו בקורס. בתוך כך יש להסביר בקצרה על מה הכתבה, ולצרף עותק שלה ביבליוגרפיה. יש לנתח את הכתבה תוך התייחסות למושגים מרכזיים שנלמדו במהלך הקורס. עליכן להפגין יכולות אנליטיות המדגימות הבנה ויכולת לעשות שימוש בלפחות חמישה מונחים, כמו גם יצירתיות.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 184 }

תאריך	נושא השיעור	סוגיות לדיון	אופי ההרצאה	קריאת חובה
שבוע 1 20.03.22	הרצאה פותחת אופייה המשתנה של אנתרופולוגיה	קוים להיסטוריה של טרנספורמציה- מאתנוגרפיה ריאליסטית למחקר ביקורתי?	הרצאה פרונטלית מצגת 1	<u>קריאה לתרגול</u> <u>(23.03):</u> קטעים נבחרים מתוך יומניו של מלינובסקי מיה ולנשטיין "יליד הפייס" מתן שפירא "ביטקוין"
שבוע 2 27.03.22	אני אנתרופולוגית פמיניסטית	הכרות אינטימית עם מחקר פמיניסטי של המרצה כדרך להצגת מושגי מפתח כמו יחסי כוח בשדה, רפלקסיביות, כתיבה נהירה	הרצאה פרונטלית מצגת 2	<u>קריאה לתרגול</u> <u>(30.03):</u> פנינה מוצפי-האלר "בקופסאות הבטון", פרק 1
שבוע 3 03.04.22	מהי אתנוגרפיה ביקורתית ומהן מטרותיה	שאלות של ידע ואמת רגשות ופרשנות	הרצאה פרונטלית ודיון	<u>קריאה לתרגול</u> <u>(6.4):</u> רנאטו רוזלדו
שבוע 4 10.04.22	פוליטיקה של מחקר	על האתיקה והפוליטיקה של מחקר בישראל	הרצאה פרונטלית ודיון	<u>קריאה לתרגול</u> <u>(13.4)</u> תמר אלאור שמוליק דוד "רצח על רקע אנתרופולוגי" חנניה ונדה "ככה אנחנו אוהבים" שלווה וויל – גרסת מחקר מצונזר.
חופשת פסח: 17-23 באפריל. אין הרצאה ואין תרגול בשבוע זה				
שבוע 5 24.04.22	מחקר ממוקם ושאלת ה"אובייקטיביות"	אישה חוקרת גברים נקודת מבט פלסטינית פמיניסטית על רצח נשים והמדינה	הרצאה פרונטלית ודיון	<u>קריאה לתרגול</u> <u>(27.4)</u> לומסקי פדר : אישה חוקרת מלחמה

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 185 }

מנר חסן : פוליטיקה של הכבוד				
4.5 ערב יום הזיכרון – אין תרגול <u>קריאה עצמאית</u> : תמה חלפין - בית מול הים	הרצאה פרונטלית ודיון	בת קיבוץ החוקרת קיבוץ איך מתעצבות שאלות מחקר סוגים של חומרים אמפיריים?	סיכום ביניים : "המשולש" תיאוריה, שאלות מחקר, וחומרים אמפיריים	שבוע 6 01.05.22
<u>קריאה לתרגול (11.5)</u> טל שמור	מרצה אורח : טל שמור	זהות משוברת של החוקר איך מתמודדים עם שאלות של ייצוג	אנתרופולוגיה עירונית של זהות, מגדר ולאומיות	שבוע 7 08.05.22
<u>קריאה לתרגול (18.5)</u> ניצה ינאי בתוך דרכים לחשיבה פמיניסטית 366-368, 352-357, 380-384, 362-364	הרצאה פרונטלית ודיון	תיאוריה פמיניסטית אובייקטיביות חזקה ידע מעוגן	האתגר האפיסטמי של אנתרופולוגיה פמיניסטית	שבוע 8 15.05.22
<u>קריאה לתרגול (25.5)</u> אורלי לובין : אישה קוראת אישה. עמודים 15-30	הרצאה פרונטלית ודיון	אתנוגרפיות הם טקסטים טקסטים פמיניסטיים מכוננים קריאה פמיניסטית ופרשנות	קריאה פמיניסטית של טקסטים בספרות ובקולנוע	שבוע 9 22.05.22
<u>קריאה לתרגול (1.6)</u> : אלעזר בן לולו - מקווין אסתר לקווין אסתר	הרצאת אורח : אלעזר בן- לולו	מהו מחקר קווירי דתיות ומעמד	אנתרופולוגיה קווירית	שבוע 10 29.05.22
05.06.22 - חופשת שבועות. אין תרגול אין הרצאה בשבוע זה				
<u>קריאה לתרגול (15.6)</u> : יסופק בהמשך	הרצאות אורחות : שראל מולא	חוקרות בקרב הקהילה שלהן אתגרים של מחקר בבית	אוטו-אתנוגרפיה	שבוע 11 12.06.22

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 186 }

	ויוליה שבצ'ניקו			
שבוע 12 19.06.22	"אז מה עושים עם זה?"! אנתרופולוגיה יישומית	רב שיח עם אנתרופולוגים שיצאו מעבר לאקדמיה	רב-שיח	<u>קריאה לתרגול</u> <u>(22.6):</u> פרופילים של אנתרופולוגים ישומיים באתר "בחברת האדם"
שבוע 13 26.06.22 שעור אחרון	דיון סוגר: האם כל הגבולות של "מדע טוב" נפרצו? מה מבדיל בין תחקיר עיתונאי מאתנוגרפיה	הדיון יתנהל על בסיס שאלות שהתלמידים הגישו בכתב בסופו של התרגיל האחרון שניהלו עם המתרגלות. המרצה תקבץ את השאלות ותאפשר דיון מסודר בסוגיות המרכזיות שהועלו	הרצאה ודיון פרונטלי	<u>קריאה לתרגול</u> <u>(29.6):</u> ברברה ארנרייך "כלכלה בגרוש"

רשימת מקורות

אלאור, תמר. 1998. עבודת שדה במדרשה כעבודת בית. בתוך: *בפסח הבא: נשים ואוריינות בציונות הדתית*. תל אביב: עם עובד. עמ' 47 - 84.

ארנרייך, ברברה. 2004. *כלכלה בגרוש: איך (לא) להסתדר באמריקה*. שור, אסף מתרגם. עמודים 20-65. תל אביב: הוצאת בבל.

בן לולו, אלעזר. 2019. "מ"קווין אסתר" ל"קוויר אסתר": מקרא מגילת אסתר בקהילה רפורמית תל אביבית אלעזר בן לולו. *מגמות: (נג)* 2. עמודים 137-162.

חלפין, תמה. 2019 *בית מול הים: חיי יומיום בקיבוץ של ראשית שנות האלפיים*. רעננה: למדא – האוניברסיטה הפתוחה.

חסן, מנאר, עורכת. 2004 הפוליטיקה של הכבוד: הפטריארכיה, המדינה ורצח נשים בשם כבוד המשפחה. *מין מגדר ופוליטיקה*. יזרעאלי, ואחרות עורכות. תל אביב: הקיבוץ המאוחד.

ינאי, ניצה. 2007. "שאלת המדע בפמיניזם" - סנדרה הארדינג וסוגיית החקירה המדעית בפמיניזם. בתוך *דרכים לחשיבה פמיניסטית: מבוא ללימודי מגדר*. אלאור, תמר, לובין, אורלי, נווה, חנה עורכות. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה.

לובין, אורלי. 2003. *אישה קוראת אישה*. עמודים 15-30. חיפה: אוניברסיטת חיפה.

מוצפי-האלר, פנינה. 2012. *בקופסאות בטון: נשים מזרחיות בפריפריה הישראלית*. נורית: מפגן של אסטרטגיות הישרדות. עמודים 21-52. ירושלים: מאגנס.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 187 }

קונדה, גדעון. 1992. מהנדסים תרבות: שליטה ומסירות בחברת היי-טק. עמודים 253-275. תל אביב: חרגול הוצאה לאור.

רוזאלדו, רנאטו. 2013 [1989]. אבלותו וחורונו של צייד הראשים. בתוך: תיאוריות

אנתרופולוגיות: מבוא היסטורי, כרך ב'. ר. ג. מקג'יור. ל. ריצ'רד (עורכים), רעננה:

האוניברסיטה הפתוחה. עמ' 801-821.

שמור, טל. 2020. תקווה ומלנכוליה בשולי העיר. פתח דבר (עמ' 7-20) ופרק 3 עמ' (71-100). חיפה: פרדס הוצאה לאור.

Malinowski, B (1967). *A Diary in the Strict Sense of the Term*. London: The Athlone Press.

מבוא לניתוח חברתי של מדע וטכנולוגיה (STS)

קורס זה נותן מבוא לתחום מחקר צעיר ובעל השפעה גוברת, אשר כתורתו השכיח הינו "לימודי מדע וטכנולוגיה" (STS). STS ניזון משיטות ומסורות מחקר במדעי החברה (סוציולוגיה, אנתרופולוגיה) והרוח (היסטוריה, פילוסופיה, ביקורת ספרותית) כדי לחקור ידע מדעי ומערכות טכנולוגיות ("טכנו-מדע") בקונטקסטים החברתיים והטברותיים שלהם. הגישה לטכנו-מדע היא גם מכבדת וביקורתית כאחת, הרואה בה דרך עומתית לדעת ולעצב את העולם שהיא גם מגלמת ומעצבת יחסים חברתיים. הקורס יציג כמה גישות ועבודות עקריים בתחום ודוגמאות של מחקרים על ידע, אתרים, ופעילויות מדעיות במגוון תחומים (פיזיקה, ביולוגיה, רפואה, ואחרים). הקורס מיועד גם לסטודנטים ממדעי החברה והרוח וגם לסטודנטים במדעים אשר רוצים ללמוד איך ניתן לנתח את המדע והטכנולוגיה מנקודת מבט חברתית ותרבותית.

Introduction to Science and Technology Studies (STS)

Yaakov Garb, Ben Gurion University

2021-2022 academic year. Version: 20190817

Goals and content

This course is an introduction to the increasingly influential field that goes under the umbrella term of Science and Technology Studies (STS). STS draws on modes and traditions of analysis in the social sciences (sociology, anthropology) and humanities (history, philosophy, literary criticism) to examine scientific knowledge and technological systems (sometimes referred to as technoscience) in their social and cultural contexts. In a manner both respectful and critical, STS examines technoscience as a powerful way of knowing and shaping the world that both embeds and reworks social structures and dynamics.

The course is open to students from both the social sciences and humanities as well as from the sciences who want to learn how to analyze science and technology (the construction of facts and artifacts) from a social and cultural standpoint.

This course gives an overview of the development of the key works and claims in the field, and examples of their application to past and contemporary technoscientific sites, practices, and knowledges in a range of fields (physics, biology, ecology, medicine, and others). Thus, we begin with the post WW2 sociological attention to science as a profession and activity, which analyzed values, dynamics and professional structures while awarding epistemic immunity to the content of science. Next we examine the Kuhnian revolution (and similar lesser known work by Fleck) that used historical study to examine the emergence of and transition between internally consistent yet shifting belief systems. Next we examine the emergence of a full-fledged sociology of scientific knowledge, which demonstrated how social contexts entered into (indeed, were inseparable from) the contents of science, and demanded that social analysts bracket the epistemic privilege of science in understanding it as a domain of human activity. We then examine a series of studies in which the dynamics of scientific knowledge formation are analyzed through ethnographic studies of micro-level contexts (such as laboratory practice) and texts. We then transition to a focus on technology, and examinations of how social contexts shape and are shaped by the discovery and development of technical tools and infrastructures, as well as the criteria of efficacy and efficiency. Finally, we look at a series of case studies at the interface of techno-scientific and lay knowledge, and the kind of tensions and dialogs that occur between them.

Topics and readings

The main required readings are the relevant chapter in Massimiano Bucchi's (2004) *Science in Society: An Introduction to Social Studies of Science*, supplemented by the occasional additional journal paper or chapter. In addition, optional readings consist of the key items referenced in that (in the "Further Readings" section), papers in three central journals of the STS sub discipline (*Social Studies of Science*; *Science, Technology and Human Values*; *Science as Culture*), and other items in the list below.

The prehistory of STS: Mertonian sociology of science

Bucchi, Chapter 1

Paradigms and styles of thought: Kuhn and Fleck

Bucchi, Chapter 2

Martin, Emily. 1991. "The Egg and the Sperm: How Science Has Constructed a Romance Based on Stereotypical Male-Female Roles." *Signs: Journal of Women in Culture and Society* 16(3):485–501.

The Strong Program ('sociology of scientific knowledge': SSK)

Bucchi, Chapter 3

OPTIONAL: Shapin, Steven. 1982. "History of Science and Its Sociological Reconstructions." *History of Science* 20(3):157–211.

Inside the laboratory

Bucchi, Chapter 4

OPTIONAL: Sections from Latour's books: *Laboratory Life*; *Science in Action*; *The Pasteurization of France*

Bicycles and missiles: the sociology of technology

Bucchi, Chapter 5

Garb, Yaakov. 2004. "Constructing the Trans-Israel Highway's Inevitability." *Israel Studies* 9(2):180–217.

OPTIONAL: Worthen, Shana. 2009. "The Influence of Lynn White, Jr.'s Medieval Technology and Social Change." *History Compass* 7(4):1201–17.

David A. Kirsch, "The Electric Car and the Burden of History: Studies in

Automotive Systems Rivalry in the United States, 1890 – 1996". De Laet, Marianne and Annemarie Mol. 2000. "The Zimbabwe Bush Pump: Mechanics of a Fluid Technology." *Social Studies of Science* 30(2):225–263.

The interface of expert and lay knowledge

Chapter 6 (pages 126-151) in Collins, Harry and Trevor Pinch. 2009. *The Golem at Large: What You Should Know about Technology*. Cambridge: Cambridge University Press.

Frickel, Scott, Sahra Gibbon, Jeff Howard, Joanna Kempner, Gwen Ottinger, and David J. Hess. 2010. "Undone Science: Charting Social Movement and Civil Society Challenges to Research Agenda Setting." *Science, Technology, & Human Values* 35(4):444–473.

OPTIONAL: Bucchi, Chapter 7. Davis, Diana K. 2005. "Indigenous Knowledge and the Desertification Debate: Problematizing Expert Knowledge in North Africa." *Geoforum* 36(4):509–524. Epstein, Steven. 1995. "The Construction of Lay Expertise: AIDS Activism and the Forging of Credibility in the Reform of Clinical Trials." *Science, Technology, & Human Values* 20(4):408–437. Thornton, Joe. 2000. *Pandora's Poison: Chlorine, Health, and a New Environmental Strategy*. 1st ed. The MIT Press. Ottinger, Gwen. 2010. "Buckets of Resistance: Standards and the Effectiveness of Citizen Science." *Science, Technology, & Human Values* 35(2):244–270. Murphy, Michelle. 2006. *Sick Building Syndrome and the Problem of Uncertainty: Environmental Politics, Technoscience, and Women Workers*. Duke University Press.

Requirements

Students are required to participate actively in the class (meetings, assignments, discussion, presentations) with the grade allocation as follows. Read and submit brief (< 1 page) written responses to required readings (typically one or two reading items on a weekly basis). These submissions are short observations, reflections and queries that will serve as the basis for

class discussion. These will be graded in a rough schema only:

inadequate/not submitted; adequate/good; excellent) **(30%)**

Active discussion in class meetings **(15%)**

Present one of the optional readings to the class (10 minutes max) **(10%)**

Ongoingly identify and submit current news items and other timely materials of relevance to the course topics (with brief comments on their relevance) **(10%)**

Brief (probably multiple choice) quizzes in middle and end of semester to assure basic familiarity with key concepts of required course readings and of materials presented/discussed in class **(35%)**

מבוא לריבוד ואי-שוויון

(102-1-0131) 2 נק"ז

ד"ר אורי שויד

(שעת קבלה: יום ב' 12:15, בנין 72 חדר 378, ובתאום מראש)

מטרת הקורס

מטרתו העיקרית של הקורס היא לחשוף את התלמידים למגוון הגישות ומסורות המחקר הסוציולוגי בנושא אי השוויון בחברות בנות זמננו. במהלך הקורס נסקור כיצד חברות שונות בתקופות שונות מגדירות טובין מסוימים כבעלי ערך, וכיצד טובין אלו מתחלקים בין קבוצות בחברה. רקע תיאורטי זה ישמש מצע לניתוח חופשי של החברה הישראלית, השוק הישראלי, והשיח על שני אלו.

חובות התלמידים

קריאה שוטפת של פריטי החובה

הגשת עבודה מסכמת במועד

הרכב הציון

20 הגשת 5 דוחות קריאה קצרים

10 בדיקת 10 דוחות קריאה (שיפוט עמיתים)

אחוזים - הגשת עבודת בית בשיעור האחרון

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 194 }

נושאים וחומר קריאה (יתכנו שינויים)

רוב פריטי הקריאה הינם מתוך הספר

Social Stratification: Class, Race and Gender in Sociological Perspective.

Edited by David B. Grusky. Third Edition, Westview Press.

את חלקם, אך לא את כולם, ניתן למצוא גם במהדורות קודמות. את רוב פריטי הקריאה ניתן יהיה למצוא באתר הקורס.

קריאת חובה	נושא	
דיוויד ברוקס: "מפת חוסר השוויון של אמריקה" דה מרקר (במודל).	מבוא	22.3
דיוויד ומור. 1945. כמה עקרונות של הריבוד החברתי. עמ' 99-111 אצל ליסק (עורך). סוגיות בסוציולוגיה: מבנה וריבוד חברתי. ת"א: עם עובד. טומין, 1953. כמה עקרונות של הריבוד החברתי: ניתוח ביקורתי. עמ' 112-122 שם. Fischer C., et.al. 1996. Inequality by Design. In Grusky: 49-53	פונקציונליזם	29.3
Parkin, F. 1979. Marxism and Class Theory: A Bourgeois Critique. In Grusky: pp 143-158 Goldthorpe, J.H. and K. Hope. 1972. Occupational Grading and Occupational Prestige. In Grusky: pp 195-202.	סולמות ריבוד	5.4
שנהב, י. ויונה, י. 2008. מבוא: גזענות מהי? בתוך שנהב ויונה (עורכים), גזענות בישראל, הוצאת הקיבוץ המאוחד.	גזע ואתניות	12.4
	פסח	
יזרעאלי, ד. 1999. המיגדור בעולם העבודה. עמודים 167-215 בתוך יזרעאלי ואחרים (עורכים) מין מגדר ופוליטיקה. ת"א: הקיבוץ המאוחד.	מגדר	26.4
הרן 1990. מגבלות החינוך הבית ספרי ואפשרויותיו. ים: אקדמון 56-62.	הון אנושי	3.5
רגב, מ. 2006. הון תרבותי. עמ' 133-139 בתוך רם ורבינוביץ (עורכים) אי/שוויון. באר שבע: הוצאת הספרים של אוניברסיטת בן גוריון בנגב.	הון תרבותי	10/5
Portes, A. 1998. Social Capital: Its Origins and Applications in Modern Sociology. Annual Review of Sociology 24:1-24.	הון חברתי	17/5

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 195 }

Poire, M.J. 1970. The Dual Labor Market: Theory and Implications. In Grusky: pp 550-553 שטייר, ח. 2006. שוק עבודה. עמודים 385-392 באי/שוויון.	שוק העבודה	24/5
יום הסטודנט, שבועות		
שטייר, ח. 2005. עוני בין דיסציפלינות: תרומתה של הסוציולוגיה לחקר העוני. סוציולוגיה ישראלית ז' (1) 9-20	עוני	7.6
Brooks, D. 2000. Bobos in Paradise: The new upper class and how they got there. In Grusky, pp 304-310	אליטות	14.6
לוי אפשטיין, 2006. ניעות. 291-299 באי/שוויון.	מוביליות	21.6
	סיכום	28/6

קריאת רשות:

נושא	קריאת רשות
מבוא	Grusky & Ku.2008. Gloom, Doom and Inequality. In Grusky:pp2-28
פונקציונליזם	Krueger A. Inequality: too much of a good thing. In Grusky: pp53-60
סולמות ריבוד	פילק, 2006. מרקסיזם. עמודים 258 – 264 בתוך רם וברקוביץ (עורכים) אי שוויון. וובר, מ. מעמד סטטוס ומפלגה. 1946. עמודים 58 – 71 בתוך ליסק (עורך) סוגיות בסוציולוגיה. ת"א: עם עובד. בנדיקס מ. וס. ליפסט. תורת המעמדות החברתיים של קרל מרקס. עמודים 47-57 בתוך ליסק משה (עורך) סוגיות בסוציולוגיה: מבנה וריבוד חברתי. ת"א: עם עובד. מרקס ק. ופ. אנגלס. המניפסט הקומוניסטי. עמוד 295-306 בתוך רוט-הלר ונווה (עורכים) היחיד והסדר החברתי. תל אביב: עם עובד. סמיונוב, לוי-אפשטיין ומנדל. 2000. מדד מעודכן לסטטוס סוציאקונומי של משלחי היד בישראל. מגמות 40: 706-729 Weber, M.1968. Open and Closed Relationships. In Grusky: pp 128-132 Olin Wright, 1984. General Framework for the Analysis of Class Structure. In Grusky: 98-111 Giddens, 1973. The Class Structure of Advanced Societies. Ibid: 132-143 Blau & Duncan.1967. Measuring the Status of Occupations. Ibid: 187-190.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 196 }

Hauser & Warren. 1997. Socioeconomic Indexes for Occupations: A Review, Update, and Critique. Ibid: 213-218 Featherman & Hauser. 1976. Prestige or Socioeconomic Scales in the Study of Occupational Achievement? Ibid: pp 202-204	
Bonacich, E. 1972. A Theory of Ethnic Antagonism: The Split Labor Market. In Grusky: 632-646. כזום, ע. 1999. תרבות מערבית, תיוג אתני וסגירות חברתית: הרקע לאי השוויון האתני בישראל. סוציולוגיה ישראלית א(2):385-426. כהן, י., י. הברפלד וטלי קריסטל. 2007. מזרחים, אשכנזים ו'מעורבים': פערי השכלה בקרב יהודים ילידי ישראל. Ethnic and Racial Studies. גרסא עברית באתר.	גזע ואתניות
Hochschild, A. 1989. The Second Shift. Reading 25 in Skolnick and Skolnick (eds). Family in Transition. Pearson, 16 th Edition. 2010. Jacobs, J. 1989. Revolving Doors: Sex Segregation and Women's Careers. In Grusky: pp 797-801. England, P. 2008. Devaluation and the Pay of Comparable Male and Female Occupations. In Grusky, pp:834-837 Browne and Misra. 2003. The Intersection of Gender and Race in the Labor Market. Annual Review of Sociology 29:487-513	מגדר
Alon, S. 2009. The Evolution of Class Inequality in Higher Education: Competition, Exclusion and Adaptation. American Sociological Review 74(5):731-755 – Read 731-2, 735-7. Shwed, U. and Y. Shavit. 2006. Occupational and Economic Attainments of College and University Graduates in Israel. European Sociological Review 22(4):431-442 Lucas, S.R.2001. Effectively Maintained Inequality: Education Transitions, Track Mobility, and Social Background Effects. American Journal of Sociology. 106(6):1642-1690 Collins R. 1971. Functional and Conflict Theories of Educational Stratification. American Sociological Review. 36: 1002:1019.	הון אנושי
Lamont M. and A. Lareau. 1988. "Cultural Capital: Allusions, Gaps and Glissandos in Recent Theoretical Developments. Sociological Theory. 6:153-168. DiMaggio, P. 1982. Cultural Capital and School Success. American Sociological Review. 47:189-201 כץ-גרין, ט. וי. שביט. 1988. סגנון חיים ומעמדות בישראל. סוציולוגיה ישראלית א. 91-114	הון תרבותי

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 197 }

Goldberg, A. 2011. Mapping Shared Understandings Using Relational Class Analysis: The Case of Cultural Omnivores Reexamined. Forthcoming in American Journal of Sociology. סיכום בעברית: http://www.haaretz.co.il/hasite/spages/1224994.html	
Lareau, A. 2003. Unequal Childhoods: Class, Race and Family Life. In Grusky: pp 926-936	
Granovetter, M.S. 1973. The Strength of Weak Ties. In Grusky: pp 576-579 Lin, N. 1999. Social Networks and Status Attainment. In Grusky: pp 580-582 Fernandez, R.M. and I. Fernandez Mateo. 2006. Networks, Race and Hiring. In Grusky: pp 587-595 Burt, R.S. 1997. Structural Holes. In Grusky: pp 583-586.	הון חברתי
Kalleberg, A.L et.al. 2000. Bad Jobs in America: Standard and non-Standard Employment Relations and Job Quality in the United States. American Sociological Review 65: 256-278	שוק העבודה
סבירסקי, ש., א. קונור-אטיאס וה. אבו חלא. 2010. תמונת מצב חברתית 2010. מרכז אדווה	עוני
Eyal G., I. Szelenyi and E. Townsley. 1998. Post-Communist Managerialism. In Grusky, pp 311-316 ממן, ד. 2006. אליטות. עמודים 38-46 בתוך רם ורבינוביץ (עורכים) אי שוויון. באר שבע: הוצאת הספרים של אוניברסיטת בן גוריון.	אליטות
יעיש, 2004. מעמדות בישראל. מגמות מ"ג, 2, עמ' 267-286.	מוביליות
	סיכום
	הגשת עבודה

יתכנו שינויים בפריטי הקריאה.

מבוא לשיטות מחקר כמותיות במדעי החברה

המחלקה לחינוך, המחלקה לסוציולוגיה, המחלקה לפוליטיקה וממשל - תשפ"ב

מס' קורס : סמסטר א': 12911021 סמסטר ב': 12911721

שם המרצה: פרופ' תהילה קוגוט

שעות קבלה: בתיאום מראש

מתרגלים:

יעדי ההוראה:

בקורס יילמדו עקרונות המחקר המדעי הכמותי וסגנונותיו, מושגים מרכזיים בעבודה מדעית ובשיטות חקירה במדעי החברה. הצגת התהליך המדעי תעשה תוך הקניית מושגי יסוד וכלים סטטיסטיים בסיסיים, בהם משתמשים בביצוע מחקר כמותי.

פרשיות לימודים:

מהות השיטה המדעית

תיאוריה מדעית בהשוואה לתיאוריה אינטואיטיבית

משתנים, הגדרות אופרציונליות

מדידה, סולמות מדידה

שיטות דגימה

מערכי מחקר - מתאמי וניסוי.

סקר, תצפית, ראיון, שאלון

השערות, בדיקת השערות, טעויות החלטה

סטטיסטיקה תיאורית (התפלגות, ערכים מרכזיים וערכי פיזור)

ההתפלגות הנורמאלית ומיקום סטיות התקן על ההתפלגות

מדדי קשר: מתאם פירסון, מתאם ספירמן, מתאם קרמר

מבחן t , z - ממוצע בודד והפרש ממוצעים (בין ובתוך נבדקים)
הכרה ראשונית עם תוכנת SPSS ויישומים בסיסיים.
מהימנות ותוקף כלי המדידה
מערכי ניסוי
מהימנות ותוקף הניסוי (סוגי תוקף ואיומים לתוקף)
זיהוי שיטות מחקר והבנת החלק המתודולוגי במאמר

דרישות והרכב ציון הקורס *

משקל בציון הסופי **

נוכחות - 80 % חובה (נוכחות בשיעורי התרגיל הינה תנאי להיבחנות בקורס)
תרגילים שוטפים - 20% (בכל סמסטר יינתנו 3 תרגילים, הגשת כל התרגילים - חובה)
מבחן מסכם* - 80 % (בכל סמסטר מבחן שמשקלו 40%)
סה"כ - 100%

ציון עובר במבחן המסכם בכל סמסטר-56

ציון עובר בקורס-ציון סופי 70

*במידה ולא ניתן יהיה לקיים מבחן פרונטלי, תינתן עבודה מסכמת באותו משקל מהציון דגשים בעת קורונה:
אופן ההוראה בקורס - יתכנו שינויים באופן ההוראה בהתאם למצב הקורונה באותה העת ובכפוף להחלטות הממשלה, האוניברסיטה ולשיקול דעת המחלקה.
אופן הערכה בקורס - ככל שלא יתאפשר לקיים בחינות פרונטליות הן עשויות להשתנות למטלות חלופיות. עם זאת, המחלקה תשמור על הרכב הציון בקורס, כך שהמטלה החלופית שתינתן תהיה באותו משקל של המקורית.

רשימה ביבליוגרפית:

עברית

1. חוברות הקורס "שיטות מחקר במדעי החברה" של האוניברסיטה הפתוחה יחידות 1-8.
2. איזנבר, ר. (1990). סטטיסטיקה ל"לא סטטיסטיקאים" הוצאת אקדמון.
3. בייט- מרום, ר. (1985). מבוא לסטטיסטיקה הוצאת עם עובד.

- * יקבעו בתחילת הקורס ולכל המאוחר בשבועיים הראשונים של הסמסטר ולפני תום תקופת השינויים.
- ** אין לשנות את מרכיבי הציון הסופי במהלך הסמסטר.
- *** על המורה להודיע מראש על סוג הבחנים ומועדם.

מגדר, גזע ומעמד בארצות הברית בימינו

סמסטר ב'

ימי א' - 12-14

עדכני לתאריך 30/1/2022 – שינויים מינוריים ייעשו עד פתיחת הסמסטר

מרצה: ד"ר רפי גרוסגליק

rafig@bgu.ac.il

פרטים נוספים:

קורס בחירה (שנה ב' ו-ג'), 2 נק"ז

שעות קבלה: יימסרו בהמשך וכן בתיאום עם המרצה בא-מייל.

תקציר הקורס:

"ארצות הברית, עם המרחב שלהן, עם העידון הטכנולוגי שלהן, עם המצפון הנקי והברוטלי שלהן, הן החברה הפרימיטיבית היחידה הקיימת. [...] חברה של מורכבות, של ערבוב ושל דחיסות גדולה ביותר [...] חברה שהיא עובדה מטא-סוציאלית מוחלטת עם השלכות בלתי צפויות" (ז'אן בודריאר, אמריקה [1986] 2000).

קורס זה יעסוק במגוון התרבותי, במבנים החברתיים, בזוויות ובתרבויות שבארצות-הברית בת-זמנינו. הקורס מבוסס על שיטות לימוד מגוונות, ביניהן עיון, צפייה בתוצרי מדיה, הרצאות-אורח/ת, דיונים וביצוע עבודת מחקר עצמאית. אלה יאפשרו היכרות עם המחקר האתנוגרפי העוסק בחברה "האמריקאית" וכן במתחים ובבעיות החברתיות הקשורות במגדר, גזע, אתניות ומעמד. מטרתו של הקורס הוא לעורר בסטודנטים ובסטודנטיות "תיאבון אינטלקטואלי" לעיסוק בסוגיות של תרבות וזהות, כפי שהן באות נגלות מהתבוננות על אחת החברות המרתקות והמשפיעות בהיסטוריה האנושית – החברה בארצות הברית. לפיכך, בחלקו הפרונטאלי של הקורס ייעשה שימוש בתחום האוכל כדוגמא לאופן בו ניתן לנתח היבטים של תרבות וזהות בחברה בארצות הברית. הסטודנטים/יות יתבקשו לחשוב על סוגיות הקשורות לזהות ותרבות בארצות הברית בזמנינו (מגדר, מעמד, גזע, אתניות או

סוגיות הקשורות בהצטלבויות—אינטרסקציונאליות, שוליות מרובה), לבחור סוגיה או מקרה
בוחן משלהם/ן ולבצע עבודת חקר. מטרות הקורס הן העמקת הידע על אודות החברה
בארצות הברית ובתוך כך גם היכרות עם גוף הידע התיאורטי הקשור בגזע, מעמד ומגדר.

פירוט מטלות הקורס (פירוט נוסף ומפורט לכל מטלה יועלה לאתר הקורס ב Moodle):

1) נוכחות, קריאה רציפה והשתתפות פעילה במפגשי הקורס במהלך הסמסטר (10% מהציון הסופי)

חובת נוכחות בכיתה / חובת הדלקת מצלמות במידה ונאלץ ללמוד בזום. מצופה מהסטודנטים/יות לקרוא את כל פרטי קריאת החובה לקראת כל מפגש (שימו לב – בחלק מהמפגשים יש יותר מפריט קריאה חובה אחד). כלל חומרי הקריאה זמינים באתר הקורס במערכת המודל. הרמה והאיכות של השתתפותכם/ן בשיעור חשובה מאוד. והיא תתרום באופן ישיר לא רק לקבלת נקודות ההשתתפות בקורס, אלא גם לשיפור בהבנת החומר הנלמד, ליצירת עניין בקורס, להעשרת המפגשים המקוונים, ליצירת עניין וריענון וכן השתתפות הסטודנטים/יות תאפשר דיון בנקודות חשיבה ושאלות חשובות שיועלו מצדם/ן ואשר יסייעו לכלל הסטודנטים/יות בביצוע מטלות ההמשך.

2) רפרט - הצגת פרזנטציה קצרה על פרטי הקריאה באותו השבוע (30% מהציון הסופי) הצגת פרזנטציה קצרה בזוגות או בהתאם לאופן שייקבע עם המרצה. המציגים/ות יתבקשו להתייחס בהרצאתם בעיקר לקריאת החובה, אך גם להציג פרטים מרכזיים ותובנות שעלו מקריאת פריטי הרשות של אותו השבוע. במילים אחרות – בעוד שכל הסטודנטים/יות נדרשים לקרוא את פריטי קריאת החובה לכל שבוע, המציגים/ות באותו השבוע מחוייבים לקרוא הן את פרטי קריאת הרשות והן את פריטי קריאת החובה.
פרוט לגבי ביצוע הפרזנטציה:

אורך הפרזנטציה: 20 דקות + 10 דקות דיון ושאלות. במהלך 20 הדקות אתם/ן רשאים/ות להשתמש במצגות פואר-רפוינט, קישורים למקורות מדיה אינטרנטיים, סרטונים, טקסטים או כל סגנון הצגה אחר. יש לשלוח את כל החומרים שרצו להציג למרצה 24 שעות לפני ההצגה. המרצה יאשר את המצגת ויציע נקודות לשיפור. לטובת השיבוצים למטלה, יישלח אליכם/ן במייל מסמך משותף עם תאריכי השיעורים והמאמרים אותם יש לקרוא לכל שיעור. עליכם/ן לשבץ את עצמכם/ן להצגה. פרזנטציה היא חובה והיא תנאי מחייב לקבלת ציון בקורס.

ניתן ואף רצוי להתייחס לחומרי הקריאה מן השיעורים האחרים. מטרת הפרזנטציה היא להעמיק את הבנת מאמרי החובה ואף לעורר "תיאבון אינטלקטואלי" בקרב המאזינים/ונת

ולעודד אותם להרהר ואולי אף לעיין שנית במאמרי החובה, להבין כיצד לעשות בהם שימוש במטלה המסכמת ואף לעודד אותם/ לקרוא את מאמרי הרשות לפיכך, אין צורך לערוך סיכום של המאמרים, אלא להוביל פרזנטציה ודיון על המאמרים שיציגו אותם באופן מוחשי, מעניין ומרחיב את הדעת. יש מקום רב ליצירתיות בהכנת הפרזנטציות. ועל כן, ניתן לכלול ברפרט זה התייחסות לטקסטים פופולאריים, ספרים, שירים, סרטונים וכל תוצר תרבותי כזה או אחר אשר יוכל לתרום לדיון שתערכו ולהפרות אותו.

שימו לב – לאחר 20 דקות של פרזנטציה עליכם לנהל דיון על ההצגה. לצורך כך, על המציגים/ות לחשוב מראש – ואף לכלול זאת במצגת – על שאלות מנחות שיהוו הבסיס לדיון. על המציגים/ות לחשוב היטב על שאלות עקרוניות, תיאורטיות ו/או אמפיריות. יש לחשוב גם על תשובתכם שלכם לכל שאלה ולהציגם בתום סבב הדיון על השאלה.

הסטודנטים/ויות מוזמנים/ות לפנות למרצה בכל שאלה, התלבטות או בקשה – כל זאת על מנת שהפרזנטציות תהיינה מועילות, מעניינות ומוצלחות.

קריטריונים להערכת הפרזנטציות:

1. הצגת הנקודות האמפיריות והתיאורטיות המרכזיות במאמרים, המחשה של הנקודות המרכזיות ודיון ביקורתי בנקודות הללו – 14/30 נק'
 2. הפרזנטציה מועברת באופן מאורגן וברור, מכילה מסקנות ברורות – 4/30 נק'
 3. הפרזנטציה מצליחה לעורר דיון חי ומעניין בכיתה – 8/30 נק'
 4. הפרזנטציה מתייחסת הן לחומרי החובה והן לרשות בתוך מסגרת הזמנים ומסתיימת במועד נקוב – 4/30
- סה"כ – 30 נקודות מהציון הסופי

(3) הצגת נושא מחקר במפגש האחרון (10% מהציון הסופי)

הסטודנטים יתבקשו להציג את נושא המחקר שבחרו בפני כל הכיתה בשיעור המסכם בהרצאה קצרה. הפרזנטציות מהוות הזדמנות לסטודנטים/ות בהתנסות בהצגה קצרה של שאלות המחקר שלהם ובנושאים, לקבל פידבק משאר משתתפי/ות הקורס ורעיונות להמשך. מניסיון – הצגה טובה של נושא העבודה מעורר שאלות ורעיונות המסייעות מאוד בהצלחה

בכנת העבודה המסכמת. אורך הפרזנטציה לא יעלה על 5 דקות. ניתן להשתמש במצגת פאור פוינט קצרה, אך זה לא חובה.

4) עבודת מחקר (תוגש במהלך תקופת המבחנים) (50%) (בזוגות) –

מועד הגשה: "ימסר בהמשך"

עבודת המחקר תציג ניתוח אנתרופולוגי וסוציולוגי של סוגייה כלשהי הקשורה למגדר, מעמד, גזע, אתניות (אחת מקטגוריות אלה, חלקן או כולן) בארצות הברית. העבודה יכולה לכלול גם השוואה של סוגייה מסויימת בין ארצות הברית לישראל (או לכל מקום/חברה אחרת בעולם). בל מקרה ישנה חובה להתייחסות למקרה האמריקאי של כל תופעה נחקרת). העבודה תהייה ערוכה בעבודת מחקר אשר קושרת בין היבטים תיאורטיים לבין נתונים אמפיריים/תיאוריים. העבודה חייבת להציג ניתוח מפורט ומחקרי של התופעה. היא חייבת להכיל לפחות 4 פרטי קריאה אקדמיים שאינם מופיעים בסילבוס (ממאגרי המידע הזמינים מהספרייה, מכתבי-עת אקדמיים, ספרים אקדמיים ו/או פרקים מספרים ערוכים אקדמיים) וכן התייחסות לפחות 3 מאמרי חובה מהסילבוס ו-3 מאמרי רשות. בכל מקרה, יש להתייחס לכל מאמרי הקריאה העוסקים בסוגיה של בחרתם (כלומר, אם בחרתם לעסוק במגדר, למשל, עליכם/ן להתייחס לכל מאמרי הקורס שעסקו בסוגייה זו). בנוסף – העבודה יכולה – וצריכה – לכלול התייחסו לכל החומרים האמפיריים שתוכלו להשיג – כתבות מעיתונות פופולארית, פוסטים במדיה החברתית, ניתוח בלוגים, ניתוחי תוכן לארטיפקטים תרבותיים, ראיונות, תצפיות (אינטרנטיות, במידה ובשל משבר הקורונה יוטל סגר והגבלות תנועה והתקהלות) ועוד ועוד.

ניתן ואף מומלץ להתייעץ עם המרצה על נושא העבודה בשעות הקבלה לכל אורך הסמסטר. העבודה תתבצע בזוגות !

הנחיות כלליות:

1. מרבית הנקודות יינתנו לתוכן העבודה, אך תהייה התייחסות משמעותית גם לסגנון הכתיבה ולניסוח הטיעונים.
2. על מחברי/ות העבודה להדגים יכולת כתיבה וניסוח אקדמיים (הימנעות מ"סלנג" ושפה מדוברת הכין שאין צורך בכך, ציטוטים מנוסחים היטב, הפניות ברורות, ניסוח תיזה (טענה) ברורה, קוהרנטיות בין חלקי העבודה.
3. יכולת חיבור בין ממצאים אמפיריים לבין מסגרות תיאורטיות.

העבודה תכלול שער, אבסטרקט, מבוא תיאורטי, תיאור אמפירי של הנושא הנבחר, ניתוח, סיכום, ביבליוגרפיה.
(היקף העבודה 8-10 עמודים לכל היותר [לא כולל שער, אבסטרקט, רשימה ביבליוגרפית ונספחים]).

פירוט מבנה העבודה:

- 1) עמוד ראשון – שער, שמות הסטודנטים/ות + תעודות זהות, אבסטרקט בין 200 מילים המסכם את הטענות המרכזיות.
- 2) מבוא תיאורטי שחייב לכלול את הצגת הסוגייה, הצגת החומרים שנכתבו על הסוגייה בספרות האקדמית, שאלת מחקר ברורה, הטענה שתוצג במהלך העבודה והסבר על מבנה פרקי העבודה (2-3 עמודים).
- 3) מתדולוגיה – הסבר על אופן איסוף החומרים האמפיריים ששימשו אתכם בעבודה זו (מה אספתם/ן? כיצד? מאיזה מאגרים? מה הנחה אתכם/ן באיסוף החומרים וכו') – חצי עמוד – עמוד.
- 4) ניתוח אנתרופולוגי-סוציולוגי של הסוגייה (5 עמודים – בחלוקה לתתי-סעיפים ולפרקים שיובילו לדיון).
- 5) סיכום שמציג את הניתוח האמפירי, את התרומה התיאורטית של העבודה לסוגייה שנידונה, את הטענה המרכזית. ניתן להוסיף רעיונות למחקרי המשך. (עמוד וחצי – 2 עמודים).
- 6) רשימה ביבליוגרפית (אופן רישום הביבליוגרפיה צריך להיות מלא ואחיד, בהתאם לכת משיטות הרישום הביבליוגרפי המקובלת APA, MLA, Chicago וכד').

קריטריונים להערכת העבודה:

1. מבוא מקיף וברור המכיל את כל המרכיבים המצויינים לעיל (סוגיה, שאלת מחקר, טענה, מבנה פרקי העבודה, התייחסות תיאורטית) - 10/50 נקודות
2. הצגה ברור ומקיפה של הסוגייה מבחינה אמפירית בגוף העבודה – 6/50 נקודות
3. הצגה של התמודדולוגיה וקוהרנטיות בין המתודולוגיה, שאלת המחקר והטענה המרכזית – 10/50 נקודות

4. שילוב של כל חומרי הקריאה הנדרשים בהתאם להנחיות וקישורם באופן ברור ומדויק לסוגייה הנחקרת – 10/50 נקודות
5. מבנה העבודה, תרומת מבנה העבודה להצגת הטענה המרכזית ותצורת הגשת העבודה (הפניות מסודרות, רישום ביבליוגרפי מדויק) – 4/50 נקודות
6. סיכום מפורט, מעמיק, הצגת מסקנות וטענות ברורות – 10/50 נקודות

אופן הלימוד וקוד התנהגות בקורס:

יש לעקוב אחרי ההודעות המועלות באתר הקורס, בו ניתן יהיה למצוא סריקות של פרטי הקריאה והודעות בדבר המטלות (בהמשך יועלו טפסי הנחיות מפורטים לכל מטלה). לאור משבר הקורונה, ילמד הקורס אונליין (מתוקשב). בכל שבוע תקבלו מייל לגבי תכני המפגשים השבועיים עם קישור לזום ועם חומרים רלוונטיים. בהתאם להחלטת המחלקה, הנוכחות מחייבת פתיחת מצלמה בעת ההשתתפות בזום לכל אורך השיעור. כיבוי המצלמה או הימנעות מפתיחתה ייעשה רק באישור מראש מהמרצה או המתרגל. יש להקפיד על התנהגות נאותה ועל סביבת למידה נעימה, בעיקר כדי למנוע הסחות דעת. נשוחח במפגש הראשון על דפוסי התנהלות נוספים (השתקה למניעת רעשי רקע, איסור עישון או פעולות שאינן הולמות סביבת לימודים וכו'). אתם/ן מוזמנים להעלות דרישות, בקשות והצעות במפגש הראשון שיהפכו את אופן הלמידה המתקשב לנעים ואפקטיבי ככל האפשר. המרצה ישקול את הבקשות ויישם אותן, במידת האפשר, זאת על מנת להפוך את חווית הלימוד בקורס לנעימה, מעניינת ומועילה.

מבנה הקורס ורשימת קריאה:

שבוע ראשון: היכרות, מבנה הקורס

קריאת רשות (2 פריטים):

בודריאר, ז'אן. 2000. אמריקה, תרגום: מור קדישזון, תל אביב: בבל. עמ' 1-39.
Cattelino, Jessica R. 2010. Anthropologies of the United States. *Annual Review of Anthropology* 39 (2010). 275-286.

שבוע 2: מבוא – האם בכלל קיימת תרבות אמריקאית?

האוזינחה, יוהאן. 2007 [1927]. יומן אמריקה – רשימות בחטף. תל אביב: רסלינג. עמ' 33-36; 69-73; 118-122.

קריאת רשות:

Counihan, Carole. 1992. Food rules in the United States: Individualism, control, and hierarchy. *Anthropological Quarterly* 65(2): 55-66.
Mintz, Sidney. 2002. Eating American. In: *Food in the USA: A Reader*. Carole Counihan (Ed.). NY: Taylor & Francis Group. PP: 23-34.

שבוע 3: גזע

Williams-Forson, Psyche. 2013. More than Just the "Big Piece of Chicken": The Power of Race, Class, and Food in American Consciousness. In: Carole Counihan and Penny Van Esterik. *Food and culture: A reader*. NY: Routledge 107-118.

קריאת רשות:

דו בוץ, ויליאם אדוארד. 2009. נשמתם של השחורים. תל-אביב: נהר ספרים: פרק 9

שבוע 4: גזע, הגמוניה ומרחב

Alkon, A. H., & McCullen, C. G. 2011. Whiteness and farmers markets: Performances, perpetuations... contestations?. *Antipode*, 43(4), 937-959.

שבוע 5: אתניות

Tuchman, Gaye, and Harry Gene Levine. 1993. New York Jews and Chinese food: the social construction of an ethnic pattern. *Journal of Contemporary Ethnography* 22.3: 382-407.

קריאת רשות:

Heldke, Lisa. 2001. Let's Eat Chinese!": Reflections on Cultural Food Colonialism. *Gastronomica*, 1(2), 76-79.

שבוע 6: Performing Race - גזע, מגדר ומיניות

Cruz, Ariane. 2013. Gettin'Down Home with the Neelys: Gastro-porn and Televisual Performances of Gender, Race, and Sexuality. *Women & Performance*, 23(3): 323-349.

שבוע 7: מעמד

Johnston, Josée, and Shyon Baumann. 2007. Democracy versus distinction: A study of omnivorousness in gourmet food writing." *American Journal of Sociology* 113.1: 165-204.

קריאת רשות:

Roseberry, William. 1996. The Rise of Yuppie Coffees and the Reimagination of Class in the United States. *American Anthropologist* 98 (4): 762-775.

שבוע 8: מעמד - עוני ואי-שיוון

Janet Poppendieck. 2013. Want Amid Plenty: From Hunger to Inequality. In: Carole Counihan and Penny Van Esterik. *Food and culture: A reader*. NY: Routledge: pp. 563 – 571.

שבוע 9 – מגדר

Thompson, Becky Wangsgaard. 1992. "A way outa no way": Eating problems among African-American, Latina, and White women." *Gender & Society* 6.4: 546-561.

קריאת רשות:

Cairns, Kate, Josée Johnston, and Shyon Baumann. 2010. Caring about food: Doing gender in the foodie kitchen." *Gender & society* 24.5: 591-615.

שבוע 10 - ייצוגים של גבריות ונשיות

קריאת חובה (שני המאמרים)

Swenson, Rebecca. 2009. Domestic divo? Televised treatments of masculinity, femininity and food. *Critical Studies in Media Communication*, 26(1), 36-53.

Parasecoli, Fabio. 2005. Feeding hard bodies: Food and masculinities in men's fitness magazines. *Food and Foodways*, 13(1-2), 17-37.

שבוע 11 -אחרות: מפגשים בין קטגוריות חברתיות בארצות הברית

קריאת חובה (שני המאמרים)

hooks, bell. 1992. "Eating the Other: Desire and Resistance. In *Black Looks: Race and Representation*. P. 21-39. Boston: South End Press.

Alkon, Alison and Grosalik, Rafi. (2021). Eating (with) the Other: Race in American Food Media. *Gastronomica – The Journal of Critical Food Studies*. 21(2): 1-13.

שבוע 12 – סיכום: זהויות, שינוי והמשכיות בימי טראמפ

Contois, Emily JH. 2018. Welcome to Flavortown: Guy Fieri's Populist American Food Culture. *American Studies* 57.3: 143-160.

סבב - הצגת נושאי עבודה מסכמת

מהפכת הפרייון

מרצה: פרופ' יעל השילוני-דולב

שנה"ל תשפ"ב, סמסטר א'

ב', 18:00-20:00

שעת קבלה (בתאום מראש) – יום ב', 17:00-18:00

אודות הקורס:

טכנולוגיות פרייון חדישות מאפשרות כיום ללדת בלי תלות ביחסי מין הטרוסקסואליים, להתעבר מגבר מת שזרעו נשאב לאחר מותו, לשאת עוברים שמבחינה גנטית אינם עובריה של האישה ההרה (פונדקאות), לערוך אבחונים גנטיים של עוברים וטרום עוברים, וכך למיין אותם ולערוך ביניהם סלקציה, לבחור את מין היילוד, לדחות את ההורות לגילאים מבוגרים, לסחור בביציות, להקפיא או לתרום אותן ועוד. חידושים אלו הם מקור לדיונים פמיניסטיים, אתיים, משפטיים וחברתיים סוערים בעולם כולו, שכן הם טורפים מחדש את המושגים הישנים אודות ראשית החיים, אימהות, הורות ומשפחה. הקורס יעסוק בטכנולוגיות הפרייון החדישות תוך ניסיון לברר מה הופך את מדינת ישראל למדינה מתירנית במיוחד ביחסה לטכנולוגיות אלו.

The Fertility Revolution

New Reproductive Technologies (NRT's) enable reproduction independent of heterosexual sex, fertilization with sperm retrieved post-mortem, surrogacy, embryo and egg donation (as well as their commercialization), sex selection, genetic diagnosis of embryos and pre-embryos and their following selection, and the like. These new abilities have led to rich feminist, ethical, legal and social disputes as they redefine basic categories such as the beginning of life, parenthood, motherhood and the family. The course discussed NRT's, with a

special emphasis on the Israeli society and its implantation of such technologies.

חובות התלמידים:

נוכחות בכיתה

קריאה שוטפת של חומרי הלימוד במהלך הקורס (קריאת החובה מסומנת ב *)

עבודת בית - מהווה 100% מציון הקורס

נושאי הקורס:

הקדמה: הפרספקטיבה הפוקויאנית לדיון בטכנולוגיות פריון חדישות: מעלות ומגבלות

* Sawicki, Jana. (1999). Disciplining Mothers: Feminism and the New Reproductive Technologies. In, Price, J and Shildrick, M (eds.). *Feminist Theory and the Body: A Reader*. Edinburgh: Edinburgh Uni. Press.

Bordo, S. (1999). "Feminism, Foucault and the Politics of the Body", In Price, J and Shildrick, M (eds.). *Feminist Theory and the Body: A Reader*. Edinburgh: Edinburgh Uni. Press.

להרחבה אודות מושג הביו-פוליטיקה ראו:

Mills, C. (2017) *Biopolitics and human reproduction*. The Routledge Handbook of Biopolitics. Prozorov, S. & Rentea, S. (eds.). Abingdon Oxon UK: Routledge, p. 281-294

ליבוביץ', ניצן (2018) ביו-פוליטיקה: תיאוריה פוליטית של היומיום. תיאוריה וביקורת 50.

אמצעי מניעה

* השילוני-דולב, יעל (2018). טכנולוגיות פריון חדישות סוגיות חברתיות וביאותיות, רעננה: או"פ. פרק 1.

הפלות

* אמיר, ד. (2000) הועדות להפסקת הריון כמסגרת מחנכת. בתוך, שלסקי, ש. עורך מיניות ומגדר בחינוך. ת"א: אוניברסיטת ת"א, רמות.

סלקציה, בחירה או השבחה של הדור הבא

* מור שגית, 2016. "ביקורת מוגבלות על ברירת עוברים בשל לקות: מבט אל ישראל". שגית מור, נטע זיו, ארליך קנטר ואחרים (עורכים) לימודי מוגבלות: מקראה. ירושלים: הוצאת מכון ון ליר והוצאת הקיבוץ המאוחד, עמ' 395-410.

* Raz, Aviad "Important to test, important to support": attitudes toward disability rights and prenatal diagnosis among leaders of support groups for genetic disorders in Israel". *Social Science and Medicine*, 59 (2004), pp. 1857-1866.

רוטלר, ר. (2018). אימהות ישראליות וטכנולוגיות פריון בראי זכויותיהן של אימהות עם מגבלות. *ביטחון סוציאלי* 103:67-92

הפרייה חוץ גופית

* בירנבאום-כרמלי, דפנה (2009). "יותר זול מעולה חדש". *מטעם*, כתב עת לספרות ומחשבה רדיקלית בעריכת יצחק לאור. גיליון 18.

אלדר-גבע, טליה, סממה, אתי ולרנר-גבע ליאת (2018). טיפולי הפרייה חוץ גופית בישראל: מדיניות המימון הציבורי והשלכותיה. הרפואה: כרך 157 (11). 731-737

בחירת מין העובר

* Landau, R. (2008). Sex selection for social purposes in Israel: quest for the "perfect child" of a particular gender or centuries old prejudice against women? *Journal of Medical Ethics*, 34, e10.

תרומת תאי רבייה

* Almeling, Rene. "Selling genes, selling gender: Egg agencies, sperm banks, and the medical market in genetic material." *American Sociological Review* 72.3 (2007): 319-340.

זפרן, רות (2005). "סודות ושקרים" על שאלת זכותו של צאצא תרומת זרע להתחקות אחר זהות אביו הביולוגי. משפטים ל"ה תשס"ה: 519-599.

דילמות משפחתיות וזהותיות

* השילוני-דולב, יעל (2018). טכנולוגיות פריון חדישות סוגיות חברתיות וביאותיות, רעננה: או"פ. פרק 3.

פונדקאות – הרצאת אורחת של אורית הורוביץ-ברעם.

קריאה תינתן בהמשך

זמן ופריון

* Waldby, Catherine (2015). Banking Time: Egg Freezing and the Negotiation of Future Fertility. *Culture, Health and Sexuality* 17: 470-482.

סיכום: טכנולוגיות פריון ומשפחה בישראל, מבט השוואתי

* Hashiloni-Dolev, Y. 2018. The effect of Jewish-Israeli family ideology on policy regarding reproductive technologies. In *Bioethics in Israel: Socio-Legal*,

Political and Empirical Analysis, edited by Boas, H., Hashiloni-Dolev, Y.,
Davidovitch, N., Filc, D. and Lavi, S. Cambridge University Press.

מרוקו כשדה אתנוגרפי

אנדרה לוי

תיאור קורס: עוד משנות העשרים של המאה שעברה, מרוקו הייתה יעד אטרקטיבי למחקר אתנוגרפי. כיוון שכך, מרוקו הייתה גם יעד לדיון תיאורטי חדשני. הקורס יבחן את המקורות למרכזיות זו של מרוקו באנתרופולוגיה כותבת האנגלית, ומכאן שגם ההיסטוריה של האנתרופולוגיה תבחן בקורס לאור דיון זה. אנו נקרא אתנוגרפיות שונות שיסייעו לא רק להבנה מעמיקה של היבטים שונים ומגוונים הקשורים למרוקו אלא גם נלמד את התנועה התיאורטית שהאנתרופולוגיה עשתה, החל מהפוזיטיביזם הבואזיאני, דרך פונקציונליזם, סטרוקטורליזם, אנתרופולוגיה סמלית, אקולוגיה פוליטית, פוסט-סטרוקטורליזם, פוסטמודרניזם רפלקסיבי, וגלובליזם.

כתובת מייל: andre.e.levy1@gmail.com

שעת קבלה: תתפרסם בהמשך

דרישות הקורס:

השתתפות בכל המפגשים

השתתפות פעילה בדיוני הכיתה

קריאה ביקורתית מדי שבוע של המאמרים ופרקים המיועדים.

ניהול דיון באחד הפרטים הביבליוגרפיים (30% מהציון הסופי).*

עבודה סופית (70% מהציון הסופי).*

*הוראות מפורטות תימסרנה בהמשך הסמסטר.

רשימת קריאה (ערוכה על פי סדר קריאה)

שימו לב: אפשר ויחולו תיקונים ברשמית הקריאה עד סיום תקופת השינויים

הקדמה

Crawford, David and Rachel Newcomb. 2013. Introduction. *Encountering Morocco: Fieldwork and Cultural Understanding*. Ed. David Crawford and Rachel Newcomb. Pp. 1-15. Bloomington: Indiana University Press – read esp. pp. 7-10.

Ibn Khaldun. 2005 [1377]. *The Muqaddimah: An Introduction to History*, ed. N.J. Dawood, trans. Franz Rosenthal. Princeton: Princeton University Press, pp. 35-48, 58-69, 91-154, 238-261, 263-273, 282-295, 358-367, 426-433.

בואז במרוקו

Westermarck, Edward. 1968 [1926]. *Ritual and Belief in Morocco*. vol. 1. New York: New Publishers, pp. 1-66, 134-228 (skim).

פונקציונליזם

Montagne, Robert. 1973 [1931]. *The Berbers: Their Social and Political Organisation*, trans. David Seddon. London: Frank Cass, pp. 1-55
Burke, Edmund III. 1972. The Image of the Moroccan State in French Ethnological Literature: A New Look at the Origin of Lyatuey's Berber Policy. In *Arabs and Berbers: From Tribe to Nation in North Africa*. Pp. 175-200. Ed. Ernest Gellner and Charles Micaud. London: Duckworth.

פונקציונליזם סטרוקטורלי

Gellner, Ernest. 1969. *Saints of the Atlas*. Chicago: University of Chicago Press, chaps 1-6, 11 (pp. 1-159, 297-301).

- Roberts, Hugh. 2002. On Berber Politics: On Gellner and Masqueray, or Durkheim's Mistake. *Journal of the Royal Anthropological Institute* 8 (1): 107-126.
- Maher, Vanessa. 1974. Divorce and Property in the Middle Atlas of Morocco. *Man* 9 (1): 103-122.
- Hammoudi, Abdellah. 1996 [1974]. Segmentarity, Social Stratification, Political Power and Sainthood: Reflections on Gellner's Theses. *Economy and Society* 9 (3): 279-303.
- Munson, Henry, Jr. 1993. Rethinking Gellner's Segmentary Analysis of Morocco's Ait 'Atta. *Man* 28 (2): 267-280.
- Gellner, Ernest. 1995. Segmentation: Reality or Myth? *Journal of the Royal Anthropological Institute* 1: 821-829.
- Munson, Henry Jr. 1995. Reply to Gellner. *Journal of the Royal Anthropological Institute* 1: 829-832.

אנתרופולוגיה סמלית

- Geertz, Clifford. 1979. Suq: The Bazaar Economy in Sefrou. In *Meaning and Order in Moroccan Society*. Pp. 123-313. London: Cambridge University Press, esp. pp. 140-150, 197-235.
- Rosen, Lawrence. 1979. Social Identity and Points of Attachment: Approaches to Social Organization. In *Meaning and Order in Moroccan Society*. Pp. 19-122. London: Cambridge University Press, esp. pp. 91-106.
- Combs-Schilling, Elaine. 1985. Family and Friend in a Moroccan Boom Town: The Segmentary Debate Reconsidered. *American Ethnologist* 12 (4): 659-675.
- Kapchan, Deborah. 2001. Gender on the Market in Moroccan Women's Verbal Art: Performative Spheres of Feminine Authority. In *Women Traders in Cross-Cultural Perspective: Mediating Identities, Marketing Wares*. Ed. Linda J. Seligmann. Pp. 161-184. Stanford: Stanford University Press.

+Eickelman, Dale. 1984. New Directions in Interpreting North African Society. In *Connaissances du Maghreb*. Ed. Jean-Lucas Vatin. Pp. 279-289. Paris: Editions du CNRS.

סטרוקטוראליזם

Hammoudi, Abdellah. 1993. *The Victim and Its Masks: An Essay on Sacrifice and Masquerade in the Maghreb*. Chicago: University of Chicago Press.

פוסטסטרוקטוראליזם

Rabinow, Paul. 1977. *Reflections on Fieldwork in Morocco*. Berkeley: University of California Press.

Dwyer, Kevin. 2013. Afterword: Anthropologists Among Moroccans. In *Encountering Morocco: Fieldwork and Cultural Understanding*. Ed. David Crawford and Rachel Newcomb. Pp. 213-256. Bloomington: Indiana University Press.

Crapanzano, Vincent. 1980. *Tuhami: Portrait of a Moroccan*. Chicago: University of Chicago Press.

Pandolfo, Stefania. 1989. Detours of Life: Space and Bodies in a Moroccan Village. *American Ethnologist* 16 (1): 3-23.

מקומיות/גלובליזם

Newcomb, Rachel. 2017. *Everyday Life in Global Morocco*. Bloomington: Indiana University Press.

ומה היום?

Levy, André. 2015. *Return to Casablanca: Jews, Muslims, and an Israeli Anthropologist*. Chicago: University of Chicago Press.

Foster, Stephen William. 2006. *Cosmopolitan Desire: Transcultural Dialogues and Antiterrorism in Morocco*. Lanham, MD: Altamira Press.

Aomar Boum. 2013. *Memories of Absence: How Muslims Remember Jews in Morocco*. Stanford, CA: Stanford University Press

מרחב, מוביליות מעמדית ועצמי הניאו-ליברלי

פרופ' שרה הלמן

מספר קורס: 102.1.462 (סמסטר א')

102.1.472 (סמסטר ב') - הסילבוס לסמסטר ב' יפורסם בהמשך.

יום ב' - 12.00-14.00

שעות קבלה: לפי תאום מראש

אי-מייל: sarith@bgu.ac.il

דיברי הסבר:

החל משנות ה-90 של המאה העשרים חלו שינויים מרחיקי לכת בשוק הדיור בישראל, וקבוצות שבעבר התגוררו במה שמכונה שכונות מצוקה רכשו דירות בשכונות חדשות במה שמכונה הפריפריה של ישראל. מוביליות זו באמצעות דיור נתפסת בספרות המחקרית כסממן של מוביליות מעמדית ושל התהוות של "מעמדות ביניים חדשים". השיעור יבחן את האופן שבו יחידים מתייחסים לשיפור הדיור שלהם, באיזה אופן הם מגדירים את המיקום המעמדי שלהם. נשאל האם וכיצד מוביליות באמצעות דיור משנה את תפיסת העולם של יחידים, והמידה בה הם מאמצים את עקרונות האינדיבידואליזם הניאו-ליברלי. השיעור יתקיים כסמינר מחקר. בסמסטר הראשון נלמד גישות שונות המתייחסות לצמיחה של מעמדות הביניים החדשים, למידה בה הם דומים או שונים למעמד הביניים "הקלאסיים", מבחינת הרכב ונפח ההון שלהם, לדפוסי המוביליות החברתית, והאופן שבו התנועה במרחב (באמצעות הדיור) מכוננת תפיסות כלפי היחיד והחברה. לקראת סוף הסמסטר הראשון נכין את התשתית לעבודת השדה. הסמסטר השני יוקדש לראיון, לניתוח הריאיון ולהכנה לקראת כתיבת העבודה.

חובות השיעור:

נוכחות: חובה -היעדרות רק בהודעה מראש ובאישור המרצה. (לא יותר 2 היעדרויות במהלך הקורס).

קריאה שוטפת והשתתפות אקטיבית בדיונים הכיתה: המשתתפים יקראו את קריאת החובה לקראת כל שיעור

הרכב הציון הסופי:

דו"חות קריאה: הגשת 6 דו"חות קריאה וציון עובר בכל אחד מהדו"חות. דו"ח הקריאה יוגש באמצעות אתר הקורס במודל. **30% מהציון הכולל.** המאמרים המיועדים לכתובת דו"ח קריאה יפורסמו בהמשך.

שני ראיונות עומק מובנים למחצה: **30% מהציון הכולל**

עבודה סופית: **40% מהציון הכולל.**

רשימת קריאה: סמסטר א'

פריטים המסומנים בכוכבית הנם חובה. עם זאת, אתם יכולים לבחור מבניהם.

18.10.21: שיעור ראשון (יום הזיכרון השנתי ליצחק רבין – שיעור של שעה)

הסבר השיעור

25.10.21: מעמד ומוביליות חברתית א'

Mike Savage, Alan Warde, and Fiona Devine*

2005 "Capitals, Assets and Resources: Some Critical Issues." *British Journal of Sociology* 56,1: 31-47.

1.11.21: מעמד ומוביליות חברתית ב'

*Daniel Bertaux and Paul R. Thompson

2009 "Introduction," pp. 1-21, in: *Pathways to Social Class: A qualitative approach*.

New Brunswick, N.J. Transaction Publishers.

8.11.21: מעמדות הביניים החדשים

* Rachel Heiman, Mark Liechty and Carla Freeman

2012. 'Charting the Anthropology of the New Middle Classes,' pp. 3-30, in: *The Global Middle Classes: Theorizing through Ethnography*. Santa Fe, New Mexico, School for Advanced Research.

15-22.11.21

ניאו-ליברליזם וגלובליזציה ניאו-ליברלית

יש לבחור אחד מתוך שני המאמרים לקריאת חובה

*Kean Birch

2015 "Neoliberalism: the whys and wherefores... and future directions."
Sociology Compass 9/7: 571-584

*Michael Shalev and Asa Maron

2017 "Introduction," pp. 1-19, in: *Neoliberalism as a State Project: Changing the Political Economy of Israel*. Oxford, Oxford University Press

29.11.21: העצמי הניאו-ליברלי

הסבר המאמר בכיתה.

Nikolas Rose

1989 *Governing the Enterprising Self*. Paper presented at the conference
The values of the enterprise culture. University of Lancaster.

6-13.12.21: מעמדות הביניים החדשים

נוגה דגן-בוזגלו ואתי קונור אטיאס
2013 *הרובד הבינוני בישראל*. תל אביב, מרכז אדווה.

יש לבחור שניים מתוך ארבעת המאמרים.

Uri Cohen and Nissim Leon*

2008 "The new Mizrahi middle class: ethnic mobility and class integration in Israel." *Journal of Israeli History* 27,1: 51-54.

*Leela Fernandes

2015 "India's middle classes in contemporary India," pp. 232-242, in: *The Routledge Handbook of Contemporary India*. London, Routledge.

Karyn Lacy*

2007 "Defining the post-integrationist Black middle classes," pp. 21-50, in: *Race, Class and Status in the New Black Middle Classes*. Berkeley, University of California Press.

Jody Vallejo*

2012 "Class, Assimilation and Mexican-Americans," pp. 1-25, in: *Barrios to Burbs: the making of the Mexican-American middle class*. Stanford, Stanford University Press.

20.12.21-3.1-22: דיור, צריכה, והבניית גבולות מעמדיים

Tomas Ariztia

2014 "Housing markets performing class: middle-class cultures and market professionals Chile." *The Sociological Review* 62: 400-420.

*Michaela Benson and Emma Jackson

2017 "Making middle classes on a shifting ground? Residential status, performativity and middle class subjectivities in contemporary London." *British Journal of Sociology* 68,2: 215-223.

Susanne Frank and Sabine Weck

2018 "Being Good Parents or being good citizens: dilemmas and contradictions of urban families in middle class enclaves and mixed neighborhoods in Germany." *International Journal of Urban and Regional Research* 42,1: 20-35.

Claire Mercer

*2014 "Middle class constructions: domestic architecture, aesthetics and anxieties in Tanzania." *Journal of Modern African Studies* 52,2: 227-250.

Erez Tzfadia*

2005 "The ethno-class trajectory of new neighborhoods in Israel." *Geoforum* 64:141-151.

10.1.22: הכנת שאלון לראיונות עומק.

ראיון העומק הראשון יקויים במהלך חופשת הסמסטר.

28.2.22: הגשת ראיון עומק מודפס.

משפחה ומגדר במזרח התיכון

תשפ"ב סמסטר א'

ד"ר מהא כרכבי-סבאח

קורס בחירה 2 נק"ז, יום ה' 14-16

שעת קבלה, יום ה' 13-14, חדר 360, בניין 72

פרטי הקורס

אין	דרישות קדם
קורס זה ידון בשיח המגדרי הביקורתי אשר רווח בחקר נשים במזרח התיכון. הקורס יחשוף את ניסיון של נשים, את כוחן ואת חלקן בהבניית הסדר החברתי על מופעיו השונים ותוך כדי כך לדון בדיכטומיה בין מערב למזרח, בין מודרני למסורתי. אוריינטליזם, פוסטקולוניאליזם, פטריארכיה, מדינה, דת, אזרחות, פמיניזם, הם מכלול הנושאים העיקריים שהקורס בוחן. כחלק מהקורס, משפחה, משפחתיות ויחסי המגדר בתוכה, יידונו כמבני כוח אשר מעצבים את הדרת הנשים מהמרחבים השונים. נושאים אלו יידונו תוך כדי הצגת ההקשר המרחבי, ההיסטורי והפוליטי של החברות באזור, ובו זמנית, למידת ההקשר הספציפי של מדינות מסוימות, כמו החברה הפלסטינית בישראל.	תקציר הקורס בעברית
The course intends to discuss issues relating the critical gender discourse that has studied women in the Middle East. The course will reveal women's experience, their power and their part in building the social order on its various performances, while discussing the dichotomy between west and east, between modern and tradition. Orientalism, postcolonialism, patriarchy,	תקציר הקורס באנגלית

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 229 }

state, religion, citizenship, feminism are all main topics the course will examines. As part of the course, an emphasis will be placed on family, familism and gender relations within it as power structures that shape gender oppression. These topics will be discussed while presenting the spatial, historical and political context of some countries in the region, such as the Palestinian society in Israel.	
מטרות/יעדי הקורס מטרות הקורס הן: 1) להציג היבטים סוציולוגיים בחקר יחסי הגומלין בין משפחות ומגדר בחברות פטריארכליות. 2) לפתח דיון עם הסטודנטים/ות סביב מבני הכוח המעצבים את המשפחה ויחסי המגדר בתוכה 3) להדגיש את חשיבות הדיון הסוציולוגי בסוגיות של משפחה ומגדר בהקשרים חברתיים שונים.	
שיטת ההוראה הקורס יכלול הרצאות פרונטאליות, פרזנטציות של סטודנטים/ות, דיונים בכיתה וקטעי סרטים רלוונטיים.	
דרישות הקורס/מטלות השתתפות פעילה בשיעורים. קריאת חובה של המאמרים הנדונים בכיתה. הצגת רפרט בפני הכיתה. מבחן בית	
הרכב הציון הגשת מטלה: 10% מן הציון הסופי. השתתפות פעילה בכיתה: 10% מן הציון הסופי. מבחן בית: 80% מן הציון הסופי.	
נוכחות חובת נוכחות ב-12 מפגשים מתוך 14. במקרה והלימודים יתקיימו באופן מקוון הנוכחות מתקיימת עם מצלמה פועלת.	

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 230 }

תכנית הקורס - נושאי הלימוד לפי שבועות

שבוע	נושא ההרצאה	פרקי קריאה
שבוע 1	פטריארכיה ויחסי מגדר במזרח התיכון	Kandiyoti, D., 1988; Sharabi, H.1988
שבוע 2	אוריינטליזם פטריארכיה ופמיניזם אסלאמי	Al-Ali, N. & N. Yuval-Davis 2017; Ashqar-Sharary, N. & S. Abu-Rabia Queder 2020); Khalid, M. 2011 אפרתי, נ., 2009
שבוע 3	משפחה ושארות כמנצחים אי שוויון מגדרי	Joseph, S. 2011
שבוע 4+5	שינויים ביחסי המגדר ובמשפחה	Herrera, L. 2018; Moghadam, V. 2004 גלעדי, א. 2012
שבוע 6+7	מהפכות ויחסי המגדר	Moghadam, V. 2018 Al-Ali, N. 2012;
שבוע 8	שינויים בדפוסי המשפחה: נישואים וגירושים	Rashad H. 2015; Saleh, R. H. and Luppacini, R. 2017; Zare, S., Aguilar-Vafaie, M. E., Ahmadi, F., & Mirzaei, Y. 2019
שבוע 9	שינויים בדפוסי משפחה: פריון	Eltigani E. E. 2005; Rashad, H. 2000
שבוע 10	שינויים במעמד הכלכלי של נשים במזרח התיכון	Moghadam, V. 2019; Verloo. M. & Smits., N, S 2010

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 231 }

Abu-Baker, K. 2016; Meler, T. 2017	מאפייני המשפחה הפלסטינית בישראל	שבוע 11
Herzog, H. 2004; Abu-Rabia- Queder, S. 2017	לאומיות ומגדר: הפלסטינים בישראל	שבוע 12+11
	סיכום ומשוב	שבוע 13

רשימת קריאה לפי נושאי הלימוד (פריטים המסומנים ב * הם פריטי רשות)

פטריארכיה ויחסי מגדר:

Kandiyoti, D. (1988). Bargaining with Patriarchy. *Gender and Society*. 2 (3): 274-290.

*Joseph, S. (1999). "Brother Sister Relations", in *Intimate Selving in Arab Families: Gender, Self and Identity*, Syracuse University Press, pp. 113-140.

Sharabi, H. (1988). *Neopatriarchy: A theory of distorted change in Arab society*. New York: Oxford University Press.

*חנה ה. (2006). "מיגדר". בתוך אי/שוויון בעריכת אורי רם וניצה ברקוביץ. הוצאת הספרים של אוניברסיטת בן גוריון בנגב. ע' 220-227.

אוריינטליזם, פטריארכיה ופמיניזם אסלאמי

(2017). Introduction to Special Issue on Gender Al-Ali, N. & N. Yuval-Davis and

Fundamentalisms. *Feminist Dissent* 2: 1–6.

*Abu-Lughod, L. (2001). Orientalism and Middle East feminist studies. *Feminist Studies*, 27: 101-113.

Ashqar-Sharary, N. & S. Abu-Rabia Queder (2020). The Colonial-Religious Institutional Contract: Muslim Woman Activists in Israel. *Social Politics*,

*Golley Al-Hassan, N. (2004). Is feminism relevant to Arab women? *Third World Quarterly*, 25 (3): 521–536.

Khalid, M. (2011). Gender, orientalism and representations of the 'Other' in the War on Terror. *Global Change, Peace & Security*, 23:15-29.

*אפרתי, נ., (2009), אל-נאהדה אלנסאיה: הופעת תנועות נשים במזרח התיכון וביטוייה בעיראק. בתוך, רות רודד ונוגה אפרתי (עורכות) נשים ומגדר במזרח התיכון במאה העשרים, עמ' 27-52.

משפחה ושארות כמנצחים אי שוויון מגדרי

- *Joseph, S. (2005). The Kin Contract and Citizenship in the Middle East. In *Women and Citizenship* ed. Friedman, M. Pages 295-318
- Joseph, S. (2011). Political Familism in Lebanon. *The American Academy of Political and Social Science*. 636 (1): 150-163

שינויים ביחסי המגדר ובמשפחה

- *Herrera, L. (2018). Media and the Arab Family. In: Suad, J. *Arab Family Studies: Critical Reviews*. Syracuse University Press. Chapter 22: 437-448.
- Moghadam, V. (2004). Patriarchy in Transition: Women and the Changing Family in the Middle East. *Journal of Comparative Family Studies* 35: 137-162.
- *Moghadam, V. (2003). *Modernizing Women: Gender and Social Change in the Middle East*. Lynne Rinner, USA. Chapter 1
- גלעדי, א., (2012), "היצור החלש שנקרא אישה...." נשים ומגדר בסעודיה בראי הקריקטורות, *מגדר, גיליון 1 עמ' 78-102*.

מהפכות ויחסי המגדר

- *Al-Ali, N. (2012) Gendering the Arab Spring. *Middle East Journal of Culture and Communication*, 5 (1): 26-31.
- Moghadam, V. (2018). Explaining Divergent Outcomes of the Arab Spring: The Significance of Gender and Women's Mobilizations. *Politics, Groups, and Identities*, 6 (4)

*ברוס מדי-וויצמן, "מעמד האישה המרוקנית בזמנים משתנים: המאבק על חוק המעמד האישי", בתוך עופרה בנג'ו, עורכת, נשים במזרח התיכון: בין מסורת לשינוי תל אביב: מרכז משה דיין ללימודי המזרח התיכון ואפריקה, (2004) עמ' 153-167.

צורף, מ. (2018) "המהפכה השקטה": נשים סעודיות מובילות שינוי מבפנים. בתוך מ' צורף ות' רזי (עורכו), נשים ומגדר במרחבים מזרח-תיכוניים עמ' 115-150. חיפה: פרדס הוצאה לאור.

שינויים בדפוס המשפחה

נישואין וגירושין

*Kuhn, R. (2014) *Marriage in the Gulf States after the Arab Uprisings: The Effects of Counterrevolutionary Subsidies*, Center for Middle East Studies, University of Denver.

*Rashad H. (2015). *The tempo and intensity of marriage in the Arab region: Key challenges and their implications*, DIFI Family Research and Proceedings.

Saleh, R. H. & Luppigini, R. (2017). Exploring the Challenges of Divorce on Saudi Women. *Journal of Family History*, 42(2): 184-198.

Zare, S., Aguilar-Vafaie, M. E., Ahmadi, F., & Mirzaei, Y. (2019). Paving the Way for A Normal Life: A Qualitative Study of Coping Strategies Among Iranian Divorced Women. *Journal of Divorce & Remarriage*, 60(4), 270-282.

Eltigani E. E. (2005). Fertility transition in Arab Countries: A re-evaluation. *Journal of Population Research* 22(2):163-183.

*Farha, M., Al-Thani, D.K. and Stamboldziev, M. (2014). The Impact of Global Communications on Family Values in Qatar. In: Al-Zoby, M. and Baskan, B. *State-Society Relations in the Arab Gulf States*. Gerlach Press. Chapter 6:101-121.

Rashad, H. (2000). Demographic transition in Arab Countries: A new perspective. *Journal of Population Research* 17(1): 83-101.

שינויים במעמד הכלכלי של נשים במזרח התיכון

Moghadam, V. (2019). Women's Employment in Tunisia: Structures, Institutions, Advocacy. *Sociology of Development*, 5 (4): 337-359.

Verloo. M. & Smits., N, S (2010). Micro- and Macro level Determinants of Women's Employment in Six Arab Countries. *Journal of marriage and the family*, 72 (5): 1391:1407.

המשפחה הפלסטינית בישראל

Abu-Baker, K. 2016. Gender Policy in Family and Society among Palestinian Citizens of Israel: Outside and Inside Influences. In Ben-Rafael, E., Schoeps, J., Sternberg, Y. and Glöckner, O. (Eds.). *Handbook of Israel: Major Debates*. Chap. 27, pp. 453-473. Berlin, Boston: De Gruyter Oldenbourg.

*Herzog, H. & Yahia-Younis, T. (2007). Men's Bargaining with Patriarchy: The Case of Primaries within Hamulas in Palestinian- Arab Communities in Israel, *Gender & Society*, Vol 21, No. 4, Pp: 579-602

Meler, T. (2017). The Palestinian family in Israel: Simultaneous trends. *Marriage & Family Review*, 54(8), 781-810.

לאומיות ומגדר: שוליות מרובה

Abu-Rabia-Queder, S. (2017). The Paradox of Professional Marginality among Arab Bedouin Women, *Sociology* 51(5): 1084–1100.

Herzog, H. (2004). 'Both an Arab and a Women': Gendered, Racialised of Female Palestinian Citizens of Israel. *Social Identities*, Vol. 10, No. 1. pp. 53-82.

*Sa'ar, A. (2007). Contradictory location: Assessing the position of Palestinian women citizen of Israel. *Journal of Middle East women's studies*, 3(3), 45-74.

*אבו-רביעה-קווידר, ס' ווינר-לוי נ' (2010), מבוא – נשים פלסטיניות בישראל: זהות יחסי כוח והתמודדות. בתוך ס' אבו-רביעה -קווידר ונ' וינר-לוי (עורכות), *נשים פלסטיניות בישראל*: זהות יחסי כוח והתמודדות עמ' 7-19. ירושלים: מכון ון ליר והוצאת הקיבוץ המאוחד.

"ניהול קריירה בעולם משתנה" – פרקטיקום

לסטודנטים לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה

קורס בחירה לסטודנטים לתואר במחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה, בשנה ג'

שם המרצה: גוון צרויה. יועצת ארגונית בכירה ומנחת קבוצות, דוקטורנטית במחלקה
לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה.

שנה: תשפ"ב, 2021-2022, קורס שנתי.

יום המפגשים: המפגשים יתקיימו אחת לשבועיים בימי רביעי. שעה: 8:30-10:00

מספר הקורס: 102.1.0257/102.1.0347

שעות קבלה של המרצה: יום ד'. שעה 10:15- (בתיאום מראש)

מיקום: בניין 72, חדר ?

כתובת דוא"ל המרצה: gavantzr@gmail.com

תיאור הקורס:

עולם העבודה העכשווי הינו דינאמי ומשתנה ללא הרף בשל מגמות של דיגיטציה, גלובליזציה, התארכות תוחלת החיים ומשברים המשנים את פני הכלכלה העולמית והמקומית, כדוגמת משבר הקורונה. כדי להצליח בעולם משתנה זה, אנחנו נדרשים לגמישות מחשבתית, יכולות גבוהות של למידה וניהול עצמי ויכולת להתמודד עם תנאי חוסר ודאות ושינוי. זיהוי החוזקות שלנו, פיתוח ארגז כלים מקצועי ושדרוג המיומנויות האישיות והבן-אישיות בצורה מודעת, הינם תנאים הכרחיים להצלחה במקום העבודה. מטרת הקורס היא לסייע לסטודנטים מהחוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה לעבור מעולם הלימודים לעולם העבודה בצורה מוצלחת, באמצעות ביצוע התמחות מקצועית ורכישת "ארגז כלים" להבנת ארגונים וניתוח שאלות חקר בארגון. הקורס יסייע ללומדים להכיר את חוזקותיהם ולעצב את חזונם המקצועי.

קורס זה נועד לסטודנטים בשנה השלישית בחוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה, ויכלול התמחות של כ- 6 שעות שבועיות לאורך שנת הלימודים, בארגונים המציעים משרות רלוונטיות לבוגריו (בתחומים כגון: יעוץ ארגוני, משאבי אנוש, פיתוח הדרכה, התנדבות וסיוע, שיווק, מחקר,

ניהול, תקשורת, חינוך בלתי פורמלי ועוד). במקביל להתמחות, ישתתפו הלומדים במפגשים כיתתיים שיניחו את הבסיס התיאורטי והמעשי להתמחות ויכללו הרצאות פרונטאליות, תרגילים חוויתיים, סימולציות והתייעצות עם עמיתים.

יעדי הקורס:

הקניית ארגז כלים תיאורטי ומעשי בתחום הייעוץ והפיתוח הארגוני והכרות עם עולמות התוכן של משאבי אנוש, פיתוח והדרכה וניהול פרויקטים במגזר השלישי
הבנת ארגונים ומאפייניהם: סוגי ארגונים, תרבות ארגונית, רשתות חבריות ופוליטיקה ארגונית

גיבוש חזון מקצועי-אישי ורכישת כלים לניהול פרו-אקטיבי של הקריירה הארגונית
יישום התכנים הנלמדים בכיתה במסגרת ההתמחות המעשית, וליבון השאלות, הפערים והקונפליקטים שעולים בהתמחות במסגרת הכיתתית, לתמיכה בהתפתחות מקצועית-אישית אפקטיבית

מבנה הקורס:

הקורס בנוי משני רבדים:
התמחות מעשית: בהיקף של כ- 120 שעות בארגון. חלק זה בנוי על התנסות מעשית בשטח, בליווי והדרכת חונך ארגוני
קורס מלווה שנתי: כולל 13 מפגשים בשנה, בני שעה וחצי

תנאים לרישום:

סטודנט/ית בשנה ג'.
השתתפות במפגש זום עם המרצה לתיאום ציפיות, זכויות וחובות בתהליך הלמידה בקורס ובהתמחות המעשית (מועד מפגש הזום יפורסם בהמשך).

דרישות הקורס:

נוכחות חובה. ניתן להיעדר ממפגש אחד בכל סמסטר לכל היותר (בתיאום מראש)
ביצוע 120 שעות התמחות בארגון, כ- 6-8 שעות התמחות שבועיות
השתתפות במפגשים אישיים – במידת הצורך
השתתפות בסדנאות ובסימולציות באופן פעיל, משתף ותורם

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 239 }

הגשת מטלות ביניים, עבודת אמצע אישית + עבודה מסכמת קבוצתית

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 240 }

מבנה הציון בקורס:

15%	עבודת אמצע
40%	עבודה מסכמת
45%	התמחות (60% - השלמת מכסת שעות, 40% - חו"ד חונך, בכפוף לאישור סופי של מנחת הקורס).
100%	סך הכול

הנחיות לעבודה צוותית מסכמת:

מטרת העבודה המסכמת היא לבחון סוגיה ארגונית בכלים של ייעוץ ופיתוח ארגוני, בארגונים בהם מבוצעת התמחות, ולהציג את התובנות הצוותיות-מקצועיות והאישיות-רפלקטיביות, תוך התנסות בהכנת מצגת, גיבוש מסרים ועמידה בפני קהל העבודה תבוצע בצוותים

יש לגבש שאלת חקר ארגונית (לאשרה במייל מול המרצה) ולנתח בשני אופנים: חקר צוותי/מצגת- יש לבנות מצגת בת 8 שקפים (לא כולל נספחים ושקפי חוצץ) בהתאם לכללים שילמדו, המציגה את שאלת החקר בארגון בו מבוצעת ההתמחות וכוללת ניתוח, הצגת חלופות והמלצות. המצגת תתבסס על 4 פרטים ביבליוגרפיים, מחציתם באנגלית חקר אישי/חיבור רפלקטיבי- כל חבר צוות יכתוב חיבור אישי רפלקטיבי בן שני עמודים, שיציג את הסוגייה הנבחרת מהזווית האישית וייתחס לעבודת הצוות בגיבוש המצגת

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 241 }

תכנית הקורס:

נושאים	מקורות קריאה + דגשים
הכרות והצגת מבנה הקורס: תיאום ציפיות מסלולי קריירה: דיון בהיצע התפקידים ומסלולי הקריירה לבוגרי המחלקה בשוק העבודה בחירת התמחות: ניתוח מודעת דרושים/ הצעת משרה כתיבת קורות חיים: תבנית בסיסית, פתיח, מסרים מקדמים, מכתב מקדים, המלצות, גרסאות	רפפורט, י' (2017). זהירות: שדרוג קורות חיים. אדם ועבודה, 8, 7-8. שחר, א' אזאשי, ל' (2015). האם ניתן לשפר מסוגלות תעסוקתית? אדם ועבודה, 4, 29-33. חשוב: נא להגיע לשיעור עם טיוטת קורות חיים. משימה לשיעור הבא: להגיש טיוטת קורות חיים משופרת
ראיון עבודה אפקטיבי: הכנה לראיון, התמודדות עם שאלות מורכבות. סימולציות	בנימין, ב' (2018). ענף השיווק כמקור למידה למחפש העבודה. אדם ועבודה, 11, 28-35. כהנמן, ד' (2013). לחשוב מהר לחשוב לאט. כנרת, זמורה-ביתן, דביר, מוציאים לאור. פרק 21 : אינטואיציה מול נוסחאות. רשף, ע' (2015). להטיס את הפרפרים במבנה: להיות במיטבך מול קהל ולהצליח באמצעות פרזנטציה אפקטיבית. אוריון הוצאה לאור. 249-250.
ניהול קריירה פרואקטיבי: חיפוש עבודה יוזם, ניהול עצמי ומיקוד בתוצאות, מעגל השפעה ומעגל הדאגה, Managing Up, קידום ארגוני, חזון מקצועי	קובי, ס' (1996). שבעת ההרגלים של אנשים אפקטיביים במיוחד. אור-עם. הסבר על מטלת הביניים: החזון המקצועי

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 242 }

להבין ארגונים - ארגז כלים תיאורטי ויישומי: סוגי ארגונים, תרבות ארגונית, רשתות ארגוניות, פוליטיקה ארגונית	סמואל, י' (2012). ארגונים: מבוא לתורת הארגון. כנרת, זמורה-ביתן.
תקשורת אפקטיבית בארגונים: מודל אפר"ת, הקשבה פעילה, רפלקציה, אמפתיה, משוב - דיאלוג (כולל סימולציות)	יוגב, צ' (2009). לגנוב את ההצגה. הקריה האקדמית אונו. (תקשורת בין אישית)
עבודה בארגוני מגזר שלישי: ניהול פרויקטים והובלת שינוי חברתי	פגישה עם הגב' קורל ביטון, מנכ"לית עמותת "עתידי פלוס" לקידום נוער בפריפריה. בוגרת הפקולטה למדעי הרוח והחברה באב"ג. אלמוג-בר, מ., גל, ג'. ומדהלה, ש. (2018). עמותות בתחום הרווחה בישראל: תמונת מצב. נייר מדיניות מס' 03. מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית בישראל. האוניברסיטה העברית בירושלים.
ייעוץ ופיתוח ארגוני: תפקיד היועץ הארגוני (פנימי וחיצוני), תהליך הייעוץ, מודלי ליבה ומושגי מפתח	לוי, ע. (2008). ניהול ומנהיגות, שינוי וחדשנות. רימונים.
8. ייעוץ ופיתוח ארגוני (המשך): כניסה לשדה ואיסוף נתונים, עיבוד נתונים	לוי, ע. (2008). ניהול ומנהיגות, שינוי וחדשנות. רימונים
9. ייעוץ ופיתוח ארגוני (המשך): גיבוש המלצות ודרכי פעולה, תאוריות לניהול שינוי והתנגדויות	לוי, ע. (2008). ניהול ומנהיגות, שינוי וחדשנות. רימונים
10. ייעוץ ופיתוח ארגוני (המשך): ניהול והצגת הפרויקט הייעוצי - משלב ההצעה עד שלב היישום: הצעה, ת"ע, תכולה, תקציב, לו"ז וגאנט. ישיבות התנעה, בקרה וסיכום, מצגת מותאמת לפי שלבים	רשף, ע' (2015). להטיס את הפרפרים במבנה: להיות במיטבך מול קהל ולהצליח באמצעות פרזנטציה אפקטיבית. אוריון הוצאה לאור
11. מצוינות בפיתוח הדרכה: עקרונות מרכזיים וכלים לפיתוח הדרכה. מודל 'אלפא' - מודל בסיסי לפיתוח הדרכה.	פגישה עם מנהל פיתוח ההדרכה של קבוצת כי"ל/ קצינת פיתוח הדרכה בחיל האוויר.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 243 }

	ניהול הדרכה, ניהול והצלחה. צמרת. כהן דוויק, ע. (2016).	
12.	ניהול מש"א בעולם דינאמי: תהליכי עבודה מגיוס עד פרישה, מיומנויות נדרשות ומסלוליי קריירה פגישה עם מנהלת מש"א משולם, א. והרפז י. (2015). ניהול משאבי אנוש. ידיעות ספרים, אוניברסיטת חיפה.	
13.	מפגש סיכום הצגת עבודות סיכום, משוב ופרידה	

ניתוח חברתי של סוגיות סביבתיות

(version: 20220131)

פרופ' יעקב גארב
ygarb@bgu.ac.il
תיאור הקורס

תוכן הקורס. למרות שלעיתים קרובות מתמודדים עם בעיות סביבתיות בפן הטכנולוגי, הביולוגי או של מדיניות, הן גם, ביסודם, חברתיות. יחסים חברתיים ומסגרות תרבותיות מתווכים את היווצרותם והשפעותיהם של בעיות אלה, ואת התהליכים והשחקנים לטיפול בהן. יתרה מזאת, האובייקטים וההגדרות של דאגה סביבתית הם פועל יוצא של הקשרם החברתי.

הקורס מתחיל בסיקור המסורות שהתמודדו עם ממדים אלה של סביבה וחברה, ובפרט הופעתה והטענות המרכזיות של אסכולת "אקולוגיה פוליטית"--התכנסות של מסורות אנליטיות המדגישות את תפקיד הכוח בסוגיות סביבתיות. לאחר מכן, נעמיק את נקודות המבט הללו באמצעות סקירת כתבים קלאסיים במסורת זו, דוגמאות של מגוון שיטות המחקר המופעלות בו, וחקרי מקרה בתחום (פסולת) ובנוף (ישראל/פלסטין) מוכרים. תלמידים יתבקשו לבחור ולבדוק נושא סביבתי בהסתמך על עקרונות ודוגמאות אלה. דרישות הקורס. הקורס מחייב נוכחות סדירה ופעילה, קריאה שוטפת של המאמרים, והשלמת משימות הקורס. אלה עשויים לכלול שילוב משימות קטנות יותר (תגובות של עמוד אחת לקריאות חובה, מצגות קצרות על חלק מהקריאות האופציונליות, ובוחנים קצרים), כמו גם עבודה ארוכה יותר של 5-7 עמודים המפעילה את תובנות חומרי הקורס על סוגיה סביבתית שנבחר על ידי התלמיד.

נוכחות והשתתפות: 25%

בחנים ומטלות: 35%

עבודה סופית (כולל הגשת טיוטה): 40%

שימו לב: חלוקת השערים בסילבוס היא נושאית, ולא בהכרח תואמת 1:1 את החלוקה של המפגשים השבועיים. הקריאות והמטלות עשויות להשתנות במקצת, בהתאם לרקע ולתחומי העניין של המשתתפים בסמסטר נתון.

DESCRIPTION. Though often tackled as technical, biological, or policy issues, environmental problems are, also, fundamentally, social. Social relations and cultural frameworks mediate the formation and impacts of environmental processes and the actors and avenues for addressing them. Indeed, the very objects, scales, and definitions of environmental concern emerge from their social contexts.

The course begins with an overview of the various traditions that have tackled aspects of this environment-society nexus. In particular, we trace the emergence and central themes of "political ecology," a convergence of analytic traditions that underscore the role of power in environmental issues. Next, we deepen these perspectives through reviewing classic works in this tradition, examples of the range of methods employed, and case studies in a single domain (waste) and region (Israel-Palestine). Students will be encouraged to draw on these principles and examples to examine an environmental topic of their choosing.

COURSE REQUIREMENTS. Students are expected to participate continuously and actively in the class meetings, read the assigned readings by their due date, and complete course tasks. These may include some combination of smaller tasks (one page reading responses to required readings, brief presentations on some of the optional readings, and short quizzes), as well as a longer 5-7 page paper applying the course materials and insights to an environmental topic chosen by the student.

NOTE: the division of section units in the syllabus is thematic, and these do not always map onto weekly meetings. The readings and assignments may

change somewhat, depending on the backgrounds and interests of participants in a given semester.

Course sections

Overviews

Overview of the contemporary environmental crisis, and of the “environmental social sciences”

Required readings

Sections from: Juniper, Tony, and HRH The Prince of Wales. *What's Really Happening to Our Planet?: The Facts Simply Explained..* DK, 2016.

Wallace-Wells, David. “The Uninhabitable Earth.” *Intelligencer*, July 9, 2017. <http://nymag.com/intelligencer/2017/07/climate-change-earth-too-hot-for-humans.html>.

Robbins, “Political versus Apolitical Ecologies, Chap. 1 from Robbins (2012) *Political Ecology A Critical Introduction*

Optional readings

Wallace-Wells, David. “The Uninhabitable Earth, Annotated Edition.” *Intelligencer*, July 14, 2017. <http://nymag.com/intelligencer/2017/07/climate-change-earth-too-hot-for-humans-annotated.html>.

Grace, John. “Contemporary Climate Change.” In *An Introduction to Physical Geography and the Environment*, edited by Joseph Holden, 4 edition. Harlow, England: Pearson, 2017.

The prehistory of environment-society analysis

Required readings

“A Tree with Deep Roots,” Chap. 2 from Robbins (2012) *Political Ecology A Critical Introduction*

Key critical traditions informing political ecology

Required readings

“The Critical Tools”, Chapter 3 from Robbins (2012) *Political Ecology A Critical Introduction*

The emergence of Political Ecology

Required readings

Political Ecology Emerges, Chapter 4 from Robbins (2012) *Political Ecology A Critical Introduction*

Optional readings

Greenberg and Park (1994) Political Ecology, editors introduction to *Journal of Political Ecology*

Biersack, Aletta. "Reimagining Political Ecology: Culture/Power/History/Nature." In *Reimagining Political Ecology*, edited by Aletta Biersack and James Greenberg. Duke University Press, 2006

Peet, R., Robbins, P., & Watts, M. (2010). "Global nature," chapter from *Global Political Ecology*, Routledge, 1-47.

Focal studies

Focus on classics: Marx, Blaikie, Mintz

Required readings

Abridged version of Harvey, David. "Population, Resources, and the Ideology of Science." In *Philosophy in Geography*, 155–185. Springer, 1979.

Sections from: Saito, Kohei. *Karl Marx's Ecosocialism: Capital, Nature, and the Unfinished Critique of Political Economy*. Monthly Review Press, 2017.

Sections from Blaikie, P M 1985. *The Political Economy of Soil Erosion*. London: Longman

Sections from Mintz (1985) *Sweetness and Power: The Place of Sugar in Modern History*

Optional readings

Moore, Jason W. "The Capitalocene, Part I: On the Nature and Origins of Our Ecological Crisis." *The Journal of Peasant Studies* 44, no. 3 (May 4, 2017): 594–630. <https://doi.org/10.1080/03066150.2016.1235036>.

Moore, Jason W. "The Capitalocene Part II: Accumulation by Appropriation and the Centrality of Unpaid Work/Energy." *The Journal of Peasant Studies* 45, no. 2 (February 23, 2018): 237–79. <https://doi.org/10.1080/03066150.2016.1272587>.

Focus on methods: discourse analysis, ethnography

Required readings

Halevi, David. "The Negev-from Backwater to High-Tech Haven," January 9, 2011. https://mfa.gov.il/MFA/InnovativeIsrael/Pages/Negev_high-tech_haven-Jan_2011.aspx.

Hyvarinen, Matti. "Analyzing Narratives and Story-Telling." In *The SAGE Handbook of Social Research Methods*, edited by Pertti Alasuutari, Leonard Bickman, and Julia Brannen, Reprint edition. Los Angeles: SAGE Publications Ltd, 2009.

Optional readings

Garb, Yaakov. "Toward a Political Ecology of Environmental Discourse." In *After the Death of Nature*, edited by Kenneth Worthy and Allison, 1 edition. New York, NY: Routledge, 2018.

Antaki, Charles. "Discourse Analysis and Conversation Analysis." In *The SAGE Handbook of Social Research Methods*, edited by Pertti Alasuutari, Leonard Bickman, and Julia Brannen, Reprint edition. Los Angeles: SAGE Publications Ltd, 2009.

Cronon, William. "A Place for Stories: Nature, History, and Narrative." *Journal of American History* 78, no. 4 (March 1, 1992): 1347–76. <https://doi.org/10.2307/2079346>.

Norgaard, Richard B. 2010. "Ecosystem Services: From Eye-Opening Metaphor to Complexity Blinder." *Ecological Economics* 69(6):1219–27. doi: 10.1016/j.ecolecon.2009.11.009.

Cook, Ian. 2004. "Follow the Thing: Papaya." *Antipode* 36(4):642–64. doi: 10.1111/j.1467-8330.2004.00441.x.

Focus on a domain: waste

Required readings

Chapters 1 (Introduction) and 4 (Plastic Economies) in Millar, Kathleen. *Reclaiming the Discarded*, 2018.

Hecht, Gabrielle. "INTERSCALAR VEHICLES FOR AN AFRICAN ANTHROPOCENE: On Waste, Temporality, and Violence." *Cultural Anthropology* 33, no. 1 (February 1, 2018): 109–41.

<https://doi.org/10.14506/ca33.1.05>.

Optional readings

https://www.washingtonpost.com/graphics/2017/world/global-waste/?fbclid=IwAR3NH689STD3XXIBTkMoku03equuzaArGNZD73l5ya0W_U4xNRnpj3zvGQ&noredirect=on&utm_term=.20b88e1113ca

Focus on a region: Israel-Palestine

Required readings

Davis, J. M. & Garb, Y. "Extended Responsibility or Continued Dis/articulation? Critical Perspectives on E-waste Policies from the Israeli-Palestinian Case," *Environment and Planning E: Nature and Space*, accepted February 2019. *****

Davis, John-Michael, Grace Akese, and Yaakov Garb. "Beyond the Pollution Haven Hypothesis: Where and Why Do e-Waste Hubs Emerge and What Does This Mean for Policies and Interventions?" *Geoforum* 98 (January 1, 2019): 36–45. <https://doi.org/10.1016/j.geoforum.2018.09.020>.

Optional readings

Gutkowski, Natalia. "GOVERNING THROUGH TIMESCAPE: ISRAELI SUSTAINABLE AGRICULTURE POLICY AND THE PALESTINIAN-ARAB CITIZENS." *International Journal of Middle East Studies* 50, no. 3 (August 2018): 471–92. <https://doi.org/10.1017/S002074381800079X>.

Leshem, Noam. "Repopulating the Emptiness: A Spatial Critique of Ruination in Israel/Palestine." *Environment and Planning D: Society and Space* 31, no. 3 (June 1, 2013): 522–37. <https://doi.org/10.1068/d15711>.

שדה, שחר. "ירוק-עד כאן : ארגוני הסביבה ופריקט גדר ההפרדה "תיאוריה וביקורת, 37, 2010 .

Stamatopoulou-Robbins, Sophia. "Occupational Hazards." *Comparative Studies of South Asia, Africa and the Middle East* 34, no. 3 (December 1, 2014): 476–96. <https://doi.org/10.1215/1089201X-2826049>.

נפש, שחרור, וידע/כוח

תשפ"א 102-1-0301 2021

ד"ר אורי שוויד (shwed@bgu.ac.il)

יום ג' 16:00-18:00

מטרות: הקורס יעסוק בקו התפר שבין מבנה נפשי למבנה חברתי, באופנים בהם המקצועות המטפלים, מחד, והמוסדות החברתיים, מאידך, מייצרים את התנאים להגדרתם של סוגים שונים של אנשים מצד זה או אחר של הגבול בין נורמלי לפתולוגי, וכיצד מהותו של גבול זה משתנה. דיון תיאורטי זה יודגם בעזרת מקרי מבחן של תופעות הממוקמות בנקודות שונות במרחב שבין נורמלי לפתולוגי, חברתי ואישי. נתבונן באינטראקציה שבין ייצור ידע על תופעות אלו ובין המבנים החברתיים הקשורים אליהן, וכן כיצד משתנים הידע הפרופסיונאלי והתפיסות החברתיות לגבי תופעות אלו בתהליכים של הבניה הדדית. בקורס ישולבו מרצים אורחים בוגרי מדעי ההתנהגות.

דרישות הקורס: הגשת מטלה מסכמת בנושא אישי הרלוונטי לגישות התיאורטיות הנדונות ו/או לאחת התופעות הנידונות

הרכב הציון:

20% העלאת ובדיקת דוחות קריאה

10% השתתפות פעילה

10% הצעת מחקר (עד חצי עמוד, להגשה ב-24/5)

60% עבודה מסכמת

תוכנית הקורס (ייתכנו שינויים):

22.3 פתיחה והצהרת כוונות – מעבר לקרבות דיסציפלינריים

קריאת חובה: שויד, אורי. 2015. "מחלות מומצאות ותרופות אמיתיות". *אודיסיאה* -27:50-51.

אילוז, אווה. כך הפסיכולוגיה יכולה להרוס מחאה חברתית. מוסף הארץ, 15.6.2012.

<http://www.haaretz.co.il/magazine/the-edge/1.1731183>

קריאת רשות:

לוי, איתמר, ענת פלגי-הקר וערן רולניק. אי הבנה, רדוקציה פשטנית ובורות כקרדום לחפור בו. מוסף הארץ, 23.6.2012.

<http://www.haaretz.co.il/magazine/1.1736679>

אילוז, אווה. הסוציולוגיה נגד הפסיכולוגיה: סיבוב שני. מוסף הארץ, 6.7.2012.

<http://www.haaretz.co.il/magazine/the-edge/1.1748968>

קשוע, סייד. החיים ע"פ אווה אילוז. מוסף הארץ, 31.8.2012.

<http://www.haaretz.co.il/magazine/sayed/1.1812885>

29.3 נורמלי ופתולוגי

קריאת חובה:

Allen, Frances. 2013. Saving Normal: An Insider's Revolt Against Out of Control Psychiatric Diagnosis, DSM-V, Big Pharma, and the Medicalization of Ordinary Life. Chapter 1. Pages 3:33

(קיים במודל גם בעברית, עמודים 27-65)

רשות:

דורקהיים, אמיל. (2006). הכללים של המתודה הסוציולוגית. פרק 3, כללים להבחנה בין הנורמלי לפתולוגי 93-114.

5.4 רקע הסטורי

פוקו, מישל. 1972. הולדת בית המשוגעים. עמודים 180-206 בתוך פוקו, מישל. *תולדות השיגעון בעידן התבונה*. כתר.

קריאת רשות:

פורטר, רוי. 2009. תולדות הרפואה: מהפיפורטס ועד ימינו. פרק 8: מחלות נפש. עמודים 275-300. וגם פרקים 2-3, עמודים 55-123.

12.4 תיאוריה 1: מערכת העיסוקים.

קריאת חובה:

Abbot, Andrew. 1988. The Construction of the Personal Problems Jurisdiction. Chapter 10 (pp 280-314) in: Abbot, A. *The System of Professions*. U. of Chicago Press.

קריאת רשות: ההקדמה, ובמיוחד עמודים 1-9 ו-20-32, פרקים 1 ו-2 (33-59) ופרק 11 (315-326) מאותו ספר.

26.4 (אחרי פסח) תיאוריה 2: מדיקליזציה

Conrad, Peter. 1992. Medicalization and Social Control. *Annual Review of Sociology*. 18:209-232

(חובה לקרוא עד עמוד 214)

Conrad, Peter. 2005. The Shifting Engines of Medicalization. *Journal of Health and Social Behavior*. 46(1):3-14

רשות:

Ballard, Karen and Mary Ann Elston. 2005. Medicalization: A Multi Dimensional Concept. *Social Theory and Health* 3(3):228-241

3.5 תיאוריה 3: שיום דינמי – ממצאים אנשים

קריאת חובה:

Hacking, Ian. 2006. Kinds of People: Moving Targets. *Proceedings of the British Academy*. 151:285-318.

קריאת רשות:

[Kuorikoski, J](#) and S. [PoyHonen](#). 2014. Looping Kinds and Social Mechanisms. *Sociological Theory* 30(3):187-205

Hacking, Ian. 2014. Lost in the Forest. *London Review of Books* 35(15)

גרסאות אחרות של אותו טיעון –

Hacking, Ian. 2006. Making Up People. *London Review of Books* 28(16)

<http://www.wild.org/Victims%20of%20Crime/Downloads/Research/Disability%20Theory/Hacking%20n.d.pdf>

Hacking, Ian. 1999. *The Social Construction of What?* Harvard University Press

מקרים שלא נגיע אליהם:

Hacking, Ian. 1995. *Rewriting the Soul: Multiple Personality and the Sciences of Memory*. Princeton University Press.

Waidzun, Tom. 2012. Young, Gay and Suicidal: Dynamic nominalism and the Process of Defining a social problem with statistics. *Science Technology and Human Values*. 37(2):199-225.

<http://sth.sagepub.com/content/37/2/199.full.pdf+html>

10.5 הרצאת אורח – יואלה ברבי-מאיר

17.5 הרצאת אורח – אורטל סלובודניק – אמהות

24.5 הרצאת אורח – ניב רגב

(31/5 יום הסטודנט)

7.6 מקרה ראשון – מנוסטלגיה לטראומה עיקשת

קריאת חובה:

עירית קינן. 2012. כאילו היא פצע נסתר: טראומת מלחמה בחברה הישראלית. פרקים 1-2
עמודים 35-50.

ג'ודית לואיס הרמן. טראומה והחלמה. פרק 1, עמודים 19-34, 43-49.
אפי זיו. 2012. טראומה עיקשת. *מפתח* 5:55-73.

קריאת רשות:

Scot, Wilbur J. 1990. PTSD in DSM III: A case study in the politics of
diagnosis and disease. *Social Problems* 37(3):294-310.

Brunner, Jose. 2002. Identifications, Suspensions, and the History of Traumatic
Disorders. *Harvard Review of Psychiatry* 10:179-84.

שאר הספר של הרמן

Young, Allan. 2004. When Traumatic Memory was a Problem: On the
historical antecedents of PTSD. Pp127-142 In Rosen, Gerald M.
PostTraumatic Stress Disorders: Issues and Controversies. Wiley.

Young, Allan. 1995. *The Harmony of Illusions*. Princeton University Press

לצפיה משעשעת: Hysteria (2011)

14.6 מקרה שני - אוטיזם

חובה:

Eyal, Gil (2013). For a Sociology of Expertise: The Social Origins of the
Autism Epidemic. *American Journal of Sociology*. 118(4):863-907.

[http://www.jstor.org/discover/10.1086/668448?uid=3739256&uid=2129&uid=2
&uid=70&uid=4&sid=21104393026891](http://www.jstor.org/discover/10.1086/668448?uid=3739256&uid=2129&uid=2&uid=70&uid=4&sid=21104393026891)

קריאת רשות:

Navon, D. and Shwed, U. 2012. The Chromosome 22q11.3 Deletion: From the Unification of Biomedical Fields to a new kind of genetic condition. *Social Science and Medicine* 75(9): 1633:41

Gil Eyal et. al. 2010. *The Autism Matrix*. Polity Press.

21.6 הרצאת אורח – רונן גיל

קריאת רשות –

Ortega F. 2009. The Cereberal Subject and the Challange of Neurodiversity. *Biosocieties* 4(4):425-445

מור, ש., זיו, נ. ואינגרין, א. (2016). לימודי מוגבלות בעברית – שדה אקדמי בהתהוות. מבוא למקראה. בתוך: ש. מור, נ. זיו, א. קנטר, א. אינגרין ונ. מזרחי: לימודי מוגבלות: מקראה. ירושלים: מכון ואן ליר.

28.6 סיכום והצגת נושאים לעבודות

נצרות, איסלאם, יהדות: מבוא אנתרופולוגי השוואתי

(סילבוס נכון ל-04.01.2022)

פרופ' ג'קי פלדמן

יום ג' 16:00 – 18:00

382 - משרד: בנין 72 חדר 382 - jfeldman@bgu.ac.il

הסילבוס מבוסס על מפגשים פנים אל פנים. במידה שנעבור לזום, ייתכנו שינויים במטלות.

הקורס פותח צוהר לשלוש הדתות המונותיאסטיות הנפוצות בארץ-הנצרות, האיסלאם והיהדות.

מטרות הקורס הן:

- להבין את התפקידים ואת הצרכים שהדת ממלאת עבור הקהילה והמאמין הפרטי.
 - להבין איך הדתות המונותיאסטיות ואת היחסים ביניהם בעבר ובהווה.
 - להסתכל על הדת הקרובה אלינו בעיניים אנתרופולוגיות והשוואתיות.
 - להתנסות בתצפיות על קהילות וטקסים דתיים חדשים לנו.
- לאחר סקירת כמה גישות יסוד לדת, נבקר באתרי דת נוצרים ומוסלמים, ונשוחח עם מנהיגים דתיים. משתתפי הקורס יתבקשו ליישם את הגישות שנלמדו בקורס ולהעלות שאלות חדשות באמצעות ביקורים ותצפיות בתפילות או בפולחנים באתרי דת ושיחות עם מנהיגי דת ומתפללים. תובנות אלו תיוצגנה בעבודה המנתחת את הזירות ואת הטקסים ממבט השוואתי.

דרישות הקורס ומבנה הציונים:

- נוכחות סדירה (במידה שנעבור לזום – עם מצלמות פתוחות), קריאה, והשתתפות פעילה. אבקש מכם להעלות שאלות או תגובות (לשאלות שלי) למאמרי החובה למודל עד יום שני ב-12 לפני כל שיעור. חובה להגיש לכל הפחות 6 תגובות במהלך הסמסטר (10%).

במידת האפשר, נקיים סיור או שניים באתרים נוצריים מוסלמיים ויהודיים במהלך הסמסטר. כתיבת דו"ח אחד המנתח את חומרי הסיורים לאור מאמרים שלמדנו. במידה שסיור לא יתאפשר, אנשי הדת יופיעו כמרצים אורחים במהלך הסמסטר. בוחן בית על המאמרים שנלמדו (20%). עבודה (בזוגות או לבד) המבוססת על שלוש תצפיות או ראיונות על תפילות ופולחנים בשתי דתות שונות וניתוח משווה על בסיס מאמרים. הנחיות מדויקות יימסרו בהמשך. (60%. אם יתקיים רק סיור אחד – 65%, במידה ולא יתקיימו 2 הסיורים, העבודה הסופית תהיה שווה 70%). התצפית והניתוח הראשון יוגשו במהלך הסמסטר, שניים האחרים והניתוח הסופי – עד הקיץ. במקרה שלא נוכל לקיים תצפיות בגלל המצב הבריאותי, תינתן עבודה חילופית.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 260 }

תוכן שיעורים + קריאת חובה

***ייתכנו שינויים בהמשך! במקרה של סתירות, הקריאה/סילבוס במודל השבועי קובע!**

מס' שיעור	תאריך	נושא	קריאת חובה
1	22.3.22	הדת מהי? המשותף לדתות הייחוד. עקרונות אמונה. הגישה האנתרופולוגית לדת.	הקראו הנוצרי. עמודי האיסלאם. י"ג עקרונות היהדות (רמב"ם). חזה לצרוס-יפה, <u>האיסלאם: קווי יסוד</u> , אוניברסיטה המשודרת, תל-אביב, 1980, עמ' 30-43.
2	29.3.22	פנומנולוגיה: הדת כהתגלות על-אנושית. ארכטיפים וקדושה.	רודולף אוטו, <u>הקדוש</u> , ע' 10-36.
3	5.4.22	תפילה	ספר התפילות הרומי קאתולי/ פרוטסטנטי, קטעי הסידור. חננאל מאק, <u>תפילה ותפילות</u> , ראובן מס, ירושלים, 2006, עמ' 11-33, 44-47. חזה לצרוס-יפה, <u>אסלאם-יהדות – יהדות-אסלאם</u> , האוניברסיטה המשודרת, תל-אביב, 2003, עמ' 51-57. <u>רשות</u> : Mauss, Marcel. 2003. <i>On Prayer</i> , Edited and with an introduction by W.S.F. Pickering, New York: Durkheim Press/Berghahn Books, pp. 12-13, 21- 37, 49-57)

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 261 }

4	12.4.22	גישות פסיכולוגיות לדת - הדת כאשליה או כארכיטיפ פסיכולוגי	פרויד, <u>התרבות והדת</u> , (עתידה של אשליה, פרקים 1,2) ע' 75 - 83, (תרבות ללא נוח, פרקים 3-6) ע' 39 - 55. Carl Jung, "The Spiritual Problem of Modern Man", in <i>The Portable Jung</i> , pp. 464-471.
5	28.4.22	דורקהיים – ייצוגים קולקטיביים, הדת כמקדשת את החברה	דורקהיים, אמיל. "צורות היסוד של חיי הדת." בתוך: <u>ציוני דרך בהגות הסוציולוגית</u> , כרך ב'. עורך: ארון ריימונד. תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה (1993), 358-344.?? Emile Durkheim, <i>The Elementary Forms of Religious Life</i> , translated by Carol Cosman, Oxford, 2001, pp. 35- 46; 162-168. (א.א. אונס-פריצ'רד, <u>תורות של דת</u> <u>פרימיטיבית</u> , תל אביב, 1999, ע' 60-89).
6	3.5.22	מוות ולווית המת	Malinowski, B. 1948. "Death and the Reintegration of the Group", in: <u>Magic, Science and Religion</u> . London: Faber and West. אברמוביץ, הנרי. 1993. "הלוויה בירושלים: נקודת מבט אנתרופולוגית", בתוך אובדן ושכול בחברה הישראלית / עורכים: רות מלקינסון, שמעון רובין, אליעזר ויצטום. -- ירושלים : כנה, תשנ"ג, ע' 181 - 196.
	תאריך ייקבע בהמשך	סיור למסגד או שיחה עם איש דת מוסלמי	חוה לצרוס-יפה, <u>אסלאם-יהדות – יהדות- אסלאם</u> , האוניברסיטה המשודרת, תל-אביב, 2003, עמ' 17-28, 43-50.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 262 }

7	10.5.22	אחרית הימים ומשיחיות	קריאת קטעי ברית החדשה: מתי פרק כ"ג, מעשי השליחים 1-2, 27-36, הבשורה על פי יוחנן, פרקים 1-5, קטעי אפוקליפסה של יוחנן. יוסף דן, <u>המשיחיות היהודית</u> , עמ' 11-12, עמ' 178-203. חוה לצרוס-יפה, <u>עוד שיחות על האיסלאם</u> , האוניברסיטה המשודרת, תל-אביב, 1985, עמ' 66-71. שרינה חן. 2008. "הטקסט, המילה המפורשת והטקסט", בתוך <u>קנאות דתית</u> , מאיר ליטוק ואורה לימור, עורכים, ירושלים: מרכז זלמן שז"ר, האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 199-216.
8	17.5.22	על הנצרות	קטעים מברית החדשה ומראשית הנצרות. דוד נויהאוז, "ששים שנה: איגרת פסטורלית". Malcolm Ruel, Christians as Believers, in Reader in the Anthropology of Religion, Michael Lambek, ed., pp. 242-264.
9	24.5.22	סיור בנצרות בירושלים? שיחה עם הנזיר אלברטו פארי	אורית רמון, "נפקדת נוכחת": למידה על הנצרות במערכת החינוך הישראלי.
10	7.6.22	מקומות קדושים, עלייה לרגל	לצפות בסרט על החאג', Inside Mecca חוה לצרוס-יפה, <u>עוד שיחות על</u> <u>האיסלאם</u> , אוניברסיטה המשודרת, תל-אביב, 1985, עמ' 16-22, 78-84. אלקס ויינגרוד, "הצדיקים צועדים קדימה" בתוך <u>ישראל: אנתרופולוגיה מקומית. בעריכת</u> <u>אורית אבוהב [ואחרים]. תל-אביב: צ'ריקובר,</u> <u>1998</u>

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 263 }

11	14.6.22	מעמדה של ירושלים בדתות ה"אברהמיות" + מסירת עבודת תצפית ראשונה	קריאת מקורות נוצרים, מוסלמים, יהודים על ירושלים. ר.י. צבי ורבלובסקי, "ירושלים כעיר מקודשת לשלוש הדתות", <u>מנחה לירושלים במלאת כ"ה שנה לאיחודה</u> , אלי שילר, עורך, הוצאת אריאל, 1993, עמ' 9-20.
12	21.6.22	פונדמנטליזם ואלימות דתית – בסיס דתי לסובלנות	עימנואל סיון, גבריאל אלמונד, א. אפלבי סקוט, <u>קנאות דתית מודרנית: יהדות, נצרות, איסלאם, הינדואיזם</u> , תל-אביב, ידיעות אחרונות, 2004, עמ' 11--28, 261--288.
		בוחן בית – 22-25 ביוני	
13	28.6.22	חילון, היקסמות העולם מחדש, חזרה בתשובה	וקסלר, פיליפ. 2005. "המהפכה הרוחנית צומחת מלמטה". <u>ארץ אחרת</u> . 26, עמ' 26-- 29. יהודה גודמן. 2004. "החזרה בתשובה וזהויות דתיות חדשות בישראל בתחילת שנת האלפיים", מתוך <u>לא להאמין: מבט אחר על דתיות וחילוניות</u> , בעריכת אביעד קליינברג. הוצאת כתר. בעיקר עמ' 104 - 160. נא לצפות ב- https://www.youtube.com/watch? v=LBXLCjcMb3U
עבודה סופית	15.8.22	מסירת עבודה סופית	יש להעלות את העבודה למודל ולשים עותק מודפס במזכירות המחלקה עד 15.8.21.

סוגיות חברתיות בתולדות השואה וזכרה

ד"ר רוני מיקל אריאלי

קורס ב.א. שנתי 2021-2022, יום ב', שעות 08:00-10:00

קוד קורס סמסטר א': 102.1.0502

קוד קורס סמסטר ב': 102.1.0512

הקורס – תיאור ומטרות

הקורס יעסוק בסוגיות חברתיות מרכזיות בתולדות השואה במטרה להגיע להבנה רחבה יותר של האירועים והתהליכים שהתרחשו בתקופת השואה, ולעמוד על הרלוונטיות של אלה לימינו. בין היתר יעסוק הקורס בסוגיות הבאות: התפתחות האאוגניקה; חיי היחידים והחברה בתקופת השואה; עמדת הסובייקט; תליינים, מסייעים או עומדים מן הצד – המקרה הפולני; יודנראט, קאפו והמשטרה היהודית - בין הנהגה לשיתוף פעולה; הבנאליות של הרוע - תפיסת התליינים; האנטישמיות כשאלה בחקר השואה; ביו אתיקה בשואה; שואה שלנו? קורבנות הנאציזם הלא יהודים; האם גורל יהודי צפון אפריקה בימי מלחמת העולם השנייה הוא חלק מ"השואה"?; השואה המושתקת - רדיפת היהודים במרחב הסובייטי; החוק הפולני; שואה ורצח עם: בין פרטיקולרי לאוניברסלי; דיפלומטיה של זיכרון השואה ועוד.

מיומנויות שיירכשו במהלך הקורס

במהלך הקורס קורס זה ילמדו הסטודנטים/ות על אודות תולדות השואה, נסיבותיה ההיסטוריות והתהליכים החברתיים, התרבותיים והפסיכולוגיים שאפיינו את התקופה. הסטודנטים/ות יחשפו לסוגיות החברתיות המורכבות הבולטות בחקר השואה, תולדותיה וזכרה, ירכשו כלים לניתוחן ויעמדו על הרלוונטיות של אלה להווה.

חובות הקורס

בקורס נחוצה השתתפות פעילה של הסטודנטים/ות, קריאה שוטפת של החומר ונוכחות בשיעורים.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 265 }

מטלת אמצע (30%)

מבחן מסכם (70%)

הנוכחות בקורס היא חובה.

אי מילוי אחד המרכיבים מהציון – יוביל לאי-זכאות לקבל ציון עובר בקורס.

תכנית הקורס:

סמסטר א':

18.10.2021 שיעור מבוא - על השואה כמונח, כאירוע היסטורי, כתופעה חברתית, כזיכרון

חובה:

פרידלנדר, שאול. "השואה בין זיכרון להיסטוריה." *מדעי היהדות* 30 (1990): 11-20.
סזאראני, דוויד. "הופעת המונח 'שואה' כמושג תרבותי בישראל ובגולה אחרי מלחמת העולם
השנייה." *ישראל* 6 (2006): 65-86.

רשות:

גולדברג, עמוס. "השואה וההיסטוריה: נתקים בעידן פוסטמודרני." *תאוריה וביקורת* 40
(2012): 121-154.

25.10.2021 התפתחות האאוגניקה

צפייה בסרט:

Racism: A History part 2 (BBC)

<https://www.youtube.com/watch?v=8hNiuzX2u3E>

חובה:

חנה ארנדט. (2010). "גזע וביורוקרטיה," *יסודות הטוטליטריות*, (297-346). הוצאת הקיבוץ
המאוחד.

רשות:

Steven Robins, "The Boomerang," in: *Letters of Stone: From Nazi Germany to South Africa*, pp. 123-132, (Penguin books, 2016).

1.11.2021 מגזענות לאנטישמיות

חובה:

שאול פרידלנדר, גרמניה הנאצית והיהודים, *שנות הרדיפות 1933-1939*, עם עובד, תל
אביב 1998, עמ' 93-136.

רשות:

שמואל אטינגר, "שורשי האנטישמיות בעת החדשה", בתוך: *האנטישמיות בעת החדשה*, תל
אביב, עמ' 1-27.

8.11.2021 עליית הנאצים לשלטון והקמת מדינת הגזע

חובה:

מייקל ברלי, הרייך השלישי, היסטוריה חדשה, תל אביב, 2000, עמ' 189-214
אלון קונפינו. (2017). פרק 1: התחלה חדשה באמצעות שריפת ספרים" בתוך: עולם ללא
יהודים, 51-88. רמת השרון: אסיה.
רשות:

מארק מאצובר, האימפריה של היטלר, תל אביב: מודן 2015, עמ' 204-243.
15.11.2021 עולם ללא יהודים - התפתחות המדיניות האנטי יהודית של גרמניה הנאצית.
חובה:

שאל פרידלנדר, גרמניה הנאצית והיהודים, עמ' 137-171
רשות:

כריסטופר בראונינג, התפתחות המדיניות הנאצית כלפי היהודים, ספטמבר 1939-מרס
1942, בתוך: הדרך אל הפתרון הסופי, ירושלים, 2004, עמ' 43-70.
לני יחיל, השואה, גורל יהודי אירופה, 1932-1945, כרך א', עמ' 104-154
22.11.2021 הדרך אל הפתרון הסופי
חובה:

כריסטיאן גרלך, "ועידת ואנזה, גורל יהודי גרמניה והחלטת הפוליטית העקרונית של היטלר
לרצוח את כל יהודי אירופה", דפים לחקר תקופת השואה י"ז (2002), עמ' 27-69.
אלון קונפינו. (2017). פרק 6: מדמיינים מעשה בראשית, בתוך: עולם ללא יהודים, עמ' 255-
318, רמת השרון: אסיה.
רשות:

כריסטופר בראונינג, הדרך אל הפתרון הסופי, עמ' 300-352
יצחק ארד, מבצע ריינהארד, בלז'ץ, סוביבור, טרבלינקה, תל אביב, 1986, עמ' 23-62,
252-263.

ישראל גוטמן, "אשוויץ – סקירה כללית", ישראל גוטמן ומיכאל בירנבאום (עורכים), אשוויץ,
אנטומיה של מחנה, ירושלים, 2003, עמ' 33-61.
29.11.2021 עמדת הסובייקט - קורבנות, רוצחים, עומדים מן הצד
חובה:

Rothberg, Michael. (2019). "Introduction: From Victims and Perpetrators to
Implicated Subjects," in: *The Implicated Subject: Beyond Victims and
Perpetrators*, pp. 1-30, Stanford: Stanford University Press.

פרימו לוי, "האזור האפור" בתוך: השוקעים והניצולים, עם עובד, תל אביב תשנ"ב, עמ' 52-27.
רשות:

Raul Hilberg. (1992). *Perpetrators Victims Bystanders: The Jewish catastrophe, 1933-1945*. pp. 195-268, Aaron Asher Books.

6.12.2021 יודנראט, קאפו והמשטרה היהודית - בין הנהגה לשיתוף פעולה
חובה:

יהודה באואר. (1983). *תגובות בעת השואה*, תל אביב: אוניברסיטה משודרת, עמ' 109-112.

Katarzyna Person. (2021). "Establishment of the Jewish Order Service," in: *Warsaw Ghetto Police: The Jewish Order Service during the Nazi Occupation*, pp. 4-32. Cornell University Press.

רשות:

N. Gabkenz. (2020). "(Un) Ethical (In) Action: Judenrat Leaders and Hannah Arendt's Fine Line between Resistance and Complicity," *SUNY Buffalo Romance Studies Journal*, 1-30.

ישעיה טרונק, יודנראט, ירושלים 1979, עמ' 31-48, 115-155.
13.12.2021 הבנאליות של הרוע – הרוצחים

חובה:

חנה ארנדט, *אייכמן בירושלים: דו"ח על הבנאליות של הרוע*, תל אביב: בבל, 2000. עמ' 30-64.

זיגמונד באומן "מודרניות ושואה- על רציונליות האינסטרומנטלית של מנגנון ההשמדה",
תיאוריה וביקורת 9: 1996, 125-146.

רשות:

כריסטופר בראונינג, אנשים רגילים, גדוד מילואים 101 של משטרת הסדר וה'פתרון הסופי'
בפולין, תל אביב 2004, עמ' 90-113, 198-231.

20.12.2021 תליינים, מסייעים או עומדים מן הצד – המקרה הפולני

חובה:

*גרוס, י. ט. (2001). שכנים, השמדתה של הקהילה היהודית בידוובנה שבפולין. ירושלים: יד- ושם. תל אביב: ידיעות אחרונות, ספרי חמד. עמ' 29-63, 75-92.
בלונסקי, י. (2007). פולנים מסכנים מסתכלים בגטו. בתוך: פז מירי (עורכת), החשבון הפולני, עימות עם הזיכרון. עמ' 31-43. תל- אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד.
גוטמן, י. (2001). האומנם "פולנים מסכנים מביטים בגטו?". בתוך: י. ט. גרוס, שכנים; השמדתה של הקהילה היהודית בידוובנה שבפולין. עמ' 11-19. ירושלים, תל אביב: יד- ושם, ידיעות אחרונות, ספרי חמד.

רשות:

Carla Tonini, The Polish underground press and the issue of collaboration with the Nazi occupiers, 1939-1944, *European Review of History: Revue Europeenne d'Histoire*, Volume 15, Issue 2 April 2008, pages 193 – 205.

27.12.2021 שואה שלנו? קורבנות הנאציזם הלא יהודים

חובה:

רפאל ואגו ורוני שטאובר. (2007). "יהודים וצוענים זוכרים ומנציחים" *זמנים: רבעון להיסטוריה*, 97: 18-27.

Geoffrey J. Giles. "The Institutionalization of Homosexual Panic in the Third Reich," in: Robert Gellately and Nathan Stollzfus (eds.), *Social Outsiders in Nazi Germany*, (pp.233-255), Princeton University Press.

רשות:

Sybik H. Milton. (2001). "Gypsies as Social Outsiders in Nazi Germany," in: Robert Gellately and Nathan Stollzfus (eds.), *Social Outsiders in Nazi Germany*, (pp.212-232), Princeton University Press.

3.01.2022 שואה שלנו? תוכנית T4 (1939 – 1941) וביו אתיקה בשואה

צפייה בסרט:

Out of the Ashes (2003) https://www.youtube.com/watch?v=KGXu_GvnE4U

חובה:

Henry Friedlander. (2001). "The Exclusion and Murder of the Disabled," in: Robert Gellately and Nathan Stollzfus (eds.), *Social Outsiders in Nazi Germany*, (pp.145-164), Princeton University Press.

אותנסייה, מרכז המידע אודות השואה, יד ושם ביה"ס המרכזי להוראת השואה, 1-4.

10.01.2022 בין הצלה לשיתוף פעולה- המקרה של ישראל קסטנר

חובה:

יחזקאל ויץ, דליה עופר ודן לאור. "דיון: השינוי בדימויו של קסטנר כעדות לשינוי בדימויה של השואה," קתדרה 69, ספטמבר 1993, עמ' 133-164.

רשות:

אילה שקלאר, (2011). "זיכרון קולקטיבי, זיכרון סלקטיבי: פרשת קסטנר ועיצוב זיכרון

השואה בחברה הישראלית," *היה היה*, במה צעירה להיסטוריה 8: 31-7.

אריה ברנע. (2009). "קסטנר: מציל או בוגד," *כיוונים חדשים: כתב עת לענייני ציונות*,

יהדות, מדיניות, חברה ותרבות, גיליון מס' 19, 109-148.

סמסטר ב':

28.02.2022 השואה המושתקת - רדיפת היהודים במרחב הסובייטי
צפייה בסרט: שומרי הזיכרון – בעקבות השואה הלא ידועה בשטחי בריה"מ לשעבר.
<https://filmdiy.app.movie-discovery.com/movie/guardian-of-remembrance-he/1060>

חובה:

קירילי פפרמן. (2018). "חוקרים את רוסיה או את ברית-המועצות? חקר השואה ברוסיה
בת-זמננו, "דפים לחקר השואה, לא', עמ' 95-102.

רשות:

Kucia, M. (2016). The Europeanization of Holocaust Memory and Eastern
Europe. *East European Politics and Societies and Cultures*, 30(1), 97-119.

07.03.2022 השואה המושתקת - שואת יהודי צפון אפריקה

חובה:

Aomar Boum and Sarah Abrevaya Stein. (2018). Introduction to *The
Holocaust and North Africa*, (1-16). Stanford: Stanford University Press.

דן מכמן, "האם גורל יהודי צפון אפריקה בימי מלחמת העולם השנייה הוא חלק מ"השואה"?,
בתוך, שואה ואנטישמיות במחקר ובשיח הציבורי - ספר יובל לדינה פורת ע' 71-94.

רשות:

בר-לבב א., סעדון, ח., וגלצר מ. (2007) יהודי צפון אפריקה במלחמת העולם השנייה,
פעמים 114-115, 197-220.

14.03.2022 המזרחים והשואה

צפייה ב"זגורי אימפריה" פרק 1 עונה שנייה

http://www.xoox.co.il/clip/show_media.php?id&eq;2083

חובה:

חנה יבלונקה (2008). *הרחק מהמסילה: המזרחים והשואה*, באר שבע: אוניברסיטת בן
גוריון. קטעים נבחרים.

בתיא שמעוני (2010). "שתי נקודות מבט על ספרה של חנה יבלונקה הרחק מהמסילה:
המזרחים והשואה, "סוציולוגיה ישראלית יב (1): 228-230.

סמי שלום שטרית. (2010). "שתי נקודות מבט על ספרה של חנה יבלונקה הרחק מהמסילה: המזרחים והשואה", *סוציולוגיה ישראלית*, יב (1): 224-227.
רשות:

קובי אוז, עברייין צעצוע, קשת, תל-אביב 2002. עמ' 7 – 113 .

21.03.2022 רפאל למקין ואמנת האו"ם למניעה והענשה של פשעי רצח עם
חובה:

Dan Stone. "Raphael Lemkin on the Holocaust," In: Dominik J. Schaller & Jurgen Zimmerer (Eds.) *The Origins of Genocide: Raphael Lemkin as a historian of mass violence*. (95-106). London & New York: Routledge.

רז סגל, "ג'נוסייד: אלימות המונית בעולם המודרני", זמנים 138, עמ' 4-15.
רשות:

Dirk Moses. (2010). "Raphael Lemkin, Culture, and the Concept of Genocide," in: Donald Bloxham and Dirk Moses (Eds.) *The Oxford Handbook of Genocide Studies*. (19-41). Oxford University Press.

יאיר אורון, ג'נוסייד, מחשבות על הבלתי נתפס, היבטים תיאורטיים בחקר רצח עם, האוניברסיטה הפתוחה, 2006, עמ' 40-21, 70-55.

28.03.2022 הכחשת שואה

צפייה בסרט – Denial (2016)

חובה:

דינה פורת. (2002). "מערכה בת ארבעים שנה- יומנה של אנה פרנק ומכחישי השואה, 1958-1998", בתוך *השואה: הייחודי והאוניברסלי*, ספר יובל ליהודה באואר, עורכים שמואל אלמוג, דניאל בלטמן, דוד בנקיר ודליה עופר, ירושלים: הוצאת יד ושם, עמ' 160-183.
Deborah E. Lipstadt. (2010). "Denial," in Peter Hayes and John K. Roth (Eds.), *The Oxford Handbook of Holocaust Studies*, pp. 560-574, Oxford: Oxford University Press.

רשות:

Douglas, L. (1995). The memory of judgment: The law, the Holocaust, and denial. *History and Memory*, 7(2), 100-120

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 273 }

04.04.2022 האנטישמיות כשאלה בחקר השואה

חובה:

דוד אנגל: "גלגולי המושג 'אנטישמיות' והשימוש בו כקטגוריה כוללת", בתוך ציון פה, א-ד, (תשף), ע' 5-31
עמוס גולדברג ורז סגל: "'אנטישמיות' כשאלה בחקר השואה: תגובה למאמרו של דוד אנגל", ציון פה, א-ד, (תשף), עמ' 325-362.
רשות:

חוי דרייפוס: "בזכות המושג 'אנטישמיות' בחקר השואה", ציון פה, א-ד, (תשף), עמ' 311-325.

דן מכמן: "שימוש ב'אנטישמיות' כקטגוריה במחקר: תשובה לדוד אנגל", ציון פה, א-ד, (תשף), עמ' 391-407.

11.04.2022 שואה ורצח עם: בין פרטיקולרי לאוניברסלי

חובה:

גוטמן, ישראל. "ייחודה ואופייה האוניברסלי של השואה." בתוך בעלטה ובמאבק, 71-47. תל אביב: ספריית פועלים, 1995.

אלחנן יקירה, "השואה בין פרטיקולריזם לאוניברסליזם" בתוך: בשיר בשיר ועמוס גולדברג (עורכים), השואה והנכבה: זיכרון זהות לאומית ושותפות יהודית ערבית, תל אביב: ון ליר והקיבוץ המאוחד, 2015, עמ' 189-205.

רשות:

יהודה באואר, הרהורים על השואה, ירושלים, יד ושם, 2001, עמ' 47-75.
פורום שואה ורצח עם, "בהשתתפות יהודה באואר, דונלד בלוקסם, ג'פרי הרף, יאיר אורון, אינגרט אהמן, גבריאל רוזנפלד, דפים לחקר השואה 25 (2011), עמ' 243-302.
דן מיכמן, "פרשנויות פרטיקולריסטיות ואוניברסליסטיות של השואה וסוגיית הייחודיות: יחסים מורכבים", ילקוט מורשת 100, עמ' 213-242.

25.04.2022 השואה: בין זיכרון מתחרה לזיכרון רב כיווני

חובה:

Walter Benn Michaels, "Plots Against America: Neoliberalism and Antiracism", American Literary History, Summer 2006 pp. 288-302.

Michael Rothberg. (2009). "Introduction: Theorizing Multidirectional Memory in a Transnational Age," in: *Multidirectional Memory: Remembering the Holocaust in the Age of Decolonization*, (1-29). Stanford: Stanford University Press.

רשות:

Michael Rothberg. (2006). "Between Auschwitz and Algeria," *Multidirectional Memory and the Counterpublic Witness*, *Critical Inquiry* 33: 158-184.

רוני מיקל אריאלי. "לקרוא את יומנה של אנה פרנק ברובן-איילנד: אמפתיה, ניכוס והזדהות במאבק באפרטהייד," בתוך: *אמפתיה בהיסטוריה, בחברה ובתרבות*, ירושלים: הוצאת מאגנס.

02.05.2022 השואה: זיכרון גלובאלי או אמריקניזציה של זיכרון?

חובה:

Levy, D., & Sznaider, N. (2002). Memory Unbound: The Holocaust and the Formation of Cosmopolitan Memory. *European Journal of Social Theory*, 5(1), 87–106.

Amos Goldberg. (2016). "Ethics, Identity, and Antifundamentalism: Holocaust Memory in the Global Age (a Cultural-Political Introduction). In: Amos Goldberg and Haim Hazan (Eds.). *Marking Evil: Holocaust Memory in the Global Age*, pp. 3-29. New York & Oxford: berghahn.

רשות:

Peter Novick. "The Holocaust is Not and Is Not Likely to Become a Global Memory," in: Amos Goldberg and Haim Hazan (Eds.) *Marking Evil: Holocaust Memory in the Global Age*, pp. 47-55. New York & Oxford: berghahn.

09.05.2022 לזכור את השואה במדינה גזענית- הנצחת השואה בדרום אפריקה בזמן

האפרטהייד

חובה:

Tali Nates. "But, apartheid was also genocide ... What about our suffering?"
Teaching the Holocaust in South Africa – opportunities and challenges,"
Intercultural Education 21(S1): 2010, PP. 17-26.

רוני מיקל אריאלי. "תערוכת אנה פרנק בעולם 1929-1945 בדרום אפריקה הדמוקרטית-
סיפורו של פרויקט לאומית" מתוך *לזכור את השואה במדינת האפרטהייד: זיכרון השמדת
יהודי אירופה בתרבות ובשיח בדרום אפריקה 1948-1994*, חיבור לשם קבלת התואר
"דוקטור לפילוסופיה", האוניברסיטה העברית בירושלים, 2018.
רשות:

אלשך, יהונתן. "אפרטהייד כפשע נגד האנושות." *זמנים* 138 (2018): 116-131.
16.05.2022 זיכרון והנצחה ככלים להשגת צדק והתמודדות מקומית עם העבר בגרמניה
במהלך השיעור יוקרנו חלקים מהסרט הדוקומנטארי הישראלי-גרמני: *Hitler's Children*
(2011)
חובה:

Galit Noga-Banai, "Places of Remembrance: A Via Dolorosa in Berlin's
Bavarian Quarter," in: Renana Bartal and Hanna Virholt (eds.) *Between
Jerusalem and Europe: Essays in Honour of Bianca Kuhnel* (Leiden and
Boston: Brill, 2015), pp. 173-196 Matthew Cook and

רשות:

Micheline van Riemsdijk. "Agents of memorialization: Gunter Demnig's
Stolpersteine and the individual (re-)creation of a Holocaust landscape in
Berlin," *Journal of Historical Geography* 43 (2014), pp. 138-147.

23.05.2022 דיפלומטיה של זיכרון: ויכוח ההיסטוריונים בגרמניה אז והיום
חובה:

דן מכמן, (2002). "המחקר ההיסטורי על השואה: תולדות הדיסציפלינה במבט ממעוף
הציפור," *ילקוט מורשת*, 74 (ע"ד): 9-34.

רשות:

משה צמרמן. (2002). "פולמוס היסטוריונים: הניסיון הגרמני וההתנסות הישראלית," בתוך:
עבר גרמני - זיכרון ישראלי, עמ' 223-243. עם עובד.

Jules Cretois, Achille Mbembe accused of anti-Semitism: the German controversy, *The Africa Report*, 7 May 2020.

<https://www.theafricareport.com/27554/achille-mbembe-accused-of-anti-semitism-the-german-controversy/?fbclid=IwAR2wcFrKQla35R7PhMSJwYgMQIyeRI6uSazTpKqtL7ptzy-Jju8vTaAlf-E>

ז'אן פרנסואה בייארט. "אשיל ממבה אנטישמי? הצחקתם אותי, "העוקץ", 17 מאי 2020.

<https://www.haokets.org/2020/05/17/%D7%90%D7%A9%D7%99%D7%9C-%D7%9E%D7%9E%D7%91%D7%94-%D7%90%D7%A0%D7%98%D7%99%D7%A9%D7%9E%D7%99-%D7%94%D7%A6%D7%97%D7%A7%D7%AA%D7%9D-%D7%90%D7%95%D7%AA%D7%99/>

30.05.2022 דיפלומטיה של זיכרון: חוק השואה הפולני

חובה:

Jan Garbowski. (2016). The Holocaust and Poland's "History Policy", *Israel Journal of Foreign Affairs*, 10(3): 481-486.

תגובת ההיסטוריונים של יד ושם להצהרה המשותפת של ממשלות פולין וישראל בנוגע לתיקון מיום 26 בינואר 2018 לחוק "המכון לזיכרון לאומי" של פולין.

<https://www.yadvashem.org/he/research/historians-reaction.html>

רשות:

Kornelia Konczal. (2020). "Mnemonic Populism: The Polish Holocaust Law and its Afterlife," *European Review*, Vol. 29, No. 4, 457–469.

06.06.2022 דיפלומטיה של זיכרון: רצח העם הארמני

חובה:

אלדד בן אהרון. (2019). "מדיניות החוץ הישראלית וסוגיית רצח העם הארמני" *מתווים*, 1-15.

Ümit Kurt (2015) Legal and official plunder of Armenian and Jewish properties in comparative perspective: the Armenian Genocide and the Holocaust, *Journal of Genocide Research*, 17:3, 305-326.

רשות:

Vahakn Dadrian, *The History of the Armenian Genocide*, Providence: Bergham Books, 1995, pp. 203-234
יאיר אורון, ג'נוסייד, רצח העם הארמני, השכחה וההכחשה, האוניברסיטה הפתוחה, 2007, עמ' 25-55.

13.06.2022 זיכרון השואה בעידן הדיגיטלי

חובה:

Brown, A., & Waterhouse-Watson, D. (2014). The Future of the Past: Digital Media in Holocaust Museums. *Holocaust Studies*, 20(3), 1-32.
Henig, L., & Ebbrecht-Hartmann, T. (2020). Witnessing Eva Stories: Media witnessing and self-inscription in social media memory. *New Media & Society*. 1-25.

רשות:

Commane, G. & Potton, R. (2019). Instagram and Auschwitz: a critical assessment of the impact social media has on Holocaust representation. *Holocaust Studies*, 25(1-2), 158-181.
Birkner, Thomas, and André Donk. "Collective Memory and Social Media: Fostering a New Historical Consciousness in the Digital Age?" *Memory Studies*, vol. 13, no. 4, 2020, pp. 367–83.

20.06.2022 שיעור מסכם, הכנה למבחן

סוגיות סוציולוגיות בחקר המשפחות: מבט השוואתי

תשפ"ב סמסטר ב'

ד"ר מהא כרכבי-סבאח

קורס בחירה 2 נק"ז, יום ב' 14:15-15:45

שעת קבלה, יום ג' 14-15, (בתיאום מראש), חדר 360, בניין 72

פרטי הקורס

דרישות קדם	אין
תקציר הקורס בעברית	הקורס עוסק בהיבטים היסטוריים ומושגיים של משפחות ושל המחקר החברתי אודות משפחות, ומתמקד בתיאוריות מרכזיות שהתפתחו לאורך השנים בחקר משפחה. בנוסף לכך, הקורס מתמקד בהבנת סוגיות עכשוויות בחקר משפחות בהקשר הישראלי וההשוואתי כגון: בחירת בת/בן זוג; זוגיות ואלטרנטיבות למשפחה; פרידה וגירושין; הורות, אמהות ואבהות; חלוקת עבודה במשפחות; משפחות ושוק העבודה, משפחות ואי שוויון בהקשר הלוקאלי והגלובלי.
מטרות/יעדי הקורס	להציג בפני הסטודנטים את הסוגיות הסוציולוגיות המרכזיות בחקר משפחות בחברה בת זמננו; לחשוף בפניהם את הדילמות המרכזיות עמן מתמודדת סוציולוגיה העוסקת במשפחות; להכיר תיאוריות מרכזיות ואת המגמות האמפיריות העדכניות בלימודי משפחות; לדון בסוגיות המרכזיות בחקר המשפחות בהקשר הישראלי ובהשוואה להקשרים אחרים ולפתח חשיבה ביקורתית ביחס לתחום.
שיטת ההוראה	הקורס יכלול הרצאות פרונטאליות, פרזנטציות של סטודנטים, דיונים בכיתה וקטעי סרטים רלוונטיים.
דרישות הקורס/מטלות	השתתפות פעילה בשיעורים. קריאת חובה של המאמרים הנידונים בכיתה.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 279 }

מטלה מבחן בית	
1. הגשת מטלה: 20% מן הציון הסופי. 2. מבחן בית: 80% מן הציון הסופי.	הרכב הציון
חובת נוכחות ב-80% מהשיעורים.	נוכחות

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 280 }

תכנית הקורס - נושאי הלימוד לפי שבועות

שבוע	נושא ההרצאה
שבוע 1	היבטים מושגיים של משפחות
שבוע 2	גישות תיאורטיות בחקר משפחות
שבוע 3	גישות תיאורטיות בחקר המשפחות
שבוע 4	זוגיות ורווקות
שבוע 5	נישואים וגירושים
שבוע 6	המשך
שבוע 7	ילודה והורות
שבוע 8	צורות משפחה חדשות
שבוע 9	חלוקת עבודה במשפחה
שבוע 10	משפחה ומשפחתיות בישראל
שבוע 11	המשך
שבוע 12	סיכום ומשוב

רשימת קריאה לפי נושאי הלימוד (פריטים המסומנים ב * הם פריטי רשות)

היבטים מרכזיים בחקר משפחות

Cherlin, J. A. (2016). A Happy Ending to a Half-Century of Family Change?
Population and Development Review 42: 121–129.

*Sweeney, M. (2002). Two Decades of Family Change: The Shifting
Economic Foundations of Marriage. *American Sociological Review*, 67 (1):
132-147

הקר, דפנה, 2012. "מהי משפחה?". סוגיות משפחתיות בעיניים משפטיות. בן שמן: מודן
ומשרד הביטחון, עמ' 22-11.

גישות תיאורטיות בחקר משפחות

הגישה הפונקציונליסטית

* Parsons, T., & Bales. F. R., (1955). Principle Functions... " and "Sex Role
and the Family. In: Parsons and Bales (eds.) *Family, Socialization and
Interaction Process*. Glencoe: The Free Press. 16- 26.

הגישה המרקסיסטית

אנגלס, פרידריך, 1957[1884]. מוצא המשפחה, הקניין הפרטי והמדינה, מתוך: כתבים
נבחרים, מרקס, ק., ואנגלס, פ., כרך ב', מרחביה: ספרית הפועלים. 141-183.

הגישה הכלכלית

Oppenheimer, V. K., (1997). Women's Employment and the Gain to Marriage: The Specialization and Trading Model *Annual Review of Sociology* 23:431-453.

*Becker, G.S. (1981). Division of Labor in Households and Families. in: *A Treatise on the Family*. (Ch.2, pp.14-37). Cambridge: Harvard Univ. press.

הגישה הפמיניסטית

Lloyd, A. S., Few, L. A., & Katherine, A. (2007). Feminist Theory, Methods, and Praxis in Family Studies: An Introduction to the Special Issue. *Journal of Family Issues* 28(4): 447-451.

כניסה לזוגיות, נישואים וגירושים

זוגיות ורווקות

Lichter, D., & Qian, Z. (2019). The Study of Assortative Mating: Theory, Data, and Analysis. In R. Schoen (Ed.), *Analytical Family Demography* (pp. 303-337). Springer

*Oppenheimer, V. K. (2000). The continuing importance of men's economic position in marriage formation. In L. Waite, C. Bachrach, M. Hindin, E.

Thomson, & A. Thornton (Eds.), *Ties that bind: Perspectives on marriage and cohabitation* (pp. 283–301). New Brunswick: Transaction.

Schwartz, C.R. (2013). Trends and variation in assortative mating: Causes and consequences. *Annual Review of Sociology*, 39, 451–470.

Lahad, K. (2014). The Single Woman's Choice as a Zero-Sum Game. *Cultural Studies*, 28(2), 240-266.

*Macvarish, J. (2006). What is The Problem' of Singleness? *Sociological Research Online*, 11.3.

הקר, דפנה. (2005). מעבר ל"בתולה הזקנה" ול"סקס והעיר הגדולה": רווקות כאפשרות חשובה לנשים ויחסו של המשפט הישראלי אליה. עיוני משפט, כ"ח(3): 950-903.

נישואים וגירושים

Cherlin, A. J. (2020). Degrees of change: An assessment of the deinstitutionalization of marriage thesis. *Journal of Marriage and Family*, 82(1), 62-80.

van Bavel, J., Schwartz, C. R., & Esteve, A. (2018). The reversal of the gender gap in education and its consequences for family life. *Annual Review of Sociology*, 44, 341–360.

Kalmijn, M., & Poortman, AR. (2006). His and her divorce: The gendered nature of divorce and its determinants. *European Sociological Review*. 22:201–214.

Kaplan, A., & Herbst-Debby, A. (2018). Fragile employment, liquid love: Employment instability and divorce in Israel. *Population Research and Policy Review*, 37(1), 1-31.

*Raley, R. K., & Sweeney, M. M. (2020). Divorce, re-partnering, and stepfamilies: A decade in review. *Journal of Marriage and Family*, 82(1), 81–99.

ילודה והורות

[Goldscheider, F.](#), [Bernhardt, E.](#) & [T. Lappegård](#). 2015. The Gender Revolution: A Framework for Understanding Changing Family and Demographic Behavior. *Population and Development Review* 41(2): 207-239.

Pleck, J. H. (2010). Paternal Involvement: Revised Conceptualization and Theoretical Linkages with Child Outcomes, Pp. 58-93 In Michael E. Lamb (Ed.), *The Role of the Father in Child Development*. Hoboken, New- Jersey: John Wiley & Sons. Pleck, Joseph H. 2010 (b). Fatherhood and Masculinity. Pp. 27-57, In Michael E. L

צורות חדשות של משפחה

Herbst-Debby, A. (2018). Doing Good Motherhood: Creating Their own Responsible Single Mother Model. *Women's Studies International Forum*, 69, 151-158.

Ishizuka, P. (2018). The Economic Foundations of Cohabiting Couples' Union Transitions. *Demography*, 55(2):535-557

חלוקת עבודה במשפחה

Miller, R.N. (2020). Educational assortative mating and time use in the home. *Social Science Research*, 90, p.1024-40.

Bianchi, S. M., Liana C. S, Melissa A. & J. P. Robinson. (2012). Housework: who did, does or will do it, and how much does it matter? *Social Forces*, 91(1) 55–63

*קפלן, ע. וסבאח-כרכבי, מ. 2017. *עבודות שקופות בישראל*. דוח מחקר לביטוח לאומי, ון-ליר, ירושלים.

משפחה ומשפחתיות בישראל

Fogiel-Bijaoui, S. (2017). Transmitting the Nation: Family Individualization and Religion in Israel, in Nizard, Sophie; Gross, Martine; and Scioldo-Zürcher, Yann (eds.): *Gender, Families and Transmission in Contemporary Jewish Context*, (pp. 90–101), Newcastle upon Tyne, UK: Cambridge Scholars Publishin

דפנה הקר ורוני ליברזון, (2010). "משפחות חוצות גבולות בישראל: בין האתנוס לאינדיבידואליזם ולגלובליזציה", *המשפט* (טו): 2(529-509).

סוציולוגיה של התרבות

ד"ר יפעת גוטמן

ליצירת קשר: gutmany@bgu.ac.il, שעות קבלה: ימי שלישי 10-12 בתיאום מראש

מהי תרבות בראי הסוציולוגיה - האם תרבות מצומצמת ל"תרבות גבוהה" לעומת "נמוכה" או שמה היא נוכחת בכל היבט של חיינו החברתיים? הקורס סוקר את מגוון ההגדרות, השימושים, התיאוריות, הפרקטיקות, ושיטות המחקר וההסבר של הסוציולוגיה של התרבות. התפיסות הצרה והרחבה של התרבות ייבחנו באופן ביקורתי בהקשר של יחסי כוח וסמכות כמבנות טעמים וסגנונות חיים וכיצרות הבדלים היררכיים בין יחידים וקבוצות בהקשר של אמנות, מדע, תרבות פופולרית, זיכרון קולקטיבי, ותחומים נוספים. תהליכים של יצירת משמעות ומתן ערך יובנו ברמות המיקרו והמקרו, לצד כחלק מההסדרים המוסדיים שמבנים ומשנים הבדלי סטטוס, מעמד, מגדר וגזע/מוצא אתני.

The Sociology of Culture

What is culture in sociology – is culture limited to “high” as opposed to “low” culture or is it present in every aspect of our social lives? The course surveys the numerous definitions, uses, theories, practices, methods and explanations of the sociology of culture. The narrow and expanded perceptions of culture are critically examined in the context of power relations and authority, as constructing tastes and life styles and as forming hierarchical differences between individuals and groups in the context of art, science, popular culture, collective memory and other fields. Processes of meaning making and the creation of value will be understood on the micro and macro levels, along with and as part of the institutional arrangements on which social status, class, gender and race/ethnicity are formed and reformed.

מטלות הקורס והרכב הציון הסופי:

1. קריאה שוטפת, נוכחות קבועה והשתתפות פעילה - מותרת היעדרות מנומקת מלא יותר משלושה שיעורים במהלך השנה. חומרי הקריאה מצויים כולם באתר של הקורס, אנא הביאו את הטקסטים הרלוונטיים איתכם לשיעור (בעותק דיגיטלי או מודפס).
2. תגובות לקריאה - 20%. כל משתתפי הסמינר יהיו מחויבים להגיש ארבע תגובות אישיות קצרות במהלך הסמסטר (2-3 פסקאות כל אחת) לחומרי הקריאה של הסמינר. התגובות צריכות להישלח דרך אתר הקורס עד שמונה בבוקר יום השיעור שבו יידון הנושא שאליו הן מתייחסות. על התגובות לכלול אחד ממאמרי החובה לאותו שיעור. תגובות שיגיעו באיחור לא יתקבלו. בתגובה יש לכתוב את דעתכם הביקורתית על חומר הקריאה בכמה פסקאות. הכוונה איננה לתאר את הכתוב אלא להביע דעה, לשאול שאלות, להשוות לקטעי קריאה אחרים שעסקנו בהם, או לדון בתרומתו לנושאים שעלו בקורס עד כה. התגובות לא יקבלו ציון אך ייקראו ויוזכרו בשיעור לעתים. אי הגשת ארבע תגובות בזמן או כתיבתן באופן שאינו תואם לדרישה ייפגעו בציון הסופי.
3. מטלת אמצע – 20%: ב. כל משתתפי הסמינר יגישו במודל מטלה באמצע הסמסטר תוך שימוש בקריאת החובה ובדיונים בכיתה.
4. עבודת סיכום - 60%. להגשה שבוע אחרי השיעור האחרון. לא יינתנו הארכות.

מערך השיעורים :

הקדמה

Raymond Williams, "Culture is Ordinary" in N. McKenzie (ed.), *Convictions*, 1958

רקע התרבות כתחום מחקר סוציולוגי

*Diana Crain, Introduction: The Challenge of the Sociology of Culture to Sociology as a Discipline *The Sociology of Culture*

רגב, מוטי. 2011. "הגדרות" מתוך *סוציולוגיה של התרבות*. האוניברסיטה הפתוחה, עמודים 12-18

<http://www.kotar.co.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=102603811#1.697>

8.6.default

קריאה מומלצת:

Griswold. Wendy. 1987. "A Methodological Framework for the Sociology of Culture" *Sociological Methodology* 17, pp. 1-35

A.L. Kroeber & C. Kluckhohn. Culture: A Critical Review of Concepts & Definitions Intro. & Part IV. Summary & Conclusions

גישות אנתרופולוגיות

* קליפורד גירץ 1990 (1973). "משחק עמוק: הערות על קרב התרנגולים הבלינזי", בתוך: *פרשנות של תרבויות*. תל-אביב: כתר, 273–305.

*Elijah Anderson, 1999. "Code of the Streets: Violence and the Inner city"

תרבות כפרשנות ותרבות כפעולה

*Moore, Shaun. 1991. "Texts, Readers and Contexts of Reading". In:
Culture and Power: A Media & Society Reader (London: Sage), 146-152.

*סוידלר, אן. (2003) 'תרבות בפעולה, סמלים ואסטרטגיות', ליבס, ת. (עורכת), *תקשורת כתרבות- מקראה*. כרך א'. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 77-102.

גישות היסטוריות

*אלגזי, גדי 2000. "הילכות הגוף וארגון החברה: תהליך הציזיליזציה של נורברט אליאס",
זמנים 70, 62-83
קריאה מומלצת:

Norbert Elias. *The Civilizing Process* Part I, preface and chapter 2. IV, On
Behavior at Table Norbert Elias. *The Civilizing Process* Part II, Conclusion

דת

*E. Durkheim. *The Elementary Forms of the Religious Life* Intro. pp. 1-18;

מוטי רגב, "גישות תיאורטיות מרכזיות - התרבות כגורם מגדיר ומלכד: דורקהיים וממשיכיו",
סוציולוגיה של התרבות, עמ' 20-21

קריאה מומלצת:

C. Geertz "Religion as a Cultural System" in *The Interpretation of Cultures*
H. Gerth & C.W. Mills. "Religious Rejections of the World" pp.340-43 in *From*
Max Weber

תרבות ומבנה: אידיאולוגיה

* ריימונד וויליאמס, 1999 [1991]. "בסיס ומבנה על בתיאוריה התרבותית המרקסיסטית" בתוך אליהו כ"ץ ויצחק ינוביצקי (עורכים), *תרבות, תקשורת ופנאי* (מקראה, חלק א). תל אביב: הוצאת האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 39-53

מוטי רגב, "גישות תיאורטיות מרכזיות - תרבות, אידיאולוגיה, וכוח: מרקס וממשיכיו", *סוציולוגיה של התרבות*, עמ' 24-21

קריאה מומלצת:

Karl Marx. *The German Ideology* קטעים מתוך

מסירת מטלת אמצע

מעמד, סטטוס, סמל

* ובלן, תורסטון. 1991 [1953]. "התיאוריה של מעמד 'בעלי הפנאי' - מחקר כלכלי של מוסדות". בתוך אליהו כ"ץ ויצחק ינוביצקי (עורכים), *תרבות, תקשורת ופנאי* (מקראה, חלק א). תל אביב: הוצאת האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 83-69.

* רייצ'ל שרמן. 2017. "הדברים שהעשירים לא מגלים לכם" *מוסף הארץ* 13.10.2017, תרגום: מירב שמבן. עמ' 56-54.

* דימאג'יו, פול. 1999 [1986]. "יזמות תרבותית בבוסטון של המאה ה-19", בתוך אליהו כ"ץ ויצחק ינוביצקי (עורכים), *תרבות, תקשורת ופנאי* (מקראה, חלק א). תל אביב: הוצאת האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 169-147.

*P. Willis. *Learning to Labor: How Working Class kids get Working Class Jobs*.

טעם וסגנונות חיים

* בורדייה, פייר. "המטאמורפוזת של הטעם" בתוך *שאלות בסוציולוגיה מצרפתית*: אבנר להב. תל אביב: רסלינג. עמודים 155-164

* Gladwell, Malcolm. 1997. "The Coolhunt." *The New Yorker* March 17. Pp. 1-12

קריאה מומלצת:

בורדייה, פייר. "שלוש דרכים להתבדל" בתוך: *עבודות בסוציולוגיה של התרבות*, [בהכנה] בעריכת איתמר אבן-זהר וגדי אלגזי.

Bourdieu, Pierre 1984 (1979). "The Habitus and the Space of Life-Styles". In: *Distinction* (Harvard University Press), 169-175.
R. Williams. "Pierre Bourdieu & the Sociology of Culture: An Introduction"

תרבות וזהות

גופמן, ארווינג 1980. "ביצועים." בתוך *הצגת האני בחי" היומיום*. תרגום לעברית: שלמה גונן. תל-אביב: דביר / ספרי רשפים, עמ' 25-72 'הערות עמ' 216-221

תרבות ואמנות

*Bourdieu & Darbel. 1997[1966]. *The Love of Art: European Art Museums and their Public*. Polity

מוטי רגב. 2011. "עולמות אמנות" סוציולוגיה של התרבות. מתוך פרק 3 – הסביבה
המוסדית של ייצור תרבות. האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 98-104
(H.S. Becker. 2008. *Art Worlds*. University of California Press)

לקריאה מומלצת:

R.A.Peterson. 1997. *Creating Country Music: Fabricating Authenticity*,
University of Chicago Press.

מסירת מטלת סיכום

לקריאה נוספת:

R.A. Peterson. 1994. "Cultural Studies Through the Production Perspective:
Progress and Prospects" in Crane, D. (ed.) *The Sociology of Culture:
Emerging theoretical Perspectives*. Blackwell

Elizabeth Long, ed. 1997. *From Sociology to Cultural Studies: New
Perspectives* Blackwell,

Michèle Lamont & Marcel Fournier, eds. 1992. *Cultivating Differences:
Symbolic Boundaries and the Making of Inequality* University of Chicago
Press

Particularly:

1. David Halle. "The Audience for Abstract Art" pp.131-151

2. Vera Zolberg. "Barrier or Leveler? The Case of the Art Museum" pp. 87-209

Mark D. Jacobs & Nancy Weiss Hanrahan, eds. 2005. *The Blackwell
Companion to The Sociology of Culture* Blackwell,

David L. Swartz and Vera L. Zolberg. 2004. *After Bourdieu: Influence,
Critique, Elaboration*. Kluwer Academic Press

John R. Hall, Laura Grindstaff, and Ming-Cheng Lo, and eds. 2010. *Handbook
of Cultural Sociology*. Routledge

David Halle. 1993. *Inside Culture: Art & Class in the American Home*.

University of Chicago Press

L. W. Levine. *Highbrow Lowbrow: The Emergence of Cultural Hierarchy in America* (Harvard Univ. Press) 1987

Russell Lynes. *The Tastemakers*

Harrison C. White. 1993. *Careers & Creativity: Social Forces in the Arts*.
Westview Press.

פוליטיקת הזיכרון בפולין

קורס אזורי

ד"ר יפעת גוטמן

ליצירת קשר: gutmany@bgu.ac.il, שעות קבלה: בתיאום מראש

פולין היא מדינת לאום מודרנית עם עבר היסטורי רב תהפוכות: מימי המלוכה המפוארים ועד חלוקתה לשלוש טריטוריות בשליטת מעצמות שונות, הכיבוש הנאצי והסובייטי במלחה"ע השניה, שלטון קומוניסטי עד 1989, ומעבר הירואי לדמוקרטיה שעומדת למבחן משנות האלפיים ע"י ממשל לאומנית ופופוליסטית. הקורס סוקר את ההתמודדות של פולין עם תקופות היסטוריות שונות ברגעים פוליטיים שונים ובמיוחד מאז המעבר לדמוקרטיה. זיכרון קולקטיבי ישמש כעדשה מרכזית לבחינת מאבקים פוליטיים וחברתיים, והבניית הזהות הלאומית מול "אחרים" משמעותיים: יהודי פולין, גרמניה ממערב ורוסיה ממזרח. נבין כיצד זיכרון העבר הפולני מציב ומבנה מחדש את גבולות הרוב הפולני-קתולי מול קבוצות מיעוט ולאומים אחרים, וכיצד הוא משמש בהתמודדות עם בעיות ההווה. הקורס יתמקד בשיח הפוליטי המרכזי ובמחאות של מיעוטים וקבוצות חברה אזרחית בתקופות שונות תוך התמקדות במחקרים אקדמיים וייצוגי תרבות פופולארית של העבר בסרטי קולנוע, ספרות ואמנות.

Memory Politics in Poland

Poland is a modern nation-state with a turbulent past: From the golden age of monarchy to its territorial division by three empires, the Nazi and Soviet occupation during the Second World War, the communist regime until 1989, and a heroic transition to democracy that has been strained under a

nationalist and populist government since the 2000s. The course reviews Poland's treatment of different historical periods in different political moments and especially since its democratic transition. Collective memory will serve as a central lens to examining political and social struggles, and the construction of national identity vis a vis dominant "others": Polish Jews, Germany in the West and Russia in the East. We will understand how the memory of the Polish past reconstructs the boundaries between the Catholic majority and ethnic and national minorities and states, and how it is utilized to deal with today's problems. The course focuses on the dominant political discourse and civil society protest in various periods, through academic research as well as popular culture: representations of the past in film, literature and art.

מטלות הקורס והרכב הציון הסופי:

1. קריאה שוטפת, נוכחות קבועה והשתתפות פעילה - חובת הנוכחות תיאכף, אך מותרת היעדרות מנומקת מלא יותר משלושה שיעורים במהלך השנה. חומרי הקריאה מצויים כולם באתר הקורס, אנא הביאו את הטקסטים הרלוונטיים איתכם לשיעור (רצוי על מסך המחשב).
2. הצגת מאמר בכיתה - 20%
3. מטלת אמצע - 30%
3. מטלת סיכום - 50%

מערך השיעורים:

הקדמה – למה פולין?

Zubrzycki, Geneviève. 2001. "'We, the Polish Nation': Ethnic and civic visions of nationhood in Post-Communist constitutional debates." *Theory and Society* 30, pp. 629-668.

איזו פולין? איך חקרו את פולין חוקרים פולנים ואיך ישראלים או יהודים-אמריקאים

Ury, Scott. 2000. "Who, What, When, Where, and Why Is Polish Jewry? Envisioning, Constructing, and Possessing Polish Jewry" *Jewish Social Studies, New Series* 6 (3), pp. 205-228

פלדמן, גיקי. 2001. בעקבות ניצול השואה: משלחות נוער ישראליות לפולין וזהות לאומית. *תיאוריה וביקורת* 19 עמ' 167-190.

מהי פוליטיקת זיכרון?

Korycki, Kate. 2017. "Memory, Party Politics, and Post-Transition Space: The Case of Poland" *East European Politics and Societies and Cultures* 31 (3), pp. 518–544 .

Huyssen, Andreas. 2003. *Present Pasts: Urban Palimpsests and the Politics of Memory* Stanford: Stanford University Press

רקע תיאורטי - עיצוב והעברת זיכרון

Halbwachs, Maurice. 1992. Chapter 1, *On Collective Memory*. Chicago: Chicago University Press

Nora, Pierre 1989. "Between Memory and History: Les Lieux de Mémoire"
Representations 26, pp. 7-24

Irwin-Zarecka, Iwona. 1994. *Frames of Remembrance: the dynamics of collective Memory* New Brunswick: Transaction Publishers

רקע היסטורי

Ury, Scott and Theodore R. Weeks. 2012. "O Brother, Where Art Thou? The Search for Inter-Ethnic Solidarity in the Late Imperial Era," *Gal-Ed* 23, pp. 97-130

Michlic, Joanna Beata. 2006. *Poland's Threatening Other: The Image of the Jew from 1880 to the Present*, Lincoln: University of Nebraska Press

Kemp-Welch, A. 2008. *Poland under Communism: A Cold War History*. Cambridge and New York: Cambridge University Press

קריאה מומלצת:

Judt, Tony. 2005. *Postwar: A History of Europe since 1945*, New York: Penguin Press

Kersten, Krystyna and Pawel Szapiro. 1989. "The Context of the So-called Jewish Question in Poland after World War II" *Polin* 4, pp.

Davies, Norman. 1982. *God's Playground: A History of Poland*, 2 Vols., Oxford: Clarendon Press.

שיעור 6 - מחלוקות ומאבקי זיכרון:

קומוניזם ודמוקרטיה

השלטון הקומוניסטי ומחאות 1968

Stola, Dariusz..2000. "The Anti-Zionist Campaign in Poland 1967-1968"
Jewish Studies at the Central European University, pp. 1-8

Plocker, Anat. 2011. "The Fifth Column: The launch of the anti-Zionist
Campaign in Poland, June 1967," *Zmanim* 116, pp. 90-101

שיעור 7 – 2. מחאות שנות ה-1980 והמעבר לדמוקרטיה 1989

Matynia, Elzbieta. 2001. "Furnishing Democracy at the End of the Century:
Negotiating Transition at the Polish Round Table & Others." In *Eastern
European Politics and Society* 15 (2), pp. 454-471

Meardi, Guglielmo. 2005. "The Legacy of 'Solidarity': Class, Democracy,
Culture and Subjectivity in the Polish Social Movement". *Social Movement
Studies* 4 (3), pp. 261-80.

רט: Walesa: Man of Hope (2013). בימאי: אנדז' ויידה)

Stola, Dariusz. 2012 ["Poland's Institute of National Remembrance: A Ministry
of Memory?", in: A. Miller, M. Lipman \(eds.\), The Convolutions of Historical
Politics, Budapest: Central European University Press](#), pp. 46-58.

שיעור 8 – הסרט "אידה" (2013. בימאי: פאבל פבליקובסקי) – מטלת אמצע

שיעור 9 - ב. זכרון השואה ותחיית העבר היהודי

עד 1989

Polonski, Antony (ed.). 1988. *My Brother's Keeper?: Recent Polish Debates on the Holocaust*, London: Routledge.

Michlic, Joanna Beata. 2006. *Poland's Threatening Other: The Image of the Jew from 1880 to the Present*. Lincoln: University of Nebraska Press

Glowacka, Dorota. 2010. "Review of 'Poland's Threatening Other: The Image of the Jew from 1880 to the Present,'" *Shofar: An Interdisciplinary Journal of Jewish Studies*, 28 (2), pp. 173-176

שיעור 10 - 1989-1990s

Irwin-Zarecka, Iwona. 1989. *Neutralizing Memory: the Jew in contemporary Poland*, New Brunswick: Transaction Publishers

Glowacka, Dorota. 2012. "Changing Images of 'the Jews' in Polish Literature and Culture 1980-2000", *Polin* 24, pp. 299-320.

Czyzewski, Krzysztof. 2007. "The Line of Return: Practicing Borderland in Dialogue with Czesław Miłosz," *TCDS Bulletin*, 17/1 (52), pp. 2-6

----.2005. *Coming Down to the Heart of It*. Reinventing Central Europe, June 5. <http://www.talaljuk-ki.hu/index.php/article/articleview/201/1/66/> [Accessed 31 December 2013]

שיעור 11 – 2001 - המחלוקת סביב "שכנים"/יאן גרוס

גרוס, יאן. 2001. *שכנים*. ירושלים: יד ושם וידיעות אחרונות. עמ' 29-43 ואפילוג (עמ' 133-134).

Polonsky, Antony & Michlic, Joanna (eds.). 2004. *The Neighbors Respond: The Controversy over the Jedwabne Massacre in Poland*, Princeton: Princeton University Press

גרוס, יאן. 2001. "ובכל זאת שכנים." בשביל הזיכרון 43, ע"מ 31-38.
(המאמר התפרסם במקור ב-Rzeczpospolita ב-11 באפריל 2001. תרגום מפולנית: אורי הופרט)

Michlic, Joanna Beata and Malgorzata Melchior. 2013. "The Memory of the Holocaust in Post-1989 Poland—Its accomplishments and its powerlessness" in John-Paul Himka, Joanna Beata Michlic (eds.) *Bringing the Dark Past to Light: The Reception of the Holocaust in Postcommunist Europe*. Lincoln: University of Nebraska Press, pp. 403-450

שיעור 12 - 2000-2014 - "תחיית העבר היהודי" (The Jewish revival)

Lehrer, Erica. 2007. "Bearing false witness? Vicarious Jewish identity and the politics of affinity," in Dorota Glowacka and and Joanna Zylinska (eds.) *Imaginary Neighbors: Mediating Polish-Jewish Relations after the Holocaust*, Lincoln: University of Nebraska Press, pp. 84-109

Plonowska Ziarek, Ewa. 2007. "Melancholic Nationalism and the Pathologies of Commemorating the Holocaust in Poland", in: Dorota Glowacka & Joanna

Zylinska, *Imaginary Neighbors*, Lincoln: University of Nebraska Press, pp. 301-326.

Tokarska-Bakir, Joanna. 2007. "You from Jedwabne", *Polin* 20, pp. 413-428.

Michlic, Joanna Beata. 2012. "Remembering to Remember, Remembering to Benefit, Remembering to Forget: The Variety of Memories of Jews and the Holocaust in Postcommunist Poland", *Jerusalem Center for Public Affairs* 113 <http://jcpa.org/article/remembering-to-remember-remembering-to-benefit-remembering-to-forget-the-variety-of-memories-of-jews-and-the-holocaust-in-postcommunist-poland>. [Accessed April 4 2014].

Waligórska, Magdalena. 2014. "Stettin, Szczecin, and the 'Third Space.' Urban nostalgia in the German/Polish/Jewish borderlands" in Erica Lehrer und Michael Meng, (eds.) *Constructing Pluralism: Space, Nostalgia, and the Transnational Future of the Jewish Past in Poland*, Bloomington: Indiana University Press

שיעור 13 – כתיבה מחדש של העבר היהודי והעבר הקומוניסטי – 2015-הווה
חוק הזיכרון (2018) ו"מדיניות ההיסטוריה" של PiS

Kubik, Jan. 2016. "Solidarity's Afterlife: Amidst Forgetting and Bickering"

* תימסר עבודה מסכמת

פושעים, שוטרים ותרבות פופולרית

4 נק"ז

מרצה: ד"ר רון דודאי

סמסטר א', יום א' 19:45-18:15

סמסטר ב', יום א' 17:45-16:15

תיאור הקורס

פשיעה, ענישה ושיטור הם מהנושאים המשמעותיים בפוליטיקה ומדיניות ציבורית בחברות בנות-זמננו, והיו לאחרונה במוקד מחלוקות ציבוריות רחבות במדינות רבות, מתנועת ה-Black Lives Matter בארה"ב ועד לביקורות לגבי תפקוד משטרת ישראל. במקביל, נושאים אלו הם מהבולטים בתרבות הפופולרית: במאה האחרונה אינספור סרטים, סדרות טלוויזיה וספרים עסקו בפשע ובענישה, ודמויות של פושעים ושוטרים הם מהנפוצות בסוגות רבות, מסרטים הוליוודיים, לספרי בלש ועד לתוכניות "פשע אמיתי" בנטפליקס. קורס זה יציע ניתוח סוציולוגי-תרבותי של ייצוגים כאלה, ותוך שימוש בגישות תיאורטיות שונות יבחן מהם הערכים, האמונות, הנחות היסוד התרבותיות, המנהגים החברתיים והמחלוקות הפוליטיות שבאות לידי ביטוי בתוצרים תרבותיים אלו. בחלקו הראשון הקורס יתמקד בלימוד מסגרות תיאורטיות, בעוד החלק השני יתמקד בניתוח של שורה רחבה של מקרי מבחן רלוונטיים, מסדרת הטלוויזיה "הסמויה" (The Wire) ועד לספרי בלש ישראלים עכשוויים.

דרישות הקורס:

נוכחות בכל השיעורים והשתתפות פעילה בדיונים
מבנה הציון: תגובות קריאה – 20 אחוז מהציון; עבודה בכתב – 20 אחוז; ניתוח מקרה מבחן (מצגת) – 60 אחוז.

מבנה הקורס ורשימת קריאה:

(1) מבוא לענישה, חברה ותרבות

טננבאום אברהם (2002). הגישה הסוציולוגית היסטורית לענישה הפלילית, בתוך עבריינות וסטייה חברתית: תיאוריה ויישום (עורכים: משה אדד ויובל וולף), הוצאת אוניברסיטת בר-אילן עמ' 173-212.

Simon, J. S., & Sparks, R. (2013). Introduction-Punishment and Society: The Emergence of an Academic Field.

(2) גישות בסוציולוגיה של ענישה (1)

אמיל דורקהיים, הכללים של המתודה הסוציולוגית, עמ' 106-115
Durkheim, Two Laws of Penal Evolution

מישל פוקו (2015). *לפקח ולהעניש: הולדת בית הסוהר*. תרגום דניאלה יואל. ת"א: רסלינג, עמ' 9-33

(3) גישות בסוציולוגיה של ענישה (2)

Garland David, Punishment and Modern Society: A Study in Social Theory, pp.213-248

Hay, Douglas (1975) "Property, Authority, and the Criminal Law," in, *Albion's Fatal Tree: Crime and Society in Eighteenth-Century England*. New York: Pantheon Books.

(4) ענישה ומשמעויות תרבותיות

Smith, P. (2012). Punishment and Meaning: The Cultural-Sociological Approach. In *The SAGE Handbook of Punishment and Society*.

(5) צורות ענישה והתפקיד המשתנה של בית הסוהר

חגית לרנאו, עבריינות ואכיפת חוק: תיאוריה, מדיניות, ביקורת. פרדס: 2016, עמ' 245-262

Stanley Cohen (1985), *Visions of Social Control*, pp.13-39

(5) פשע ו"תרבות השליטה" בחברה המודרנית המאוחרת

Garland, D. (1996). The Limits of the Sovereign State: Strategies of Crime Control in Contemporary Society. *The British journal of criminology*, 36(4):445-471.

(6) ייצוגים ודימויים של העבריון, העבירה והקורבן

מרים גור אריה (2017). השפעתה של פניקה מוסרית על ההליך הפלילי בישראל: השלכות ואתגרים, בתוך: משפט צדק? ההליך הפלילי בישראל – כשלים ואתגרים (עורך אלון הראל).
Simon Jonathan (2007). *Governing through Crime: How the War on Crime Transformed American Democracy and Created a Culture of Fear*, Oxford University Press, pp.75-110.

(7) גזענות, כלכלה והגירה כהסברים לתמיכה בענישה

Alexander, M. (2012). *The New Jim Crow: Mass Incarceration in the Age of Colorblindness*. New York: New Press, pp. 40-58

Wacquant L (2010). "Crafting the Neoliberal State: Workfare, Prisonfare, and Social Insecurity", *Sociological Forum*, 25(2):197-220

Tyler, T. R., & Boeckmann, R. J. (1997). "Three strikes and you are out, but why? The psychology of public support for punishing rule breaker", *Law and Society Review*, 237-265.

(8) ענישה וניהול סיכונים

Feeley, M. M., & Simon, J. (1992). The new penology: Notes on the emerging strategy of corrections and its implications. *Criminology*, 30(4), 449-474.

(9) ענישה מתונה – הייחודיות הסקנדינבית

Pratt, J. (2008). Scandinavian Exceptionalism in an Era of Penal Excess. *The British journal of criminology*, 48(2), 119-137.

(10) תפיסות שמרניות של פשע וענישה

Loader, I. (2020). Crime, order and the two faces of conservatism: An encounter with criminology's other. *The British Journal of Criminology*, 60(5), 1181-1200.

(11) הפללה ושינויים תרבותיים

חגי רם (2020), "החיים החברתיים של דבר לא חוקי: חשיש ויהודים בפלשתינה המנדטורית ובמדינת ישראל", ג'מאעה: כתב עת בין-תחומי לחקר המזרח התיכון, עמ' 253-274

(12) מעבר למדינה – שיטור וענישה בארגוני פשע וארגוני מחתרת

David Skarbek, *The Social Order of the Underworld: How Prison Gangs Govern the American Penal System*, OUP 2012, ch. 4.

Ron Dudai, R (2018). "Underground penalty: The IRA's punishment of informers", *Punishment & Society*, 20(3):375-395.

(13) ענישה ותרבות פופולרית

Sarat, A. (2015). *Punishment in popular culture*. NYU Press, pp.1-20

(14) פשע וענישה בסרטי קולנוע

Rafter, N. (2007). Crime, film and criminology: Recent sex-crime movies. *Theoretical Criminology*, 11(3), 403-420.

May Larry (2015). "Redeeming the Lost War: Backlash films and the rise of the punitive state", in Sarat A (ed.), *Punishment in Culture*.

(15) פשע ואכיפת חוק בסדרות טלוויזיה

Cavender, G., & Deutsch, S. K. (2007). CSI and moral authority: The police and science. *Crime, Media, Culture*, 3(1), 67-81.

Wakeman, S. (2018). The 'one who knocks' and the 'one who waits': Gendered violence in Breaking Bad. *Crime, Media, Culture*, 14(2), 213-228.

Garland, J., & Bilby, C. (2011). 'What Next, Dwarves?': Images of Police Culture in Life on Mars. *Crime, Media, Culture*, 7(2), 115-132.

Wakeman, S. (2014). 'No one wins. One side just loses more slowly': The Wire and drug policy. *Theoretical Criminology*, 18(2), 224-240.

(16) שיטור וענישה בתוכניות "תיעודיות"

LaChance, D., & Kaplan, P. (2020). Criminal justice in the middlebrow imagination: The punitive dimensions of Making a Murderer. *Crime, media, culture*, 16(1), 81-96.

Cotter, R., De Lint, W., & O'Connor, D. (2008). Ordered images: Cooking reality in cops. *Journal of Criminal Justice and Popular Culture*, 15(3), 277-290.

(17) ייצוגים של כלא, כליאה וכלואים

O'Sullivan, S. (2001). Representations of prison in nineties Hollywood cinema: from Con Air to The Shawshank Redemption. *The Howard Journal of Criminal Justice*, 40(4), 317-334.

Schwan, A. (2016). Postfeminism meets the women in prison genre: Privilege and Spectatorship in Orange Is the New Black. *Television & New Media*, 17(6), 473-490.

צפון אירלנד: סוציולוגיה של חברה שסועה

2 נק"ז

מרצה: ד"ר רון דודאי
החוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה

סמסטר ב',
יום ג' 14:00 – 16:00

תיאור הקורס:

קורס זה ישתמש במקרה המבחן של צפון אירלנד על מנת לבחון היבטים סוציולוגיים של אלימות פוליטית, יחסים בין קבוצות ותהליכי שלום בחברה שסועה. הסכסוך האלים בצפון אירלנד בין סוף שנות השישים לסוף שנות התשעים הוא העקוב מדם ביותר במערב אירופה של אחרי מלחמת העולם השנייה, ונחשב במשך שנים רבות לדוגמה מובהקת של סכסוך בלתי-פתיר; תהליך השלום שהוביל לסיומו נחשב לדוגמה מוצלחת של הפסקת אלימות מאורגנת, אך השסעים, המתחים וההפרדה החברתית בין המיגזרים בצפון אירלנד נותרו משמעותיים. החברה הצפון אירית זכתה לעניין מחקרי רב ומהווה מקרה-מבחן עשיר לסוגיות אלו.

בקורס זה נבחן את התהליכים החברתיים והגורמים ביסוד הצמיחה והדעיכה של האלימות הפוליטית בצפון אירלנד, את ההשלכות של דינמיקה זו על החברה, ואת האופנים בהם קבוצות ומיגזרים שונים מתמודדים כיום עם מורשת הסכסוך. בין השאר נעסוק גם בתהליכי פיוס בין קהילות והאופנים המורכבים בהן קטגוריות שונות של זהות – לאום, דת, מיגדר, קבוצה פוליטית – באות לידי ביטוי בהקשר של סכסוך, ונבחן כיצד תהליכי שינוי והמשכיות ביחסים הבינ-קבוצתיים ובזיכרון הסכסוך באים לידי ביטוי בשורה של שדות כגון חינוך, שיטור, הנצחה, ספורט, ותיירות, כמו גם היחס הצפון אירי לסכסוך הישראלי-פלסטיני. במחצית הראשונה של הקורס נתמקד בהסבר של מגמות חברתיות ופוליטיות מפריצת הסכסוך ועד הסכם השלום. המחצית השנייה של הקורס תוקדש לשורה של סוגיות ודילמות

עכשוויות בחברה הצפון אירית, והדיונים יתבססו על הצגת נקודות מבט של הסטודנטים
בהסתמך על המאמרים הרלוונטיים.

דרישות הקורס:

מרכיב הציון:

הצגת מאמר בכיתה – 20 אחוז

עבודה מסכמת – 80 אחוז

מבנה הקורס ורשימת קריאה:

(1) פתיחה – הפרדוקסים של צפון אירלנד

קריאת חובה: חגי מטר, "יום שישי הטוב, הכל טוב", הארץ, 2013
קריאת רשות:

Mari Fitzduff and Liam O'Hagan, The Northern Ireland Troubles: A
Background Paper, 2009

צפייה: נערות דרי (Derry Girls), עונה 2, פרק 1

(2) רקע היסטורי: הולדת צפון אירלנד והתגבשות השטחים והמחלוקות בה

Jonathan Tonge, Northern Ireland, Polity Press 2006, pp. 12-26

רשות:

גיא ביינר, ניצחון התבוסה ותבוסת הנצחנות: מסורות זיכרון מתחרות באירלנד המודרנית,
זמנים 95:4-13, 2006

(3) על צמיחת מחאה, או – איך התחילו הצרות?

Birrell, D. (1972). "Relative deprivation as a factor in conflict in Northern
Ireland", *Sociological Review*, 20(3):317-343.

רשות:

Ellison, G., & Martin, G. (2000). "Policing, collective action and social
movement theory: the case of the Northern Ireland civil rights
campaign", *British journal of sociology*, 51(4):681-699.

(4) אלימות פוליטית בחברה שסועה: כיצד היא פורצת, מתקבעת ומשפיעה

White, R. W. (1989). "From peaceful protest to guerrilla war: Micromobilization of the Provisional Irish Republican Army", *American Journal of Sociology*, 94(6):1277-1302.

רשות:

גיא ביינר, "מתינו הפניאנים": טרור אירי רפובליקני במאה התשע-עשרה, זמנים 2009, 108:46-61

5) ממלחמה לשלום: הסכם יום שישי הטוב ותהליך השלום

O'Kane, E., & Dixon, P. (2019). The Northern Irish Peace Process: Political Issues and Controversies. In *The Legacy of the Good Friday Agreement* (pp. 15-33). Palgrave Macmillan, Cham.

פרטים על הסכם השלום ומרכיביו באתר של הפרלמנט של צפון אירלנד:
http://education.niassembly.gov.uk/post_16/snapshots_of_devolution/gfa

רשות:

Dixon, P. (2002). Political skills or lying and manipulation? The choreography of the Northern Ireland peace process. *Political Studies*, 50(4), 725-741.

קולום מק'קאן, "לחצות אוקיינוס", עם עובד 2016, עמ' 116-175

6) אסירים, שוטרים, והמאבק ללגיטימיות חברתית בזמן מעברים פוליטיים

אליסון גראהם (2013). "מתווה לשיטור דמוקרטי בכל מקום בעולם? רפורמה במשטרה, שינוי פוליטי ופתרון סכסוכים בצפון אירלנד", בתוך *שיטור בחברה משוסעת*, אורי גופר וגיא בן פורת (עורכים), פרדס.

רשות:

להרס, ליאור (2016). "שחרור אסירים, צדק ופיוס: בין צפון אירלנד לישראל-פלסטין",
פוליטיקה 43-10:25

7) האם הסדר של "שיתוף בשלטון" תורם לפתרון סכסוכים או מקבע חברות שסועות?

McGarry, J., & O'leary, B. (2006). Consociational theory, Northern Ireland's conflict, and its agreement. Part 1: What consociationalists can learn from Northern Ireland. *Government and Opposition*, 41(1), 43-63.

Dixon, P. (2011). Is consociational theory the answer to global conflict? From the Netherlands to Northern Ireland and Iraq. *Political Studies Review*, 9(3), 309-322.

8) האם יש "למתוח קו" על העבר או להעניש אשמים ולפצות קורבנות?
קטרין בנהולד, "הלך של צפון אירלנד: הייתכן שלום בלי צדק?", 2015

McEvoy, K., & Mallinder, L. (2014). Truth, Amnesty and Prosecutions: Models for Dealing with the Past. *Transitional Justice Institute Research Paper*, (14-09).

Jankowitz, S. (2018). The 'hierarchy of victims' in Northern Ireland: A framework for critical analysis. *International Journal of Transitional Justice*, 12(2), 216-236.

9) כיצד ניתן להתמודד עם הפרדה חברתית?

Hayes, B. C., McAllister, I., & Dowds, L. (2007). "Integrated education, intergroup relations, and political identities in Northern Ireland", *Social Problems*, 54(4):454-482.

Liston, K., & Deighan, M. (2018). Whose 'wee country'? identity politics and sport in Northern Ireland. *Identities*, 1-19.

Hayward, K., & McManus, C. (2019). Neither/nor: The rejection of unionist and nationalist identities in post-agreement Northern Ireland. *Capital & Class*, 43(1), 139-155.

Sean O'Hagan, Belfast: Divided in the Name of Peace, *The Guardian*, 22 Jan 2012

10) מה המקום והתפקיד של מיגדר בסכסוכים אלימים ופתרונם?

Ashe F. (2006) The Virgin Mary Connection: Reflecting on Feminism and Northern Irish Politics, *Critical Review of International Social and Political Philosophy*, 9:4, 573-588

Stapleton, K., & Wilson, J. (2014). Conflicting categories? Women, conflict and identity in Northern Ireland. *Ethnic and Racial Studies*, 37(11), 2071-2091.

Pierson, C. (2019). Gendering peace in Northern Ireland: The role of United Nations Security Council Resolution 1325 on women, peace and security. *Capital & Class*, 43(1), 57-71.

Ashe, F. (2019). Masculinities, Political Transition and Power: A Case Study of Northern Ireland. In *Ireland and Masculinities in History* (pp. 273-292). Palgrave Macmillan, Cham.

(11) כשסכסוך הופך למשאב תיירותי

McDowell S. (2008). Selling Conflict Heritage through Tourism in Peacetime Northern Ireland: Transforming Conflict or Exacerbating Difference?, *International Journal of Heritage Studies*, 14:5, 405-421

Leonard, M. (2011). A tale of two cities: 'Authentic' tourism in Belfast. *Irish Journal of Sociology*, 19(2), 111-126.

Cochrane, F. (2015). The paradox of conflict tourism: The commodification of war or conflict transformation in practice. *Brown J. World Aff.*, 22, 51.

(12) הסכסוך הישראלי-פלסטיני בצפון אירלנד

Hill, A., & White, A. (2008). "The flying of Israeli flags in Northern Ireland". *Identities: global studies in culture and power*, 15(1):31-50.

Arar, R. (2017). International solidarity and ethnic boundaries: using the Israeli–Palestinian conflict to strengthen ethno-national claims in Northern Ireland. *Nations and Nationalism*, 23(4), 856-877.

(13) על השוואות, אנלוגיות ו"לקחים מצפון אירלנד"

Ron Dudai, "Lessons from Northern Ireland" in Israeli public Discourse: The Politics of Analogies in Conflicted Societies.

"קאובוי של שושנים": מבטים אנתרופולוגיים

וסוציולוגיים על גברים וגבריות בישראל

ד"ר יעלה להב רז

סמסטר ב', יום א' 16:00-18:00

lahavraz@post.bgu.ac.il

שעת קבלה: בתיאום מראש.

תיאור הקורס

תחת תפיסה של גבריות מרובה, קורס זה בוחן כיצד הסדר החברתי מגדיר משפיע על האופן בו גברים חווים את עצמם, גברים אחרים, נשים וממצבים חברתיים. הסטודנטים יות יחשפו למקורות התחום של לימודי גבריות כדיסציפלינה וכתופעה חברתית, פוליטית וכלכלית. הקורס נועד לפרק את מושג הגבריות ולבחון כיצד העידן המודרני, המאופיין בעמימות ובלבול בכל הנוגע למושג הגבריות, משפיע על גברים המצויים בלבול זהותי כאשר ערכי הגבריות המסורתיים אינם יכולים לשרת אותם עוד בצורה מספקת. באמצעות תיאורים סוציולוגיים ואנתרופולוגיים הנוגעות לגברים וגבריות, הסטודנטים יות יבצעו בחינה ביקורתית ואינטרדיסציפלינרית של ההבניה חברתית של גברים וגבריות בהקשרים תרבותיים והיסטוריים מרובים. לצד התמקדות באופני ההבניה החברתית וההיסטורית של הגבריות הישראלית, הקורס יעסוק בסוגיות רחבות כגון טקסי חניכה (לגבריות), גבריות וצבא, גבריות ומיניות, אבהות, גבריות וספורט, גבריות ועולם העבודה וההצטלבויות בין מגדר, לאום, אתניות ומעמד.

דרישות הקורס ומבנה הציונים

10% נוכחות סדירה, קריאה שוטפת של המאמרים לפני השיעור ונוכחות פעילה.

20% מטלת אמצע

70% מטלה מסכמת - עד 5 עמודים. הנחיות נוספות ימסרו בהמשך הסמסטר.

שיעורי הקורס

הערה: יתכנו שינויים בסדר השיעורים וברשימת הקריאה.
מבוא ללימודי מגדר-היכרות עם עולם המושגים ודרישות הקורס
הרצוג, ח' (2006). "מיגדר". בתוך: א', רם ונ', ברקוביץ' (עורכים). *אי/שוויון*. (עמ' 220-227).
הוצאת הספרים של אוניברסיטת בן גוריון בנגב.

מבוא ללימודי גבריות

Schrock, D. and Schwalbe, M. (2009). Men, masculinity, and manhood acts.
Annual Review of Sociology, 35: 277-295.

תיאוריות של גבריות

גבריות הגמונית

קונל, ר.וו. (2009). *גבריות*. חיפה: הוצאת פרדס. עמ' 92-105.
Connell, R. W. and Messerschmidt, J.W (2005). Hegemonic masculinity:
Rethinking the concept. *Gender & Society*, 19: 829-859.

קריאת רשות:

נוי, ח' (2003). סיפורים של גבריות הגמונית: גוף ומרחב בסיפורי תרמילאים ישראלים.
סוציולוגיה ישראלית, 1: 75-120.

Duncanson, C. (2015). Hegemonic masculinity and the possibility of change in
gender relations. *Men and Masculinities*, 18: 231-248.

Beasley, C. (2008). "Rethinking Hegemonic Masculinity in a Globalizing
World," *Men and Masculinities* 11: 86–103.

Beasley, C. (2008). "Rethinking Hegemonic Masculinity in a Globalizing
World," *Men and Masculinities* 11: 86–103.

Beasley, C. (2008). "Rethinking Hegemonic Masculinity in a Globalizing
World," *Men and Masculinities* 11: 86–103.

גבריות במבט ביקורתי

הירש, ד' (2017). מי גבר? תיאוריות של גבריות במבט ביקורתי. *תיאוריה וביקורת* 48: 11-34.

Gutmann, M.C. (1997). Trafficking in men: The Anthropology of Masculinity. *Annual Review of Anthropology*, 26: 385–409.

קריאת רשות:

בורדייה, פ' (2007). פרק 1: תמונה מוגדלת. בתוך: *השליטה הגברית* (עמ' 82-33). תל אביב: רסלינג.

גירץ, ק' (1990) פרק 11: משחק עמוק-הערות על קרב התרנגולים הבאלינזי. בתוך: *פרשנות של תרבויות* (עמ' 305-273). כתר: ירושלים.

Perez, M & Sasson-Levy, O. (2015). Avoiding military service in a militaristic society: A chronicle of resistance to hegemonic masculinity. *PEACE & CHANGE*, 40(4): 462-488.

טקסי חניכה

בליי, ר' (2002). פרק ב'-כששערה אחת הופכת לזהב. בתוך: *ג'ון החסון-מסע לעולמו של הגבר בעקבות הגבר הפראי* (עמ' 66-39). דפוס אייל.

קריאת רשות:

Gilmore, D. (1990). *Excerpts from Manhood in the making: Cultural concepts of masculinity*. New Haven: Yale University. pp. 220-231.

Anderson, E. (2008). Inclusive masculinity in a fraternal setting. *Men and Masculinities*, 10: 604-620.

Fine, L.M (2000). Rights of men, rites of passage: Hunting and masculinity at Reo motors of Lansing, Michigan, 1945-1975. *Journal of social history*: 805-823.

גבריות, ציונות ולאומיות

גלזמן, מ' (1997). הכמיהה להטרסקסואליות: ציונות ומיניות באלטנוילנד. *תיאוריה וביקורת*, 11: 145-162.

קמיר, א' (2010). ציונות, גבריות ופמיניזם: הילכו שלושה יחדיו בלתי אם נועדו? *עיונים בתקומת ישראל* (סדרת נושא): מגדר בישראל, 443-470.

קריאת רשות:

בויארין, ד' (1997). נשף המסיבות הקולוניאלי: ציונות, מגדר, חיקוי. *תיאוריה וביקורת*, 11: 123-144.
זלטנרייך, י' (2009). גבריות, כבוד וגוף: במושבות פיק"א בגליל בתקופת היישוב. *סוציולוגיה ישראלית* יא(1): 137-157.

גבריות וצבא

ששון-לוי, א' (2003). גבריות מתוך מחאה: על כינון הזהויות של חיילים בתפקידי צווארון כחול. *סוציולוגיה ישראלית*, ה'(1): 15-47.
קפלן, ד' (2003). הבניית רגשות של לחימה כאתר מרכזי של "לאומניות". *סוציולוגיה ישראלית* ה(1): 49-73.

קריאת רשות:

בן-ארי, א' ולוי-שרייבר, ע' (2001). בינוי-גוף, בינוי-אופי ובינוי-אומה: המגדר והשירות הצבאי בישראל. *תרבות דמוקרטית*, 4/5: 99-130.
לומסקי-פדר, ע' ורפורט, ת' (2000). משחקים במודלים של גבריות-מהגרים יהודים רוסיים בצבא הישראלי. *סוציולוגיה ישראלית*, ג(1): 31-51.
שיאון, ל' ובן ארי, א' (2007). גוף, מיניות ומשפחה בקרב חיילי מילואים קרביים בישראל: על דמיון והומור. *סוציולוגיה ישראלית*, ט(1): 149-171.

גבריות ומיניות

Lahav-Raz, Y. 2020. "Hunting on the streets": Masculine Repertoires Among Israeli Clients of Street-Based Sex Work. *Sexuality & Culture*, 24(1): 230-247.
דבורקין, א' (2005). פרק 5: בעלות. בתוך: *משגל* (עמ' 78-94). תל אביב: הוצאת בבל.

קריאת רשות:

ברוקר, ג' וסער, ע' (2019). בעקבות הגבריות האבודה: תיירי מין ישראלים בתאילנד. *סוציולוגיה ישראלית* כ(1): 50-73.
זיו, א' (2012). גבריות תחת מתקפה: מבט מחודש על טראומה מינית בגברים. *שיחות: כתב עת ישראלי לפסיכותרפיה*, כז(1): 1-30.

יזגוף אורבר, נ' (2020). דימוי גוף בקרב הומוסקסואלים דרוזים בישראל כמשתקף במפגש וירטואלי: בין שמרנות לחתרנות. *סוציולוגיה ישראלית*, כא(1): 124-147.

Pascoe, C. J. (2005). Dude, you're a fag: Adolescent masculinity and the fag discourse. *Sexualities*, 8, 329-346.

אלימות מינית ומגדרית

חסן, מ' (1999). הפטריארכיה, המדינה ורצח בשם כבוד המשפחה. בתוך: ד', יזרעאלי ואחרות (עורכות). *מין מיגדר פוליטיקה*. (עמ' 267-305). תל אביב: הקבוץ המאוחד.

שדמי, א' (2003). לקראת תפיסה אחרת של אלימות גברים נגד נשים: אחריות החברה והמדינה. *ביטחון סוציאלי*, 64: 5-44.

קריאת רשות:

סממיאן-דרש, ל' (2006). אלימות, שליטה והנאה: היצירה הגופנית המחודשת. *סוציולוגיה ישראלית* ח(1): 113-137.

Felson, R.B. (2006). Is violence against women about women or about violence? *Contexts*, 5, 21-25.

Hardaker, C & McGlashan, M. (2016). "Real men don't hate women": Twitter rape threats and group identity. *Journal of Pragmatics* 91: 80—93.

גבריות תחת הצטלבות מיקומים

מונטרסקו, ד' (2003). זהות מתוך "זרות": הבניות תרבותיות של גבריות ערבית ביפו. *סוציולוגיה ישראלית*, ה', 121-159.

קריאת רשות:

חקק, י' (2009). איזהו גיבור? "הכובש את יצרו" פוגש גוף גברי חילוני. *סוציולוגיה ישראלית*, יא(1): 159-189.

גבריות וספורט

הולנדר, ע', נוי, ס' ולוי, מ' (2012). גבוה יותר, חזק יותר, כואב יותר: גבריות ישראלית בזירה הספורטיבית. *סוגיות חברתיות בישראל*, 13: 131-155.

קריאת רשות:

Shor, E. (2008). "Contested Masculinities: The New Jew and the Construction of Black and Palestinian Athletes in Israeli Media," *Journal of Sport and Social Issues* 32(3): 255–277.

Hertzog, H and Lev, A. (2019). Male Dominance under Threat: Machoism Confronts Female Defiance in Israeli Gyms. *Journal of Contemporary Ethnography*: 1–31.

גבריות ואוכל

אביאלי, נ' (2012). על האש: בשר, כוח, מרחב ולאומיות ביום העצמאות הישראלי. *סוציולוגיה ישראלית*, יד(1): 83-109.

קריאת רשות:

Calvert, A. (2014). You Are What You (M)eat: Explorations of Meat-eating, Masculinity and Masquerade. *Journal of International Women's Studies*, 16(1), 18-33.

Avieli, N. (2011). Dog meat politics in a Vietnamese town. *ETHNOLOGY*, 50(1): 59–78

שיעור מסכם: השלמות, סיכום הקורס והנחיות לעבודה המסכמת

שבטים, מגזרים ושסעים:

החברה בישראל בראי המספרים

(מהדורה זמנית)

פרופ' דניאל ממן

102.1.0352/0362

יום ג' 14:15-15:45

כיתה

שעות קבלה: יום ג' 16:00-17:00, חדר 370, טלפון 08-6478244
דואר אלקטרוני: dmaman@bgu.ac.il

תיאור השיעור:

החברה בישראל מורכבת ממגוון של קבוצות חברתיות. בשיח הציבורי והאקדמי נעשה שימוש בחלוקות שונות כדי לתאר את הפסיפס החברתי המגוון של ישראל: שבטים, מגזרים, שסעים. הסמינר יעסוק בתהליכי שינוי והמשכיות של הקבוצות החברתיות, כולל השוואה לחברות אחרות, וזאת באמצעות הסתמכות על נתונים המופקים על ידי ארגונים שונים, מקומיים ובין לאומיים, המתעדים וחוקרים את החברה בישראל.

מטרת הסמינר:

לשלב בין תיאוריה ומחקר בהקשר של תהליכי שינוי והמשכיות של הקבוצות החברתיות המרכיבות את החברה בישראל. במהלך הסמינר נלמד כי הנתונים השונים המופקים על ידי ארגונים שונים לא רק מספרים סיפור מסויים אלא גם מסתירים היבטים שונים וזאת מעצם בחירת קטגוריות מסוימות ודרך המדידה שלהן.

מהלך הסמינר:

במהלך סימסטר א' נקרא ונדון במאמרים שונים העוסקים בתהליכי שינוי והמשכיות של הקבוצות החברתיות המרכיבות את החברה בישראל; נכיר את מאגרי הנתונים אשר ישמשו לצורך כתיבת העבודה הסימנריונית; נלמד כיצד לחפש מידע במאגרי מידע, להכין רשימה ביבליוגרפית ולרשום מראה מקום. כמו כן, תבחרו נושא ושאלת מחקר אותם תציגו בכיתה לקרא סוף הסימסטר.

במהלך סימסטר ב' נקיים מפגשים אישיים לדון בהתקדמות העבודה. נפגש מחדש בכיתה לקראת סוף הסימסטר להצגת העבודות הסימנריוניות.

חובות הסמינר:

נוכחות חובה, השתתפות פעילה וערה בכל השיעורים ובדיונים בכיתה, והשתתפות במפגשים אישיים.

מטלות הקורס:

הצגת מאמר בכיתה, תוך שימת דגש מיוחד על הנתונים בהם נעשה שימוש, כולל התייחסות לקטגוריות בהם נעשה שימוש ולהיבטים שונים הקשורים במדידה. מומלץ לבחור מאמרים בתחום שבו תרצו להתמקד בעבודה המחקר שתערכו. אין חובה לבחור מתוך רשימת הקריאה. יש לקבל אישור מהמרצה על המאמר שבחרתם. 10% מהציון הכללי.

הצגת מאגרי נתונים

על-מנת להכיר את מאגרי הנתונים על החברה בישראל, יש להציג בכיתה מאגר נתונים אחד או יותר מתוך רשימת מאגרי הנתונים שמצורפת בהמשך. ההצגה צריכה לכלול תיאור של

סוגי הנתונים במאגר (נתונים מנהליים, מבוססי סקרים וכיוצ"ב). הכרחי לתת דוגמה ממאגר הנתונים ועדיף כזו המתייחסת לנקודות זמן שונות. יש לקבל את אישור המרצה על המאגר/מאגרים אותו/אותם מציגים. 10% מהציון הכללי

בחירת נושא לעבודה סימנריונית והגשת הצעת מחקר ראשונית

היקף הצעת המחקר בהיקף של עד 2 עמודים. ההצעה אמורה לכלול את נושא העבודה, הצגת שאלת המחקר, סקירת ספרות ראשונית, הצגת מאגרי הנתונים בהם יעשה שימוש בעבודה ורשימה ביבליוגרפית ראשונית (לפחות 10 פריטי ביבליוגרפיה). יש להקפיד על רישום נכון של הרשימה הביבליוגרפית. 15% מהציון הכללי.

קיימת אפשרות של עבודה בזוגות. מן הסתם היקף הדרישות עבודה בזוגות יהיה מקיף יותר. יש להגיש את המטלה עד 12.12.2021 בשעה 9:00

הצגה בכיתה של הנושא

המשתתפים יציגו במשך 10 דקות בכיתה את הנושא שבחרו לעבודת הסמינר בשני השיעורים האחרונים של סימסטר א' (4.1.2022 ו-11.1.2022).

הצגה בכיתה של העבודה

בשיעורים האחרונים של הסימסטר השני נפגש מחדש בכיתה לצורך הצגה של עבודות הסמינר. משך ההצגה 20 דקות. 15% מהציון הסופי.

הגשת עבודה מסכמת

היקף העבודה עד 20 עמודים (כולל רשימה ביבליוגרפית), בפונט דוד 12, ברווח 2.0 בין השורות, נא להקפיד על שוליים של 2.5 ס"מ מכל צד, נא לעשות יישור טקסט לשני הצדדים. יש להקפיד על רישום נכון של מראה מקום ורשימה ביבליוגרפית.

יש להגיש את העבודה עד 30.9.2022. יש להגיש את העבודה באמצעות המזכירות המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה. 50% מהציון הסופי.

סימסטר א

שיעור פתיחה: 19.10.2021

סוציולוגיה של הכימות: צמיחתה של תרבות הכימות - 26.10.2021
יאיר גד, (2010), 'גולם המדידה: הרהורים בעקבות הסוציולוגיה הגרמנית', יוחאי חקק, לאה
קסן, מיכאל קרומר-נבו (עורכים), *הכל מדיד? מדדים ביקורתיים על דירוג וכימות*, באר שבע,
הוצאת הספרים של אוניברסיטת בן גוריון בנגב, עמ' 301-314.

Berman, Elizabeth Popp and Hirschman, Daniel (2018), 'Review Essay: The Sociology of Quantification: Where Are We Now?', *Contemporary Sociology*, 47 (3), 257-66.

Deringer, William (2018), *Calculated Values: Finance, Politics, and the Quantitative Age* Cambridge, MA: Harvard University Press.

Diaz-Bone, Rainer and Didier, Emmanuel (2016), 'The Sociology of Quantification: Perspectives on an Emerging Field in the Social Sciences', *Historical Social Research*, 41 (2), 7-26.

Comaroff, Jean and Comaroff, John L. (2006), 'Figuring Crime: Quantifacts and the Production of the Un/Real', *Public Culture*, 18 (1), 209-46.

Gorodzeisky, Anastasia and Lenkin, Inna (2021), 'On the West–East Methodological Bias in Measuring International Migration', *Journal of Ethnic and Migration Studies*.

<https://doi.org/10.1080/1369183X.2021.1873116>

Mennicken, Andrea and Espeland, Wendy (2019), 'What's New With Numbers? Sociological Approaches to the Study of Quantification', *Annual Review of Sociology*, 45, 223-45.

יהודים, לא יהודים, ערבים ואחרים: הגלוי והנסתר בנתוני האוכלוסייה – 2.11.2021

אמיר גל, (2014), 'הסדר העדה הדתית במשפט הישראלי כמנגנון של שליטה ומיון אתני', *פוליטיקה*, 23, עמ' 46-69.

עזיז חיידר (עורך), (2005), *ספר החברה הערבית בישראל (1): אוכלוסייה, חברה, כלכלה*, ירושלים, מכון ון ליר בירושלים.

ראסם ח'מאסי (עורך), (2011), *ספר החברה הערבית בישראל (4): אוכלוסייה, חברה, כלכלה*, ירושלים, מכון ון ליר בירושלים.

רמסיס גרא (עורך), (2012), *ספר החברה הערבית בישראל (5): אוכלוסייה, חברה, כלכלה*, ירושלים, מכון ון ליר בירושלים.

רמסיס גרא (עורך), (2018), *ספר החברה הערבית בישראל (9): אוכלוסייה, חברה, כלכלה*, ירושלים, מכון ון ליר בירושלים.

תמר הרמן, חנן כהן, פאדי עומר, אלה הלר, ציפי לזר-שואף, (2017), *שותפות בעירבון מוגבל: יהודים וערבים, ירושלים, המכון הישראלי לדמוקרטיה*.

ראבח חלבי, (2017), 'מערכת החינוך כמנגנון לשיטה ועיצוב זהות דרוזית-ישראלית, גילוי דעת, 12, עמ' 15-37.

ינון כהן, (2002), 'ישראלזציה אדמיניסטרטיווית', הארץ - ביקורת ספרים, 27.11.2002, עמ' 1 ו-14.

ינון כהן, (2002), 'מארץ מקלט לארץ בחירה: שינויים בדפוסי הגירה לישראל', סוציולוגיה ישראלית, ד (1), עמ' 39-60.

ענת לייבלר, (2010), 'על פירוקו של הלוויתן הסטטיסטי: דמוגרפיה פוליטית בימי ראשית המדינה', יוחאי חקק, לאה קסן, מיכאל קרומר-נבו (עורכים), הכל מדיד? מדדים ביקורתיים על דירוג וכימות, באר שבע, הוצאת הספרים של אוניברסיטת בן גוריון בנגב, עמ' 171-216.

Lustick, Ian (1999), 'Israel as a Non-Arab State: The Political Implications of Mass Immigration of Non-Jews', *Middle East Journal*, 53 (3), 417-33.

דנא: היכרות עם מאגרי נתונים 16.11.2021

עבודה ואבטלה 23.11.2021

עבודות שקופות

ניצה ברקוביץ, (1996), 'על "עקרת הבית" והחשבונאות הלאומית', תיאוריה וביקורת, 9, עמ' 189-197.

מירי אנדבלד, אורן הור, (2017), הערך הכספי של עבודת עקרת הבית, ירושלים, המוסד לביטוח לאומי, מחקרים לדיון 126.

עמית קפלן, טלי פפרמן, שמרית סלונים, הדס בן אליהו, חנה הרצוג, נעמי חזן, רונה ברייר
גארב, גל ליפשיץ, (2020), להפוך עבודת שקופות לנראות: חסמים להשתלבות נשים בשוק
העבודה בישראל, ירושלים, הוצאת מכון מכון ון ליר.

Folbre, Nancy (1991), 'The Unproductive Housewife: Her Evolution in
Nineteenth-Century Economic Thought', *Signs*, 16 (3), 463-84.

עבודה ואבטלה

משרד האוצר, אגף הכלכלן הראשי, (2018), תעסוקה והכנסה מעבודה: ניתוח נתוני ביטוח
לאומי, ירושלים, משרד האוצר.

משרד האוצר, אגף הכלכלן הראשי, (2018), 'מגמות בתעסוקה ובשכר בעשרים השנים
האחרונות, ניתוח על סמך נתונים מנהליים', סקירה כלכלית שבועית, 24.6.2018, ירושלים,
משרד האוצר

סדנא: חיפוש במאגרי מידע 30.11.2021

מצגת חיפוש במאגרי מידע

קישור למאגרי מידע בסוציולוגיה – של הספריה
<https://in.bgu.ac.il/aranne/Pages/db-antro-socio.aspx>

רישום ביבליוגרפיה ורישום של מראה מקום

מצגת של הספריה

ריבוד ומובילות חברתית - 7.12.2021

מבנה הריבוד החברתי

מאיר יעיש, 2004, 'מעמדות בישראל, מגמות (2), 267-286.

עניים

מירי אנדבלד, אורן הלר, להב כראדי, ניצה (קלינר) קסיר, 2021, רמת החיים, העוני והאי-שוויון בהכנסות – 2018-2019 ואומדן ל- 2020 (לפי נתונים מנהליים), ירושלים, הביטוח הלאומי.

מירי אנדבלד, דניאל גוטליב, אורן הלר, להב כראדי, 2019, ממדי העוני והפערים החברתיים – דוח שנתי 2018, ירושלים, הביטוח הלאומי.

המעמד הבינוני

רם יהושע אדוט, (2020), 'אבא עובד, אמא מפרנסת: דמויות ההורים ודמות ה'עצמי' בסיפורי חיים של מזרחים וערבים בני "דור המוביליות הראשון"', עיונים, כרך 33, עמ' 118-149.

היילברונר, עודד, (2015), 'מעמד, מעמד הביניים, בורגנות: גינאולוגיה של מושגי מפתח להבנתה עולם המודרני', גילוי דעת, 8, עמ' 15-38.

רוזנהק, זאב, מיכאל שלו, (2013), 'הכלכלה הפוליטית של מחאת 200: ניתוח דורי-מעמדי', תיאוריה וביקורת, 41, עמ' 45-68.

אסנת פלד-לוי, (2020), 'מעמד הביניים בישראל', סקר בנק ישראל, 91, 109-150.

- בנק ישראל, (2020), דוח בנק ישראל 2019: סוגיות נבחרות – מעמד הביניים בחברה הערבית, ירושלים, בנק ישראל, עמ' 39-50.
- בנק ישראל, (2012), דוח בנק ישראל 2011, ירושלים, בנק ישראל, עמ' 306-311.
- קרנית פלוג, (2012), מי אתה מעמד הביניים בישראל, ירושלים, המכון הישראלי לדמוקרטיה.
- הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, (2012), פני החברה בישראל – דוח מס 5, ירושלים, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, עמ' 27-29.
- חיים זיכרמן ולי כהנר, 2012, חרדיות מודרנית: מעמד ביניים חרדי בישראל, ירושלים, המכון הישראלי לדמוקרטיה.
- זיוה ניסנוב, (2014), מעמד הביניים בישראל – נייר מדיניות מס 2014.04, ירושלים, מרכז טאוב לחקר המדיניות בישראל.
- נוגה דגן-בוזגלו אתי קונור-אטיאס, (2013), הרובד הבינוני בישראל, 1992-2010, תמונת מצב, תל-אביב, מרכז אדווה.
- OECD (2019), *Under Pressure: The Squeezed Middle Class*, Paris, OECD.

עושר

- מאור מילגרום, וגלעד בר-לבב, (2015), אי-שוויון בישראל: כיצד מתחלק העושר? תל-אביב, המכון לרפורמות מבניות

מוביליות חברתית – 14.12.2021

אורן הלר, (2020), *ניידות בין-דורית בישראל*, ירושלים, המוסד לביטוח לאומי, מחקרים לדיון מס' 134.

הדס פוקס, תמר פרידמן ווילסון, 2018, *השתלבות שנים ערביות בשוק העבודה: השכלה, תעסוקה שכר*, ירושלים, מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית.

איתן רגב, 2017, 'דפוסי השתלבות החרדים בשוק העבודה: ניתוח פנים-חרדי והשוואה רב-מגזרית', *דוח מצב המדינה 2017*, מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית בישראל.

OECD (2018), *A Broken Social Elevator? How to Promote Social Mobility*, Paris, OECD.

Yaish, Meir and Kraus, Vered (2020), 'On Class and earning Trajectories: The Use of Class and Earnings to Study Intergenerational Mobility', *Research in Social Stratification and Mobility*, 70.

מגדר ואי שוויון

מירי אנדבלד ודניאל גוטליב, 2013, *מעמדן הכלכלי-חברתי של נשים בישראל*, ירושלים, הביטוח הלאומי – מינהל המחקר והתיכנון, מחקרים לדיון 113.

Mandel, Hadas and Birgier, Debora P. (2016), 'The Gender Revolution in Israel: Progress and Stagnation', in Nabil Khattab, Sami Miaari, and Haya Stier (eds.), *Socioeconomic Inequality in Israel: A theoretical and Empirical Analysis* (New York: Palgrave Macmillan Press), 153-84.

Mandel Hadas and Assf Rotman (2021), 'Gender Blindness in the Research on the Economic Value of Education: Theoretical and Methodological Causes and Consequences', Unpublished Manuscript.

אשכנזים, מזרחים ומה שביניהם – 21.12.2021

נורית דבורין, (2015), שוויון הזדמנויות בהכלה: חסמים דמוגרפיים וסוציו-אקונומיים, ירושלים, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מס 91.

מומי דהן, (2013), האם כור ההיתוך הצליח בשדה הכלכלי?, ירושלים, המכון הישראלי לדמוקרטיה.

ינון כהן, יצחק הברפלד וטלי קריסטל, (2013), 'מזרחים, אשכנזים ו"מעורבים": פערי השכלה בקרב יהודים ילידי ישראל', יוסי יונה, מזרחי נסים, יריב פניגר (עורכים), פרקטיקה של הבדלים בשדה החינוך בישראל" מבט מלמעלה, ירושלים, מכון ון ליר והקיבוץ המאוחד, עמ 36-58.

נח לוין אפשטיין ויובל אלימלך (1998), 'הגירה ושיכון בישראל: מבט נוסף על אי-שוויון אתני, מגמות, לט (3) 243-269

זאב לרר, 2021, הקוד האתני: קב"א, מזרחים, אשכנזים, ירושלים, הוצאת מכון ון ליר והקיבוץ המאוחד.

<https://www.vanleer.org.il/publication/%d7%94%d7%a7%d7%95%d7%93-%d7%94%d7%90%d7%aa%d7%a0%d7%99/>

סמי סמוחה, (2009), 'היהודי המזרחי בישראל כאחר וכיהודי חדש', אפיקים, גליון קלב-קלג, עמ' 13-15.

חן משגב, (2014), 'מזרחיות', *מפתח*, עמ' 67-95.

Cohen, Yinon, Lewin-Epstein, Noah, and Lazarus, Amit (2019), 'Mizrahi-Ashkenazi Educational Gaps in the Third Generation', *Research in Social Stratification and Mobility*, 59, 25-33.

Cohen, Yinon, Yitchak Haberfeld, Sigal Alon, Oren Heller and Miri Endeweld (2021), 'Ethnic Gaps in Higher Education and Earnings among Second and Third Generation Jews in Israel', Unpublished Manuscript.

Lewin-Epstein, Noah and Cohen, Yinon (2018), 'Ethnic Origin and Identity in the Jewish Population of Israel', *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 45 (11), 2118-37.

חרדים, חרד"לים, דתיים, מסורתיים, וחילונים – 28.12.2021

אלכס וינרב, ונחום בלס, (2018), *מגמות שינוי ברמת הדתיות בחברה היהודית*, ירושלים, מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית בישראל.

גלעד מלאך, מאיה חושן, לי כהנר, 2016, *שנתון החברה החרדית בישראל*, ירושלים, המכון הישראלי לדמוקרטיה, מכון ירושלים לחקר ישראל.

גלעד מלאך, לי כהנר, 2020, *שנתון החברה החרדית בישראל*, ירושלים, המכון הישראלי לדמוקרטיה, מכון ירושלים לחקר ישראל.

תמר הרמן, 2014, *דתיים? לאומיים! המחנה הדתי-לאומי בישראל 2014*, ירושלים, המכון הישראלי לדמוקרטיה.

הלשכה מרכזית לסטטיסטיקה, 2018, 'הגדרה עצמית של מידת דתיות בקרב בני 20 ומעלה בסקרי הלמ"ס', פני החברה בישראל מס 10, ירושלים, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

הצגה של הצעות מחקר ראשוניות – 4.1.2022 ו-11.1.2002

ילדים זה שמחה ילדים זה ברכה: דפוסי הפיריון יוצאי הדופן בישראל – (תלוי בלוחות זמנים - אולי לוותר)

אלכס וינרב, דוב צ'רניחובסקי ואביב בריל, (2018), 'דפוסי הפיריון יוצאי הדופן בישראל', אבי וייס (עורך), דוח מצב המדינה: חברה, כלכלה ומדיניות, ירושלים, מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית בישראל, עמ' 219-254.

סימסטר ב

מפגשים אישים 1.3.2022 - 17.5.2022

הצגת עבודות – 24.5.2022, 31.5.2022, 14.6.2022, 21.6.2022 (לא יתקיים מפגש ב-7.6.2002).

מאגרי נתונים

ארגונים מדינתיים

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

נתונים מנהליים (שנתון סטטיסטי...), סקרים (סקר חברתי...), סידרת ניירות עבודה

ביטוח לאומי

דוחות שנתיים (דוח העוני), מחקרים לדיון

<https://www.btl.gov.il/Publications/research/Pages/default.aspx>

בנק ישראל

נתונים מנהליים (דוחות שנתיים...)

משרד האוצר

אגף הכלכלן הראשי

מרכז המידע של הכנסת

ארגוני החברה האזרחית

המכון הישראלי לדמוקרטיה

סקרים, מחקרים..

[https://www.idi.org.il/newsletter/?gclid=CjwKCAjwuIWHBhBDEiwACXQ](https://www.idi.org.il/newsletter/?gclid=CjwKCAjwuIWHBhBDEiwACXQYsQ7YFGpMBha37iN2op76FzdY6z0Hma-BehtDJha-dc-FoE0kfdyNxBoCbpEQAvD_BwE)

[YsQ7YFGpMBha37iN2op76FzdY6z0Hma-BehtDJha-dc-](https://www.idi.org.il/newsletter/?gclid=CjwKCAjwuIWHBhBDEiwACXQYsQ7YFGpMBha37iN2op76FzdY6z0Hma-BehtDJha-dc-FoE0kfdyNxBoCbpEQAvD_BwE)

[FoE0kfdyNxBoCbpEQAvD_BwE](https://www.idi.org.il/newsletter/?gclid=CjwKCAjwuIWHBhBDEiwACXQYsQ7YFGpMBha37iN2op76FzdY6z0Hma-BehtDJha-dc-FoE0kfdyNxBoCbpEQAvD_BwE)

מרכז טאוב

דוח מצב המדינה...

[https://www.taubcenter.org.il/?utm_source=google&utm_medium=cpc&](https://www.taubcenter.org.il/?utm_source=google&utm_medium=cpc&utm_campaign=adswell&gclid=CjwKCAjwuIWHBhBDEiwACXQYsc9chJjprGYsoOmNDRg-oo5PZmkUVSqliWVXeWrosbpfl-0hVG2dBoC57sQAvD_BwE)

[utm_campaign=adswell&gclid=CjwKCAjwuIWHBhBDEiwACXQYsc9chJjprGY](https://www.taubcenter.org.il/?utm_source=google&utm_medium=cpc&utm_campaign=adswell&gclid=CjwKCAjwuIWHBhBDEiwACXQYsc9chJjprGYsoOmNDRg-oo5PZmkUVSqliWVXeWrosbpfl-0hVG2dBoC57sQAvD_BwE)

[soOmNDRg-oo5PZmkUVSqliWVXeWrosbpfl-0hVG2dBoC57sQAvD_BwE](https://www.taubcenter.org.il/?utm_source=google&utm_medium=cpc&utm_campaign=adswell&gclid=CjwKCAjwuIWHBhBDEiwACXQYsc9chJjprGYsoOmNDRg-oo5PZmkUVSqliWVXeWrosbpfl-0hVG2dBoC57sQAvD_BwE)

מרכז אדוה

<https://adva.org/he/>

מכון שורש – מוסד למחקר כלכלי-חברתי

https://shoresh.institute/index_heb.html

מרכז מאקרו לכלכלה מדינית בישראל

סקרים, מחקרים

[/http://www.macro.org.il](http://www.macro.org.il)

מכון כהן למחקרי דעת קהל, אוניברסיטת תל-אביב

מכון ון-ליר

מדד המגדר

מכון מאירס-ג'וינט-ברוקדייל

ארגונים בינלאומיים

OECD

הסקר החברתי האירופאי

<https://social-sciences.tau.ac.il/bicohen/esspage>

Paw Research Center

הצהרה על יושר אקדמי

במסגרת המאבק בתופעות של הונאה אקדמית, המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה עושה מאמץ נרחב ושיטתי למנוע מקרי הונאה כגון העתקת עבודות, רכישת עבודות, "הורדה" של טקסטים מהאינטרנט וציטוטם ללא מראי מקום, וכל סוג אחר של הונאה אקדמית (פלגיאט שפירושו ציטוט טקסט ללא מראה-מקום).

מקרים של הונאה אקדמית יטופלו בכל חומרת הדין.

קראתי הצהרה זו ואני מצהיר/ה כי אני מחוייב/ת לכללי היושר האקדמי.

שם מלא:

חתימה:

תאריך:

שיטות מחקר איכותניות

102-1-0149

סמסטר א'

מרצה:

ד"ר יעלה להב-רז

יום ב' 16:00-18:00

lahavraz@bgu.ac.il

שעת קבלה: בתיאום מראש.

מתרגלות:

רומי שפר

romish@post.bgu.ac.il

יום ד' 12:00-13:00, 13:00-14:00, 18:00-19:00

ענבל קשטרי

inbalkas@post.bgu.ac.il

יום ד', 16:00-17:00, 17:00-18:00

שעות הקבלה של צוות הקורס יימסרו בתחילת שנת הלימודים. בהתאם לשלבי הקורס השונים, פגישות נוספות ניתן יהיה לקבוע באמצעות פנייה בדוא"ל.

תיאור הקורס

מטרתו של הקורס היא להפגיש את הסטודנטים. יות עם אחת הפרדיגמות הדומיננטיות במדעי החברה של היום – המחקר האיכותני הפרשני – תוך כדי למידה של מושגים מרכזיים של הפרדיגמה והתנסות פרקטית בשיטות למחקר אמפירי שהיא מציעה. הקורס בנוי על למידה והתנסות בארבע אסטרטגיות מחקר מובחנות המרכיבות את פרדיגמת המחקר הפרשני האיכותני:

א. אסטרטגיית המחקר האתנוגרפי ששמה במרכז מגע בלתי אמצעי עם המציאות הנחקרת ושיטתה המרכזית היא תצפית, תיאור ושיחה.

ב. אסטרטגיה מחקרית של ניתוח שיח אשר מעניקה מרכזיות לדרכי ניסוח, רטוריקה של הכוח וסמכות הידע המיוצרים דרך השפה הרשמית והכתובה.

ג. אסטרטגיית המחקר הנרטיבי הפונה לקולו של הסובייקט הנחקר כמקור להבנת המציאות החברתית-תרבותית ושיטתה המרכזית היא ראיון עומק.

ד. אסטרטגיה מחקרית של אובייקטים חומריים המחברת יחד את קריאת המרחב (space) כפריזמה לניתוח תופעות חברתיות-תרבותיות ופענוח מחקרי של חפצים ואובייקטים פיזיים (artifacts) כמגלמים בתוכם משמעויות חברתיות-תרבותיות.

כל אחת מהאסטרטגיות הללו צומחת מתוך תפיסות תיאורטיות פילוסופיות, ומביאה איתה מושגים תיאורטיים ממדעי הרוח והחברה. לכן, במהלך ההיכרות וההתנסות עם האסטרטגיות נתייחס ליסודות של פנומנולוגיה והרמנויטיקה, תפישת "ההבניה החברתית של המציאות", גישת ה-Verstehen של מקס וובר והגישה פרשנית של קליפורד גירץ, חקר של מיקרו-היסטוריה, ותפישת "השיח" של מישל פוקו לפענוחם של יחסי הכוח, לגישת "התיאוריה המעוגנת בשדה". לצד ההכרה של תפישות ומושגים מרכזיים לכול אחת מהאסטרטגיות, הקורס שם למטרה לאפשר לסטודנטים יות התנסות פרקטית בשיטות אלה לאיסוף חומר אמפירי לניתוח חברתי. לצורך זה הקורס יבנה על דיון בכיתה ועל ביצוע תרגילים ודיון בהם.

התרגיל

עבודה בקבוצות התרגיל היא מרכיב חיוני וחשוב מאוד בקורס. התרגיל בקורס אינו מהווה רק כלי עזר נוסף להבנת החומר, אלא זירה בה מתקיימים תרגול ואימון של פרקטיקות מחקר הנלמדות בקורס. מפגשי התרגיל יעבדו הן במתכונת של הוראה פרונטלית והן במתכונת של סדנאות במהלכן נדון בהתנסויות המחקריות שלכם. הנוכחות בתרגילים הינה חובה.

חובות הקורס

נוכחות חובה הן בשיעור והן בתרגיל. אי עמידה בדרישת הנוכחות תוביל לאובדן נקודות ואף עשויה לגרום לפסילה של הקורס.

התנסויות בשלוש אסטרטגיות מחקר (ניתוח שיח, ניתוח נרטיבי, וניתוח אובייקט) הינן חובה. התנסויות אלה יוצגו בכיתה במסגרת "למידת עמיתים". התנסויות אלה יהוו בסיס למטלות כתובות שתוגשנה במהלך הקורס. ההתנסויות המחקריות, השיתוף והגשת המטלות ייעשו בזוגות.

מבנה הציון

10% הצגות במסגרת "למידת עמיתים" בתרגיל.

30% מטלת שיח

30% מטלה נרטיבית

30% מטלת אובייקט

חומר הקריאה

הקורס מלווה בקריאה של טקסטים שהם ברובם דוגמאות מחקריות לסוגיות הנלמדות בשיעורים. במהלך הקורס יושם דגש על חובת הקריאה, הבנתה ושימוש בה. פריטי הקריאה יקבלו התייחסות בהרצאות ובקבוצות התרגיל ויהיה חובה לעשות שימוש בחומר הקריאה במטלות הכתובות. פריטי הקריאה נמצאים באתר הקורס. חלק מהקריאה יכולה להתווסף במהלך הקורס בהתאם לסוגיות למחקר שייבחרו לעבודות המחקר על ידי הסטודנטים. יות. מטלות חובה

מטרת המטלות היא התנסות בשיטות לאיסוף חומר אמפירי במחקר האיכותני. במהלך הקורס תתבקשו לבצע 3 מטלות חובה. המטלה הראשונה תעסוק בניתוח שיח ותתבסס על ניתוח טקסט נבחר. המטלה השנייה תעסוק בניתוח נרטיבי ותתבסס על ביצוע וניתוח ראשוני של ראיון עומק. המטלה השלישית תתבסס על ניתוח אובייקט שתבחרו. בכל אחת מהמטלות תתבקשו לאתר טקסטים מחקרניים רלוונטיים לסוגייה הנחקרת. כמו כן, תתבקשו לשתף ולהציג בכיתה התרגול את הרעיון למטלה.

ניתן יהיה להגיש ערעור עד שבוע מיום החזרת המטלות (להגשה – עבודה מקורית בדוקה +דף הסבר עם תוכן הערעור), העבודה תיבדק מחדש על ידי המרצה והתשובה תוחזר תוך עשרה ימים.

שיעורי הקורס

מבוא: אפיסטמולוגיה, אונטולוגיה ומתודולוגיה- מה בין שיטות מחקר כמותיות לאיכותיות?
קריאה להרצאה:
צבר-בן יהושע, נ' (2006). מבוא: ההיסטוריה של המחקר האיכותי, השפעות וזרמים. בתוך:
מסורות וזרמים במחקר האיכותי. (עמ' 13-28). אור יהודה: דביר.
שקדי, א' (2004). פרק 1: הנחות המחקר האיכותני קונסטרוקטיבי. בתוך: *מילים המנסות
לגעת: מחקר איכותני-תיאורי ויישום* (עמ' 23-36). תל-אביב: רמות.
פרשנות והבנה
קריאה להרצאה:
יהושע, א. ב. (2008). 'אזור הסחר החופשי בין ספרות לפסיכולוגיה', בתוך: *אחיזת המולדת*,
תל אביב: הקיבוץ המאוחד, 163-155.
עוז, ע. (1996). 'הסיבה האמיתית למות סבתי', בתוך: *מתחילים סיפור*, ירושלים: כתר,
122-109.
קריאה לתרגול:
אשכנזי, יפתח, 20.07.2013. 'אמת ובדין על פי ההיסטוריון הפוסט-מודרני החשוב בעולם:
ראיון עם היידן וייט', *הארץ*.
שיפמן, נ' (13.7.2021). הקלות הבלתי נתפסת של אשפוז 'חולי נפש' בכפייה. בחברת
האדם.

אסטרטגיית מחקר 1- המחקר האתנוגרפי
אתנוגרפיה
קריאה להרצאה:
גירץ ק' (1990). "תיאור גדוש: לקראת תיאוריית תרבות פרשנית". בתוך: *פרשנות של
תרבויות* (עמ' 15-41). ת"א: כתר.
Levy, A. (2020). Striving to be Separate: The Jewish Struggle for Predictability
in Casablanca. *Anthropological Quarterly*, 93(1): 1579-1606.
קריאה לתרגיל:
מוצפי-האלר, פ' (1997). יש לך קול אותנטי: מחקר אנתרופולוגי ופוליטיקה של ייצוג מחוץ
לחברה הנחקרת ובתוכה. *תיאוריה וביקורת* 11: 81-98.

אוטו-אתנוגרפיה

קריאה להרצאה:

צאלח, כ'. (2016). אז מה כבר קרה? אוטואתנוגרפיה של מיקרו-אגרסיות על רקע אתני.
תיאוריה וביקורת, 46: 67-90.

ADAMS, T.E., ELLIS, C., & HOLMAN JONES, S. (2017). Autoethnography.
In: *The International Encyclopedia of Communication Research Methods*.
Jörg Matthes (General Editor), Christine S. Davis and Robert F. Potter
(Associate Editors). John Wiley & Sons, Inc. (pp. 1-11).

קריאה לתרגיל:

ברויאר, נ' (2012). "לעטות את המסכה של ריק-קוד: אוטו אתנוגרפיה בחוג לריקודי עם
בכיסאות גלגלים. סוציולוגיה ישראלית, יג (2): 352-331.

אתנוגרפיה מקוונת

קריאה להרצאה:

Hine, C. (2017). Ethnography and the Internet: Taking Account of Emerging
Technological Landscapes. *Fudan Journal of the Humanities and Social
Sciences* 10:315–329.

קריאה לתרגיל:

אוקון, שרית. 2016. "חרדים ברשת: משחקי-זהות בקהילה החרדית המכוונת". *חקר החברה
החרדית* 2015-2016, מרץ, 56-77.

אסטרטגיית מחקר 2: ניתוח שיח

שיח

קריאה להרצאה:

פוקו, מ. (1996). *הרצון לדעת: תולדות המיניות* (כרך 1). תל-אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד
(הקדמה ופרק ראשון)
פוקו, מ. (2005). *הארכיאולוגיה של הידע*. תל אביב: רסלינג (הקדמה).
קריאה לתרגיל:

להב-רז, י' (2014). שפתרבות ומיניות לשונית בקרב נערות המעורבות בזנות. *סוציולוגיה ישראלית*, (טז) 1. 7-31.
העשרת קריאה:

טנא, עפרה, 2005. "כך נבשל" בית בישראל: קריאה בספרי בישול משנות השלושים עד שנות השמונים', בתוך: א. קליינברג (עורך), בטן מלאה: מבט אחר על אוכל וחברה, 130-93.

ממן, ד' ורזנהק, ז' (2019). בנייתו של הומו פיננסיוס: מוסכמות, רגשות ומוסר בחינוך הפיננסי. *סוציולוגיה ישראלית*, כ (1): 23-49.

Maman, D. (2021). State financial interests and changes in investment behavior of institutional investors: the case of financial market development in Israel. *Socio-Economic Review*, 1–21.

Yanay, N. & Berkovitch, N. (2006). Gender Imago: Searching for New Feminist Methodologies. *Cultural Studies ↔ Critical Methodologies*, 6(2): 193-216.

שיח מקוון

קריאה להרצאה:

ויסמן, כ' (2015). יפה בוורוד ויפה בשחור: קהילות המבוססות על ביצוע זהויות-מגדר בבלוגים ישראליים. בתוך: א', לב-און (עורך). *קהילות מקוונות* (עמ' 62-27). ת"א: רסלינג.
Lahav-Raz Y. (2021). The "addict sexual script": Addiction discourse among Israeli sex industry consumers. *Sexualities*.

העשרת קריאה:

Lahav-Raz, Y. (2020). "Hunting on the streets": Masculine Repertoires Among Israeli Clients of Street-Based Sex Work. *Sexuality & Culture*, 24(1): 230-247.

שיח וויזואלי

קריאה להרצאה:

כהן, א' (2014). תכתיבים טכנולוגיים ומערכות ערכיות: אינסטגרם ככלי תעמולה. מסגרות מדיה 13. 1-20.

Berkovitch, N., Waldman, A., & Yanay, N. (2012): The politics of (in)visibility: On the blind spots of women's discrimination in the academy. *Culture and Organization*, 18(3): 251-275.

אסטרטגיית מחקר 3: מחקר נרטיבי

קריאה להרצאה:

צבר בן-יהושע, נ' (1990). "הריאיון". בתוך: *המחקר האיכותי בהוראה ובלמידה* (עמ' 63-71). גבעתיים: מסדה.

שקדי, א' (2003). שיטות איסוף נתונים-ריאיון העומק. בתוך: *מילים המנסות לגעת: מחקר איכותני-תיאוריה ויישום*. (עמ' 69-80). תל אביב: רמות ג'וסלסון, ר' (2015[2013]). 'עשי ואל תעשי בריאיון', בתוך: *כיצד לראיין למחקר איכותני: גישה התייחסותית*. תל-אביב: מכון מופ"ת, 174-155.

הרצוג, ח' (2014). דרכים לדעת-דמיון של התנגדות: מבט פמיניסטי על ריאיון העומק בחברה מרואיינת. בתוך: קרומר-נבו, מ', לביא-אג'אי, מ' והקר, ד, (עורכות). *מתודולוגיות מחקר פמיניסטיות* (עמ' 32-53). תל אביב: הקיבוץ המאוחד (מגדרים) קריאה לתרגול:

מייק, ח' (2011). ניתוח תהליך הגיבוש של זהות מינית לסבית דרך סיפוריהן של חמש נשים. *מפגש לעבודה חינוכית-סוציאלית*, 33: 149-166.

העשרת קריאה:

לומסקי-פדר, ע', רפפורט, ת., לרנר, י., קונצמן, ע., וקפלן, י' (2007). 'לדבר בשפתם? זרות, בית ויחסי כוח בריאיון עם מהגרים', *מגמות* מד (4): 654-636. לומסקי פדר, ע' (1998). " המשמעות האישית של חווית המלחמה: סיפורי חיים של גברים ישראלים". בתוך אבוהב, א. ואחרים (עורכים), *ישראל אנתרופולוגיה מקומית*. תל-אביב. צ'ריקובר. עמ' 497-523.

Lo Iacono, V., Symonds, P., & Brown, D. H. (2016). Skype as a tool for qualitative research interviews. *Sociological Research Online*, 21(2), 1-15.

אסטרטגיית מחקר 4: ניתוח מרחב, תמונה וארטיפקטים

קריאה להרצאה:

אלאור, ת'. (2014). במקום שבו נגמר הגוף: אנתרופולוגיה של קצוות. בתוך: ג', ונטורה, א' ברטל וע', לידר (עורכים). *מחשבות על נעליים*. (עמ' 224-241). בצלאל אקדמיה לאומנות ועיצוב, רסלינג.

רן-שנכאי, ע' (2019). "פה התערבבו היחד והבדירות": על ארכיטקטורה והפיקוח בחדר האוכל הקיבוצי. *סוציולוגיה ישראלית* כ(2): 136-161.

העשרת קריאה:

פייגה, מ' (2013). 'ארצנו הקטנטונת: מיני ישראל בין הגלובלי למיניאטורי'. בתוך: זאב שביט, אורנה ששון-לוי וגיא בן-פורת (עורכים), *מראי מקום: זהויות משתנות ומיקומים חברתיים בישראל* (עמ' 284-312). ירושלים: מכון ון ליר בירושלים, 312-284.

Noy, C. (2008). 'Mediation Materialized: The Semiotics of a Visitor Book at an Israel Commemoration Site', *Critical Studies in Media Communication*, 25(2): 175-195.

עקרונות ניתוח נתונים- מן הממצאים לתיאוריה
קריאה להרצאה:

גבתון, ד' (2001). "תיאוריה המעוגנת בשדה: משמעות תהליך ניתוח הנתונים ובניית התיאוריה במחקר איכותי. בתוך: נ', צבר בן-יהושע (עורכת). *מסורות וזרמים במחקר האיכותי*. (עמ' 195-227). ת"א: דביר.

שקדי, א' (2003). פרק 5-עקרונות ניתוח הנתונים. בתוך: *מילים המנסות לגעת: מחקר איכותני – תיאוריה ויישום* (עמ' 93-102). תל-אביב: רמות.

ספרי לימוד נבחרים במחקר איכותני
באור, מ', וגאסקל, ג'. (עורכים). (2011[2000]). *מחקר איכותני: שיטות לניתוח טקסט, תמונה וצליל*. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה.

ג'ונסטון, ב'. (2012[2002]). *ניתוח שיח*. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה.

ג'ולסון, ר'. (2015). *כיצד לראיין למחקר האיכותני*. מבוא של עמיה ליבליך. מכון מופ"ת.

הקר, מ', לביא-אג'אי, מ', וקרומר-נבו, מ'. (עורכות). (2014). *מתודולוגיות מחקר פמיניסטיות*. תל אביב: הקיבוץ המאוחד.

צבר-בן יהושע, נ'. (1990). *המחקר האיכותי: בהוראה ובלמידה*, רמת גן: מסדה.

צבר-בן יהושע, נ'. (2001). *מסורות וזרמים במחקר האיכותי*, תל אביב: דביר.

קופרברג, ע'. (עורכת) (2010). *חקר הטקסט והשיח: ראשומון של שיטות מחקר*, באר שבע: הוצאת הספרים של אוניברסיטת בן גוריון בנגב.

שלסקי, ש'. ואלפרט, ב'. (2007). *דרכים בכתיבת מחקר איכותני: מפירוק המציאות להבניית כטקסט*, תל אביב: מכון מופ"ת.

שקדי, א'. (2003). *מילים המנסות לגעת: מחקר איכותני – תיאוריה ויישום*, תל אביב: הוצאת רמות – אוניברסיטת תל אביב.

תובל-משיח, ר', וספקטור-מרזל, ג'. (עורכות). (2010). *מחקר נרטיבי: תיאוריה, יצירה ופרשנות*, ירושלים: מאגנס ומופ"ת.

Burgess, R., (1984). *In the Field: An Introduction to Field Research*, London, Unwin Hyman.

Denzin, N., and Yvonna L. (eds.). (2000). *Handbook of Qualitative Research*, Thousand Oaks: Sage.

Hammersley, M., and Paul A., (1983). *Ethnography: Principles in Practice*, London: Routledge.

Silverman, D. (2000). *Doing Qualitative Research: A Practical Handbook*, London: Sage.

Silverman, D., (2004). *Qualitative Research: Theory, Method, and Practice*, London: Sage.

Vagle, M. (2014). *Crafting Phenomenological Research*, Creek, CA: Left Coast Press.

שיטות מחקר כמותיות

102-1-0017

מרצה: ד"ר מהא כרכבי סבאח mahasab@bgu.ac.il

מתרגלת: גבי ג'נינה איילה מלו melojan@post.bgu.ac.il

יום ב' 16:15-17:45

תיאור הקורס

בקורס זה יילמדו עקרונות איסוף וניתוח של נתונים במחקר חברתי. בין הנושאים העיקריים יכללו בניית סקר ושיטות ניתוח לינאריות תוך התמקדות ברגרסיה לינארית. מטרת הקורס היא הכרות עם שיטות מחקר מגוונות, הקניית כלים בסיסיים לקריאה ולניתוח של מחקרים כמותיים, והתנסות עם בניית מודלים תוך כדי דיון בקשיים ובאתגרים באיסוף נתונים ובניתוחם.

שעות קבלה

ד"ר מהא כרכבי סבאח – יום ג' 14:00-15:00 ובתיאום מראש.

גבי ג'. איילה מלו – ימי ד' 14:00-15:00 ובתיאום מראש.

דרישות הקורס

נוכחות פעילה בשיעורים ובתרגילים.

קריאת פריטי החובה (הספורים) לקראת השיעור והתרגולים.

עבודה קבוצתית והגשת המטלות הקבוצתיות במועדן.

ציון עובר (60 לפחות) במבחן סופי.

הרכב הציון בקורס

ציון הקורס יקבע ע"פ שקלול של ציון המבחן הסופי (60%), 2 מטלות בקבוצות (20% לכל מטלה). בכדי לעמוד בדרישות הקורס יש לקבל ציון של 60 ומעלה בציון הסופי המשוקלל. בנוסף, ציון עובר במבחן הסופי הינו תנאי לקבלת ציון עובר בקורס.

רשימת קריאה

ניתן להצליח מאד בקורס עם מעט מאד קריאה. חומר הלימוד יימסר באופן מלא בכיתה ובתרגולים. לקראת מיעוטם יידרש עיון מקדים במאמרים שעליהם תתבצע עבודה בשיעור או בתרגול. קריאת הרשות מהווה מקור נוסף למי שמעוניין להעמיק.

חובה (ייתכנו שינויים ברשימת הקריאה בהמשך):

Miller, R.N. 2020. Educational assortative mating and time use in the home.

Social Science Research, 90, p.1024-40.

Retraction: Human reactions to rape culture and queer performativity at urban dog parks in Portland, Oregon. *Gender, Place & Culture*, 27:2, 306, DOI:

10.1080/0966369X.2018.1513216

רשות:

דו"ח המכון לאסטרטגיה ציונית – שאר העמודים

יפתחאל, אורן. 2010. "כתב הסתה המתחזה למחקר". ידיעות אחרונות, 4.10.10

בייט-מרומ רות (1986) "שיטות מחקר במדעי החברה" יחידות 1-3, 5-10 הוצאת

האוניברסיטה הפתוחה.

תאריך	שיעור
21.3	סטטיסטיקה תיאורית
28.3	שיטות איסוף
4.4	בניית שאלון
11.4	השלמות
25.4	תוקף חיצוני ופנימי
2.5	מהימנות
9.5	קשרים דו משתניים

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 348 }

השלמות	16.5
רגרסיה פשוטה - ליניארית	23.5
רגרסיה מרובה - לוגיסטית	30.5
משתנים קטגוריאליים	12.6
השלמות וסיכום הקורס	19.6

מאמרים לדוגמא, נוספים וכו':

כהן ינון (1990), "הסכסוך הישראלי-ערבי והירידה מהארץ". מגמות, ל"ב (4): 443-447.
קוליק ליאת (2006), "סטראוטיפים מגדריים בקרב מתבגרים - תרומתם של משתני רקע, העברה בין דורית, ומשתני אישיות". מגמות, מ"ד (3) 556-577.
איילון, ח. 2000. הבדלים בין גברים ונשים בבחירת תחומי לימוד באוני'. סוצ' ישראלית.
ב(2):44-523

פניגר, י., שביט, י. (2011). "המחיר הדמוגרפי: שיעורי ילודה והישגים במבחנים בינלאומיים". מרכז טאוב, סדרת ניירות מדיניות, מס 2011.10.

<http://taubcenter.org.il/tauborgilwp/wp-content/uploads/H-Demographic-Cost-v2-2011.10.pdf>

Shwed, U. and Y. Shavit. 2006. Occupational and Economic Attainments of College and University Graduates in Israel. European Sociological Review 22(4):431-442

תיאוריות אנתרופולוגיות

(תיאוריות אנתרופולוגיות בנות-זמננו)

ימי א' – 12:00 – 14:00

תרגול: ימי ד'

11:00-12:00, 10:00-11:00

17:00-18:00, 16:00-17:00

מרצה: ד"ר רפי גרוסגליק

rafig@post.bgu.ac.il

מתרגלות :

ענבר אברג'יל – inbarabe@post.bgu.ac.il שעות קבלה בתיאום מראש (באי-מייל).

נועה מיטשל – mitchnoa@post.bgu.ac.il שעות קבלה בתיאום מראש (באי-מייל).

שעות קבלה של המרצה (רפי): ימי א' 14:00-15:00 או במועד אחר, בתיאום באי-מייל.

תקציר הקורס:

בעשורים האחרונים חלו שינויים תיאורטיים נרחבים בתחום הידע האנתרופולוגי ובאופני ייצור הידע החברתי. שינויים אלה הם תולדה של התמודדויות עם אתגרים תיאורטיים, מתודולוגיים וערכיים ביחס לדרכי החשיבה האנתרופולוגית הקודמים. בתוך כך, התגבשו מסגרות תיאורטיות חדשות המבקשות להתייחס לשינויים החברתיים והסביבתיים המתחוללים בזירות המקומיות והגלובליות, לשינוי ביחס אל נושאי המחקר ואל מושאיו, ואף לשינויים שהתחוללו בתחומי דעת אחרים חיצוניים לאנתרופולוגיה.

תיאוריות אנתרופולוגיות "מתקדמות", או ליתר דיוק – תיאוריות אנתרופולוגיות בנות זמננו, הן כאלה אשר מבקשות להתנתק מהתיאוריות הקודמות - המודרניסטיות, האובייקטיביות לכאורה, אלה שהציגו התבוננות מנקודת המבט של הצפון הגלובלי. מדובר על תיאוריות חדשניות המגיבות באופנים מאתגרי מחשבה על שאלות הקשורות באופני הייצוג של "האחר", ביחסי הכוח הגלומים באופני ייצוג אלה ובמיקומו של החוקר/ת ביחס ל"אחר".

הקורס הנוכחי יעמוד על כמה מהפיתוחים התיאורטיים באנתרופולוגיה בת-זמנינו ובכלי המחקר העומדים כעת לרשותם של אנתרופולוגים/יות בדרכם לחקור את החברה, התרבות והאדם.

נעסוק בתיאוריות המתפתחות כעת, בעידן הגלובאלי (או הפוסט-גלובלי), הפוסט-מודרני, זה המתהווה בצל משבר אקלים עולמי (וכעת גם בצילו של משבר נגיף הקורונה). קורס זה, המבוסס על קריאה, דיון, מחשבה ביקורתית, ניתוח וכתובה – יספק כלים תיאורטיים המאפשרים פרשנות אנתרופולוגית למגוון רחב של סיטואציות ותופעות חברתיות-תרבותיות בעידן הנוכחי.

הקורס יתמקד במפני החשיבה המשפיעים כעת על עיצוב הידע האנתרופולוגי, לרבות מה שמכונה המפנה האונטולוגי, ההתייחסות אל חומרים, אובייקטים, ארטיפקטים ומוצרי צריכה, אל מערכות היחסים שבין האדם וסביבתו, אל תצורות חשיבה פוסט-הומניסטיות ואל העיסוק ביחסי כוח, מרחב, גוף ומגדר, מדע וטכנולוגיה ועוד. הקורס ילווה בהרצאות אורח/ות של חוקרים וחוקרות מהמובילים/ות בתחומם/ן. הרצאותיהם/ן יסייעו לנו בהבנה ובדיון אודות תיאוריות הניצבות כעת בחזית המחקר ואשר שימשו את אותם/ן חוקרים/ות בעבודתם.

מטלות הקורס יעודדו התנסות מעשית בשימוש במסגרות התיאורטיות ובמושגים אנתרופולוגיים כדי לנתח תופעות חברתיות-תרבותיות בנות זמננו ולפרש את הדרמה החברתית המתחוללת כעת מסביבנו.

מבנה הקורס

הקורס בנוי מהרצאות פרונטליות ומתרגולים. ההרצאות הפרונטליות יינתנו על ידי המרצה ועל ידי מרצים/ות אורחים/ות העוסקים/ות בתיאוריות ובנושאים מחקרניים אמפיריים המצויים בחזית האנתרופולוגיה (ימי א' 12-14). התרגולים יתקיימו בימי רביעי בשעות הבוקר ואחר

הצהריים כפי שמפורט למעלה. התרגולים יתמקדו בטקסטים המלווים את ההרצאות (קריאת החובה).

אופן הלימוד וקוד התנהגות בקורס:

יש לעקוב אחרי ההודעות המועלות באתר הקורס במודל, בו ניתן יהיה למצוא סריקות של פרטי הקריאה והודעות בדבר המטלות (בהמשך יועלו טפסי הנחיות מפורטים לכל מטלה).

אנו מקווים ומקווים שהקורס יילמד בצורה פרונטאלית או היברידית. עם זאת, ייתכן ולאור משבר הקורונה, ילמד הקורס אונליין (מתוקשב). אנא התעדכנו לגבי הודעות על אופן העברת ההרצאות והתרגולים.

בכל שבוע תקבלו מייל לגבי תכני המפגשים השבועיים עם הנחיות ו/או עם קישור לזום וחומרים רלוונטיים. במידה והקורס יועבר בצורה מקוונת ובהתאם להחלטת המחלקה, הנוכחות מחייבת פתיחת מצלמה בעת ההשתתפות בזום לכל אורך השיעור. כיבוי המצלמה או הימנעות מפתיחתה יעשה רק באישור מראש מהמרצה או המתרגל. יש להקפיד על התנהגות נאותה ועל סביבת למידה נעימה, בעיקר כדי למנוע הסחות דעת. נשוחח במפגש הראשון על דפוסי התנהלות נוספים (השתקה למניעת רעשי רקע, איסור עישון או פעולות שאינן הולמות סביבת לימודים וכו'). אתם/ מוזמנים להעלות דרישות, בקשות והצעות במפגש הראשון שיהפכו את אופן הלמידה המתקשב לנעים ואפקטיבי ככל האפשר. המרצה והמתרגל ישקלו את הבקשות ויישמו אותן, במידת האפשר, זאת על מנת להפוך את חווית הלימוד בקורס לנעימה, מעניינת ומועילה. במהלך הקורס יתארחו חוקרים/ות המובילים בתחומם להרצאות אורח/ת. כל כללי ההתנהגות חלים, כמובן, גם על מפגשים אלה. טיפים ללמידה עצמית ודיגיטלית:

<https://www.youtube.com/watch?v=a94b3C4hUXc&feature=youtu.be>
[feature=youtu.be&https://www.youtube.com/watch?v=h5-uDqSXpE4](https://www.youtube.com/watch?v=h5-uDqSXpE4&feature=youtu.be)
[feature=youtu.b&v=Ze0s1fXuVbM&https://www.youtube.com/watch?reload=9](https://www.youtube.com/watch?v=Ze0s1fXuVbM&https://www.youtube.com/watch?reload=9)
e

אמצעי התקשורת לכלל משתתפי/ות הקורס:

1. פורום במודל (קישור יימסר בתחילת הסמסטר)

2. Padlet (קישור יימסר בתחילת הסמסטר).

יש להקפיד על תקשורת נאותה ועל התבטאות מכבדת בעת השימוש בצ'אט, בפורום או בפאדלט.

פירוט מטלות הקורס (פירוט נוסף ומפורט לכל מטלה יועלה לאתר הקורס ב Moodle):

(1) נוכחות חובה בשיעורים ובתרגולים

נוכחות בשיעורים מרחיבה את הדעת ומאפשרת הבנה עמוקה ומלאה של חומר הלימוד. בחלק מהשיעורים יתארחו אנתרופולוגים ואנתרופולוגיות כהרצאות אורח/ת. מדובר בהזדמנות חד-פעמית לשמוע את מיטב החוקרים/ות הפועלים/ות בארץ. לפיכך, השתתפות פעילה בשיעורים הם חובה וזכות כאחד. נוכחות בתרגול – חובה! נוכחות בתרגול היא הכרחית להבנת הטקסטים הנלמדים ולתרגול יישום הידע התיאורטי בפרשנות של תופעות חברתיות. סטודנט/ית שייאלצו להיעדר מתרגול ידווחו על כך מראש למתרגל, יבקשו להצטרף לשעת תרגול אחרת או יבקשו אישור להיעדרות מהמתרגל. סטודנט/ית שיעדרו, ללא אישור, מעל לשני תרגילים - לא יוכלו לסיים את הקורס.

(2) הגשת שלוש דוחות קריאה – 15% סה"כ מהציון הסופי. את דוחות הקריאה יש לשלוח למתרגלת בתרגול אליו הסטודנט/ית רשומה, כאשר יש לשלוח את הדו"ח של המאמר באותו השבוע, עד יום שלישי בשעה 18:00. יינתן ציון בסקאלה של 1-5 לכל דו"ח (ראו קריטריונים לבדיקה להלן), כאשר כל דו"ח יהווה 5% מהציון הסופי. לא ניתן "לצבור" דו"חות, כל דו"ח ייבדק כמו עבודת הגשה ואין הזדמנות להגיש עוד מעבר לשלושה. הדו"ח יכול לעד 300 מילים, בקובץ וורד, המוגש באמצעות אתר המודל. הדו"ח יכול להצגה קצרה של הטיעון המרכזי במאמר ולאחר מכן יש לפתח דיון קצר בדו"ח על המאמר. ניתן להציג שאלות

וטיעונים כגון: לאיזה תיאוריה המאמר מתחבר וכיצד מושגי יסוד ורעיונות מרכזיים בתיאוריה באים לידי ביטוי במאמר? איזו ביקורת ניתן להפנות ליחס למאמר? יצוין כי יש מקום ליצירתיות ולהצגת שאלות נוספות וטיעונים העשויים להוות מקור לדיון ולהעמקת הבנת המאמר.

קריטריונים לבדיקה:

- 1 – לא השתכנעתי שקראת את המאמר. 2 – רדוד מידי, לא מעיד על קריאה מעמיקה. 3 – קראת אבל הדו"ח לא טוב מספיק ולא נוגע בנקודות המרכזיות במאמר. 4 – דו"ח טוב ומקיף.
- 5 – דו"ח מצוין – מציג את כל הנקודות המרכזיות, מנוסח באופן בהיר וקולע ומציג שאלות ביקורתיות ו/או טיעונים מקוריים ויצירתיים ביחס למאמר.
- 3) עריכת דיון כיתתי על מאמרי החובה – 25% סה"כ מהציון הסופי. על כל זוג סטודנטיות/ים לערוך דיון מול הכיתה (בזמן התרגולים) על אחד ממאמרי החובה למשך 15 דקות. מטרת דיון זה, אינה לסכם את המאמר אלא לעלות שאלות לדיון, לפתח נושאים ותיאוריות העולות מהמאמר ולעורר חשיבה ביקורתית. מומלץ להתייעץ עם המתרגלות לגבי השאלות והמצגת טרם ההצגה (הנחיות נוספות יינתנו בדף נפרד שיועלה למודל עם תחילת הסמסטר).
- 4) עבודה מסכמת בזוגות (כולל הצעת מחקר) – 60% סה"כ מהציון הסופי. לפני תחילת כתיבת העבודה המסכמת, על כל זוג לשלוח במייל למתרגלת את הנושא הכללי לעבודה המסכמת לשם אישורו - חלון זמן לאישור הנושא בין התאריכים 8.1-14.1. תאריך הגשת העבודה המסכמת: 13.2.

הסוגייה שתבחר תהווה בסיס לעבודת מחקר עצמית, שתשלב בין התיאוריות שנלמדו בקורס (אחת או יותר) לבין ממצאים אמפיריים שתאספו. העבודה יכולה להיות מבוססת על ביצוע תצפית, שיחות, ראיונות, ניתוח טקסטואלי של טקסטים המתפרסמים במדיה הפופולארית (המודפסת או הדיגיטלית, באתרי האינטרנט או ברשתות החברתיות) או על התמקדות בארטיפקטים תרבותיים. מגוון האפשרויות הוא עצום. הינכם מוזמנים/מוזמנות לפנות לכל אורך הקורס למרצה או למתרגל כדי לדון בנושאי העבודה. אנו נשמח מאוד לסייע לכם/ן בחשיבה על נושא, בהנחיה, בהפנייה לחומרי קריאה ובבחירת המסגרת התיאורטית המתאימה.

החיבור האקדמי שיוגש יכלול את המרכיבים הבאים (הנחיות נוספות יימסרו במודל במהלך הסמסטר):

- (1) הצגת נושא המחקר ותיאור המסגרת התיאורטית הרלוונטית לניתוחו, תוך הסתמכות על (לפחות) ארבעה פריטים אקדמיים רלוונטיים מהסילבוס [חובה או רשות].
- (2) תיאור אתנוגרפי, הצגת ממצאים.
- (3) ניתוח של ממצאי המחקר והענקת פרשנות והסבר תיאורטי בעזרת חומרי הלימוד של הקורס. ניתוח זה חייב לכלול לפחות שלושה מאמרי חובה ושלושה מאמרי רשות. בנוסף, העבוד ה חייבת לכלול (בחלק המבוא – הצגת הנושא, בתיאור הממצאים התייחסות מפורשת לתוכן מתוך שיעור אחד לפחות (כולל הפנייה של שם הדובר/ת ותאריך מדויק שבו הדברים נאמרו). ניתן (לא חובה, אך רצוי) לעשות שימוש במאמרים אקדמאיים שאינם נכללים בסילבוס, אך לא במקום שימוש בחומרים שצוינו.
- בסך הכל העבודה צריכה לכלול לפחות 10 פריטים ביבליוגרפיים מהסילבוס – מהם לפחות 3 מאמרי חובה ושלושה מאמרי רשות, והתייחסות מפורשת לפחות תוכן משיעור אחד. אנו זמינות לרשותכם על מנת לסייע במציאת חומרי קריאה רלוונטיים.
- היקף המטלה היא 7-8 עמודים, לא כולל את שער העבודה ורשימה ביבליוגרפית. יש לצרף כנספח חומרים כמו תיעוד ראיונות, תצפיות, תמונות, מסמכים וכד'. בדיקת המטלה כוללת, את אופן הצגת הנושא, ביצוע המחקר וטיב השימוש בתיאוריות ובמחקרים שנלמדו, אופן הצגת ממצאים, עומק הפרשנות התיאורטית, יצירתיות, מבנה העבודה ואיכות הכתיבה האקדמית.

כתיבה אקדמית מוקפדת הינה עניין חשוב. הציון ההערכה של עבודה שתכתב באופן מרושל או לא בהתאם למקובל בכללי הכתיבה האקדמית עלולים להיפגע. מומלץ לעיין בספרו של גרפינקל (2018, ראו בקישור להלן) ולוודא היכרות עם כללי הכתיבה האקדמית. צוות הקורס ישמח להשיב על שאלות גם בהיבטים של סגנון כתיבה ועריכה.

גרפינקל, אבי. (2018). איך כותבים? מדריך לכתיבה עיונית ואקדמית. תל אביב: ידיעות אחרונות.

קישור – דרך ספריית ארן -

<https://kotar-cet-ac-il.ezproxy.bgu.ac.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=107892225>

קריאה בקורס:

חובת קריאה: בקורס שני סוגי טקסטים – מאמרי חובה ומאמרי רשות. כל חומרי הקריאה יועלו לאתר הקורס במודל. יש לקרוא את כלל מאמרי החובה. מאמרי החובה יידונו במהלך התרגול.

קריאת הרשות מספקת הרחבה נוספת להבנת מאמרי החובה ולחומר הנידון במפגשים עם המרצה ועם המרצים/ות אורחים/ות.

רצוי מאוד לעיין במאמרי הרשות לפני התרגול, גם מכיוון שתהיו מחויבים/ות לעשות בהם שימוש במסגרת המטלה המסכמת, וגם - כי הם פשוט מרתקים!!

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 356 }

מועדי השיעורים, תוכן ההרצאות ורשימת קריאת החובה

תאריך שיעור	נושא השיעור	תאריך תרגילים	חומר הקריאה לתרגיל + תאריכים אופציונליים למתן הנחיות למטלות והגשתן
17.10.2021	שיעור מבוא	20.10.2021	Geertz, (1973)
24.10.2021	משבר הייצוג באנתרופולוגיה	27.10.2021	רוזאלדו, (2013) [1989] אלאור, (1998) -קבוצת דיון ראשונה של אחריה קבוצת דיון כל שבוע
31.10.2021	המפנה האונטולוגי: מורכבות אתנוגרפית	3.11.2021	שפירא, (2018)
07.11.2021	אנתרופולוגיה של תרבות חומרית	10.11.2021	El Or, (2012)
14.11.2021	החיים החברתיים של חפצים: מקרי חקר- על קפה ויין	17.11.2021	הנדל, ומונטרסקו (2019)
21.11.2021	המפנה הסביבתי- חברתי	24.11.2021	Crate, (2008) גוטקובסקי, גרוסגליק, ושני, (2017)
28.11.2021	אנתרופוקן	1.12.2021	Moore, (2016)
5.12.2021 - חנוכה אין שיעור.	חנוכה- אין שיעור	8.12.2021	
13.12.20	מדע, טכנולוגיה, פוסט- הומיניזם, חפצים וחיות אחרות	17.12.2021	פריד, (2017) הרוואי, (1997)

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 357 }

Kirksey and Helmreich, (2010)	22.12.2021	המפנה הרב מיני	20.12.20
רוזנטל, (2019)	29.12.2021	אנתרופולוגיה של הרפואה	27.12.20
Reischer and Koo, (2004) הקר , לביא אג'אי , קרומר נבו (2014) תזכורת: שליחת נושא למטלה מסכמת מה 8 לחודש.	5.1.2022	הגוף במחקר האתנוגרפי - פרספקטיבה פמיניסטית	3.1.22
Zaban, (2019) הנחיות למטלה מסכמת	12.1.2022	אנתרופולוגיה עירונית +סיכום הקורס	10.1.22

תוכן המפגשים ורשימות קריאה מפורטות

17/10: שבוע 1 - שיעור מבוא - היכרות, פתיחת הקורס, אנתרופולוגיה אז והיום.

קריאת רשות :

Geertz, Clifford. (1973). "Thick Description: Toward an Interpretive Theory of Culture". In: The Interpretation of Cultures: Selected Essays. New York: Basic Books. pp. 3-30.

24/10: שבוע 2 - משבר הייצוג באנתרופולוגיה:

קריאת חובה:

רוזאלדו, רנאטו. 2013 [1989]. "אבלותו וחרונו של צייד הראשים". בתוך: ר. ג. מקג'יור. ל. ריצ'רד (עורכים), תיאוריות אנתרופולוגיות: מבוא היסטורי, כרך ב'. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה. עמ' 801-821.

אלאור, תמר. 1998. עבודת שדה במדרשה כעבודת בית". בתוך: בפסח הבא: נשים ואוריינות בציונות הדתית. תל אביב: עם עובד. עמ' 47-8.
קישור (נא להקפיד להיכנס דרך ספריית אב"ג ובאמצעות סיסמא אישית):

<https://kotar-cet-ac-il.ezproxy.bgu.ac.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=61524579#63.963.6.default>

מפגשים בתיאוריות האנתרופולוגיות

31.10: שבוע 3 - המפנה האונטולוגי: מורכבות אתנוגרפית

קריאת חובה

מתן שפירא. (2018). מורכבות אתנוגרפית היא אנחנו:
המתודה הפרספקטיביסטית של ויוויירוס דה קסטרו וביקורת הדקונסטרוקציה באקדמיה
הישראלית. תיאוריה וביקורת 50. עמ' 493-507
(אין צורך לקרוא את החלק שכותרתו "לקראת פרספקטיביזם ישראלי").

קריאת רשות:

De Castro, E. V. (2004). Exchanging perspectives: the transformation of
objects into subjects in Amerindian ontologies. Common knowledge, 25(1-3),
21-42.

מעוז, אילת, 2014. "בתי המקדש של הטפירים והמחשבות הסמויות של היער: המפנה
האונטולוגי באנתרופולוגיה", מתוך דף הפייסבוק בחברת האדם — באנתרופולוגיה בישראל
ובעולם.

קישורים:

<https://www.facebook.com/IsrAnthro/posts/429848780477038/>
<https://www.facebook.com/IsrAnthro/posts/429852303810019>

7.11: שבוע 4 – המפנה אונטולוגי 2: אנתרופולוגיה של תרבות
חומרית (המפנה המטריאלי)
קריאת חובה:

El Or, Tamar. (2012). "The soul of the Biblical sandal: on anthropology and
style." American Anthropologist, 114(3): 433-445.

קריאת רשות:

Kopytoff, Igor. (1986). The Cultural Biography of Things: Commoditization as Process. In: Appadurai, A. (ed.). The Social Life of Things: Commodities in Cultural Perspective. Cambridge: Cambridge UP. pp. 64-94.

14.11: שבוע 5 - המפנה המטריאלי - החיים החברתיים של חפצים, מקרי חקר לדוגמא:

קפה ויין

הרצאת אורחת: גב' נעה ברגר

קריאת חובה:

הנדל, אריאל ומונטרסקו דניאל. (2019). בעקבות הגביע הקדוש: יינות ילידיים, מדע והפוליטיקה הקולוניאלית של הזהות המקומית. סוציולוגיה ישראלית כ2. עמ' 107-135.

קריאת רשות:

Tsing, Anna L. (2015). The Mushroom at the End of the World: On the Possibility of Life in Capitalist Ruins. Princeton: Princeton University Press. Pp. 1-11 (prologue); chapters 1; 7; 15; 17.

קישור (דרך הספרייה):

<https://www-degruyter-com.ezproxy.bgu.ac.il/princetonup/view/book/9781400873548/10.1515/9781400873548-003.xml>

21.11: שבוע 6 - המפנה הסביבתי-חברתי

מרצה אורח – ד"ר לירון שני

קריאת חובה:

Crate, Susan A. (2008). "Gone the bull of winter? Grappling with the cultural implications of and anthropology's role (s) in global climate change." *Current Anthropology* 49(4): 569-595.

גוטקובסקי, נתליה, רפי גרוסגליק, ולירון שני. (2017). "לקראת פרדיגמה חברתית-סביבתית בישראל: הקדמה לגליון מיוחד על סביבה וחברה בישראל", סוציולוגיה ישראלית יח(2), עמ' 28–6.

28.11: שבוע 7 - אנתרופוקן

קריאת חובה:

Moore, Amelia. (2016). "Anthropocene anthropology: reconceptualizing contemporary global change." *Journal of the Royal Anthropological Institute*, 22(1): 27-46.

קריאת רשות:

1) תמיר, דן. (2018). ברוכים הבאים לעידן האדם: מדעי הטבע, מדעי החברה ואתגרי החשיבה הסביבתית. תיאוריה וביקורת 50. עמ' 237-256.

5.12 - אין שיעור: חנוכה

12.12: שבוע 8 – מדע, טכנולוגיה, פוסט-הומניזם, חפצים וחיות אחרות

מקרה חקר לדוגמא: אתנוגרפיה של מיקרואורגניזמים ושל אלגוריתמים

קריאת חובה:

פריד, טליה. (2017). להוציא פסולת מאשפה: רשמים אנתרופולוגיים מסקרי אשפה ביתית בישראל. סוציולוגיה ישראלית, 10(2), 49-73.

הרוואי, דונה. (1997). "מניפסט לסייבורג: מדע, טכנולוגיה, ופמיניזם סוציאליסטי בשלהי המאה העשרים", מערב, גיליון 10 קישור:
<http://maarav.org.il/2010/04/25/%d7%9e%d7%a0%d7%99%d7%a4%d7%a1%d7%98-%d7%94%d7%a1%d7%99%d7%99%d7%91%d7%95%d7%a8%d7%92/>

קריאת רשות:

Paxson, Heather. (2008). "Post-pasteurian cultures: The microbiopolitics of raw-milk cheese in the United States." *Cultural Anthropology*, 23(1): 15-47.

Seaver, Nick. 2021. "Care and Scale: Decorrelative Ethics in Algorithmic Recommendation." *Cultural Anthropology*, 36 (3): 509–537.

19.12: שבוע 9 – המפנה הרב-מיני
מרצה אורחת – ד"ר אורית הירש-מציאולס

קריאת חובה:

Kirksey, S. Eben, and Stefan Helmreich. (2010). "The emergence of multispecies ethnography." *Cultural Anthropology* 25(4): 545-576.

קריאת רשות:

Candea, Matei. (2010). "I fell in love with Carlos the meerkat": Engagement and detachment in human–animal relations." *American Ethnologist* 37(2):241-258.

שני, לירון. (2019). איפה שיש אנשים יש זבובים: חרקים, אנשים ושאלת האתנוגרפיה הרב־מינית — המקרה של החקלאות בערבה. תיאוריה וביקורת 50. עמ' 65-88.

26.12: שבוע 10 - אנתרופולוגיה של רפואה

מרצה אורחת – ד"ר ענת רוזנטל

קריאת חובה:

רוזנטל, ענת. (2019). "למעשה זוהי גישה הוליסטית": בריאות ופיתוח בטיפול בילדים יתומים ופגיעים במלאווי. מתוך: גז, יונתן; בר וייקס, רעות וכגן מניה (עורכים/ות). פיתוח בינלאומי באפריקה. חיפה: פרדס. עמ' 97-118.

קישור (דרך ספריית אב"ג):

<https://kotar.cet.ac.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=106010721#8.9553.6.default>

קריאת רשות:

Panther-Brick, Catherine, and Mark Eggerman. (2018). "The field of medical anthropology in Social Science & Medicine." *Social Science & Medicine* 196: 233-239.

2.1: שבוע 11 - חקר הגוף והגוף במחקר האתנוגרפי- פרספקטיבה פמיניסטית

מרצה אורחת: ד"ר הילה נחושתן

קריאת חובה:

Reischer, Erica, and Kathryn S. Koo. (2004). "The body beautiful: Symbolism and agency in the social world". Annual Review of Anthropology .33:297-317.

דפנה הקר , מיה לביא אג'אי , מיכל קרומר נבו . (2014). "הזמנה לדיון במתודולוגיות מחקר פמיניסטיות" בתוך: מתודולוגיות מחקר פמיניסטיות. רעננה: הוצאת הקיבוץ המאוחד. עמ' 7-22.

קישור (דרך הספרייה):

<https://kotar-cet-ac-il.ezproxy.bgu.ac.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=100394787#6.9316.6.default>

קריאת רשות:

Martin, Emily. (1991). "The egg and the sperm: How science has constructed a romance based on stereotypical male-female roles". Signs: Journal of Women in Culture and Society 485-501 : (3)16 .

9.1: שבוע 12 - אנתרופולוגיה עירונית + סיכום הקורס ודיון על עבודה מסכמת

מרצה אורחת: ד"ר הילה צבן

קריאת חובה:

Zaban, Hila. (2019). "The real estate foothold in the Holy Land: Transnational gentrification in Jerusalem." Urban Studies. 0042098019845614.

קריאת רשות:

Low, S. (2009). "Maintaining whiteness: The fear of others and niceness." Transforming Anthropology, 17(2): 79-92.

דניאל מונטרסקו ורועי פביאן. (2020). נקודת הג'י: ג'נטריפיקציה וגלובליזציה בגבעת אנדרומה. מתוך: דניאל מונטרסקו (עורך). עיר שסועה לה יחדיו: דו לאומיות בחיי היומיום ביפו. תל-אביב: בבל. עמ': 203-237.

קישור:

<https://kotar-cet-ac-il.ezproxy.bgu.ac.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=107462579>

תיאוריות סוציולוגיות

2 נק"ז

מרצה: ד"ר רון דודאי
מתרגלים: הלל מנשה, ג'נינה מאלו

סמסטר א'
יום א' 16:00 – 14:00

תיאור הקורס:

הקורס יעסוק בתיאוריות סוציולוגיות בת-זמננו. במהלך הקורס נעסוק בשורה של מושגים וגישות סוציולוגיות אשר הוצעו על ידי חוקרים וחוקרות על מנת להבין את ההתפתחויות החברתיות, פוליטיות, כלכליות וטכנולוגיות בעולם מסביבנו. בין השאר נבחן מושגים כגון חברת הסיכון, חברת המעקב, והפרקריאט; נדון בחשיבות של הון חברתי ובאופן בו פניקות מוסריות משפיעות על החברה; נציע הסברים סוציולוגיים לשינוי המפה הפוליטית במדינות רבות בשנים האחרונות; נראה כיצד תיאוריות סוציולוגיות יכולות להסביר תהליכים חברתיים אירוניים כמו נבואות המגשימות את עצמן והשלכות בלתי מתוכננות; ונבין, באמצעות הסוציולוגיה של האסון, כיצד "אסונות טבע" הם למעשה אסונות חברתיים.

דרישות הקורס:

הגשת תגובות קריאה – 20 אחוז
הצגת מאמר (בזוגות) בתרגיל – 20 אחוז
עבודה מסכמת – 60 אחוז

תוכנית הקורס ורשימת קריאה:

(1) באופן תיאורטי: מה זה תיאוריה? מה זה תיאוריה סוציולוגית?
קריאת רקע להרצאה:

Du Bois, W. E. B. (2000 [1905]). Sociology hesitant. *boundary* 27(3):37-44.

Swedberg, R. (2016). Before theory comes theorizing, or how to make social science more interesting. *The British journal of sociology*, 67(1):5-22.

קריאה לתרגיל:

Krause, M. (2016). The Meanings of Theorizing, *The British journal of sociology*, 67(1):23-29.

(2) מהחברה התעשייתית לחברת הסיכון:

קריאת רקע להרצאה:

Beck, U. (1992). From industrial society to the risk society: Questions of survival, social structure and ecological enlightenment. *Theory, culture & society*, 9(1), 97-123.

קריאה לתרגיל:

אולריך בק (2011), לחיות בחברת הסיכון העולמית, בתוך: קוסמופוליטיות: תיאוריה ביקורתית למאה ה-21.

(3) מהפרולטריון לפרקריאט:

קריאת רקע להרצאה:

Standing, G. (2016). *The Precariat: The New Dangerous Class*. Bloomsbury Publishing, Ch.1, "The Precariat" (pp.1-30)

קריאה לתרגיל:

Standing, G. (2016). *The Precariat: The New Dangerous Class*. Bloomsbury Publishing, Ch. 4 "Migrants: victims, villains or heroes" (pp.90-114).

(4) חברת המעקב, מהפנאופטיקון לאלגוריתם

קריאת רקע להרצאה:

מישל פוקו, "הפנאופטיות", בתוך: *לפקח ולהעניש: הולדת בית הסוהר*, עמ' 243-280, רסלינג 2015.

קריאה לתרגיל:

Zuboff, S. (2015). Big other: surveillance capitalism and the prospects of an information civilization. *Journal of Information Technology*, 30(1):75-89.

(5) מהון כלכלי להון חברתי:

קריאת רקע להרצאה:

רוברט פאטנר, "התפוררות המעורבות האזרחית בארצות-הברית של ימינו", סוציולוגיה ישראלית ז(2), 2006, עמ' 381-396.

Pierre Bourdieu (1986). "The Forms of Capital", in Richardson, J., *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education*, pp. 241–58

קריאה לתרגיל:

Sander, T. H., & Putnam, R. D. (2010). Democracy's Past and Future: Still Bowling Alone?-The Post-9/11 Split. *Journal of Democracy*, 21(1):9-16.

(6) מימין/שמאל ל-somewheres versus anywhere:

קריאת רקע להרצאה:

Goodhart, D. (2017). *The road to somewhere: the populist revolt and the future of politics*. Oxford University Press, ch.1 – "The Great Divide" (pp.1-18).

Nigel Dodd , Michele Lamont and Mike Savage (2017). Introduction to Special Issue – The Trump/Brexit moment: Causes and Consequences, *British Journal of Sociology* 68:3-10.

קריאה לתרגיל:

Hochschild, A. R. (2016). The ecstatic edge of politics: sociology and Donald Trump. *Contemporary Sociology*, 45(6), 683-689.

(7) ממדינת הרווחה למדינת הענישה:

קריאת רקע להרצאה:

Garland, D. (1996). The Limits of the Sovereign State: Strategies of Crime Control in Contemporary Society. *The British journal of criminology*, 36(4):445-471.

Wacquant, L. (2010). Crafting the neoliberal state: workfare, prisonfare, and social insecurity, *Sociological Forum* 25(2):197-220

קריאה לתרגיל:

Garland, D. (2000). The culture of high crime societies. *British journal of criminology*, 40(3), 347-375.

(8) פניקה מוסרית והכחשה חברתית:

קריאת רקע להרצאה:

Cohen, S. (1972). *Folk devils and moral panics*. Routledge, pp.1-4, 216-233.

Cohen, S. (2001). States of Denial: Knowing about Atrocities and Suffering, Polity, pp.76-116.

קריאה לתרגיל:

Norgaard, K. M. (2006). "We don't really want to know" environmental justice and socially organized denial of global warming in Norway. *Organization & Environment*, 19(3), 347-370.

9) תיאוריה של אירוניות חברתיות: כיצד נבואות מגשימות את עצמן ומה ההשלכות של

השלכות בלתי צפויות

קריאת רקע להרצאה:

Merton, R. (1936). The unanticipated consequences of purposive social action. *American sociological review*, 1(6), 894-904.

Merton R (1948). The Self-Fulfilling Prophecy, *Antioch Review* 8(2):193-210

Marx, G. T. (1981). Ironies of social control: Authorities as contributors to deviance through escalation, nonenforcement and covert facilitation. *Social problems*, 28(3):221-246.

קריאה לתרגיל:

Chouvy, P. A. (2013). A typology of the unintended consequences of drug crop reduction. *Journal of Drug Issues*, 43(2):216-230.

10) סוציולוגיה של מחאה:

קריאת רקע להרצאה:

Moss, D. M., & Snow, D. A. (2016). Theorizing social movements. In *Handbook of contemporary sociological theory* (pp. 547-569)..

קריאה לתרגיל:

Milkman, R. (2017). A new political generation: Millennials and the post-2008 wave of protest. *American Sociological Review*, 82(1):1-31.

11) סוציולוגיה של האסון: אסונות טבע ואסונות חברתיים

קריאת רקע להרצאה:

Klinenberg, E. (1999). Denaturalizing disaster: A social autopsy of the 1995 Chicago heat wave. *Theory and Society*, 28(2):239-295.

קריאה לתרגיל:

Simon, J. S. (2007). Wake of the Flood: Crime, Disaster, and the American Risk Imaginary after Katrina. *Issues Legal Scholarship*, 6, i.

12) סוציולוגיה ציבורית: מה התועלת – והנזק – של תיאוריות סוציולוגיות?

קריאה לתרגיל:

Burawoy, M. (2005). For public sociology. *American sociological review*, 70(1):4-28.

תיאוריות של תרבות

סמסטר אביב 2022

אנדרה לוי

יצירת קשר

דוא"ל: andre.e.levy1@gmail.com

סלולרי: 054-7355116

כללי

הקורס יוקדש להצגת דיונים תיאורטיים בסוגיות קלאסיות ועכשוויות באנתרופולוגיה, תוך מיקומן של הסוגיות בהקשר היסטורי, החל מראשית דרכה של הדיסציפלינה ועד היום. לצד ההתרכזות של הדיון בהתפתחויות התיאורטיות באנתרופולוגיה, יוצגו גם היבטים תמטיים שונים, אשר השפיעו על השינויים והתפניות בתיאוריה האנתרופולוגית.

מטלות

השתתפות פעילה ומעורבת בכל השיעורים.
קריאה רציפה של המאמרים או הפרקים על פי סדר התאריכים (להלן). אי קריאה כמוה כהיעדרות משיעור.
ניהול דיון על אחד המאמרים או הפרקים המופיעים בספר (30% מהציון הסופי).
עבודה סופית (70% מהציון הסופי). הוראות לכתיבת העבודה יוצגו בכיתה לקראת סוף הסמסטר.

ייחוד תיאורטי באנתרופולוגיה?

29 במרץ

Ellen, Roy

2010 Theories in Anthropology and 'Anthropological Theory'. Journal of the Royal Anthropological Institute, 16: 387-404.

<https://rai.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/j.1467-9655.2010.01631.x>

התפנית התרבותית

5 באפריל

Ortner, B. Sherry

1984 Theory in Anthropology Since the Sixties. Comparative Studies in Society and History. 26(1), pp. 126-166

https://www.jstor.org/stable/178524?seq=1#page_scan_tab_contents

13 באפריל

Ortner, B. Sherry

2016 Dark Anthropology and its Others. Theory Since the Eighties. HAU: Journal of Ethnographic Theory. 6(11):47-73.

<https://www.journals.uchicago.edu/doi/pdfplus/10.14318/hau6.1.004>

קלאסיקה אנתרופולוגית

26 באפריל

גירץ, קליפורד

1990 תיאור גדוש: לקראת תיאוריית תרבות פרשנית, בתוך: פרשנות של תרבויות.

ירושלים: כתר, 62-15.

מצוי גם באנגלית בקישור הבא:

<https://philpapers.org/archive/GEETTD.pdf>

3 במאי

Buckley, Thomas

1989 Kroeber's Theory of Culture Areas and the Ethnology of Northwestern California in Culture Theory and Cultural Criticism in Boasian Anthropology. Anthropological Quarterly, 62(1), 15–26.

https://www-jstor-org.ezproxy.bgu.ac.il/stable/3317692?seq=1#metadata_info_tab_contents

ביקורת חיצונית

10 במאי

Dirks, Nicholas B.

2004 Edward Said and Anthropology. Journal of Palestine Studies, 33(3):38–54.

https://www.jstor.org/stable/10.1525/jps.2004.33.3.038?seq=1#metadata_info_tab_contents

למקם את הכוח בתיאוריה

17 במאי

Appadurai, Arjun

1986 Theory in Anthropology: Center and Periphery. Comparative Studies in Society and History. 28(2):356-374.

<https://www.cambridge.org/core/journals/comparative-studies-in-society-and-history/article/theory-in-anthropology-center-and-periphery/1/088EA369B4A875B71BF982427B6069CE>

24 במאי

Sinclair, Jafari Allen and Jobson Ryan Cecil

2016 The Decolonizing Generation: (Race and) Theory in Anthropology since the Eighties. Current Anthropology. 57(2):

https://www.researchgate.net/profile/Nina_Glick_Schiller/publication/302886957_Conjectures_about_Conjunctures_Decolonization_and_the_Ontological_T

[urn Comment/links/573c9a4508aea45ee841971a/Conjectures-about-Conjunctures-Decolonization-and-the-Ontological-Turn-Comment.pdf](https://www.comment.org/links/573c9a4508aea45ee841971a/Conjectures-about-Conjunctures-Decolonization-and-the-Ontological-Turn-Comment.pdf)

אנתרופולוגיה פמיניסטית

31 במאי

Mahmud, Lilith

2021 Feminism in the House of Anthropology. Annual Review of Anthropology, 50(1), 345–361.

<https://www-annualreviews-org.ezproxy.bgu.ac.il/doi/pdf/10.1146/annurev-anthro-101819-110218>

מה שבקטן גם בגדול?

7 ביוני

Hannerz, Ulf

1986 Theory in Anthropology: Small is Beautiful? The Problem of Complex Cultures. Comparative Studies in Society and History. 28:362-367

http://gpeter.web.elte.hu/kurzusok_anyagai/gypcikkanthro.pdf

בפני שוקת שבורה?

14 ביוני

Yengoyan, A. Aram

1986 Theory in Anthropology: On the Demise of the Concept of Culture. Comparative Studies in Society and History. 28(2): 368-374

https://www.jstor.org/stable/178978?seq=1#page_scan_tab_contents

אתנוגרפיה כנגד תיאוריה?

21 ביוני

Biehl, João

2013 Ethnographies the Way of Theory. Cultural Anthropology, 28: 573-597.

<https://anthrosource.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/cuan.12028>

* שימו לב: ייתכנו תיקונים ברשימת המאמרים עד לסיום תקופת השינויים.

תיירות, היסטוריה וזהויות במזרח ודרום מזרח אסיה

Tourism History and Identities in East and Southeast Asia

פרופסור גדעון שלח-לביא (האוניברסיטה העברית) ופרופסור ניר אביאלי (אוניברסיטת בן-גוריון)

יום א סמסטר א 2 נק"ז

17:45 – 16:15

קורס משותף בזום

קישור לזום: <https://us02web.zoom.us/j/81557360738> Zoom link

שפה: אנגלית (במידה וישתתפו סטודנטים מחו"ל)

תיירות היא הכוח המניע המרכזי בעיצובן של זהויות תרבותיות, לאומיות, ואתניות בעידן המודרני. התיירות מעצבת ובונה מחדש גם את הנוף הפיזי ע"י תהליכים של גילוי, שימור, שחזור, שפוף והמצאה של אתרים היסטוריים וארכאולוגיים. בקורס זה, שיתקיים במשותף בחוג ללימודי אסיה באוניברסיטה העברית, ובחוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה באוניברסיטת בן גוריון, נדון בתהליכים אלה תוך התמקדות בדוגמאות קונקרטיות במזרח ודרום מזרח אסיה. בקורס בנוי סביב שני רעיונות מרכזיים: השימוש בעבר כדי לעצב את ההווה והתיירות ככוח המניע של תהליכי הבניית הזיכרון. נעסוק באתרים פרהיסטוריים, היסטוריים ועכשוויים אשר מהווים זירות להבניה של זהויות מודרניות. בין השאר נעסוק בחומה הגדולה בסין, באתרי זיכרון קומוניסטיים בסין ובווייטנאם, במקדשי אנגקור בקמבודיה ובאתרי מורשת עולמית של אונסקו נופים. נעסוק גם בנרטיבים המתחרים אשר מארגנים את חווית הביקור במוזיאונים, אתרים ארכאולוגיים, אנדרטאות, מקדשים ומרחבים נוספים אשר מיועדים לעורר בקרב המבקרים מחשבות על העבר וההווה.

In the current world tourism is an important force in shaping cultural, national and ethnic identities. Tourism is also shaping the physical environment through processes of discovery, preservation, reconstruction and even the invention of historic and archaeological sites. In this course we will discuss those processes through the analysis of specific case studies from East and

Southeast Asia. The course is built around two main themes: the use of the past to shape the present and tourism and the construction of memory. We will examine prehistoric, historic and modern sites in China, Vietnam, Korea, Japan, Mongolia and other countries in the region. Examples are the Great Wall of China, sites of communist memories in China and Vietnam, the temples of Angkor Wat in Cambodia, and more. We will also address the design of Museums and monuments and the experience of visiting them.

דרישות הקורס:

המפגשים יתקיימו בזום למעט הסיור ומפגש הסיום להצגת עבודות הסטודנטים
חובת נוכחות בכל השיעורים, בסיור ובמפגש המסכם
קריאה שוטפת של המאמרים לפני השיעורים והשתתפות פעילה במהלך הדיון בכיתה (10% מציון הקורס)
לקראת כל שיעור שני סטודנטים ישלחו לשאר הכיתה שתי שאלות על חומר הקריאה.
הסטודנטים יגיעו עם התשובות בכתב למפגש (פסקה לכל שאלה).
הגשת הצעת מחקר ראשונית עד לתאריך 21.11. הצעת המחקר תכלול: נושא, שאלת מחקר, פיסקה תיאורית, ורשימה ביבליוגרפית ראשונית. (10% מציון הקורס)
הצגת הצעת המחקר בכיתה במהלך מפגש הסיום (20% מציון הקורס)
מטלה מרכזית: הגשת הצעת מחקר אמפירית (למחקר בשדה) בנושא לבחירתכם (באישור המנחים) בהיקף של כ-3500 מילים לא כולל ביב' עד לראשית סמסטר ב'. ציון העבודה יהווה 60% מציון הקורס. הנחיות ינתנו בהמשך.
* הסטודנטים מוזמנים לבצע את עבודת המחקר בפועל במסגרת הדרכה אישית (2 נק"ז).
נבדוק אפשרות למלגות צנועות להצעות מצטיינות.

Course requirements

All the course meetings will be in Zoom except for our study tour and the last class when students will present their research

Participation in all the classes and the study tour is mandatory

Students are required to read the assigned papers before the class and participate in class discussions (10% of the final grade)

Before each class two students will send all the other students two questions about the reading materials. The students will come to class with a short-written answer for each of the questions (one paragraph for each question)

By November 21st the students will submit a preliminary research proposal. It should include the research subject, research questions, one paragraph that describe the research and a preliminary bibliographic list (10% of final grade).

Presentation of the research proposal in the final class (7/1) (20% of final grade)

By the beginning of the second semester (27/2) the students will submit their class project. The project should be a proposal for an empiric research (research done in the field). The subject of the project is open but the students need to get the approval of the class teachers in advance. The proposal should be 3500 words long (bibliography not included) (60% of final grade).*

* The students are welcome to conduct the field work and will get for it 2 credit points as a guided reading class. We will try to provide small grants for outstanding proposals.

סדר השיעורים ורשימת הקריאה (ייתכנו שינויים במהלך הסמסטר)

10.10 – אין שיעור (אב"ג הסמסטר מתחיל שבוע אחר כך)

17.10 מפגש פתיחה: הקשר שבין תיירות, היסטוריה וזהות?

קריאת חובה לקראת השיעור:

Joan C. Henderson (2007) Communism, Heritage and Tourism in East Asia, *International Journal of Heritage Studies*, 13:3, 240-254,
DOI: [10.1080/13527250701228197](https://doi.org/10.1080/13527250701228197)

24.10 תיירות: מדוע אנחנו נוסעים

חובה:

Cohen, Erik. 1979. "A Phenomenology of Tourist Experiences", *Sociology* 13:179-201
http://scholar.google.co.il/scholar?q=A+Phenomenology+of+Tourist+Experiences&btnG=&hl=iw&as_sdt=0%2C5

רשות:

MacCannell, Dean. 1989 (1976). Ch. 5 Staged Authenticity. *The Tourist: A New Theory of the Leisure Class*. NY: Schocken. Pp. 91-105.

31.10 האם יש גישה שונה לאוטנטיות במזרח אסיה וכיצד זה מתקשר לתיירות?

חובה:

Ryckmans, P. 1989. "The Chinese Attitude Towards the Past", *Papers on Far Eastern History*. 39: 1-16.

7.11 אוטנטיות וזהות בתיירות באסיה

הנחיות להגשת הצעת מחקר

מרצה אורח ליאור בר: שימור מקדשי לואנג פרבנג - לאוס

חובה:

Mcneal, Robin. 2015. Moral Transformation and Local Identity: Reviving the Culture of Shun at Temples and Monuments across China. *Modern China*: 41(4) 436–464

14.11 היסטוריה, המצאת העבר ו"המבט התיירותי"

חובה:

Roper, H.T., 1992. The Highland Tradition of Scotland. In Hobsbawm and Ranger eds 2012, *The Invention of Tradition*

רשות:

Urry, J. (1992). The tourist gaze "revisited". *American Behavioral Scientist*, 36(2), 172-186.

<http://abs.sagepub.com/content/36/2/172.extract>

21.11 מוזיאונים ואתרי מורשת

הגשת הצעת מחקר

חובה:

Shelach-Lavi, G. 2019. Archaeology and politics in China: Historical paradigm and identity construction in museum exhibitions. *China Information*: 33 (1): 23-45.

Avieli, N., 2015. The rise and fall (?) of Hoi An, a UNESCO World Heritage site in Vietnam. *SOJOURN: Journal of Social Issues in Southeast Asia*, 30(1), pp.35-71.

28.11 אוכל תיירות והיסטוריה

חובה:

Tuchman, G. and Levine, H.G., 1993. New York Jews and Chinese food: the social construction of an ethnic pattern. *Journal of Contemporary Ethnography*, 22(3), pp.382-407.

Hubbert, Jennifer. 2005. Revolution is a dinner party: Cultural revolution restaurants in contemporary China. *China Review* 5 (2): 125-150.

5.12 (חופשת חנוכה) סיור "המזרח במערב אסיה": מוזיאון נהרי לאמנות מזרח אסיה בר"ג
ושוק הכרמל כמרחב אסיאני

12.12 – אין שיעור. כנס של גידי וניר – אתם מוזמנים להשתתף ביום הראשון של הכנס
(הסבר בכיתה)

9. 19.11 מונומנטים ואתרים ארכאולוגיים

חובה:

Weatherley, R. D. and A. Rosen, 2013. "Fanning the flames of popular nationalism: the debate in China over the burning of the Old Summer Palace." *Asian Perspective* 37: 53-76.

Winter, T. (2004). "Landscape, Memory and Heritage: New Year Celebrations at Angkor, Cambodia." *Current Issues in Tourism* 7(4-5): 330-345.

רשות:

Ahn Yonson 2008. "The Contested Heritage of Koguryo/Gaogouli and China-Korea Conflict", *The Asia-Pacific Journal*, 6 (1). <https://apjif.org/-Yonson-Ahn/2631/article.html>

10. 26.12 אתרי מלחמה ומהפכה

חובה:

Denton, K. A. (2014). *Exhibiting the Past: Historical Memory and the Politics of Museums in Postsocialist China*. Honolulu, University of Hawaii Press. (Chapter 10, pp. 214-242)

Le, K.L., 2014. Cu Chi tunnels: Vietnamese transmigrant's perspective. *Annals of Tourism Research*, 46, pp.75-88.

11. 2.1 תיירים מערביים, היסטוריה וזיכרונות מלחמה
חובה:

Eads J., and M. Cooper, 2012. Soldiers, victims and neon lights: the American presence in post-war Japanese tourism. In: R. Butler and W. Suntikul (eds.) *Tourism and War*. Taylor and Francis:

<https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.4324/9780203107706-27/soldiers-victims-neon-lights-american-presence-post-war-japanese-tourism-jerry-eades-malcolm-cooper-jerry-eades-malcolm-cooper>

Gillen, J., Kirby, R. and van Riemsdijk, M., 2015. Tour guides as tourist products in Dalat, Vietnam: Exploring market freedoms in a communist state. *Asia Pacific Viewpoint*, 56(2), pp.237-251.

https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/apv.12067?casa_token=WeHdlw-tbEAAAAAA%3A44IQ-cKfz_RXwbqJP52PQX-OUbL75j130j6HmTGQBGjiyTyuQZDFu8mCnNgWPfT9bZlvFqjmFhJn6iA

12. 7.1 יום שישי מפגש משותף כפול להצגת עבודות הסטודנטים ביום שישי
(במקום השיעור ב 9.1)

תרבות בהגירה

קורס בחירה

2022 סמסטר ב'

יום שני 16:15-17:45

מרצה: ד"ר יוליה לרנר

[לא סופי]

שעות קבלה: בתאום julialer@bgu.ac.il

תיאור הקורס:

הקורס יעסוק במושגי היסוד לניתוח מצבים של בין-תרבותיות ושינוי תרבותי. נתבונן בשלושה מצבים המהווים ערעור על "המובן מאליו" התרבותי ויכולים להתנהל כדיאלוג ומיזוג, כעימות ומאבק, כהתעלמות או השתלטות. הראשון הוא תרבות שהמהגרים מביאים איתם למקום חדש ומה שמתרחש במפגש שבינה ובין התרבות המקומית. נדבר על סוגים הגירה של הקשרים היסטוריים כמו דיאספורה, קולוניאליזם, פליטות או חזרה אתנית, לצד סוגי הגירה חדשים כמו "הגירת עבודה" ו"הגירת סגנון החיים" ואף "ניסועים". נלמד מה מעצב מסלולי ההתמקמות של מהגרים. השני הוא מצב של "מהפכה" – שינוי תרבותי, חברתי ופוליטי דרסטי מידי או הדרגתי, מצב בו אנשים חווים הגירה תרבותית בביתם, לעתים מטאפורית ולעתים ממשית. כאן נדבר על משמעות פרקטית וסימבולית של גבולות ושפה. והשלישי הוא מצב של השאלה בין תרבותית אשר במהלכה תפישות ופרקטיקות מיובאות מבחוץ עוברות התאמה למקום ושפה חדשים. נלמד מה בין הפצה, דיפוזיה וייבוא וכיצד הסוכנים האנושיים ומצבי ידע חדשים מעצבים את ההגירה של רעיונות.

דוגמאות למצבים בין תרבותיים נמצא בשפע בהקשר הישראלי ההיסטורי והאקטואלי אך גם במרחב הבינלאומי – אירופאי, אמריקאי ורוסי. הדיון בכיתה יתבסס על חומר הקריאה ועל קטעי הצפייה מתוך סרטים עלילתיים ודוקומנטריים הנוגעים בשלושת המצבים של תרבות בהגירה.

חובות ומטלות:

השתתפות במפגשים במהלך הסמסטר הינה תנאי חובה לסיום הקורס.

השתתפות בסיור והגשת תרגיל בעקבותיו – 15 אחוז מהציון הסופי.

השתתפות בפורום שוטף של הקורס באמצעות העלאת התייחסויות לקריאה וצפיה בקורס –
15 אחוז מהציון.

עבודה מסכמת המבוססת על אינטגרציה של חומרי השיעורים, הקריאה והצפייה - 70 אחוז
מהציון הסופי

עבודה מסכמת המבוססת על אינטגרציה של חומרי השיעורים, הקריאה והצפייה - 70 אחוז
מהציון הסופי

עבודה מסכמת:

בעבודה המסכמת של הקורס הסטודנטים מתבקשים לכתוב מסה (essay) המהווה
אינטגרציה של חומרי השיעורים, הקריאה והצפייה. כחלק מהעבודה המסכמת תתבקשו
ליישם את הנלמד בניתוח של מופע אחת של תרבות בהגירה בהקשר הישראלי או
הבינלאומי. לא מדובר בעבודת מחקר אמפירית ואין חובה להשתמש בספרות מחקרית
מעבר לסילבוס של הקורס.

תרבות בתרגום – סמינר מחקר

2021-2022

ימי שלישי 12:15-13:45

ד"ר יוליה לרנר

julialer@bgu.ac.il

שעות קבלה בתאום

[סילבוס לא סופי]

העידן בו אנחנו חיים מאופיין בו זמנית הן בדמיון של תצורות תרבות המתקיימות במדינות והן בשונות בין תרבותית מרתקת. פרדוקסליות זאת הינה תוצר של התפתחות והתפשטות של מודלים של חשיבה, רגש ופרקטיקה של חיי היומיום. אופנים ונסיבות חדשים של הפצת הרעיונות היום מעצבים לא רק את המהירות של המעבר של תצורות תרבותיות אלא גם משפיעים על האופן בו הם נקלטים ואיזה משמעות מקבלים בדרך. הסמינר יעסוק בניתוח מצבים של בין-תרבותיות ושינוי תרבותי מפרספקטיבה אנליטית של 'תרגום'. ברמה אנליטית נדון בקשר בין ידע, רגש ושפה ונתעמק בשאלות של התרבות כמעוגנת בשפה ודרכי הביטוי הלשוניים. נלמד מודלים שונים של אקט התרגום במרחב החברתי-תרבותי (חיקוי, ייבוא והפצה, ביותר, המרה, תרגום) ונדון במושגי יסוד ומודלים המתארים והמסבירים מפגש ומעבר בין תרבותי.

במהלך הסמסטר הראשון נתבונן במצבים המייצגים ערעור על "המובן מאליו" התרבותי, ומייצרים מצב שיכול להתנהל כדיאלוג ומיזוג, כעימות ומאבק, כהתעלמות או השתלטות תרבותית ותמיד מעודדים תהליכי תרגום התרבות. הראשון הוא תרבות שהמהגרים מביאים איתם למקום חדש ומה שמתרחש במפגש שבינה ובין התרבות המקומית. השני הוא מצב של "מהפכה" – שינוי תרבותי, חברתי ופוליטי דרסטי מידי או הדרגתי, מצב של בנייה כביכול מחדש של מודל החיים ומצב בו אנשים חווים הגירה תרבותית בביתם. והשלישי הוא מצב של השאלה בין תרבותית אשר במהלכה תפישות ופרקטיקות מיובאות מבחון עוברות התאמה למקום חדש. נדון בתפקיד של השפה והשיח במצבים אלה בעיצוב הידע התרבותי. מחצית ממפגשי הסמסטר יהיו בנויים סביב תימות ממוקדות של תרגום תרבותי כגון: שפה

במעשה הטיפולי, תרגום של תפישות המהגרים, תרגום וחוקי הג'אנר בתרבות פופולרית, גוף כמתרגם, תרגום של הזיכרון, תרגום של שפת האהבה, תרגום של שפה פוליטית.

לקראת סוף הסמסטר הראשון התלמידים יגבשו כיוון לפרוייקט מחקר עצמאי. המחקרים יעסקו בדוגמאות נמצאות בשפע בהקשר התרבותי הסובב הן פנים ישראלי והן ברחבי העולם ויגישו בהפסקה בין שני הסמסטרים את הצעת המחקר. כמעט כול דבר אפשר לחקור מפרספקטיבה של תרגום תרבותי, נזהה דוגמאות אמפיריות בספרות ונשוחח עם חוקרים אורחים בכיתה. הדגש בבחירת הסמינר יושם על מחקרים אמפיריים על מופעים של תרבות בתרגום הן בהקשרים של הגירה (קהילות ומרחבים של מהגרים) והן מופעים של תצורות תרבותיות מיובאות ומהגרות במדע, אידיאולוגיה, תרבות פופולרית ותרבות היומיום. סמסטר ב' יוקדש במיוחד לעבודה משותפת על הפרוייקטים של התלמידים, הצגה שלהם בכיתה ודיון. כמו כן נקדיש זמן בשני הסמסטרים בהתאם לשלב פיתוח הפרוייקטים להקנייה ועדכון של מיומנויות אקדמיות – נושא למחקר, איתור ספרות, שאלת מחקר והצעת מחקר ומתודולוגיה של המחקר.

מהות הסמינר המחקרי הוא דיון בחומרי הקריאה, גיבוש רעיון למחקר אמפירי מעניין, עריכת המחקר, הצגה של הרעיון והממצאים בכתיבה פרשנית של התובנות. מכאן החובות של הסטודנטים בקורס: נוכחות (חובה) בכול השיעורים והשתתפות בדיונים במהלך השנה – חובה. אי השתתפות תביא לירידה בניקוד – עד 10 נקודות. הכנה לדיון של חומר הקריאה בכיתה – עד 10 נקודות. סיור\מפגש (מחוץ לשעות הקורס) – חובה ומטלה הנלווית אליו עד 10 נקודות. תאום נושא העבודה, הגשת הצעה למחקר סוציולוגי-אנתרופולוגי אמפירי בסוף סמסטר א' והצגה של הפרוייקט המחקרי בכיתה במהלך סמסטר ב' – עד 20 נקודות. עבודה סמינריונית המבוססת על מחקר אמפירי עד 50 נקודות.

Germany post 1945: East, West, Germans, Migrants, Memories, and Nostalgia

Dani Kranz

Department of Sociology and Anthropology

Centre for Austrian and Germany Studies

dkranz@post.bgu.ac.il

Office: Building 72, Room 379

Office Hours: tba

The notion of the New Germany – and the New Berlin – has gained widespread popularity. But what is hiding behind this notion, what is this new Germany supposed to be? By looking at Germany West, East and reunified we will tackle the myth of the new, and look at German society, culture, and politics post-1945 to gain an in-depth understanding. Since 1945 Germany has experienced serious upheaval: it had to deal with the aftermaths of a multiple genocide, ethnic Germans being displaced in the wake of the second world war, temporary labour migration that turned out to be permanent, conflicts between generations that saw the birth of terror groups in the late 1960s, as well as the unification of two countries into one, the mass migration of the summer of 2015, and the heated debates about memory culture and politics bear witness to societal dynamics. Any of these processes are still tangible, and debates and negotiations about Germanness are in full swing.

The course will follow a chronological order and make use of samples to elucidate on the societal dynamics: we will look at German music, at filmic

material on the terror group RAF Fraction, at the only museum of migration, DOMiD, as well as Germany within its European framework and German/Israeli relations.

The course and all materials runs in English to give the participants the opportunity to improve on their English language skills.

Areas covered

Germany, Europe

Assessment

If we are on campus: a presentation of 15 minutes, done individually.

If we are in online modus: one review of 500 words, of any of the sources provided.

The final exercise will be a written piece of 3,000 words including bibliography, which will focus on any of the topics we covered or you can develop your own question. This question has to be agreed with me.

Preparing your review and essay:

Please bear in mind that your essay is an academic piece of writing, and not an opinion piece or a journalistic paper. Claims need to be backed up by sources, and the sources need to be put in the bibliography. For the form of the bibliography and the use of sources in text use of sources provided as examples.

Email the review and essay to: dkranz@post.bgu.ac.il

Name your file REVIEW_firstnamelastname.docx, REVIEW_IDNumber.docx, and ESSAY_firstnamelastname.docx, ESSAY_IDNumber.docx respectively – I will not accept any work I cannot allocate. If you do not have an ID number use your first and last name.

Aim

This course aims at providing broad basic understanding of German society post 1945, its structures, its basic characteristics and details on several socially significant topics.

In order to do so, the students will be required to read a weekly text, and to contribute to the discussion.

There is no attendance requirement. However, participation helps to improve grades and mental arithmetic does not hurt.

Learning outcomes

On successful completion of this module, students should be able to describe German society, culture and politics and put them into broader context.

The final deadline will be in line with university regulations.

Readings

All readings are in the folder LIBRARY on Moodle. It is your task to find a paper to read for each topic, and read one paper each week.

Film Der Baader Meinhof Komplex, German with English subtitles

<https://www.youtube.com/watch?v=efFnfHIYZMk>

N.B. These sources and further sources are on Moodle. It is your task to find one appropriate article per week to read.

Session 1

Practicalities

Session 2

The Early Post-War Period

Session 3

Facts and the Beginnings of Memory Politics

Session 4

Intergeneration conflict at Societal Level: The RAF

Watch: Der Baader Meinhof Komplex, German with English subtitles

<https://www.youtube.com/watch?v=efFnfHIYZMk>

Session 5 – We will watch this short film together!

Jewish Life in Germany

Watch: Mazal Tov Cocktail

Link: <https://vimeo.com/391800443>

Password: Dima

Please do not distribute, but feel free to watch it individually

Session 6

Labour Migrants: From Temporary Guests to Permanent Strangers and Citizens

Session 7

Merging to Countries: The German Reunification

Session 8

Changing Society and Possible Futures

Session 9

Excursus: German Popular Music

Session 10

When Societal Structures Become All Too Germany post 1945: East, West, Germans, Migrants, Memories, and Nostalgia Obvious: The Flight Migration of 2015 and the COVID 19 Crisis

Session 11, 12, 13 Tutorials

Jewish Revivals, and Jews in Unexpected

Places: The Jewish Caribbean

Dani Kranz
Department of Sociology and Anthropology
Centre for Austrian and Germany Studies
dkranz@post.bgu.ac.il
Office: Building 72, Room 379
Office Hours: tba

While some Jews fled to the Caribbean to escape the Spanish, and pursuant Portuguese Inquisitions in the late 15th century, others migrated with Dutch empirical powers or joined English endeavours to extend the commonwealth during the colonial era. Jewish life-worlds in and around the Caribbean allow insights into Jewish history, culture, old and new Jewish musics, community building, self-empowerment, but also the building and exploitation of social and trade networks in the past, and in the present.

Turning away from an Ashkenazi-centric perspective on Judaism, Sephardic history and cultural expressions become particularly apparent, when taking a closer look at how Jews managed and negotiated boundaries, conversion to Judaism, conversion from Judaism, and the issue of mixed cultural backgrounds, in unexpected places such as the Caribbean.

The course and all materials runs in English to give the participants the opportunity to improve on their English language skills.

Areas covered

Caribbean, Americas, Europe

Assessment

If we are on campus: a presentation of 15 minutes, done individually.

If we are in online modus: one review of 500 words, of any of the sources provided.

The final exercise will be a written piece of 3,000 words including bibliography, which will focus on any of the topics we covered or you can develop your own question. This question has to be agreed with me.

Preparing your review and essay:

Please bear in mind that your essay is an academic piece of writing, and not an opinion piece or a journalistic paper. Claims need to be backed up by sources, and the sources need to be put in the bibliography. For the form of the bibliography and the use of sources in text use of sources provided as examples.

Email the review and essay to: dkranz@post.bgu.ac.il

Name your file REVIEW_firstnamelastname.docx, REVIEW_IDNumber.docx, and ESSAY_firstnamelastname.docx, ESSAY_IDNumber.docx respectively – I will not accept any work I cannot allocate. If you do not have an ID number use your first and last name.

Aim

This course aims at providing broad basic understanding of Sephardic history, and present in the Caribbean region.

In order to do so, the students will be required to read a weekly text, and to contribute to the discussion.

There is no attendance requirement. However, participation helps to improve grades and mental arithmetic does not hurt.

Learning outcomes

On successful completion of this module, students should be able to describe Jewish cultures in the Caribbean and put them into broader context.

The final deadline will be in line with university regulations.

Readings

All readings are in the folder LIBRARY on Moodle. It is your task to find a paper to read for each topic, and read one paper each week.

N.B. These sources and further sources are on Moodle. It is your task to find one appropriate article per week to read.

Session 1

Practicalities

Session 2

The Inquisition and Early Sephardic Communities

Session 3

Early Jewish Communities in the Caribbean

Session 4

Colonial Powers and Jewish Participants

Session 5

Traders, Business People and Pirates

Session 6

Jewish Caribbean Musical Cultures

Session 7

On-going migrations to the Caribbean: Jewish Cuba

Session 8

Leaving or Sojourning in the Caribbean?

Session 9

Jewish cultural heritage: Where past and present meet

Session 10

Jews of all kinds: Sephardim, Ashkenazim, Conversos and Returnees to Judaism

Session 11, 12, 13 Tutorials

Reviving Jewish Memories or Jewish

Revival? The cases of Spain, Germany, and

Poland

Dani Kranz
Department of Sociology and Anthropology
Centre for Austrian and Germany Studies
dkranz@post.bgu.ac.il
Office: Building 72, Room 379
Office Hours: tba

Jews – and Muslims – were subjected to the Inquisition in 15th century on the Iberian Peninsula; Germany and Poland were sites of the Holocaust. However, prefiguring this mass violence, Spain, Germany, and Poland experienced a rich convivencia. At the present, all three countries experience revivals of Jewish memories, while antisemitism remains pronounced, and little is known about the living Jews in the respective country. This course seeks to tackle the complex relation of remembering an – allegedly – glorious past, and the long-term effects of mass violence on the present in all three different locales. The latter impacts social relations in situ, which should not be confused with a Jewish revival in either of the countries. The course and all materials runs in English to give the participants the opportunity to improve on their English language skills.

The course and all materials runs in English to give the participants the opportunity to improve on their English language skills.

Areas covered

Europe

Assessment

If we are on campus: a presentation of 15 minutes, done individually.

If we are in online modus: one review of 500 words, of any of the sources provided.

The final exercise will be a written piece of 3,000 words including bibliography, which will focus on any of the topics we covered or you can develop your own question. This question has to be agreed with me.

Preparing your review and essay:

Please bear in mind that your essay is an academic piece of writing, and not an opinion piece or a journalistic paper. Claims need to be backed up by sources, and the sources need to be put in the bibliography. For the form of the bibliography and the use of sources in text use of sources provided as examples.

Email the review and essay to: dkranz@post.bgu.ac.il

Name your file REVIEW_firstnamelastname.docx, REVIEW_IDNumber.docx, and ESSAY_firstnamelastname.docx, ESSAY_IDNumber.docx respectively –

I will not accept any work I cannot allocate. If you do not have an ID number use your first and last name.

Aim

This course aims at providing broad basic understanding of European Jewish history and the Jewish present, issues of cultural heritage and memory culture, and intergroup relations.

In order to do so, the students will be required to read a weekly text, and to contribute to the discussion.

There is no attendance requirement. However, participation helps to improve grades and mental arithmetic does not hurt.

Learning outcomes

On successful completion of this module, students should be able to describe European Jewish culture, cultural heritage and memory politics, and intergroup relations into broader context.

The final deadline will be in line with university regulations.

Readings

All readings are in the folder LIBRARY on Moodle. It is your task to find a paper to read for each topic, and read one paper each week.

N.B. These sources and further sources are on Moodle. It is your task to find one appropriate article per week to read.

Session 1

Practicalities

Session 2

Spain – The Golden Age and the Inquisition and its aftermaths

Session 3

Spain – Jewish presences between antisemitism and philosemitism

Session 4

Germany – Germany up to 1933, the Shoah and its aftermaths

Session 5

Germany – Jewish presences between antisemitism and philosemitism

Session 6

Poland – The Shoah, the Cold War and aftermath

Session 7

Poland - Jewish presences between antisemitism and philosemitism

Session 8

Memory cultures: Jewish, non-Jewish, and entangled

Session 9

Jewish cultural heritage: Where past and present meet

Session 10

Negotiating past, present, and potential futures

Session 11, 12, 13 Tutorials

The Sociology and Anthropology of

Migration: Europe and Beyond

Dani Kranz

Department of Sociology and Anthropology

Centre for Austrian and Germany Studies

dkranz@post.bgu.ac.il

Office: Building 72, Room 379

Office Hours: tba

Description

Migration to and from Europe has always occurred. Historically, peoples like the Romans moved up the big European rivers, and ventured into territories populated by Germanic and Nordic peoples. With the advances of technologies, the population movements within Europe, and to Europe changed; also with geopolitical events like wars, and labour migration in the wake of industrialisation. The latest major event in European migration concerns the migration of individuals from Africa, and Middle and the Far East in the summer of 2015. This course aims at tracing issues of migration in, from, and to Europe with a specific focus of post 1945 developments. It will look at the macrostructural events, and at the microstructural, personal, or familial consequences of migration as well as migrant organisations, and developments in migration policy. How do states and migrants interact, and how does migration impact on migrants, local populations, sending and

receiving states? How do nation states/supra structures attempt to manage borders?

Aim

This course aims at providing broad basic understanding of Migration and Europe, its structures, its basic characteristics and details on several socially significant topics.

Learning outcomes - On successful completion of this module, students should be able to

The students should be able to describe issues of migration to and from Europe, to understand the perspectives of multiple stake holders, and put them into broader context.

Assessment

If we are on campus: a presentation of 15 minutes, done individually.

If we are in online modus: one review of 500 words, of any of the sources provided.

The final exercise will be a written piece of 3,000 words including bibliography, which will focus on any of the topics we covered or you can develop your own question. This question has to be agreed with me.

Preparing your review and essay:

Please bear in mind that your essay is an academic piece of writing, and not an opinion piece or a journalistic paper. Claims need to be backed up by sources, and the sources need to be put in the bibliography. For the form of the bibliography and the use of sources in text use of sources provided as examples.

Email the review and essay to: dkranz@post.bgu.ac.il

Name your file REVIEW_firstnamelastname.docx, REVIEW_IDNumber.docx, and ESSAY_firstnamelastname.docx, ESSAY_IDNumber.docx respectively – I will not accept any work I cannot allocate. If you do not have an ID number use your first and last name.

Aim

This course aims at providing broad basic understanding of the sociology and anthropology of migration.

In order to do so, the students will be required to read a weekly text, and to contribute to the discussion.

There is no attendance requirement. However, participation helps to improve grades and mental arithmetic does not hurt.

Learning outcomes

On successful completion of this module, students should be able to describe German society, culture and politics and put them into broader context.

The final deadline will be in line with university regulations.

Readings

All readings are in the folder LIBRARY on Moodle. It is your task to find a paper to read for each topic, and read one paper each week.

Session 1: Practicalities

Session 2: Ethnicity and Migration

Session 3: Nationalism and Religion

Session 4: Policy: Migration, Ethnicity and State Building

Session 5: Guest workers, labour migrants, diasporas, post-colonialism, life-style migration, global south and global north

Session 6: Non-voluntary migration

Session 7: Migration, ethnicity and gender

Session 8: From the point of view of migrants: At home abroad?

Session 9: Migration Policy

Session 10: The summer of 2015 and its aftermaths

Session 11, 12, 13: Presentation and/or Tutorials

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר ראשון

{ 405 }

תואר שני

אוטואתנוגרפיה- שיטות מחקר בינאיש

מספר קורס 102.2.0150

פרופ' פנינה מוצפי-האלר

pninamh@gmail.com

אוטואתנוגרפיה היא שיטת מחקר וכתובה העושה שימוש במגוון דרכי ניתוח רפלקסיבי של החוקרת. בשדה המחקר בתהליך יצורו של ידע. לאוטואתנוגרפיה יש הגדרות רבות. המשותף לכל ההגדרות היא התפיסה שמערכות היחסים בין החוקרת לחברה הנחקרת מעוגנת בתוך יחסי כוח פוליטיים, חברתיים, כלכליים ותרבותיים ושאינו של הידע החברתי המיוצר במהלך המחקר מעוצב בתוך הקשרים אלה. נקודת המוצא של כתיבה ומחקר אוטואתנוגרפי היא אם כן שאין עמדה "אוניברסלית-קרי-מדעית" ולכן יש להנכיח את המפגש הבינאיש בין החוקרת ובנות השיח שלה. אוטואתנוגרפיה היא מסגרת אפיסטמולוגית לא מתנצלת המדגישה את יתרונות גישה אלטרנטיבית למחקר וכתובה מתוך עמדה שהתיאורטיקנית הפמיניסטית דונה האראווי הגדירה כ "אובייקטיביות חזקה". לקורס שלושה חלקים:

קריאה משותפת של ספרות תיאורטית המגדירה את עקרונות המעשה האוטואתנוגרפי. בשלושה מפגשים ראשונים נתמקד בהרצאות פרונטליות של המרצה שתחשוף את הכיתה, בליווי מצגות, להיגיון של המסגרת הפרדיגמטית הרחבה שבתוכה צריך למקם את המודל האוטואתנוגרפי. מצגות אלה ימסגרו את הפערים בין חשיבה פוזיטיביסטית המוכרת שעליה רובנו התחנכנו למיגוון גישות פוסט-פוזיטיביסטיות המאתגרות את הנחות היסוד המוכרות של אופיו של המחקר ותיקופו. בחלקו השני של הקורס כל תלמידה תציג בשיעור נושא אחד מתוך רשימת קריאת החובה של הקורס. הפרזנטציה תתחיל מכתובה אוטואתנוגרפית ספציפית אשר תנוח במהלך דיון של התפיסה התיאורטית העומדת מאחורי עבודות כאלה. בחלקו הסוגר של הקורס נעבור לסדנת כתיבה אקספרימנטלית שבה כל משתתפת תציג את המסע שלה או שלו לכתובה אוטואתנוגרפית.

רשימת מטלות והרכב הציון:

נוכחות והשתתפות בכל השיעורים 25%
פרזנטציה של חומרים מתוך רשימת הקריאה 35%
עבודה אוטואתנוגרפית סופית: 40%
כל פריטי הקריאה נמצאים ב moodle של הקורס ולכן אינם מצוטטים במלואם ברשימת
הקריאה השבועית

יחידת מבוא: מסגרות תיאורטיות פרדיגמטיות (שלושה מפגשים)

המשבר הפרדיגמטי- פוזיטיביזם ופוסט-פוזיטיביזם – **PP 1 מצגת ראשונה**

מאתנוגרפיה ריאליסטית למשברי ייצוג --טקסטים עיקריים **PP 2 מצגת שניה**

מהי סוציולוגיה ביקורתית –פוסט פוזיטיביזם, אפיסטמולוגיה פמיניסטית, ידע/כוח **PP 3**
מצגת שלישית

מודלים תיאורטיים של כתיבה ומחקר אוטואתנוגרפי (ארבעה מפגשים)

Renato Rosaldo Culture and Truth page 1-21
Pierre Bourdieu and Loic Wacqu "An Invitation to Reflexive Sociology"
Douglas E. Foley (2002) Critical ethnography: The reflexive turn, International
Journal of Qualitative Studies in Education, 15:4, 469-490
Carolyn Ellis 2011 "Review of autoethnography "
Sally Denshire 2013 "Autoethnography"
Leon Anderson 2006 "Analytic autoethnography"
Nicholas L. Holt 2003 "Representation, Legitimation, and Autoethnography:
An Autoethnographic Writing Story"

Susanne Gannon 2006 "The (Im)Possibilities of Writing the Self-Writing:
French Poststructural Theory and Autoethnography"

כתיבה רפלקסיבית בהקשרים ישראליים

גדעון קונדה תיאוריה וביקורת 1992
יונית נעמן תיאוריה וביקורת 2006
יולי השש תיאוריה וביקורת 2018
כלנית צלאח תיאוריה וביקורת 2016
מאירה וויס 2001 Ethnography (באנגלית)
רלה מזלי קוראת בתמרים או תמר הגר בכוונה תחילה
פנינה מוצפי-האלר תיאוריה וביקורת 1997, 2017

סדנת כתיבה אוטואתנוגרפית (חמישה מפגשים)

לפני כל מפגש יעלו טקסטים של כתיבה אוטואתנוגרפית למוודל הכיתתי ויקראו על ידי כולם.
בזמן השיעור יקראו חלקים מתוך הטקסט והדיון בכיתה יסייע למציגה לחזק את הטקסט
האוטואתנוגרפי. המפגשים בחלקו הסוגר של הקורס יתנהלו כסדנת כתיבה שמטרתה לשפר
את הכתיבה שתוגש בסופו של הקורס כעבודה מסכמת.
העבודה המסכמת של הקורס תחזיק בין 12-15 עמודים. המוקד הוא כתיבה רפלקסיבית
המאמצת עקרונות שונים של כתיבה ומצטטת לפחות חמישה פריטים מתוך הביבליוגרפיה
התיאורטית שנקראה במהלך הסמסטר. מבוא קצר של כעמוד יסביר את האתגרים שעמדו
בפני הכותבת. בניסיון הכתיבה האוטואתנוגרפית. לב העבודה יהיה מעשה כתיבה המסתמך
על תהליך המחקר של הסטודנטית. דיון סוגר של כשני עמודים יסכם את התובנות והמגבלות
של תרגיל הרפלקסיה המחקרית.

גישות למחקר איכותני עבור תואר שני

פרופ' יעל השילוני-דולב

סמסטר א, יום ג' 14:00-16:00
שעת קבלה יום ג 11:00-12:00 (בתאום מראש)

תיאור הקורס:

מטרת הקורס היא הכרת שיטות המחקר האיכותניות על יתרונותיהן, מגבלותיהן, והדילמות הפרקטיות והאתיות שהן מעלות. במהלך הקורס נדון בהיבטים התאורטיים והיישומיים של שיטות מחקר אלו ונכיר כלי מחקר שונים לאיסוף נתונים כגון: ראיונות וקבוצות מיקוד ושיטות שונות לניתוח של טקסטים וחומרים ויזואליים. כמו כן נתעמק בתהליך הכתיבה, ובאופן בו הכתיבה מקשרת בין מתודולוגיה, ממצאים, פרשנות ותיאוריה. הקורס ישלב למידה תאורטית עם התנסות מעשית בשיעור עצמו.

דרישות הקורס:

נוכחות והשתתפות פעילה בשיעורים.

הגשת שני תרגילים במהלך הסמסטר:

1. תרגול בכתיבת שאלות לראיון – 20% מהציון הסופי

2. קריאת המדריך לכתיבת מאמר אקדמי בשיטה איכותנית שפורסם על ידי כתב העת Journal of Marriage and Family. בחירת מאמר המשתמש בשיטה איכותנית ובחינתו לנוכח דרישות כתב העת. האם כל הדרישות מולאו? - 20% מהציון הסופי

כתיבת עבודה מסכמת בתום הקורס. על העבודה להוכיח הבנה מתודולוגית ויכולת לבחינה של התהליך המחקרי ושיפורו תוך כדי תנועה. העבודה הסופית יכולה להיות מחקר פיילוט לקראת כתיבת התזה או סמינריון מחקר. על העבודה לכלול ניתוח של; ראיון, קבוצת מיקוד, כתבה, תמונה, אתר, סרטון, חלון ראווה, קופת צדקה, תפריט במסעדה או כל "מוצר" תרבותי אחר, מילולי, ויזואלי או משולב, על פי אחת השיטות שנלמדו בקורס. הוראות הכנה מדויקות יינתנו בהמשך. 60% מהציון הסופי

הרכב ציון הקורס:

20% עבור כל תרגיל אמצע (יחד 40% מהציון הכללי)
60% עבודה מסכמת.

מבנה הקורס

פתיחה - אפיסטמולוגיה, אונטולוגיה ומתודולוגיה: מה בין שיטות מחקר כמותיות לאיכותיות?

צבר בן יהושע נעמה, 2001. מבוא: ההיסטוריה של המחקר האיכותי, השפעות וזרמים. בתוך: צבר בן-יהושע נעמה (עורכת) מסורות וזרמים במחקר האיכותי. ת"א: דביר. במודל

שקדי אשר, 2004. מילים המנסות לגעת, מחקר איכותני – תיאוריה ויישום. הוצאת רמות, ת"א. פרק 1.

<https://kotar-cet-ac-il.ezproxy.bgu.ac.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=92549046&sSelectedTab=tdBookInfo#150.4647.6.default>

בסוף השיעור הראשון יש להכין בבית שאלות לראיון חצי מובנה

איסוף ממצאים

ראיונות

צבר בן-יהושע, נעמה. 1990. "הריאיון" בתוך המחקר האיכותי בהוראה ובלמידה. גבעתיים: מסדה.

עמ' 63-71. במודל

אילת הראל-שלו ושיר דפנה-תקוע (2020). "על מחקר והקשבה: המקרה של נשים לוחמות באזורי עימות". בתוך, הבטחון כסוגיה אזרחית: התרופפות הבטחון האזרחי-פוליטי-תרבותי בישראל. קינן עירית והרבון עירית (עורכות), חיפה: הוצאת פרדס. במודל

Seidman, I. (2005). Technique isn't everything but it's a lot (Chapter 6). In *Interviewing as Qualitative research*. Teachers College Press. 3rd edition.
<http://wtf.tw/ref/seidman.pdf>

הרצוג, ח' (2014). דרכים לדעת-דמיון של התנגדות: מבט פמיניסטי על ריאיון העומק בחברה מרואיינת. בתוך: קרומר-נבו, מ', לביא-אג'אי, מ' והקר, ד, (עורכות). מתודולוגיות מחקר פמיניסטיות (עמ' 32-53). תל אביב: הקיבוץ המאוחד (מגדרים).
<https://kotar-cet-ac-il.ezproxy.bgu.ac.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=100394787&sSelectedTab=tdBookInfo#33.8681.6.default>

קבוצות מיקוד –

Frances Montell, 1999. Focus Group Interviews: A New Feminist Method. *NWSA Journal*. Vol. 11, No. 1, pp. 44-71. במודל

Anand Layana, 2013. Feminist Methodological Approach towards Focus Group Interview Research. *International Journal of Scientific and Research Publications*, Volume 3, Issue 9.

במודל

Rebecca Kook, Ayelet Harel-Shalev, Fany Yuval. 2019. Focus groups and the collective construction of meaning: Listening to minority women. *Women's Studies International Forum* 72 (2019) 87–94.

במודל

Raz, Aviad E. and Schicktanz, Silke (2009) 'Lay perceptions of genetic testing in Germany and Israel: the interplay of national culture and individual experience', *New Genetics and Society*, 28: 4, 401 — 414. במודל

Mixed methods

קפלן עמית ואחרות (2020) להפוך עבודות שקופות לנראות: חסמים להשתלבות נשים בשוק העבודה. דוח מסכם. ירושלים: מכון ון-ליר, מרכז שוות.

<https://www.vanleer.org.il/publications/%d7%9c%d7%94%d7%a4%d7%95%d7%9a-%d7%a2%d7%91%d7%95%d7%93%d7%95%d7%aa-%d7%a9%d7%a7%d7%95%d7%a4%d7%95%d7%aa-%d7%9c%d7%a0%d7%a8%d7%90%d7%95%d7%aa/>

Sharlene Hesse-Biber, 2010. Qualitative Approaches to Mixed Methods Practice

Qualitative Inquiry, 16(6) 455 –468. במודל

Hall, R. (2020). *Mixing Methods in Social Research: Qualitative, Quantitative and Combined Methods*. SAGE Publications Limited.

מחקר השוואתי

Hashiloni-Dolev, Y., and Schicktanz, S. 2017. A cross-cultural analysis of Posthumous Reproduction (PHR) regulation: The significance of the gender and margins of life perspectives. *Reproductive Biomedicine and Society* 4: 21-32. במודל

Candea, M. (2018). *Comparison in Anthropology*. Cambridge University Press

ניתוח ממצאים: ניתוח שיח, ניתוח נרטיבי ותיאוריה המעוגנת בשדה

שקדי, אשר 2003. 'עקרונות ניתוח הנתונים' (פרק 5), מילים המנסות לגעת: מחקר איכותני – תיאוריה ויישום. תל-אביב: רמות: עמ' 93-102

<https://kotar-cet-ac-il.ezproxy.bgu.ac.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=92549046&sSelectedTab=tdBookInfo#150.4647.6.default>

שיח

רגב, מוטי (2011). סוציולוגיה של התרבות, מבוא כללי. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה, עמודים 75-93.

<https://kotar-cet-ac-il.ezproxy.bgu.ac.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=102603811#2.6140.6.default>

תירוש, יופיי (תשס"א), "סיפור של אונס, לא יותר", על הפוליטיקה של ייצוג טקסטואלי", משפטים לא (3) עמ': 579-622. במודל

פוקו, מ. (1996). *הרצון לדעת: תולדות המיניות* (כרך 1). תל-אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד (הקדמה ופרק ראשון)

<https://kotar-cet-ac-il.ezproxy.bgu.ac.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=96777424#7.13.6.default>

ניתוח נרטיבי

גבריאלה ספקטור-מרזל (2012). הסיפור אינו כל הסיפור: תעודת הזהות הנרטיבית. *מגמות* מ"ח כרך 2, 227-250. במודל

ניתוח תמתי ותיאוריה המעוגנת בשדה

גבתון, דן. 2001. "תיאוריה המעוגנת בשדה: משמעות תהליך ניתוח הנתונים ובניית התיאוריה במחקר איכותי. בתוך נעמה צבר בן-יהושע (עורכת) מסורות וזרמים במחקר האיכותי. ת"א: דביר 195-227. במודל

שרה שמעוני, תיאוריה המעוגנת בשדה. פרק 5 בתוך, נעמה צבר בן-יהושע (עורכת). מסורות וזרמים במחקר האיכותי תפיסות, אסטרטגיות וכלים מתקדמים. 2016. רעננה: מכון מופ"ת. בספריית ארן

<https://kotar-cet-ac-il.ezproxy.bgu.ac.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=103297040>

מצגת להכרת תוכנות ממוחשבות לניתוח במחקר איכותני

גולדשטיין, אולז'ן, 2010. כלים ממוחשבים לצרכי מחר איכותני. המרכז הישראלי למחקר איכותני של האדם והחברה, אוניברסיטת בן-גוריון, מכון מופ"ת והמכללה האקדמית לחינוך ע"ש קיי. במודל

סמינר, ניתוח ויזואלי וקריאה חתרנית

רגב, מוטי (2011). סוציולוגיה של התרבות, מבוא כללי. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה, עמודים 45-75

<https://kotar-cet-ac-il.ezproxy.bgu.ac.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=102603811#2.6140.6.default>

בארט, רולאן (1998). מיתולוגיות. ת"א: בבל. "אבקות כביסה וחומרי ניקוי" פוטוגניות אלקטורלית" עמ' 48-50, 198-200. במודל

הול סטיוארט (1993) "הצפנה ופענוח". בתוך ליבס תמר וטלמון מירי (עורכות), תקשורת כתובות: טלוויזיה כסביבה של חיי היומיום. ת"א: האוניברסיטה הפתוחה. עמ' 390-401. במודל

פיסק, ג. (1991) "פוסטמודרניזם וטלוויזיה" בתוך ליבס תמר וטלמון מירי (עורכות), תקשורת כתובות: טלוויזיה כסביבה של חיי היומיום. ת"א: האוניברסיטה הפתוחה. עמ' 206-221.

קריאה נוספת

Nitza Berkovitch, Anat Waldman & Niza Yanay (2012): The politics of (in)visibility: On the blind spots of women's discrimination in the academy, Culture and Organization, DOI:10.1080/14759551.2011.644669 (Goffman's method of image perception)

במודל

שיטות מלימודי התקשורת – מסגור וצפייה אתנוגרפית

Scheufele, D. A. (1999). Framing as a Theory of Media Effects. *Journal of Communication*, 49, 1, pp. 103-122.

Liebes, T., Livingstone, Sonya. (1998). European soap operas: The diversification of a genre. *European Journal of Communication*, 13(2), 147-180.

קריאה נוספת

גפן קושילביץ, ש. (2005). "מהקרבה לקורבן: תפקוד התקשורת בסיקור השכול באסונות צבאיים". בתוך: לבל, א. (עורך). ביטחון ותקשורת, דינמיקה של יחסים. באר-שבע: מכון בן-גוריון לחקר ישראל, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב, עמ' 284-309.

ליבס, ת. ובר-נחום (1998). "תקשורת מפרגנת: סוכל ניסיון פיגוע בחוף ניצנים". בתוך ד. כספי וי. לימור (ע'), אמצעי תקשורת המונים בישראל. האוניברסיטה הפתוחה. עמ' 393-406.

קדמן, י. (1998). "תפקיד העיתונות בעיצוב סדר-היום בנושאי רווחה". בתוך ד. כספי וי. לימור (ע'), אמצעי תקשורת המונים בישראל. מקראה. האוניברסיטה הפתוחה. עמ' 54-579.

מחקר במרחב המקוון

Bowler Jr, G. M. (2010). Netnography: A method specifically designed to study cultures and communities online. *The Qualitative Report*, 15(5), 1270.

Lahav-Raz, Yeela. "The prosumer economy and the sex industry: the creation of an online community of sex prosumers." *Journal of Cultural Economy* 12.6 (2019): 539-551. במודל

קריאה נוספת

ויסמן, כ' (2010). יפה בוורוד ויפה בשחור: קהילות המבוססות על ביצוע זהויות-מגדר בבלוגים ישראליים. האגודה הישראלית ללימודים פמיניסטיים ולחקר המגדר. 1-39.

כהן, א' ונייגר, מ'. (2007). To talk and to talkback: ניתוח הרטוריקה של שיח-תגובה (talkback) בעיתונות המקוונת בישראל בתוך: ת. 'שוורץ-אלטשולר (עורכת), עיתונות דוט קום (עמ' 321-350). ירושלים: המכון הישראלי לדמוקרטיה ומרכז בורדה אוניברסיטת בן-גוריון.

רוזנברג, ח' וכהן א'. (2012). "נוח לי לשוחח אתכם חרישית: דפוסי שימוש והימנעות של מגמגמים בטכנולוגיות מדיה חדשה", מסגרות מדיה, 9, 26-67.

כהן, איילת (2014). תכתיבים טכנולוגיים ומערכות ערכיות: אינסטגרם ככלי תעמולה, מסגרות מדיה 13: 1-19.

אתיקה:

קוד אתיקה של האגודה האנתרופולוגית האמריקאית

<http://www.aaanet.org/committees/ethics/ethcode.htm>

קוד אתיקה של חוקרי אינטרנט [/https://aoir.org/ethics](https://aoir.org/ethics)

כתיבה

שקדי אשר, 2004. מילים המנסות לגעת, מחקר איכותני – תיאוריה ויישום. הוצאת רמות,
אוניברסיטת ת"א. פרק 13 – סטנדרטים של איכות המחקר.

<https://kotar-cet-ac-il.ezproxy.bgu.ac.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=92549046&sSelectedTab=tdBookInfo#150.4647.6.default>

בדיקה מול דרישות של הכתב עת

Abbie E. Goldberg, Katherine R. Allen. 2015. Communicating Qualitative Research: Some Practical Guideposts for Scholars. Journal of Marriage and Family 77: 3–22

במודל

Research Guide—Qualitative Methods for Law and Society Research

במודל

COREQ (COnsolidated criteria for REporting Qualitative research) Checklist

במודל

ספרים כלליים מומלצים:

Denzin, N.K & Lincoln, Y.S. (2000). Handbook of Qualitative Research. Thousand Oaks, CA: Sage

Denzin, N.K & Lincoln, Y.S. (2003). The Landscape of Qualitative Research: Theories and Issues. Sage Publications.

קרומר-נבו, מ', לביא-אג'אי, מ' והקר, ד, (עורכות). 2014. מתודולוגיות מחקר פמיניסטיות. תל אביב: הקיבוץ המאוחד (מגדרים).

לביא-אג'אי, מיה וטובין, דורית (עורכות), 2021. שיחות על מחקר איכותני. ת"א: מכון מופ"ת

Hesse-Biber, S Gilmartin, J/C/K & Lydenberg, R. (1999). Feminist Approaches to Theory and Methodology: an Interdisciplinary Reader. New York: Oxfors Uni Press

דימיון העתיד וכסף

(מהדורה זמנית)

סמסטר א' – 102-2-0041

פרופ' דניאל ממן

יום ג', 12:15-13:45

כיתה:

שעות קבלה: יום ג' 16-17, חדר 370 טלפון 08-6478244,

דואר אלקטרוני: dmaman@bgu.ac.il

תיאור השיעור ומטרותיו:

אחד המאפיינים הבולטים של הקפיטליזם הוא הקשר שבין זמן לכסף: "זמן שווה כסף". הקורס יעסוק בסוגיות של זמן, כסף והקשר ביניהם. במיוחד נתמקד בדימיון וניהול עתידים בתחום הפיננסי ונדון בסוגיות כמו אי-ודאות וסיכון, תחזיות, ניהול חוב, ביטוח, חסכון והשקעה.

חובות הקורס:

נוכחות חובה, השתתפות פעילה וערה בכל השיעורים ובדיונים בכיתה. במידה והקורסים יתקיימו באופן מקוון – כל המשתתפים מתבקשים לפתוח מצלמות. במידה והקורסים יתקיימו בקמפוס עם השתתפות של חלק מהסטודנטים – בכל שבוע תגיע קבוצה אחרת לקמפוס והלומדים מרחוק ישתתפו תוך פתיחת מצלמות. קריאה – קריאה שוטפת של פריטי החובה יש להגיש 6 דוחות קריאה בהיקף של עד 400 מילה על פריטי קריאת החובה. יש להגיש עד יום א' בשעה 10:00 – לפני השיעור הרלוונטי (כל דוח קריאה 5%, סה"כ 30% מהציון הסופי).

בכל שיעור מספר סטודנטים יציגו מאמרים מתוך רשימת מאמרי הרשות (10% מהציון הכללי). המאמרים שמסומנים ב-* ברשימת הקריאה עבודת בית – 2 שאלות, כל אחת עד 4 עמודים (סה"כ 8 עמודים), בפונט 12 דוד, ברווח 2.0 בין השורות, נא להקפיד על שוליים של 2.5 ס"מ לפחות מכל צד, וליישר טקסט לשני הצדדים.
הגשה עד (60% מהציון).

הקלטה/צילום תכני הקורס
להלן כללי ההקלטה והצילום שקבעה האוניברסיטה
תלמידים יקרים
הקורס המוקלט/המצולם הוא עבורכם בלבד. צילומו והקלטתו נעשו כדי לסייע לכם בלמידה. הקורס המוקלט/המצולם יעמוד לרשותכם עד תום הסמסטר העוקב לסמסטר בו השתתפתם בו.
אין להעביר את הקלטת הקורס או כל חלק ממנה לאחרים אין להפיצה - בתמורה או שלא בתמורה- או לעשות בה כל שימוש אחר שאינו לימוד עצמי.
מובהר שהאוניברסיטה תראה בחומרה כל פעולה בניגוד לאמור בסעיף 3 לעיל, ופעולה כזאת תחשב הן כהפרת משמעת והן כהפרת זכות יוצרים.

רשימת הקריאה

שיעור פתיחה: זמן במחשבה הסוציולוגית והאנתרופולוגית

זמן: עתיד

קריאת חובה

Beckert, Jens. 2016. *Imagined Futures: Fictional Expectations and Capitalist Dynamics*. Cambridge, MA: Harvard University Press, pp. 21-34

מאמרי רשות -

Luhmann, Niklas. 1998. *Observations on Modernity*. Stanford, CA: Stanford University Press, pp. 63-74.

Esposito, Elena. 2018. "The time of money in finance and US society."
Finance and Society 4(1): 15-25.

אריאל הנדל, 2014, "הווה", *מפתח: כתב-עת לקסיקלי למחשבה פוליטית*, 8, עמ' 7-30.

Adam, Barbara and Chris Groves. 2007. *Future Matters: Action, Knowledge, Ethics*. Leiden and Boston: Brill.

Esposito, Elena. 2011. *The Future of Futures: The Time of Money in Financing and Society*. Cheltenham, UK: Edward Elgar, pp.9-46.

Urry, John. 2016. *What is the Future?* Cambridge: Polity Press.

Peter Pels, 2015, "Modern Times: Seven Steps toward an Anthropology of the Future", *Current Anthropology*, Vol 56, no 6, 779-796.

Seligman, Martin E. P., Peter Railton, Roy F. Baumeister, and Chandra Sripada. 2016. *Homo Prospectus*. New York: Oxford University Press.

כסף ואשראי

קריאת חובה

Beckert, Jens. 2016. *Imagined Futures: Fictional Expectations and Capitalist Dynamics*. Cambridge, MA: Harvard University Press, pp. 97-130.

מאמרי רשות

*Carruthers, Bruch G. 2005. "The Sociology of Money and Credit." in *The Handbook of Economic Sociology, Second Edition*, edited by N. J. Smelser and R. Swedberg. Princeton and Oxford: Princeton University Press and Russell Sage Foundation, pp. 355-378.

Cohen, Dov., Shin Fait, Xi Liu, 2019. "Meanings and Functions of Money in Different Cultural Milieus." *Annual Review of Psychology* 70.

Graeber, David. 2011. *Debt: The First 5000 Years*. Brooklyn, NY: Melvillehouse, pp. 211-217.

Esposito, Elena. 2011. *The Future of Futures: The Time of Money in Financing and Society*. Cheltenham, UK: Edward Elgar, pp. 47-61.

Bill Maurer, 2006, "The Anthropology of Money", *Annual Review of Anthropology*, 35, pp. 15-36.

Desan, Christine, 2017, "The Constitutional Approach to Money", in *Money Talks: Explaining how Money Really Works*, Edited by Nina Bandelj, Wherry

Frederick F. Wherry and Viviana A. Zelizer, Princeton and Oxford: Princeton University Press, pp. 109-130.

ניל פרגוסון, 2008, *עלייתו של הכסף*, תל-אביב, עם עובד.

דרור גולדברג, 2015, "כיצד המציאו האמריקאים את הכסף המודרני", *זמנים*, 129, עמ' 38-49.

בילי מאורר, 2015, "כסף שלי יקר, אלכסון

<http://alaxon.co.il/article/%D7%9B%D7%A1%D7%A3-%D7%A9%D7%9C%D7%99-%D7%99%D7%A7%D7%A8>
צבי טריגר, 2014, "כסף, חוזים ומגדר", *משפט ועסקים*, יח, 135-175.

פינוסאליזציה – כלכלה פוליטית

קריאת חובה

Van der Zwan, Natascha. 2014. "Making Sense of Financialization." *Socio-Economic Review*, 12:99-129.

מאמרי רשות

*Carruthers, Bruce. 2015. "Financialization and the Institutional Foundations of New Capitalism." *Socio-Economic Review*, 13:379-398.

Pitluck, Aaron Z., Mattioli, Fabio & Daniel Souleles, 2018. "Finance beyond Function: Three Causal Explanation for Financialization." *Economic Anthropology* 5(2): 157-171.

Davis, Gerald F. and Suntae Kim. 2015. "Financialization of the Economy." *Annual Review of Sociology*, 41:203-221.

פיננסיאליזציה II – כלכלה פוליטית תרבותית
קריאת חובה

Shamir, Ronen. 2008. "The Age of Responsibilization: On Market-Embedded Morality." *Economy and Society* 37:1-19.

מאמרי רשות

*Weiss, Hadas. 2015. "Financialization and its Discontents: Israeli Negotiating Pensions." *American Anthropologist*, 117:506-518.

גלית איילון, 2016, "התפכחיות בחסות שוק ההון: השיח הפיננסי הפופולרי ומוטיב האכזבה ממוסדות חברתיים מרכזיים", *סוציולוגיה ישראלית*, יח (1), עמ' 56-81.
Haiven, Max. 2014. *Cultures of Financialization: Fictitious Capital in Popular Culture and Everyday Life*. New York, Palgrave Macmillan, pp. 102-129.

סיכון ואי ודאות
קריאת חובה

Beckert, Jens. 2016. *Imagined Futures: Fictional Expectations and Capitalist Dynamics*. Cambridge, MA: Harvard University Press, pp. 35-60

מאמרי רשות

Zinn, Jens O. 2017. "The Sociology of Risk." in *The Cambridge Handbook of Sociology*, edited by K. O. Korgen. Cambridge: Cambridge University Press.

Zaloom, Caitlin. 2004. "The Productive Life of Risk." *Cultural Anthropology*, 19:365-391.

*Maman, D. and Z. Rosenhek. 2020. "Facing Future Uncertainties and Risks through Personal Finance: Conventions in Financial Education." *Journal of Cultural Economy*. 13(3):303-317.

Power, Michael. 2014. "Risk, Social Theories, and Organizations." Pp. 370-392 in *Social Theory, and Organization Studies*, edited by P. Adler, P. Du Gay, G. Morgan, and R. Mike. Oxford: Oxford University Press.

דמיון העתיד

קריאת חובה

Beckert, Jens. 2016. *Imagined Futures: Fictional Expectations and Capitalist Dynamics*. Cambridge, MA: Harvard University Press, pp. 61-94.

מאמרי רשות

*Appadurai, Arjun. 2013. *The Future as Cultural Fact*. London and New York: Verso, pp. 285-300

הרצאה ב- YOUTUB

https://www.youtube.com/watch?v=czwzHHve-Ps&ab_channel=VictoriaandAlbertMuseum

Maman Daniel and Zeev Rosenhek, 2020, "Governing individuals' imaginaries and conduct in personal finance: The mobilization of emotions in financial education", unpublished manuscript.

ניהול העתיד: תחזיות

מאמר חובה

Beckert, Jens. 2016. *Imagined Futures: Fictional Expectations and Capitalist Dynamics*, Cambridge, MA: Harvard University Press, pp. 217-244

מאמרי רשות

Friedman, Walter A. 2014. *Fortune Tellers: The Story of America's First Economic Forecasters*. Princeton: Princeton University Press, pp.1-11.

Leins, Stefan, 2018, *Stories of Capitalism: Inside the Role of Financial Analysts*, Chicago, Chicago University Press, pp. 154-160.

*Zaloom, C. (2018). "How will we pay? Projective fictions and regimes of foresight in US College finance." *Journal of Ethnographic Theory* 8(1/2): 239-251.

ניהול העתיד: חוב

קריאת חובה

Lazzarato, Maurizio. 2012. *The Making of the Indebted Man: An Essay on the Neoliberal Condition*. Los Angeles: Semiotext(e). pp. 37-88.

מאמרי רשות

Kus, Basak. 2015. "Sociology of Debt: States, Credit Markets, and Indebted Citizens." *Sociology Compass* 9:212-223.

*Rona-Tas, A. and Alya Guseva. 2018 "Consumer Credit in Comparative Perspective." *Annual Review of Sociology* 44: 55-75.

Padgett Walsh, K. (2018). "Transforming usury into Finance: Financialization and the ethics of debt." *Finance and Society* 4(1): 41-59.

Graeber, David. 2011. *Debt: The First 5000 Years*, Brooklyn, NY: Melvillehouse, pp. 120-126.

Charbnneau, Mathieu and Magnus Paulsen Hansen. 2014. "Debt, Neoliberalism and Crisis: Interview with Maurizio Lazzarato on the Indebted Condition." *Sociology* 48:1039-1047.

Dodd, Nigel. 2014. *The Social Life of Money*. Princeton: Princeton University Press, Ch. 3.

מרגרט אטווד, 2011, *חוב: צלו האפל של העושר*, אור יהודה, כנרת בית הוצאה לאור.

ניהול העתיד: ביטוח

מאמר חובה

Ewald, Fracois. 1991. "Insurance and Risk." in *The Foucault Effect: Studies in Governmentality*, edited by G. Burchell, C. Gordon, and P. Miller. Chicago: The University of Chicago Press, pp. 197-210.

מאמרי רשות

*Chan, Cheris Shun-ching. 2009. "Creating a Market in the Presence of Cultural Resistance: The Case of life Insurance in China." *Theory and Society*, 38:271-305.

O'Malley, Pat. 2015. "Uncertainty Makes us Free: Insurance and Liberal Rationality." in *Modes of Uncertainty*, edited by L. Samimian-Darash and P. Rabinow. Chicago and London: The University of Chicago Press, pp. 13-28.

McFall, Liz. 2011. "A 'Good, Average Man': Calculation and the Limits of Statistics in Enrolling Insurance Customers." *The Sociological Review* 59(4): 661-684.

ניהול העתיד: חסכון והשקעות

מאמר חובה

Beckert, Jens. 2016. *Imagined Futures: Fictional Expectations and Capitalist Dynamics*, Cambridge, MA: Harvard University Press, pp. 131-168.

מאמרי רשות

*Langley, Paul. 2008. *The Everyday Life of Global Finance: Saving and Borrowing in Anglo-America*, Oxford: Oxford University Press, pp. 88-111.

Chong, Kimberly and David Tuckett. 2015. "Constructing Conviction through Action and Narrative: How Money Managers Manage Uncertainty and the Consequence for Financial Market Functioning." *Socio-Economic Review* 13:309-330.

Mulchay, Niamh. 2017. "Entrepreneurial subjectivity and the political economy of daily life in the time of finance." *European Journal of Social Theory* 20(2): 216-235.

de Goede, Marieke. 2004. "Repolicizing Financial Risk." *Economy and Society*, 33:197-217.

de Goede, Marieke. 2005. *Virtue, Fortune and Faith: A Genealogy of Finance*. Minneapolis: University of Minnesota.

Knorr Cetina, Karin and Alex Preda. 2005. *The Sociology of Financial Markets*. Oxford: Oxford University Press.

Knorr Cetina, Karin and Alex Preda. 2012. "Introduction." in *The Oxford Handbook of the Sociology of Finance*, edited by K. Knorr Cetina and A. Preda. Oxford: Oxford University Press, 1-9.

Mellor, Philip A. and Chris Shilling. 2016. "Arbitrage, Uncertainty and the New Ethos of Capitalism." *The Sociological Review*.

ייעוץ ארגוני בארגונים גלובליים

סילבוס לקורס שנתי באוניברסיטת בן גוריון

פרטי הקורס

מטרת קורס זה הינה להקנות למשתתפים היכרות עם משמעות הייעוץ בארגונים גלובליים, תוך מתן דגש לנקודה הישראלית. הקורס יבחן: אספקטיים תרבותיים בייעוץ כאשר היעוץ והארגון הנועץ מגיעים מתרבויות או לאומים שונים משמעות היעוץ בחברות בין-לאומיות בעלות נוכחות בין יבשתית – דגש יושם על חברות בבעלות מערבית הפועלות בעולם כולו הבדלים ודמיון בין חברות ישראליות לחברות זרות משמעות הייעוץ הארגוני בחברה ישראלית עם נוכחות בין לאומית בעוד הקורס יבחן מודלים תרבותיים תיאורטיים והשלכותיהם, ההתמקדות תהיה בהתמודדות היעוץ עם פוליטיקה ארגונית בארגונים גלובליים, ועם לחצים לסטנדרטיזציה ואחידות בתהליכי העבודה ובהתערבות הארגונית לעומת הדרישה לייחודיות מקומית התפורה יותר לתרבות הספציפית. הקורס יבחן אספקטים אלה תוך שימוש בניתוחי אירוע של מגוון התערבויות ארגוניות מהשטח בחברות גלובליות ובחברות בהן היעוץ והארגון הנועץ מתרבויות שונות. הקורס יחשוף את המשתתפים לשורה רחבה של ארגונים מתעשיות שונות במגזר הפרטי בהם בוצעה ההתערבות, יתאר את ההקשר הארגוני, יבחן את כלי ההתערבות השונים, וידון בתוצאות ההתערבות	תקציר
The aim of the course is to familiarise the participants with the meaning of organisational consulting in global enterprises, while paying attention to the Israeli context. The course will look at:	תקציר באנגלית

Cultural aspects in organisational consulting where the consultant and the organisation are from different cultures Organisational consulting in international enterprises with cross-continent presence Similarities and differences between Israeli and foreign organisations Organisational consulting in an international Israeli company While the course will examine theoretical models and their consequences the focal point will be how the consultant confronts organisational politics, with pressures for standardisation and consistency in work processes and in the organisational consulting, as opposed to local uniqueness that is tailored more to the specific culture. The course will examine these aspects while exploring a variety of case studies from global enterprises and from organisations where the consultant and the organisation are from different cultures. The course will expose the participants to a large selection of organisations where the intervention took place, will describe the organisational context, will explore various intervention tools, and will discuss the outcomes of the intervention.	
---	--

לערוך למשתתפים היכרות עם משמעות הייעוץ בארגונים גלובליים, תוך מתן דגש לנקודה הישראלית	מטרות/יעדי הקורס
הקורס יסלב הרצאות פרונטליות, מצגות, ניתוחי אירוע, ותרגול בשימוש בהתערבויות שונות בקורס יהיו מרצים אורחים, לקוחות ושותפים של הפירמה	שיטת ההוראה

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר שני

{ 436 }

דרישות הקורס/מטלות	על הסטודנטים לבחור ארגון גלובלי ממנו יוכלו ללמוד על ארגונים גלובליים. עבודה מסכמת: פירוט יינתן בהמשך.
הרכב הציון	15% נוכחות. 35% השתתפות פעילה בשיעור ועשית מטלות השיעור. 50% עבודה מסכמת.
נוכחות	קיימת חובת נוכחות בקורס. ניתן להחסיר עד 2 פעמים במהלך הסמסטר (בהתאם לתקנון עד 80% מהשיעורים).

תכנית הקורס

הקורס הינו שנתי. יהיה בו שילוב של הרצאות פרונטליות (גם תיאוריה וגם פרקטיקה כולל מפגשים עם לקוחות שלנו מארגונים גלובליים) ומעורבות אקטיבית של הסטודנטים. הסטודנטים יבחרו ארגון גלובלי בו יערכו מספר ראיונות חצי מובנים ויביאו דילמות מהשטח לכיתה. בחלק מהשיעורים הסטודנטים יציגו Study cases מתוך הארגונים הנבחרים ועליהם יערכו דיון בכיתה.

סמסטר א'

מספר סידורי	נושא שיעור	קריאה לשיעור
1	מבוא – גלובליזציה וארגונים גלובליים, פתיחה לקורס והסבר כללי על משימות הקורס.	אין קריאה לשיעור זה
2	תרבות ארגונית: ההבדלים בין חברה ישראלית גלובלית לבין חברה גלובלית שעובדת בארץ	F. Luthans & J. Doh J. (2014). <i>International Management: Culture, Strategy, and Behavior</i> , 9 th ed. (McGraw-Hill, 2014). Ch.14
3	תרבות ארגונית: גלוקליזציה, גיוון תרבותי בארגונים גלובליים- קשיים והזדמנויות (מרצה אורח).	Rozkwitalska, M. (2010). Barriers of cross-cultural interactions according to the

research findings. <i>Journal of Intercultural Management</i> , 2(2), 37-52		
The quest for global dominance: Transforming global presence into global competitive advantage	עיצוב ארגונים לסביבה הבינלאומית ואיך מייצרים אחדות בתרבות הארגונית?	4
Gagnon, S., & Collinson, D. (2017). Resistance through difference: The co-constitution of dissent and inclusion. <i>Organization Studies</i> , 1-24.	עבודה בצוותים וירטואליים, תוך שימוש בטכנולוגיות מתקדמות. (מרצה אורח)	5
אין קריאה לשיעור זה	הצגה של הסטודנטים- ארגונים גלובליים נבחרים	6
	התמודדות של HR בארגונים גלובליים – תהליכי גיוס, קליטה ושימור עובדים. (מרצה אורח)	7
Mendizabal, L. A. (2015). <i>The EGA Master case study</i> (Hebrew).	סוגיות ודילמות של היועץ בארגון גלובלי.	8

Universidad de Deusto.p.22		
	שירות: החשיבות בהטמעת תרבות של שירות.	9
	חדשנות: כלים להחדרת חשיבה ועשייה חדשנית בארגון גלובלי. הצגת מקרי בוחן על ידי סטודנטים.	10
Gill, C. (2012). The role of leadership in successful international mergers and acquisitions: Why Renault-Nissan succeeded and DaimlerChrysler-Mitsubishi failed. Human Resource Management, 51(3), 433-456.	מיזוגים ורכישות: האתגרים והחלופות השונות. הצגת study case סטודנטים.	11
	ניהול ההון האנושי: פיתוח אישי ומוטיבציה הצגת מקרי בוחן סטודנטים.	12
Den Hartog, D. (2004) "Leading in a Global Context: Vision in Complexity" in The Blackwell Handbook of Global Management: A	ניהול מרחוק והתמודדות עם אתגרים במבנה מטריציוני.	13

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר שני

{ 440 }

Guide to Managing Complexity (Eds. Lane, Maznevski, Mendenhall and McNett). Massachusetts: Blackwell Publishing Ltd. (pp. 175-198)		
--	--	--

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר שני

{ 441 }

סמסטר ב

מספר סידורי	נושא שיעור	קריאה לשיעור
1	פיתוח מנהיגות בארגונים גלובליים הצגת מקרי בוחן סטודנטים.	Berson, Y., Erez, M., & Adler, S. (2004). Global values in MNC culture, and their manifestation in managerial roles. In <i>Best Paper Award, The Academy of Management Conference</i> .
2	הרצאת אורח: ייעוץ אסטרטגי לארגונים גלובליים.	Brondoni, S. M. (2007). Management Consulting, Global Markets and Corporate Networking. <i>Symphony, Emerging Issues in Management</i> , (1), 16-25
3	תקשורת רב תרבותית	
4	קהילות און ליין וקהילות פנים ארגוניות (מרצה אורח)	יישולח פרק מספר שנמצא בשלבי עיבוד סופיים כחלק

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר שני

{ 442 }

מפריקט TRANS- URBAN-EU-CHINA		
	משא ומתן בינלאומי בחברות גלובליות. הצגת מקרי בוחן סטודנטים.	5
אין קריאה לשיעור זה	עבודה בקונסורציומים גלובליים ומכרזים של האיחוד האירופי (מרצה אורח)	6
	איך מייצרים מחברות הארגון גלובלי? הצגת מקרי בוחן סטודנטים.	7
Ailon-Souday, G. & Kunda, G. (2003). "The local selves of global workers: The social construction of national identity in the face of organizational globalization". Organization Studies, 24(7): 1073-1096	זהות בעולם הגלובלי	8
Nagji, B., & Tuff, G. (2012). Managing your innovation portfolio. <i>Harvard Business Review</i> , 90(5), 66-74.	שיווק עצמי בארגונים גלובליים	9
Edna Pasher, Otthein Herzog, Mor Harir, Yaara Turjeman and Wu Zhiqiang (2018). Creating and	Urban Living Labs מעבדות עירוניות חיות, קונספט שהומצא על ידי האיחוד האירופי ומוטמע היום ברחבי העולם, המטרה היא להוות תכנית מסגרת לעירוב הקהילה וכל בעלי העניין כדי לקדם חדשנות	10

enabling Ecosystems for Open Innovation - Challenges and how to Cope with Them". In Piero Formica, Martin Curley (eds.). Exploring the Culture Of Open Innovation: Towards an Altruistic Model of Economy. Emerald: Bingley, UK, pp. 201-219. Doi:10.1108/978-1-78743-789-020181008.	בארגונים ובערים (מרצה אורח, מקרה בוחן סין)	
	עבודה מרחוק- לפני הקורונה, במהלך הקורונה ואחריה	11
	משאבי אנוש בארגונים גלובליים: גיוס עובדים ברחבי העולם והתמודדות עם רילוקישיין (מרצה אורח)	12
אין קריאה לשיעור זה	סיכום קורס: יתרונות וחסרונות בארגונים גלובליים בדגש על ההשלכות של מגיפת הקורונה על ארגונים אלו.	13

קריאה נוספת:

-Pasher,E. Herzog,O.Edvinsson L. Sharir,L.(2020) "IC Israel reporting- the journey from 1998 into the future" In Intellectual Capital In The Digital Economy. pp 97-105

-
- Pasher E. & Ronne T. (2011). "The Complete Guide to Knowledge Management: A Strategic Plan to Leverage Your Company's Intellectual Capital by Edna Pasher and Tuvya Ronen" .
- Pasher E, Lawo M, Pezzlo R ,(2009). Intelligent Clothing: Empowering the Mobile Worker by Wearable Computing , AKA.
- Edvinsson L., Dvir R., Roth N. & Pasher E. (2004). "Innovations: the new unit of analysis in the knowledge era: The quest and context for innovation efficiency and management of IC", Journal of Intellectual Capital 02/2004; 5(1):40-58.

יסודות, שיטות ותאוריות

בסוציולוגיה ואנתרופולוגיה: קורס השלמה למ.א.

סמסטר א'

ימי ג' – 08:00 – 12:00

מרצה: ד"ר רפי גרוסגליק

rafig@post.bgu.ac.il

תיאור הקורס

הקורס מיועד לתלמידות ולתלמידי מ"א הנדרשים להשלמה של חלקים מבסיסי הידע בסוציולוגיה ובאנתרופולוגיה, או בחזרה על החומר הנחוץ ללימודים ולמחקר בדיסציפלינות אלה. הקורס יכלול דיון ביסודות ובמושגים הבסיסיים בסוציולוגיה ובאנתרופולוגיה. נסקור כיווני חשיבה מרכזיים בשתי הדיסציפלינות, כיווני חשיבה הלקוחים הן מתוך התיאוריות המודרניסטיות ("תיאוריות קלאסיות") והן מתיאוריות בנות-זמננו. בנוסף, הקורס יכלול היכרות עם שיטות מחקר מרכזיות (איכותניות) הנהוגות באנתרופולוגיה ובסוציולוגיה. נדון בטקסטים העוסקים בשאלות על אופני הייצוג של "האחר", על יחסי הכוח הגלומים באופני ייצוג אלה ועל מיקומו/ה של החוקר/ת ביחס ל"אחר". נקרא ונדון בטקסטים העוסקים בשאלות על אודות מבנים חברתיים, יחסי כוח, תפיסת המציאות החברתית, תרבות, אי-שוויון, זהות, החשיבה הפמיניסטית והפוסט-קולוניאליסטית, החשיבה החברתית הפוסט-מודרניסטית והיחסים שבין ה"גלובלי" (עולמי) ללוקאלי (מקומי). קורס זה מבוסס על קריאה, דיון, מחשבה ביקורתית, ניתוח וכתובה. בוגרי/ות הקורס יצוידו, לפיכך, בכלים תיאורטיים המאפשרים פרשנות סוציולוגית ואנתרופולוגית למגוון רחב של סיטואציות, תופעות ודרמות חברתיות-תרבותיות – היסטוריות וכאלה המתרחשות בעידן הנוכחי.

פירוט מטלות הקורס (פירוט נוסף ומפורט לכל מטלה יועלה לאתר הקורס ב Moodle):

(1) נוכחות חובה בשיעורים ובתרגולים

נוכחות בשיעורים מרחיבה את הדעת ומאפשרת הבנה עמוקה ומלאה של חומר הלימוד. נוכחות בשיעור והשתתפות פעילה היא הכרחית להבנת הטקסטים הנלמדים ולתרגול יישום הידע התיאורטי בפרשנות של תופעות חברתיות. סטודנט/ית שייאלצו להיעדר מהמפגש השבועי יבקשו על כך אישור מראש מהמרצה. סטודנט/ית שיעדרו, ללא אישור, מעל לשני מפגשים - לא יוכלו לסיים את הקורס.

המרצה יקפיד על סביבת דיון נאותה ויקפיד על מתן הזדמנות להשתתפות לכלל הסטודנטים/יות. השתתפות בדיונים, התבטאות וניסוח בעל פה של רעיונות תיאורטיים הם כלים אינטלקטואליים חשובים. המרצה יקדיש תשומת לב רבה למידת ההשתתפות (ולאיכותה) מצד כלל הסטודנטיות והסטודנטים בקורס. קריאה רציפה והשתתפות פעילה במפגשי הקורס במהלך הסמסטר יזכו את הסטודנטים/יות ב-10% מהציון הסופי.

(2) רפרט בכיתה/בזום (10% מהציון הסופי)

הסטודנטיות והסטודנטים בקורס יציגו פריט קריאה אחד מתוך הסילבוס. פירוט נוסף על אופן הצגת הרפרט יימסר בדף הנחיות נפרד שיועלה לאתר הקורס.

(3) ניתוח טקסט (20% מהציון הסופי)

הגשת עבודה קצרה הכוללת ניתוח טקסט על פי בחירת הסטודנט לשתי גישות סוציולוגיות ושתי גישות אנתרופולוגיות (עד ארבעה עמודים). פירוט נוסף על אופן הצגת הרפרט יימסר בדף הנחיות נפרד שיועלה לאתר הקורס.

(4) מבחן בית מסכם (60% מהציון הסופי)

בסוף הסמסטר יינתן מבחן בית המבוסס על חומרי הקריאה ועל תוכן המפגשים (3-4 שאלות, עד 6 עמודים). המבחן יתקיים עם חומר פתוח. תיתן הגבלת זמן לביצוע המבחן. פירוט נוסף על אופן ביצוע מבחן הבית יימסר בדף הנחיות שיועלה לאתר הקורס.

אופן הלימוד וקוד התנהגות בקורס:

יש לעקוב אחרי ההודעות המועלות באתר הקורס, בו ניתן יהיה למצוא סריקות של פרטי הקריאה והודעות בדבר המטלות (בהמשך יועלו טפסי הנחיות מפורטים לכל מטלה). יש להקפיד על התנהגות נאותה ועל סביבת למידה נעימה ומכבדת. נשוחח במפגש הראשון על דפוסי התנהלות שונים (בקרה שבו הקורס יועבר להוראה מקוונת יחודדו ההנחיות ויימסר קוד התנהגות בהוראה מקוונת הכולל בקשה להשתקה למניעת רעשי רקע, איסור עישון או פעולות שאינן הולמות סביבת לימודים וכו'). הסטודנטים/יות מוזמנים/ות להעלות דרישות, בקשות והצעות במפגש הראשון להנחיות שיהפכו את הלימוד בקורס לנעים ואפקטיבי ככל האפשר. המרצה ישקול את הבקשות ויישם אותן, במידת האפשר, זאת על מנת להפוך את חווית הלימוד בקורס למעניינת ומועילה.

קריאה בקורס:

חובת קריאה: בקורס שני סוגי טקסטים – מאמרי חובה ומאמרי רשות. כל חומרי קריאת החובה יועלו לאתר הקורס במודל. מאמרי הרשות ניתנים למציאה בספרייה (חשוב שתלמידי/ות מחקר יתרגלו מיומנויות חיפוש חומרים אקדמיים בספרייה, למי שלא מתורגל/ת בכך – הנה לכם/ן הזדמנות טובה לתרגול!). כאמור, יש לקרוא את כלל מאמרי החובה לפני המפגש השבועי. מאמרי החובה יידונו במהלך השיעורים וחלקם יוצגו במסגרת הרפרטים על ידי הסטודנטים/יות. פריטי קריאת הרשות מאפשרים העמקה והרחבת הידע אודות החומר הנלמד. חלק ממאמרי הרשות הינם טקסטים קאנוניים שכדאי להכירם. רצוי מאוד לעיין במאמרי הרשות, זאת משום שהם עשויים לסייע בהבנת החומר, לשמש כעזר להבנה ולהכנת מטלות הקורס, וגם - כי הם פשוט מרתקים!!

תכנית הקורס:

שבוע 1 – 19/10

חלק א' - סוציולוגיה: מבוא

ברגר, פ. 1985 [1963]. "סוציולוגיה כבידור ליחיד" ו"סוציולוגיה כצורה של תודעה". בתוך:
הזמנה לפגישה עם הסוציולוגיה. תל אביב: עם עובד. עמ' 60-9.

רשות:

Wright Mills, C. 2000 [1959]. "The promise". In: *The Sociological imagination*.
New York: Oxford University Press. Pp. 3-24.

Alexander, J. C. 1987. "What is theory?" In: *Twenty lectures: Sociological
theory since World War II*. New York: Columbia University Press. Pp. 1-21.

חלק ב' - אנתרופולוגיה: מבוא

בוהן, ל. 1988 [1966]. "שקספיר בג'ונגל". בתוך: ד. רבינוביץ' (עורך), שקספיר בג'ונגל: על
מפגשים בין תרבותיים. תל אביב: דביר. עמ' 31-19.

רשות:

חזן, ח. 1992. "הזר והמוכר". בתוך: השיח האנתרופולוגי. תל אביב: הוצאת משרד
הביטחון. עמ'
16-22.

דשן, ש. ושוקד, מ. 1998. "הערות על מאה שנות אנתרופולוגיה". בתוך: מ. שוקד וש. דשן (עורכים), החוויה הבין תרבותית: מקראה באנתרופולוגיה. ירושלים: שוקן. עמ' 7-20.

בילו, י. 1992. "האוניברסאליות האנושית והשינוי התרבותי", מחשבות (63), יב"מ ישראל. עמ' 16-27.

שבוע 2 – 26/10

חלק א' – אנתרופולוגיה, מבוא – המשך

סהלינס, מ. 1980 [1963]. "איש עני, איש עשיר, איש גדול, צ'יף: טיפוסים פוליטיים במלנזיה ופולינזיה". בתוך: מ. שוקד, ע. מרקס וש. דשן (עורכים), פרקים באנתרופולוגיה חברתית. ירושלים: שוקן. עמ' 153-162.

בועז, פ. 2013 [1920]. "שיטות המחקר באתנולוגיה". בתוך: ר. ג. מקגי' ור. ל. ריצ'רד (עורכים), תיאוריות אנתרופולוגיות: מבוא היסטורי. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה. עמ' 185-194.

חלק ב' - סוציולוגיה: דורקהיים והגישה הסטרוקטורליסטית -פונקציונליסטית
דורקהיים, א. 2006 [1895]. "מהי עובדה חברתית". בתוך: הכללים של המתודה הסוציולוגית. תל-אביב: רסלינג. עמ' 57-66.

רשות:

דורקהיים, א. 2002 [1897] "התאבדות כתופעה חברתית". בתוך: התאבדות. תל אביב: נמרוד. עמ' 180-165.

Parsons, T. 1972. "The concept of society: The components and their interrelations". In: *Societies: Evolutionary and comparative perspectives*. Englewood Cliffs: Prentice Hall. Pp. 5-24.

שבוע שלישי – 2/11

חלק א' + ב' - מרקס וגישת הקונפליקט

מרקס, ק. ואנגלס, פ. 1989 [1848]. "המניפסט הקומוניסטי". בתוך: ד. רוט-הלר ונ. נווה (עורכים), היחיד והסדר החברתי, תל - אביב: עם עובד. עמ' 29-306

מרקס, קרל. [1844] 1983. "העבודה מנוכרת". בתוך: אבינרי, ש. (עורך). קרל מרקס כתבי שחרות. ת"א: ספרית פועלים, עמ': 118-130.

Mintz, S. 1985. *Sweetness and Power: The Place of Sugar in Modern History*. Chapter 5: Eating and Being. Oxford: Penguin Books. pp.187-214.

רשות:

מרקס, קרל. [1867] 1947. "הסחורה". בתוך: הקפיטל – ביקורת הכלכלה המדינית (כרך א'). מרחביה: ספרית הפועלים. עמ': 29-69.

אילוז, א. 2002. "קארל מרקס: הקפיטליזם ככזב". בתוך: תרבות הקפיטליזם. תל אביב: הוצאת משרד הביטחון. עמ' 28-35.

Collins, R. 1974. "The basics of conflict theory". In: *Conflict sociology: Toward an explanatory science*. New York: Academic Press. Pp. 56-61.

שבוע רביעי – 9/11

חלק א' + ב' : ובר

ובר, מ. 1984 [1905] "רוח הקפיטליזם" ו "האסקזה ורוח הקפיטליזם". בתוך: האתיקה הפרוטסטנטית ורוח הקפיטליזם. תל-אביב: עם עובד. עמ' 34-19, 76-90.

ובר, מ. 1993. "בירוקרטיה". בתוך: רוט הלר, דניאלה וניסן נוח (עורכים). *היחיד והסדר החברתי*. תל-אביב: הוצאת עם עובד. עמ' 247 - 263.

Ritzer, G. 2010. "An Introduction to McDonaldization," in: Ritzer, G. (Ed.) *McDonaldization - The Reader*, 3rd edition. Thousand Oaks: Pine Forge Press, pp. 3-26.

רשות:

ובר, מ. 1973. "מעמד, סטטוס, מפלגה", מתוך ליסק מ. (עורך) *סוגיות בסוציולוגיה*, תל-אביב: עם עובד עמ' 58-71.

שבוע חמישי – 16/11

חלק א' - אנתרופולוגיה: החשיבה הפונקציונליסטית

מוס, מ. 2005 [1950]. "המתנות המוחלפות בין הצדדים והחובה להשיבן". בתוך: מסה על המתנה. תל-אביב: רסלינג. עמ' 43 - 90.

חלק ב' - אנתרופולוגיה: פונקציונליזם פסיכולוגי ופונקציונליזם- מבני

Malinowski, B. 1948. "Death and the reintegration of the group". In: *Magic, science and religion*. London: Faber and West. Pp. 29-35.

רשות:

רדקליף בראון, א. 2013 [1940] "על יחסי לצון". בתוך: ר. ג. מקג'ור. ל. ריצ'רד (עורכים), תיאוריות אנתרופולוגיות: מבוא היסטורי. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה. עמ' 271-284.
Homans, G. C. 1941. "Anxiety and ritual: The theories of Malinowski and Radcliffe-Brown". *American Anthropologist*, 43(2), pp. 164-172.

שבוע שישי – 23/11

חלק א' – סוציולוגיה: ריבוד ואי-שוויון - הגישה הפונקציונליסטית מול גישת הקונפליקט
דיוויס, ק., ומור, ו. 1993 [1944]. "כמה עקרונות של הריבוד החברתי". בתוך: ד. רוט-הלר ונ. נווה (עורכים), היחיד והסדר החברתי, תל-אביב: עם עובד. עמ' 308-320.

Collins, R. 1971. "Functional and conflict theories of educational stratification". *American Sociological Review*, 36: 1002-1019.

חלק ב' - אנתרופולוגיה: מהפכת עבודת השדה

Malinowski, B. 1930 [1922]. "The subject, method and scope of this inquiry". In: *Argonauts of the Western Pacific: An account of native enterprise and adventure in the archipelagoes of Melanesian New Guinea*. New York: Dutton & Co. Pp. 1-25.

רשות:

גירץ, ק. 2005 [1988]. "עד לעצמו: ילדיו של מלינובסקי". בתוך: עובדות וחיים. תל-אביב: רסלינג.
עמ' 103-131.

שבוע שביעי – 30/11

חלק א' - אנתרופולוגיה: סטרוקטורליזם
דגלאס, מ. 2004 [1966]. "התועבות בספר ויקרא". בתוך: טהר וסכנה: ניתוח של המושגים
זיהום
וטאבו. תל אביב: רסלינג. עמ' 67-81.

רשות:

Levi-Strauss, C. 1967 [1959]. "The structural study of myth". In: *Structural Anthropology*. New York: Anchor Books. Pp. 202-229.

Douglas, M. 1972. "Deciphering a meal". *Daedalus*, 101(1): 61-81.

חלק ב' - סוציולוגיה: פנומנולוגיה ואינטראקציה סימבולית
גופמן, א. 1989 [1950]. "הצגת האני בחיי היום יום". בתוך: ד. רוט-הלר ונ. נווה (עורכים),
היחיד והסדר החברתי, תל-אביב: עם עובד. עמ' 28-36.

ברגר, פ.ל. ולאקמן, ת. 1989 [1966]. "מיסוד". בתוך: ד. רוט-הלר ונ. נווה (עורכים), היחיד
והסדר החברתי, תל-אביב: עם עובד. עמ' 395-408.

שבוע שמיני – 7/12

חלק א' + ב' - עבודתו של פייר בורדייה

רגב, מ. 2010. "הון תרבותי ושדה היצור התרבותי: עבודתו של פייר בורדייה". בתוך :
סוציולוגיה
של התרבות: מבוא כללי. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה. עמ' 275-294.

בורדייה, פ. 1979. "שלוש דרכים להיבדל". מצרפתית: ג'יזל ספירו וגדי אלגזי. עריכה מדעית:
גדי אלגזי.

בורדייה, פ. 2005 [1984]. "על כמה מתכונות השדה". בתוך : שאלות בסוציולוגיה. תל
אביב: רסלינג. עמ' 113-119.

רשות :

אלגזי, ג. 2002. "לימוד הטבע הנלמד: עיצוב מושג ההביטוס בעבודתו של בורדייה".
סוציולוגיה
ישראלית, כרך ד', מס' 2, עמ' 401-410.

Bourdieu, P. 1986. "The forms of capital". In: J. E. Richardson (Ed.).
Handbook of theory of research for the sociology of education. New York:
Greenwood Press. Pp. 241-258.

שבוע תשיעי – 14/12

חלק א' - אנתרופולוגיה: גירץ והמפנה הפרשני

גירץ, ק. 1990 [1973] "משחק עמוק: הערות על קרב התרגולים הבאלינזי". בתוך: פרשנות של
תרבויות. ירושלים: כתר. עמ' 273-306.

רשות:

Ortner, S. 1973. "On Key Symbols". *American Anthropologist*, 77: 1338-1346.

חלק ב' סוציולוגיה ואנתרופולוגיה: מבוא לשיטות מחקר איכותניות

גירץ, ק. 1990 [1973]. "תיאור גדוש: לקראת תיאוריית תרבות פרשנית". בתוך: פרשנות של
תרבויות. ירושלים: כתר. עמ' 40-15.

Hochschild, A. R. 2016. "Traveling to the heart". In: *Strangers in their own land: Anger and mourning on the American right*. New York: The New Press. Pp. 3-23.

שבוע עשירי – 21/12

חלק א' - אנתרופולוגיה: ממבנה למשמעות - ניתוח טקסים

Turner, V. 1967. "Betwixt-and-Between: The liminal period in rites de passage". In: *The forest of symbols: aspects of Ndembu ritual*. Ithaca: Cornell University Press. Pp. 93-111.

רשות:

הנדלמן, ד. וכץ, א. 1998. "טקסים ממלכתיים במדינת ישראל: יום הזיכרון ויום העצמאות". בתוך: אדר-בוניס (עורכת), מבוא לאנתרופולוגיה: מקראה. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה. עמ' 329-358.

טרנר, ו. 2004 [1969]. "לימינליות וקומיוניטס". בתוך: התהליך הטקסי: מבנה ואנטי-מבנה. תל-אביב: רסלינג. עמ' 87-115.

חלק ב' - סוציולוגיה של התרבות

סוידלר, א. 2003 [1986]. "תרבות בפעולה: סמלים ואסטרטגיות". בתוך: ת. ליבס, (עורכת), תקשורת כתרבות- מקראה, כרך א'. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה. עמ' 53-78.

רשות:

Alexander, J. and Smith, P. 2003. "The strong program in cultural sociology: Elements of a structural hermeneutics". In: *The Meanings of Social Life: A Cultural Sociology*. New York: Oxford University Press. Pp. 11-26.

שבוע 11 – 28/12

חלק א: מישל פוקו והפוסט-סטרוקטורליזם

פוקו, מ. 2015 [1975]. "הפנאופטיות". בתוך: לפקח ולהעניש: הולדת בית הסוהר. תל אביב: רסלינג. עמ' 241-280.

רשות:

פוקו, מ. 1996 [1976]. "השידול אלי שיח". בתוך: תולדות המיניות / : הרצון לדעת. תל אביב: הקיבוץ המאוחד. עמ' 28-15.

חלק ב': אתניות ופוסט-קולוניאליזם

סעיד, א. 2000 [1978]. "לדעת את האוריינטלי". בתוך: אוריינטליזם. תל אביב: עם עובד. עמ' 28–45.

ששון-לוי, א. ושושנה, א. 2014. "השתכנזות: על פרפורמנס אתני וכישלוננו". תיאוריה וביקורת, 42: 71-97.

רשות:

פאנון, פ. 2004 [1952]. "השחור והשפה". בתוך: עור שחור מסכות לבנות. תל אביב: הוצאת מעריב. עמ' 14-26.

באבא, ה. ק. 1994. "שאלת האחר". תיאוריה וביקורת, 5: 144-157.
Asad, T. 1973. *Anthropology and the Colonial Encounter*. Humanities Press.
Pp. 9-19.

Spivak, G. C. 1993. "Can the subaltern speak?" In: P. Williams and L. Chrisman (eds.). *Colonial discourse and postcolonial theory: a reader*. Urbana: University of Illinois Press. Pp. 66-111.

שבוע 12 – 4/1

חלק א' - פמיניזם ותיאוריה קווירית

אורטגר, ש. 2007. "האם היחס בין הנשי לגברי הוא כמו היחס שבין טבע לתרבות?". בתוך: נ. ינאי ואחרים//ת. (עורכים/ת). דרכים לחשיבה פמיניסטית, מקראה. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה. עמ' 25-45.

רשות:

דה-בובאר, ס. 2007. "הקדמה, מתוך המין השני: העובדות והמיתוסים (החלק הראשון)". בתוך: נ. ינאי ואחרים//ת (עורכים/ת). דרכים לחשיבה פמיניסטית, מקראה. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה. עמ' 9-24.

פרידן, ב. 2006 [1963]. "הבעיה שאין לה שם". בתוך: ללמוד פמיניזם: מקראה. תל-אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד. עמ' 50-61.

הוקס, ב. 2006 [1984]. "אחיות: סולידריות פוליטית בין נשים". בתוך: ללמוד פמיניזם: מקראה. תל-אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד. עמ' 223-243.

באטלר, ג'. 2007 [1990]. "צרות של מגדר". בתוך: נ. ינאי ואחרים//ת (עורכים/ת). דרכים לחשיבה פמיניסטית, מקראה. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה. עמ' 337-351.

Martin, E. 1991. "The egg and the sperm: How science has constructed a romance based on stereotypical male-female roles". *Signs: Journal of Women in Culture and Society*, 16(3), 485-501.

חלק ב': אנתרופולוגיה - משבר הייצוג

רוזאלדו, ר. 2013 [1989]. " אבלותו וחורונו של צייד הראשים". בתוך: ר. ג. מקגי' ור. ל. ריצ'רד (עורכים), תיאוריות אנתרופולוגיות: מבוא היסטורי, כרך ב'. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה. עמ' 801-821.

רשות:

בילו, י. 1997. " חקר התרבות העממית בעידן הפוסט מודרני: סיפור אישי". תיאוריה וביקורת, 10. עמ' 37-54.

אלאור, ת. 1998. "עבודת שדה במדרשה כעבודת בית". בתוך: בפסח הבא: נשים ואוריינות בציונות הדתית. תל אביב: עם עובד. עמ' 47-84.

Marcus, G. E. and Fischer, M. 1986. "A crisis of representation in the human sciences". In: *Anthropology as cultural critique: An experimental moment in the human sciences*. Chicago: University of Chicago Press. Pp. 7–16.

Abu-Lughod, L. 1986. "Guest and daughter". In: *Veiled sentiments: Honor and poetry in a Bedouin society*. Berkeley: University of California Press. Pp. 1-24.

Rabinow, P. 1977. *Reflections on fieldwork in Morocco*. Berkeley: University of California Press.

חלק א' : גלובליזציה והמודרניות הנזילה

באומן, ז. 2007 [1999]. " על קלות ונזילות". בתוך: מודרניות נזילה. ירושלים: הוצאת מאגנס. עמ' 1-12.

אפדוראי, א. 2013 [1990]. "נתק ושונות בכלכלת התרבות העולמית". בתוך: ר. ג. מקג'י ור. ל.

ריצ'רד (עורכים), תיאוריות אנתרופולוגיות: מבוא היסטורי. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה. עמ' 914-863.

רם, א. 2003. "ה-M - הגדולה: מקדונלד'ס והאמריקניזציה של המולדת". תיאוריה וביקורת, 23: 179-212.

חלק ב': סיכום הקורס.

מדינה לאומיות ותפוצות

ד"ר אנדרה לוי

פרטי התקשרות

דוא"ל: andre.e.levy1@gmail.com

סלולרי: 04-7355116

הקורס יבחן את התפתחות החשיבה האנתרופולוגית לגבי קבוצות תרבותיות, קבוצות אתניות, ויחסי תפוצה-מדינה ומושגים שכנים לאלו. הדיון ישתמש כמקרה בוחן מרכזי את ישראל. הדיון אודות קבוצות המסמנות עצמן, או מסומנות על ידי אחרים כ"חצוניות" או "שונות" הוא חיוני לחשיבה האנתרופולוגית כיוון שהוא מטיל אור על נקודות עיוורון ונקודות חוזק של החשיבה האנתרופולוגית.

דרישות הקורס:

השתתפות פעילה בכל המפגשים

קריאה רציפה של המאמרים ופרקים (על פי רצף התאריכים).

ניהול דיון באחד הפרטים הביבליוגרפיים (20% מהציון הסופי).*

עבודה סופית (80% מהציון הסופי).*

*הוראות מפורטות תימסרנה בהמשך.

שימו לב: אפשר ויחולו שינויים ברשמית הקריאה

רשימת קריאה (על פי סדר הנושאים שידונו בכיתה)
שימו לב: הפרטים מתוך כתב העת "*Diaspora*" נמצאים בקישור הבא:
<https://muse.jhu.edu/journal/321>

אתניות

29 במרץ

Barth, Fredrik

1969 Introduction. In *Ethnic Groups and Boundaries*. F. Barth, ed. Boston: Little Brown

http://isites.harvard.edu/fs/docs/icb.topic446176.files/Week_4/Barth_Introduction_Ethnic_Groups_and_Boundaries.pdf

זהות ואתניות

5 באפריל

Cohen, Ronald

1987 Ethnicity: Problems and Focus in Anthropology. *Annual Review of Anthropology*. 7:379-403.

<http://www.annualreviews.org/doi/pdf/10.1146/annurev.an.07.100178.002115>

13 באפריל

Hall, Stuart

1991 Old and new identities, old and new ethnicities. In A.D. King (Ed.), *Culture, globalization, and the world-system: Contemporary conditions for the representation of identity*, State University of New York, Binghamton, NY, pp. 41-68

http://www.hu.mtu.edu/~jdslack/readings/CSReadings/Hall_Old_and_New_Identities_Ethnicities.pdf

אתניות ומדינה

26 באפריל

Alonso, M. Ana

1994 The Politics of Space, Time, and Substance: State Formation, Nationalism, and Ethnicity. Annual Review of Anthropology. 23:379-405

<http://www.annualreviews.org/doi/abs/10.1146/annurev.an.23.100194.002115>

מאתניות לתפוצות

3 במאי

Demetriou, Madeleine

1999 Beyond the Nation-state? Transnational Politics in the Age of Diaspora. The Association for the Study of Ethnicity and Nationalism Bulletin 16(Winter):17-25.

תפוצות: הגדרות

10 במאי

Safran, William

1991 Diasporas in Modern Societies: Myths of Homeland and Return. Diaspora 1(1):83-99.

<http://europeofdiasporas.eu/sites/default/files/posts/files/3.%20Safran%20Diasporas%20in%20Modern%20Society.pdf>

Cohen, Robin

1997 "Introduction", in his: Global Diasporas: An Introduction. Seattle: University of Washington Press.

17 במאי

Brubaker, Roger

2005 The 'diaspora' diaspora. Ethnic and Racial Studies, 28(1):1-19.

http://www.sscnet.ucla.edu/soc/faculty/brubaker/Publications/29_Diaspora_diaspora_ERS.pdf

תפוצות: פרספקטיבות אנתרופולוגיות ביקורתיות

24 במאי

Levy, André

2000 Diasporas through Anthropological Lenses: Contexts of Postmodernity.
Diaspora 9(1):137-157.

31 במאי

Clifford, James

1994 Diasporas. Cultural Anthropology 9(3):302-338.

<https://www.jstor.org/stable/656365>

7 ביוני

Daniel Boyarin and Jonathan Boyarin

1993 Diaspora: Generation and the Ground of Jewish Identity. Critical
Inquiry, Vol. 19, No. 4, pp. 693-725

[http://nes.berkeley.edu/Web_Boyarin/BoyarinArticles/69%20Diaspora%20\(1993\).pdf](http://nes.berkeley.edu/Web_Boyarin/BoyarinArticles/69%20Diaspora%20(1993).pdf)

תפוצות: מחשבות שניות

14 ביוני

André Levy

2005 The Diaspora that Turned into a Center: Contemporary Jews in
Morocco." In: Levy, André and Alex Weingrod (eds.) Homelands and
Diasporas: Holy Lands and Other Places. Pp. 68-96. Stanford University
Press.

21 ביוני

Tölölyan, Khachig

1996 Rethinking Diaspora(s): Stateless Power in the Transnational Moment.
Diaspora 5(1):3-36.

מקרי ניתוח (case studies)

28 ביוני

(רשימה זו טנטטיבית. סטודנטים מתבקשים להציע אפשרויות קריאה שונות למאמרים
שיציגו בכיתה)

Gosh, Amitav

1988 The Diaspora in Indian Culture. Public Culture 2(1):73-78.

Pattie, Susan

1994 At Home in Diaspora: Armenians in America. Diaspora 3(2):185-198.

Vertovec, Steven

1996 Three Meanings of "Diaspora," Exemplified among South Asian
Religions. Diaspora 6(3):277-299.

מחאה ומדיה חדשה במרחב הציבורי

ד"ר יפעת גוטמן, ליצירת קשר gutmany@bgu.ac.il, שעות קבלה: ימי שלישי 10-12-
בתיאום מראש

גלי המחאות החברתיות והפוליטיות שבאו זו אחרי זו - החל ב"אביב הערבי", דרך המחאה החברתית בקיץ 2011 בישראל, Occupy Wall Street האמריקאי שהחל בסתיו ואחריו מחאת החורף באוקראינה, וכן בטורקיה ובמקומות נוספים – העניקו נראות לתופעה של התארגנות ומחאת המונים במרחב הציבורי. כיצד ניתן להסביר ולהשוות תופעה זו של מחאה המתרחשת בהקשר ספציפי ונסובה על בעיות וטענות הייחודיות לו, אך מהדהדת בהקשרים אחרים סביב טענות שונות; מה היה תפקידה של המדיה החדשה בהנעת ציבורים וקהלים במקומות שונים בעולם; ואיך עשוי תפקיד זה לשנות תפיסות בסיסיות של הזירה הציבורית? הקורס בוחן אם גלי מחאות הם תופעה מקומית או גלובלית, חדשה או ישנה, וכיצד רשתות של אקטיביסטים הנעזרים בטלפונים סלולריים, מצלמות דיגיטליות ומדיה חברתית מציעים קריאה ביקורתית של התפיסה הליברלית של הספירה הציבורית. הקורס יציג תיאוריות ודיונים מרכזיים על המרחב הציבורי בהקשר של גלי מחאה ומדיה, כמו גם מקרי מבחן שונים, מתוך מבט השוואתי על תופעות אלה ועל דרכי מחקרן.

מטלות הקורס והרכב הציון הסופי:

1. קריאה שוטפת, נוכחות קבועה והשתתפות פעילה - מותרת היעדרות מלא יותר משלושה שיעורים במהלך השנה. חומרי הקריאה מצויים כולם באתר של הקורס, אנא הביאו את הטקסטים הרלוונטיים איתכם לשיעור (בעותק דיגיטלי או מודפס).
2. תגובות לקריאה - 30%. כל משתתפי הסמינר יהיו מחויבים להגיש שש תגובות אישיות קצרות בכל סמסטר (2-3 פסקאות כל אחת) לחומרי הקריאה של הסמינר. התגובות צריכות להישלח דרך אתר הקורס עד שמונה בערב לפני יום השיעור שבו יידון הנושא שאליו הן מתייחסות. על התגובות לכלול **שניים** ממאמרי החובה לאותו שיעור. תגובות שיגיעו באיחור לא יתקבלו. בתגובה יש לכתוב את דעתכם הביקורתית על קטעי הקריאה בכמה פסקאות.

הכוונה איננה לתאר את הכתוב אלא להביע דעה, לשאול שאלות, להשוות לקטעי קריאה אחרים שעסקנו בהם, או לדון בתרומתו לנושאים שעלו בקורס עד כה. התגובות לא יקבלו ציון אך ייקראו ויוזכרו בשיעור לעתים. אי הגשת שש תגובות בזמן או כתיבתן באופן שאינו תואם לדרישה ייפגעו בציון הסופי.

3. מטלת סיום - 70% - להגשה שבועיים אחרי השיעור האחרון של הסמסטר, לא יינתנו הארכות.

מערך השיעורים:

הקדמה

1. המרחב הציבורי: תפיסות תיאורטיות - הספירה הציבורית הליבראלית של יורגן האברמס

הברמס, יורגן. 2001. "המרחב הציבורי", בתוך דן כספי (עורך) *תמונות בראש: דעת קהל ודמוקרטיה*

האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 57-63

Calhoun, Craig. 1993. "Introduction" in Haberman and the Public Sphere
Cambridge: MIT Press, pp. 1-32

ה-public domain של חנה ארנדט

ארנדט, חנה. 2013. *המצב האנושי*. הוצאת קו אדום, פרק 1 עמ' 35-50

ארנדט חנה. 2013. *המצב האנושי*, הוצאת קו אדום, פרק 2 עמ' 51-79

<http://www.kotar.co.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=100648757&sSelectedTab=tdBookInfo#27.1682.3.fitwidth>

(Arendt, Hannah (1958, reprinted 1998) *The Human Condition*. Chicago:
University of Chicago Press, pp. 50-7)

קריאה מומלצת:

-- (1963, reprinted 1982) *On Revolution*, Westport, Conn.: Greenwood Press

-- (1958, 2nd edition 1966) *The Origins of Totalitarianism*, New York: Harcourt,
Brace & World

ביקורות

Benhabib, Seyla (1993) "Models of Public Space: Hannah Arendt, the Liberal Tradition, and Jurgen Habermas" in Craig Calhoun (ed.) *Habermas and the Public Sphere*, Cambridge: MIT Press. pp. 73-98

Warner, Michael. 1993. "The Mass Public and Mass Subject" in Craig Calhoun (ed.) *Habermas and the Public Sphere*, Cambridge: MIT Press. pp. 377-401

Fraser, Nancy (1993) "Rethinking the Public Sphere: A contribution to the critique of actually existing democracy" in Craig Calhoun (ed.) *Habermas and the Public Sphere*, pp. 109-142

Eley, Geoff (1993) "Nations, Publics, and Political Cultures: Placing Habermas in the Nineteenth Century" in Craig Calhoun (ed.) *Habermas and the Public Sphere*, pp. 289-339

Landes, Joan (1998) *Women and the Public Sphere in the Age of the French Revolution*, Ithaca: Cornell University Press

Ryan, Mary P. (1993) "Gender and Public Access: Women's Politics in 19th Century America." in Craig Calhoun (ed.) *Habermas and the Public Sphere*, Cambridge: MIT Press. pp. 259-88

דיון ופירוט/הצעות לתיקון

Warner, Michael. 2005. *Publics and Counterpublics*, New York: Zone Books.
pp. 8, 10-11, 49-51, 54-7, 63, 87-9

II. גלי מחאות:

בהיבט השוואתי

Frankel, Oz. 2012. "The Black Panthers in Israel and the Politics of Radical Analogy." In Nico Slate (ed.), *Black Power Beyond Borders* Bakingdale: Palgrave Macmillan, pp. 81-106

Klimke, Martin and Joachim Scharloth .2009. "Utopia in Practice: The Discovery of Performativity in Sixties' Protest, Arts and Sciences." In "The Utopian Years: 1968 and Beyond. Movement Dynamics and Theoretical Implications," Special Issue, *Historein* 9, pp. 46-56.

קריאה מומלצת:

Taylor, Blair. 2013. "Long Shadows of the New Left: From Students for a Democratic Society to Occupy Wall Street" in Laura Bieger, Christian Lammert (eds.), *Revisiting the Sixties: Interdisciplinary Perspectives on America's Longest Decade*. Pp. 77-93

Epstein, Barbara (2001). "Anarchism and the Anti-Globalization Movement." *Monthly Review*, 53:4. 22 July 2013 <http://monthlyreview.org/2001/09/01/anarchism-and-the-anti-globalization-movement>.

מרחב ציבורי גלובלי לעומת מרחב לאומי

Fraser, Nancy (2007) "Transnationalizing the Public Sphere: On the Legitimacy and Efficacy of Public Opinion in a Post-Westphalian World" *Theory, Culture & Society* 24 (4), pp. 7–30

Tarrow, Sidney. 2005. "Introduction" *The New Transnational Activism* Cambridge University Press.

Recommended:

Pleyers, Geoffrey. (2010) *Alter-Globalization: Becoming Actors in the Global Age* Polity,

----. (2012a) *Global Civil Society* Chapter 10: "A Decade of World Social Forums: Internationalization without Institutionalization?" pp. 166-181

Dayan, Daniel, Katz, Elihu (1992) *Media events: the live broadcasting of history*, Cambridge, Mass. ; London : Harvard University Press

מחאה גלובלית או במקומות שונים על הגלובוס?

Glasius, Marlies and Geoffrey Pleyers. 2013. "The Global Moment of 2011: Democracy, Social Justice and Dignity" *Development and Change* 44(3): 547–567

Ruth Milkman. 2017. "A New Political Generation: Millennials and the Post-2008 Wave of Protest." *American Sociological Review* 82(1), pp. 1–31

קריאה מומלצת:

Players, Geoffrey (2012b) "Beyond Occupy: progressive activists in Europe" *Open Democracy*

<https://www.opendemocracy.net/geoffrey-players/beyond-occupy-progressive-activists-in-europe>

III. מדיה - הדיון על תפקיד התקשורת בדמוקרטיה

Dewey, John. 1954[1927] . *The Public and its Problems*. Chicago: Swallow Press

Eliasoph, Nina. 1990." Political Culture and the Presentation of a Political Self: A Study of the Public Sphere in the Spirit of Erving Goffman Author" *Theory and Society* 19 (4), pp. 465-494

קריאה מומלצת:

Lippmann, Walter. 1993. *The Phantom Public*. New Brunswick, N.J.: Transaction Publishers

Flynn, D.J., Brendan Nyhan and Jason Reifler. 2017. "The Nature and Origins of Misperceptions: Understanding False and Unsupported Beliefs about Politics" *Political Psychology* 38, pp. 127-150

Polletta, Francesca and Jessica Callahan. 2017. "Deep stories, Nostalgia Narratives, and Fake News: Storytelling in the Trump Era" *American Journal of Cultural Sociology* 5(3), pp. 392–408

משיח מבוסס דפוס למדיה אלקטרונית

בנימין, וולטר. 1991 [] יצירת האמנות בעידן השיעיתוק הטכני. בתוך אליהו כ"ץ ויצחק ינוביצקי (עורכים), *תרבות, תקשורת ופנאי* (מקראה, חלק א). תל אביב: הוצאת האוניברסיטה הפתוחה, ע"מ 221-261.

אדורנו, תיאודור. 1999 [1990] "עיון מחודש בתעשיית התרבות" בתוך אליהו כ"ץ ויצחק ינוביצקי (עורכים), *תרבות, תקשורת ופנאי* (מקראה, חלק א). תל אביב: הוצאת האוניברסיטה הפתוחה, ע"מ 262-268.

הקרנת קטעים מהסרט Hypernormalization <https://www.youtube.com/watch?v=-fny99f8amM>

ואחד מהמאמרים הבאים:

Horkheimer, Max and Adorno, Theodor W (1972) "The Culture Industry: Enlightenment as Mass Deception," in *Dialectic of Enlightenment*. New York: Herder and Herder, pp. 121, 136, 158

Baudrillard, Jean (1988) *Selected Writings*, ed. Mark Poster. Stanford; Stanford University Press, pp.166-84

Chomsky, Noam (1989) *Necessary Illusions: Thought Control in Democratic Societies*. Boston, MA: South End Press, pp. 1-12

Debord, Guy (1994) *The Society of the Spectacle*. New York : Zone Books, pp. 25-46

פוסטמן, ניל. 2000. *בידור עד מוות: השיח הציבורי בעידן עסקי השעשועים*. תל אביב: ספרית פועלים. עמ' 7-31, 75-99.

מדיה אלקטרוניים ואפשרויות חדשות של מחאה ודיון ציבורי

הרצאת אורח

Marshall McLuhan (1994 [1964]) *The Medium is the Message*

Nahon, Karine, 2016. "Where there is Social Media there is Politics." In Bruns A., Skogerbo E., Christensen C., Larsson O.A. and Enli G.S., (Eds.) New York, NY: Routledge

W. Lance Bennett & Alexandra Segerberg. 2012. "The Logic of Connective Action" *Information, Communication & Society*, 15:5, 739-768,

Castells, M. 2012. Intro Chapter. *Networks of outrage and hope: Social movements in the internet age*. Cambridge, UK: Polity, pp

Lievrouw, L. 2011. Chapter 3. *Alternative and Activist New Media*. Cambridge: Polity Press, pp

סיכום ומתן מטלת סיכום

מסורת - Tradition

קורס בחירה לתואר שני – סמסטר א' - קורס מס' 102-2-0092
יום שלישי 16.00 – 18.00

פרופ' ג'קי פלדמן

טלפון ומייל: 08-647-2083, jfeldman@bgu.ac.il

שעות קבלה: יום ג' 14.00 – 15.00. בנין 72 חדר 382

האנתרופולוג פרנץ בועז כתב שמטרתו של המחקר האנתרופולוגי היא להכיר את כבלי המסורת כך שנוכל גם לנפץ אותם. אנתרופולוגים העריכו את המסורת כביטוי לסולידריות חברתית, וכקשר המחבר בין הדורות באמצעות פרקטיקה נושאת ערכים. אך הם ראו בה גם סממן של השבטי, הפרימיטיבי והדתי, לעומת החוקר המודרני, המערבי והחילוני. כאשר הכירו בעמידותן של המסורות בתקופה מודרנית או התאבלו על אובדןן, פנו גם לחקר "מסורות מומצאות", והתמקדו בתהליכי ההבניה של מסורות בחיזוק המדינה. השיח האנתרופולוגי על מסורת ומנהגים אומץ על ידי תעשיית התיירות ואף שימש מדינות מתפתחות כמשאב זהות, לעתים בתמיכת ארגונים לשימור מורשת, ובראשם אונסק"ו. הקורס יחקור את המשמעויות המשתנות של המורשת (tradition) ונגזרותיו – מסורת (heritage), מורשת אבות (patrimoine), ונוסטלגיה.

Franz Boas wrote that the aim of anthropological research was to recognize the shackles of tradition – 'for when we recognise them, we are also able to break them'. Anthropologists valued tradition as a symbolic expression of social solidarity and of the link between generations through ethically valued shared practice. But they also saw it as the mark of the tribal, the primitive and the religious as opposed to the modern, secular, Western scholar. As they came to recognize the endurance of traditions in modernity or

nostalgically mourned its loss, they turned to the processes of 'invention of tradition' and the power structures it supports – particularly, the nation-state. Anthropological discourses on tradition and custom often found their way into touristic images and were adopted by post-traditional societies, often with the support of international heritage agencies, UNESCO in particular. The course will explore the changing and conflicting valences of tradition and its cognate terms: heritage, patrimony and nostalgia.

חובות הקורס ומבנה הציון:

נוכחות חובה והשתתפות פעילה בכיתה. ההשתתפות כוללת העלאה למודל של שאלות או תשובות קצרות לשאלות שאציג על מאמרי החובה לפני כל שיעור (בדרך כלל מאמר אחד לשבוע). כל סטודנט יציג בכיתה ויסכם בכתב מאמר רשות אחד, ויקשר אותו למאמר החובה – 15%.

השתתפות חובה בסיור אחד (במידה ויתאפשר) וכתובת דו"ח – 5%.

עבודת סיום הכוללת תצפיות וראיונות על זירה עכשווית, השוואה עם זירות אחרות וניתוח הממצאים על פי מאמרים תיאורטיים - 80%.

פירוט התכנים:

ייתכנו שינויים בבחירת הנושאים ובסידורם במהלך הסמסטר.

מבוא

הגדרות של מסורת (tradition) לעומת נגזרותיה בארץ ובעולם:
heritage (English), nostalgia, patrimoine (French), Erbe (German),
(ישראל).

מסורת – זירות ודיסציפלינות.

ההקשר הדתי של "מסורת" ומרד הנאורות נגדו.

מסורת ואידיאולוגיה טמפורלית.

הציביליזציה מול הפרימיטיבי – התפתחות חד-כיוונית?

התנועה הרומנטית – מסורת כאותנטיות.

החזרת הקסם לעולם וסוגים שונים של נוסטלגיה.

למי שייכת המסורת?

"המצאת המסורת" ומדינת הלאום.

מורשת חומרית במוזיאונים.

המסורת ותעשיית התיירות.

אונסק"ו: גלובליזציה של המורשת החומרית והבלתי-חומרית.

מסורות במאבק – דוגמאות מהארץ ומהעולם.

ביבליוגרפיה (מבין פריטים אלו ייבחרו מאמרי החובה לכל שבוע):

מבוא

Ben-Amos, Dan. 1984 "The Seven Strands of Tradition: Varieties in Its Meaning in American Folklore Studies." *Journal of the Folklore Institute* 21:97–132.

בזגלו, מ. (2008). שפה לנאמנים : מחשבות על המסורת . כתר.

Boyer, Pascal. 1990 *Tradition as Truth and Communication*. Cambridge: Cambridge University Press.

ההקשר הדתי של "מסורת" ומרד הנאורות נגדו.

Jaffee, Martin 2005 "Oral Torah." In *Encyclopedia of Religion*, 2nd edition, ed. Lindsay Jones, 6838–6842. Detroit, MI: Macmillan Reference.

Saeed, Abdullah 2005 *Qur'Ān: Tradition of Scholarship and Interpretation*. In *Encyclopedia of Religion*, 2nd edition, ed. Lindsay Jones, 7561–70. Detroit, MI: Macmillan Reference.

Bloch, Maurice. 1974. "Symbols, Song, Dance, and Features of Articulation: Is Religion an Extreme Form of Traditional Authority?" *Archives Européennes de Sociologie* 15:55–81.

Redfield, Robert. 1956 *The Little Community*. Chicago: University of Chicago Press.

Assmann, Jan. (2006). "Introduction: What is 'Cultural Memory'?" in J. Assmann, *Religion and Cultural Meaning*, Stanford University Press, Stanford, pp.1-30.

מסורת ואידיאולוגיה טמפורלית.

נורה, פייר. (1993). בין זיכרון להיסטוריה-על הבעיה של המקום. זמנים: רבעון להיסטוריה 45, עמ' 4-19.

אנדרסון, בנדיקט (1999). קהילות מדומיינות, תרגום לעברית: דן דאור, רעננה,
האוניברסיטה הפתוחה

Fabian, Johannes (1983) Time and the Other. New York: Columbia University Press.

Anttonen, P. (2005). Tradition through modernity : postmodernism and the nation-state in folklore scholarship . Finnish Literature Society / SKS.

הובסבאום, אריך. 2006. "המצאת מסורות" בתוך להמציא אומה – אנתולוגיה (בעריכת יוסי דהאן והנרי וסרמן). רעננה: האוניברסיטה הפתוחה.

Hobsbawm Eric & Terence Ranger, ed. 1983. The Invention of Tradition. Cambridge University Press.

Heelas, Paul, Scott Lash, and Paul Morris, eds. 1996 Detraditionalization. Oxford: Oxford University Press.

Boym, Svetlana 2007. Nostalgia and its Discontents, The Hedgehog Review, Summer, pp. 8-18.

Cashman, R. (2006). Critical Nostalgia and Material Culture in Northern Ireland. The Journal of American Folklore, 119(472), 137–160.
<https://doi.org/10.1353/jaf.2006.0016>

Berliner, David. 2020. Losing Culture: Nostalgia, Heritage, and Our Accelerated Times, Rutgers University Press.

Tamari, Salim Bourgeois Nostalgia and the Abandoned City, Comparative Studies of South Asia, Africa and the Middle East 23 (2003): 173-180.

למי שייכת המסורת?

Noyes, Dorothy. 2006 "The Judgment of Solomon: Global Protections for Tradition and the Problem of Community Ownership." Cultural Analysis 5.
http://socrates.berkeley.edu/~caforum/volume5/vol5_article2.html.

Kopytoff, Igor. 1988. "The Cultural Biography of Things. Commodification as a Process" in Arjun Appadurai, Ed. *The Social Life of Things*. Cambridge: Cambridge University Press, pp. 64–94.

Lindholm, Charles. 2008. *Culture and Authenticity*, Blackwell.

Löfgren, Orvar. 2012. "Material Culture", in *A Companion to Folklore*, Regina F. Bendix, Galit Hasan-Rokem, eds., Wiley Online Library.

DOI: 10.1002/9781118379936.ch9

פריקמן, יונאס ואורבאר לבגרן, "כוחו של הרגל", תיאוריה וביקורת 10 (1997): 25-35.
Hafstein, Valdimar. (2018). *Making intangible heritage : El Condor Pasa and other stories from UNESCO* . Indiana University Press.

Hafstein, Valdimar. *Making Intangible Heritage – film: The Flight of the Condor*: <https://vimeo.com/263124485>

Hafstein, Valdimar Tr. 2007 "Claiming Culture: Intangible Heritage Inc., Folklore©, Traditional KnowledgeTM." In Hemme, Tauschek, Bendix eds., 75–100.

Bear, L. , Feldman, J , Avieli, N. 2020. "UNESCO World Heritage Sites: Shared Shrines or Contested Sanctuaries? The Case of the Buddhist Temples of Luang Prabang, Laos", *Journal of Heritage Tourism*, <https://doi.org/10.1080/1743873X.2020.1759609>.

Schrire, Dani. "The Camino de Santiago. The Interplay of European Heritage and New Traditions," *Ethnologia Europaea* 36:2 (2006): 69–86.

Comaroff, John L. and Jean Comaroff, 2009. *A Tale of Two Ethnicities, Ethnicity Inc.* (Chicago University Press,): 86-116.

Bendix, R. 2004 "Intangible Heritage as Metacultural Production." *Museum International* 56:52–64.

Stewart, Susan. *On Longing: Narratives of the Miniature, the Gigantic, the Souvenir, the Collection*. Baltimore: John Hopkins University Press, 1984: 132-169.

Herzfeld, Michael. 1982 Ours Once More: Folklore, Ideology, and the Making of Modern Greece. Austin: University of Texas Press.

Kirshenblatt-Gimblett, Barbara, 1998b Destination Culture: Tourism, Museums, and Heritage. Berkeley: University of California Press.

World Intellectual Property Organization, n.d. Intergovernmental Committee on Traditional Knowledge, Genetic Resources and Traditional Cultural Expressions/Folklore, <http://www.wipo.int/tk/en/>

Foster, M. D., & Gilman, L. (2015). UNESCO on the ground : local perspectives on intangible cultural heritage . Indiana University Press.

Bille, M. (2012). Assembling heritage: investigating the UNESCO proclamation of Bedouin intangible heritage in Jordan. International Journal of Heritage Studies : IJHS, 18(2), 107–123.

<https://doi.org/10.1080/13527258.2011.599853>

האתר של המועצה האירופאית – European Heritage Label

קובנציות מורשת באתר של UNESCO

2021 אמנה של יונסקו לשימור מורשת דיגיטלית

מסורות במאבק – דוגמאות מהארץ ומהעולם.

- Macdonald, Sharon. (2015) Is 'Difficult Heritage' Still 'Difficult'?, *Museum International*, 67:1-4, 6-22, DOI: 10.1111/muse.12078
- Bendix, R. F. (2019). *Memorial Interventions: Negotiating Paths through Complicated Pasts*. *Folklore* (London), 130(3), 221–236.
- Macdonald, Sharon, "Undesirable Heritage: Fascist Material Culture and Historical Consciousness in Nuremberg," *International Journal of Heritage Studies* 12 (2006):9-28.
- Samuels, Joshua. (2015). "Difficult Heritage': Coming 'to Terms' with Sicily's Fascist Past," in Kathryn Lafrenz Samuels and Trinidad Rico (eds.) *Heritage Keywords: Rhetoric and Redescription in Cultural Heritage*. Boulder: University Press of Colorado: 111-128.
- כתריאל, תמר "לספר את ארץ-ישראל: אתנוגרפיה של מוזיאון לתולדות ההתיישבות," דברים אחדים 2 (1997) 56-78.
- וייס, חיים "לפתע הוקם גשר אל מעבר לאלפיים שנה" – מארכאולוגיה מחולנת לארכיאולוגיה דתית – המקרה של בר כוסבה, יגאל ידין ושלמה גורן, "תיאוריה וביקורת 46 (2016): 143-167.
- Seroussi, Edwin. "Nostalgic Zionist Soundscapes: The Future of the Israeli Nation's Sonic Pasts" *Israel Studies* (2014): 35-50.
- de Cesari, Chiara (2014) *World Heritage and the Nation state: A View from Palestine*, in *Transnational Memory: Circulation, Articulation, Scales*, eds. C. de Cesari and A. Rigney. Berlin: De Gruyter, 247-270.
- Greenberg, Raphael. 2021. Pompeii in Silwan: Judeo-Christian Nationalism, Kitsch, and Empire in Ancient Jerusalem. *Forum Kritische Archäologie* 10:55–66.
- שוהם, ח. (2014). נעשה לנו חג: חגים ותרבות אזרחית בישראל. המכון הישראלי לדמוקרטיה. (פרק ד).
- אריה-ספיר, נילי, קרניבל בעיר העברית הראשונה.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר שני

{ 483 }

משטרים רגשיים במעבר

Emotional regimes in transition

תואר שני, קורס בחירה

סמסטר א'

יום שלישי 18:15-19:45

מרצות: דר' יוליה לרנר

בשיתוף עם פרופ' מישל רבקין פיש (אוניברסיטת צפון קרוליינה)

Dr. Julia Lerner

in collaboration with Prof. Michele Rivkin-Fish (UNC Chapel Hill)

julialer@bgu.ac.il

שעות קבלה בתאום

[הסילבוס אינו סופי.]

הסילבוס הסופי של הקורס יותאם למספר המשתתפים ומתכונת עדכנית של הוראה

[באוניברסיטה]

הקורס יעסוק בממדים התרבותיים של הרגשות. תוך קריאה של מחקרים על רגשות במדעי החברה נפתח ראייה ביקורתית של האופנים בהם אידיאולוגיות תרבותיות ופוליטיות מעצבות סגנון רגשי קולקטיבי לאומי, וכיצד ביטוי רגשי הופך למאפיין של הביטוס של קבוצה מעמדית, כיצד תרבויות רגשיות מעצבות פעולה של מוסדות מקצועיים ומכוננות סובייקטיביות של היחיד. נתמקד באופן ייחודי במפנה הרגשי הגלובלי הקשור לדומיננטיות של תרבות פסיכולוגית. נפענח את הרגש כחלק דומיננטי של 'תרבות ידע' חדשה. נפתח כלים להבנת הריגושיזציה של הזירות הציבוריות בחברה ותרבות של היום: בפוליטיקה וברפואה, באקדמיה וחינוך, בזירות הזיכרון הקולקטיבי והזהות הלאומית. הקורס ידגיש את הדינמיות (שינוי ומעבריות) של תרבויות רגשיות ויצא מפרספקטיבה השוואתית בין תרבותית, כאשר תרבות ישראלית, רוסית ואמריקאית ישמשו כשדות אמפיריים עיקריים ללימוד ובחינה. הקורס יכלול צפייה בסרטים עלילתיים ודוקומנטריים וחומרים מהתרבות הפופולרית כחלק מחובות הקריאה וההשתתפות. כרבע ממפגשי הקורס ייערכו בהוראה משותפת עם חוקרת בתחום ופרופסור במחלקה לאנתרופולוגיה באוניברסיטת צפון קרוליינה והם ייערכו חלקית באנגלית. עקב השותפות של המרצה בחו"ל חלק מהשיעורים יתקיימו בצורה מתוקשבת.

חובות הקורס והרכב הציון:

השתתפות פעילה של הסטודנטים בשיעורים 0-10 אחוז (בהתאם למספר הסטודנטים)
הכנת התייחסות לסוגייה שוטפת בשיעור - 10 אחוז או הבנוס (בהתאם למספר הסטודנטים)

העלאת התייחסויות לחומר בפורומים וירטואליים 30 אחוז
הצגת הרעיון לעבודה בכיתה והגשת המטלה הסופית בקורס 60 אחוז

צירים מרכזיים תמתיים של הקורס:

- I. Models of Self, Regimes of Agency, Choice and Destiny, Happiness and Suffering - Emotional Capitalism and (post)Socialism
- II. What shapes emotional regimes: Language, Ideology, Media, Gender
- III. Regimes of private emotional life: love, sexuality, parenthood

IV. Emotionalization of the Public: professional, institutional, religious, national and state domains

רשימת קריאה ראשונית:

תיאוריה של סגנונות/משטרים רגשיים ומבט השוואתי

- Illouz, E. 2007. Cold Intimacies: the Making of emotional Capitalism. Cambridge: Polity Press. (קיים בעברית)
- Illouz, Eva. 2008. Saving the Modern Soul: Therapy, Emotions and the Culture of Self-Help. University of California Press. (קיים בעברית)
- Rose, N. 1989. Governing the soul: The shaping of private life. London: Free Association.
- Ahmed Sara. 2004. The Cultural Politics of Emotions. Edinburgh University Press.
- Wierzbicka, Anna. 1999. Emotions Across Languages and Cultures: Diversity and Universals. Cambridge University Press.
- Wierzbicka A. 2004. 'Happiness' in Cross-Linguistic & Cross-Cultural Perspective. *Daedalus* 133 (2): 34--43.
- Lerner, J. and Rivkin-Fish, M. 2021. On emotionalisation of public domains, *Emotions and Society* 3(1):3-14.
- Lerner, J., C. Zbenovich and T. Kaneh-Shalit. 2021. Changing meanings of university teaching: the emotionalization of academic culture in Russia, Israel, and the USA. *Emotions and Society*.
- "האדם הפרטי כריבון לעצמו", "כיצד העצמי יוצר את עצמו", "האם הפרטיות היא מודרנית", על "הפרט" ועוד... מתוך כרך מיוחד "פרט ופרטיות בעידן המודרני" של כתב העת *זמנים* 104(6). 2008.

רוסיה

- Wierzbicka, A. 2003. Russian Cultural Scripts: The Theory of Cultural Scripts and Its Applications. *Ethos* 30 (4): 401-432.

Wierzbicka. A. 1998. Russian Emotional Expression. *Ethos* Vol. 26, No. 4. pp. 456-483

Etkind, A.M. 1996. "Psychological Culture", pp. 99-125 in *Russian Culture at the crossroads: Paradoxes of Postcommunist Consciousness*, ed. By D.N. Shalin. Boulder: WestviewPress.

Matza, T. 2018. *Shock Therapy: Psychology, Precarity, and Well-Being in Post socialist Russia*. Duke U Press.

Lerner, J. 2015. "The Changing Meanings of Russian Love: Emotional Socialism and Therapeutic Culture on the Post-Soviet Screen ". *Sexuality & Culture* (special issue on "Post-Soviet Intimacies") 19: 349-368.

Lerner, J. and C. Zbenovich. 2013. "Adapting the Therapeutic Discourse to Post-Soviet Media-Culture: The Case of Modniy Prigovor". *Slavic Review* 72(4): 828-849.

ישראל

כתר אל תמר. שיחות נפש באתוס הישראלי. בתוך "מילות מפתח"

מה חלפין. 2017. לינה משותפת: פוליטיקה וזיכרון

<https://kotar.cet.ac.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=104672964#1.0.6.default>

Rozin , Orit. 2016. Infiltration and the making of Israel's emotional regime in the state's early years, *Middle Eastern Studies*, 52:3, 448-472

רולניק, ערן. 2004. "אדיפוס בפלשתינה: הגירה של הפסיכואנליזה ממרכז אירופה לארץ ישראל". *זמנים* 88: 44-62.

Brunner, J. and Plotkin Amrami, G. 2021. Emotionalising the Israeli–Palestinian conflict: on the civil society engagements of Israeli mental health professionals in response to the Palestinian uprisings, *Emotions and Society* 3(1).

Sa'ar, A., Aharoni, S. and Lewin, A. (2021) Emotionalising national security, depoliticising the Israeli-Palestinian conflict, *Emotions and Society* 3(1):55-71.

Yankellevich, A. (2019). Coaching for the nation: a new "moral and ethical assemblage" for Israel's last republican generation. In: Salmenniemi, S., Nurmi, J., Perheentupa, I. and Bergroth, H., *Assembling therapeutics: Cultures, politics and materiality*. Milton Park: Routledge.

Kaneh-Shalit, T. (2017) 'The goal is not to cheer you up': empathetic care in Israeli life coaching, *Ethos*, 45(1): 98–115.

Beit-Halahmi, Benjamin. 1992. *Despair and Deliverance: Private Salvation in Contemporary Israel*. Albany: State University of New York Press.

Fischer, Shlomo. "Radical Religious Zionism: From the Collective to the Individual". P. 285 in *Kabbalah and Contemporary Spiritual Revival* (2004), edited by Boaz Huss. BGU Press.

גליה פלוטקין. מטראומה נפשית לטראומה לאומית: על שני מסלולי תרגום והופעתה של קטגוריה מקצועית חדשה. בתוך הקובץ מעבר לקליניקה. בערכתם של פלוטקין גליה וז'זה ברונר. רסלינג.

פרידמן-פלג, ק'. (2014). העם על הספה: הפוליטיקה של הטראומה בישראל. ירושלים: מאגנס

Grosz R. and J. Lerner. 2020. "Gastro-emotivism: How MasterChef Israel Produced Produces Therapeutic Collective Belongings". European Journal for Cultural Studies.

ארה"ב

Stearns, Peter. N. 1994. American Cool Constructing a twenties-century emotional style. New York: New York University Press.

Hochschild, A.R. 2012. The Managed Heart: Commercialization of Human Feeling, Berkeley, CA: University of California Press.

Lukianoff, G. & Haidt, J. (2018). The coddling of American mind. How good intentions and bad ideas are setting up a generation for failure. New York, NY : Penguin Press

Bellah, Robert (and others). 1985. Habits of the Heart: Individualism and Commitment in American Life. New York: Harper & Row. Chapter 3: "Finding Oneself".

Swidler Ann. 2001. Talk of Love: How Culture Matters. Chicago: University of Chicago Press.

Gershon. Ilana. 2010. The Break-Up 2.0: Disconnecting Over New Media. Cornell University Press.

Matza, T. 2021. Emotional warfare? Track two diplomacy and the emotionalisation of the Cold War, Emotions and Society, 3(1): 15-33.

Illouz, Eva. 2003. Oprah Winfrey and the Glamour of Misery: an Essay on Popular Culture. Columbia University Press.

On 'Victimhood Culture' -

<https://quillette.com/2018/05/17/understanding-victimhood-culture-interview-bradley-campbell-jason-manning/>

משפחה ועבודה בשוק עבודה משתנה

תשפ"ב סמסטר א'

ד"ר מהא כרכבי-סבאח

קורס בחירה 2 נק"ז, יום ג' 14-16

שעת קבלה, יום ג' 13-14, חדר 360, בנין 72

פרטי הקורס

אין	דרישות קדם
הקורס עוסק ביחסים שבין חיי משפחה ושוק העבודה בעולם המערבי הפוסט-תעשייתי מפרספקטיבה השוואתית. במסגרת הקורס נדון בהיבטים סוציולוגיים שונים הקשורים בעבודה ומשפחה, שינויים בשני תחומים אלו לאורך זמן, והשלכותיהם על שוויון מגדרי. בין הנושאים שידונו: ההתפתחות התיאורטית בחקר חיי משפחה-עבודה, היבטים השוואתיים של מגדר, מעמד ואתניות בהתנסות של משפחה ועבודה, אי שוויון בשני מוסדות חברתיים אלו, והשפעת ההקשר המוסדי והמדיניות החברתית על נוכחות הנשים בשוק העבודה ועל קונפליקט משפחה-עבודה.	תקציר הקורס בעברית
The course deals with the intersections of work and family in the Western and Post-industrial world. During the course we will discuss various sociological aspects of work and family, changes in these two areas over time, and implications on gender equality at home, labour force and society. Among the subjects: theories	תקציר הקורס באנגלית

in studying family and work, the experience of women in the family and the workplace, inequality in both of these social institutions, and the influence of social policy on the presence of women in the labor market and family-work conflict.	
מטרות/יעדי הקורס מטרות הקורס הן: (1) להציג היבטים סוציולוגיים בחקר יחסי הגומלין בין משפחות ושוק העבודה. (2) להציג בפני הסטודנטים/ות את תחום המחקר של עבודה-משפחה, תוך התבססות על מחקרים עדכניים, בפרספקטיבה השוואתית (3) לשפר את היכולת האנליטית והביקורתית של הסטודנטים/ות בקריאת מחקרים בתחום זה. (4) להעלות את המודעות להשלכות השינויים בקשר בין משפחה ועבודה על אי-השוויון המגדרי במשפחה בעולם בכלל ובישראל בפרט.	
הקורס יסלב הרצאות פרונטאליות, פרזנטציות של סטודנטים/ות, דיונים בכיתה וקטעי סרטים רלוונטיים.	שיטת ההוראה
השתתפות פעילה בשיעורים. קריאת חובה של המאמרים הנדונים בכיתה. מטלה מבחן בית	דרישות הקורס/מטלות
1. הגשת מטלה: 20% מן הציון הסופי. 2. מבחן בית: 80% מן הציון הסופי.	הרכב הציון
חובת נוכחות ב-12 מפגשים מתוך 14.	נוכחות

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר שני

{ 493 }

תכנית הקורס - נושאי הלימוד לפי שבועות

שבוע	נושא ההרצאה	פרקי קריאה
שבוע 1	השינויים המרכזיים שחלו בדפוסי עבודה ומשפחה	Charles, 2011
שבוע 2	הבחנה בין הפרטי לציבורי	הרצוג 1994; Hochschild, 1997
שבוע 3	משפחה ועבודה – גישות תיאורטיות	Hakim, 2002, Oppenheimer, 1995
שבוע 4	משפחה ועבודה – גישות תיאורטיות	England, 2010; Goldscheider, et. al., 2015
שבוע 5	השלכות חיי משפחה על תעסוקה: הורות ודפוסי עבודה	Gash, 2008; Grönlund & Öun, 2010.
שבוע 6	השלכות משפחה-עבודה: כנס האימהות	Cooke, 2014; Mari, 2019
שבוע 7	השלכות משפחה-עבודה על מיקום ושכר	England, 2005; Dias, et. al., 2020
שבוע 8	השלכות העבודה על דפוסי משפחה: נישואין וגירושין	Kalmijn, 2011; Raz-Yurovitz, 2011
שבוע 9	חלוקת עבודה במשפחה	Bianchi, 2012. קפלן, ע. וסבאח-כרכבי, מ' 2017
שבוע 10	ניאו ליברליזם, משפחה ועבודה	Lavee, 2016; פוגל-ביז'אוי, 2005

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר שני

{ 494 }

שבוע 11	היבטים השוואתיים: מעמד, מגדר ואתניות	Gerstel & Sarkisian, 2006; הרבסט דבי ואחרים, 2019
שבוע 12+13	ההקשר המוסדי: מדיניות ותעסוקה	Ferragina, E. 2019; Mandel, H. 2012 הקר, ד. ופרנקל, מ. 2005
שבוע 14	סיכום ומשוב	

רשימת קריאה לפי נושאי הלימוד (פריטים המסומנים ב * הם פריטי רשות)

השינויים המרכזיים שחלו בדפוסי עבודה ומשפחה

Charles, M. 2011. A World of Difference: International Trends in Women's Economic Status. *Annual review of sociology* 37:355–71

*Steiber, N. & B. Haas. 2012. Advances in explaining women's employment Patterns. *Socio-Economic Review* 10, 343–367

Sørensen, S. Ø. 2017. The Performativity of Choice: Postfeminist Perspectives on Work–Life Balance. *Gender, Work & Organization* 24.3 : 297-313

*Sweeney, M. 2002. Two Decades of Family Change: The Shifting Economic Foundations of Marriage. *American Sociological Review*, 67 (1): 132-147

*שטייר, ח. 2010. סוף עידן "המפרנס היחיד": משפחות בנות שני מפרנסים בישראל". עמ' 17-45 בתוך ורדה מילבאואר וליאת קוליק (עורכות). משפחות עובדות" הורים בשוק העבודה בישראל. פלס- החברה הכלכלית של המסלול האקדמי המכללה למנהל.

תחילתה של ההבחנה בין הפרטי לציבורי

הרצוג, ח. 1994. נשים ופוליטיקה: השסע בין הפרטי והציבורי. מתוך: נשים ריאליות. מכון ירושלים לחקר ישראל. פרק 2, עמ' 26-35

*ברקוביץ', נ. 1996. על עקרת הבית והחשבונאות הלאומית. תיאוריה וביקורת, 9, 189-197.

*אילוז, א. 2008. אינטימיות קרה: עלייתו של הקפיטליזם הרגשי. 15-62, 150-158.

Hochschild, A. 1997. *The time bind: when work becomes home and home becomes work*. New York: Metropolitan Books

משפחה ועבודה – גישות תיאורטיות

הגישה הכלכלית

*Becker, G.S. 1981. *A Treatise on the Family*. Ch. 1,2. Cambridge: Harvard Univ. press.

Oppenheimr, V. K. 1997. Women's Employment and the Gain to Marriage: The Specialization and Trading Model. *Annual Review of Sociology* 23: 431-53.

תאוריית ההעדפות

Hakim, C. 2002. Lifestyle Preferences as Determinants of Women's Differentiated Labor Market Careers. *Work and Occupations* 29, (4): 428-459

*Kangas, O. & T. Rostgaard. 2007. Preferences or institutions? Work–family life opportunities in seven European countries." *Journal of European Social Policy*, 17: 240-256

מהותנות מגדרית

England, P. 2010. The Gender Revolution: Uneven and Stalled. *Gender & Society*, 24: 149-166

המהפכה הדמוגרפית

[Goldscheider](#), F., [Bernhardt](#), E. & [T. Lappegård](#). 2015. The Gender Revolution: A Framework for Understanding Changing Family and Demographic Behavior. *Population and Development Review* 41(2): 207-239

השלכות חיי משפחה על תעסוקה

הורות ודפוסי עבודה

*Becker, P. E. & P. Moen. 1999. "Scaling Back: Dual-Career Couples' Work-Family Strategies." *Journal of Marriage and the Family* 61: 995-1007.

Gash, V. 2008. Preference or constraint? Part-time workers' transitions in Denmark, France and the United Kingdom. *Work, Employment & Society* 22(4): 655–674.

*Stier, H. 1996. "Continuity and Change in Women's Occupations Following First Childbirth. *Social Science Quarterly* 77(1): 60-75

Grönlund, A. & I. Öun. 2010. Rethinking work-family conflict: dual-earner policies, role conflict and role expansion in Western Europe. *Journal of European Social Policy* 20: 179-

קנס האימהות

*Budig, M. J. & P. England. 2001. The Wage Penalty for Motherhood.

American Sociological review 66(2): 204-225

Cooke, L. P. 2014. Gendered Parenthood Penalties and Premiums across the Earnings Distribution in Australia, the United Kingdom, and the United States.

European Sociological Review 30 (3):360–372

*Gash, V. 2009. Sacrificing Their Careers for Their Families? An Analysis of the Penalty to Motherhood in Europe. *Social Indicator Research* 93:569–586

Mari, G. 2019. Is There a Fatherhood Wage Premium? A Reassessment in Societies with Strong Male-Breadwinner Legacies. *Journal of Marriage and Family* 81: 1033-1052.

סגרגציה תעסוקתית: מיקום ושכר

*England, P., P. Allison & W. Yuxiao. 2007. Does bad pay cause occupations to feminize, Does feminization reduce pay, and How can we tell with longitudinal data? *Social Science Research* 36: 1237–1256

England, P. 2005. Gender Inequality in the labor market: The role of motherhood and segregation. *Social Politics*, 12 :264-288.

Dias, M., Joyse, R. & F. Parodi .2020. The gender pay gap in the UK: children and experience in work. *Oxford Review of Economic Policy*, 36, (4): 855–881.

*Stier, H. & M. Yaish. 2014. Occupational Segregation and Gender Inequality in Job Quality: A Multi-Level Approach. *Work, Employment & Society* 28(2) 225–246.

אוקן ב. וע. אוליבר. 2009. עבודה בשכר ומבנה המשפחה: מחקר לאורך זמן בקרב נשים יהודיות בישראל. "סוציולוגיה ישראלית" 2(2): 338-307

השלכות העבודה על דפוסי משפחה

נישואין וגירושין

Kalmijn, M. 2011. The Influence of Men's Income and Employment on Marriage and Cohabitation: Testing Oppenheimer's Theory in Europe. *European Journal Population* 27:269–293

*Christine R. Schwartz, R. C. 2013. Trends and Variation in Assortative Mating: Causes and Consequences. *Annual Review of Sociology*, 39:451–70

*Teachman J. 2010. Wives' Economic Resources and Risk of Divorce. *Journal of Family Issues* 31: 1305-1323

Raz-Yurovitz, L. 2011. Divorce Penalty or Divorce Premium? A Longitudinal Analysis of the Consequences of Divorce for Men's and Women's Economic Activity. *European Sociological Review*.

חלוקת עבודה במשפחה

Bianchi, S. M., Liana C. S, Melissa A. & J. P. Robinson. 2012. Housework: who did, does or will do it, and how much does it matter? *Social Forces*, 91(1) 55–63

קפלן, ע. וסבאח-כרכבי, מ. 2017. *עבודות שקופות בישראל*. דוח מחקר לביטוח לאומי, ון-ליר, ירושלים.

ניאו ליברליזם, משפחה ועבודה

פוגל-ביז'אווי, ס. 2005. "אם טוב כל כך אז למה רע כל כך": ההיבטים המגדריים של הנאו ליברליזם בשוק העבודה בישראל". מתוך חברה וכלכלה בישראל, בעריכת אבי בראלי ואחרים. ירושלים: מכון בן צבי ואוניברסיטת בן גוריון, עמ' 183-216.

Lavee, E. 2016. The Neoliberal Mom: How a Discursive Coalition Shapes Low Income Mothers' Labor Market Participation. *Community, Work & Family & Work*, 19, pp. 501-518

*Lewis, J. (2001). The Decline of the Male Breadwinner Model: Implications for Work and Care. *Social Politics*, 8(2), 152-169.

*מיכל, פ. 2010. מתכנתות מחדש את הנשיות? הבניית זהות מיגדרית בתעשיית ההיי-טק בישראל בין הסדר המיגדרי הגלובלי והמקומי. מתוך: סוציולוגיה של ארגונים בעריכת ניצה ברקוביץ. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה. עמ' 158-180.

היבטים השוואתיים: מעמד, מגדר ואתניות

Gerstel, N, & Sarkisian, N. 2006. Sociological perspectives on families and work: The import of gender, class and race. In M. Pitt-Catsoupes, E. E. Kossek, & S. Sweet (Eds.), *The wok and family handbook: Multi-disciplinary perspectives, methods and approaches* (pp. 237-265). Mahwah, N.J.: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.

*Nagar-Ron, S. 2014. Rethinking employment opportunities on the periphery: Employment opportunities of Mizrahi women in low status positions in a southern Israeli development town. *Hagar* 11(2): 38-59

הרבסט דבי, ע., מלר, ט., ומ., סבאח כרכבי. 2019. אימהות 'ראויה' ואחראית: 'אימהות פלסטיניות בישראל ותוכניות 'מרווחה לעבודה'. *חברה ורווחה*, ל"ט, 1: 49-77.

ההקשר המוסדי, מדיניות ותעסוקה

Ferragina, E. 2019. The political economy of family policy expansion. *Review of International Policy* 26 (6): 1238-1265

*Korpi, W. T. Ferrarini & S. Englung. 2013. Women's Opportunities under Different Family Policy Constellations: Gender, Class, and Inequality Tradeoffs in Western Countries Re-examined. *Social Politics* (Spring): 1–40

*Stier, H. N. Lewin-Epstein & M. Braun. 2012. "Work-family conflict in comparative perspective: The role of social policies." *Research in Social Stratification and Mobility* 30: 265–279

Mandel, H. 2012. Winners and Losers: The Consequences of Welfare State Policies for Gender Wage Inequality. *European Sociological Review* 28 (2): 241-262.

הקר, ד. ופרנקל, מ. (2005). הורות פעילה ושוויון הזדמנויות בעבודה: הצורך בשינוי מאפייניו של שוק העבודה. בתוך: מונדלק גיא ומרגלית-רבין שרון (עורכים), *עבודה, חברה ומשפט*, כרך יא, שנתון האגודה למשפט העבודה ולביטחון סוציאלי, אוניברסיטת תל-אביב.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר שני

{ 503 }

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר שני

{ 504 }

סדנת דוקטורנטים

תשפ"ב

יום ד' 14-16

מדי שבועיים לפני הסמינר המחלקתי

פרופ' ניר אביאלי

ד"ר רון דודאי

מטרות:

מטרת הסדנה לעודד ולקדם את ביצוע המחקר ואת כתיבת עבודת הדוקטורט, באמצעות דיון בסוגיות שונות הקשורות לתהליכי המחקר והכתיבה. במהלך הסדנה יציגו המשתתפים חלקים שונים ממחקרם, בע"פ ובכתב. נעסוק בהצגת הטיעונים המחקריים ונקיים דיון ביקורתי שיעסוק ב"מה" וב"איך" של המחקר הסוציולוגי והאנתרופולוגי, תוך התמקדות בשאלות הסגוליות הקשורות לכל מחקר. נדון גם בנושאים כלליים כגון כתיבת הצעת המחקר, הגדרת השדות התיאורטיים והאמפיריים של המחקר, המהלך המתודולוגי ועוד. דגש רב יושם על תהליך הכתיבה עצמו, תוך דיון בסוגים וסוגות שונים של טקסטים מדעיים. במהלך השנה נארח חברי מחלקה אשר יקיימו דיון בסוגיות שונות כגון תהליכי פרסום אקדמיים, פרסום בכתבי עת ובהוצאות ספרים, פוסט-דוק ובניית קריירה אקדמית.

מהלך:

למשתתפים תפקיד מרכזי בהובלת הסדנה. חוקרים אשר מציגים את עבודתם יחלקו את חומרי הקריאה בשיעור שקודם למועד ההצגה שלהם. כדי לקיים דיון ענייני ומועיל, משתתפי הסדנה מתבקשים לקרוא את החומר ולהגיע מוכנים לדיון וכן להשתתף באופן סדיר ופעיל בדיון בכיתה.

בהצלחה

רון וניר

סוגיות מתקדמות בחברה, מדע וטכנולוגיה (STS)

פרופ' יעקב גארב

סמסטר א' תשפ"ב, יום ג 14:00-16:00

שעת קבלה: בתאום מראש (טל: 0547-560-667)

תואר שני

תיאור הקורס

STS הוא תחום מחקר תוסס ובעל השפעה גוברת אשר נשען על שיטות ותובנות במדעי החברה (סוציולוגיה, אנתרופולוגיה) והרוח (היסטוריה, פילוסופיה, ביקורת ספרותית) כדי לחקור ידע מדעי ומערכות טכנולוגיות ("טכנו-מדע"). זוהי גישה מכבדת וביקורתית כאחד, הבוחנת את הטכנו-מדע כפעילות שאיננה נפרדת מהקונטקסט חברתי/תרבותי שלה, אלא מגלמת ומעצבת אותם. הקורס מתחיל בהצגה פרונטאלית של התפתחויות עיקריות וכתבים קנונים בתחום, ועובר לדיון משותף אודות גישות וחקרי מקרה עכשוויים יותר. זאת תוך ניסיון להשמיש את הנלמד להעמקת ההבנה שלנו אודות אירועים ומתחים שאנו חווים ביום יום (למשל, ידע וטכנולוגיות הקשורות למגפת הקורונה).

Course overview

Science and Technology Studies (STS) is a vibrant young field that draws on modes and traditions of analysis in the social sciences (sociology, anthropology) and humanities (history, philosophy, literary criticism) to examine scientific knowledge and technological systems (sometimes referred to as technoscience). In a manner both respectful and critical, STS examines technoscientific modes of knowing and shaping the world within their social and cultural contexts, which they powerfully embed and rework.

This course begins with the development of key works and claims in the field, and canonical examples of their application to past and contemporary sites, practices, and knowledges in a range of fields (physics, biology, ecology,

medicine, and others). Over the semester, the course will shift from frontal presentation of classical texts and schools to a more dialogical mode as we examine more recent debates in the field, and works that might offer insight into events and tensions we experience daily (knowledges and technologies related to the Corona pandemic, for example).

שקלול ציון לחובות הקורס:

נוכחות והשתתפות רציפה במהלך הסמסטר:	20%
עבודות:	50%
מבחנים:	30%

פריסת המטלות על פני הסמסטר

כל שבוע

לקרוא קריאות חובה. כל החומרים לקריאה (חובה ורשות) נמצאים באתר הקורס. חלק ניכר של קריאת החובה מתוך הספר:

Bucchi, Massimiano. 2004. *Science in Society: An Introduction to Social Studies of Science*. New York: Routledge.

עבור 2/3 מהמפגשים, להגיש תגובת קריאה של עמוד אחד על קריאת החובה לאותו שבוע עד השעה 8 בבוקר ביום השיעור. (חובה לקרוא ולהשתתף גם כאשר אינכם מגישים תגובה). הפורמט לדוחות אלו נמצא באתר הקורס ב DOODLE. נקדיש את אחד השיעורים בתחילת הסמסטר להדגמת קריאה קפדנית של קריאות החובה.

באופן שוטף במשך הסמסטר, בנו לעצמכם שתי רשימות מצטברות (אפשר במשפט אחד או בנקודות (Bullets):

תובנות/נושאים מקריאות השבוע ודוגמא/המחשה של כל אחד מהם (לא מהקריאות החובה, ועדיף בנושא הקשור לקורונה).

שאלות ונושאים הקשורים לידע וטכנולוגיה בעידן קורונה:

עובדות (ידע). מה יודעים ואלה שאלות נשארות פתוחות (ידע חיוני נחוץ) לגבי המחלה? חפצים (טכנולוגיות). מהם הכלים או ההתערבויות הטכניות שנמצאים בשימוש או נחוצים או בפיתוח?

שינויים ותמורות באלה לאורך זמן (בין אם פתאומיים או הדרגתיים). שימוש/הבנה/קליטה של אלה;

יחסי גומלין חברתיים של אלה (הקשרים, השפעות, תפקוד, ריבוד, וכו') של עובדות וחפצים. אתם מתבקשים להביא פריטים חדשים שהוספתם לרשימה 2 לשיעור בכל שבוע, כחומר לדיון.

פעמיים במהלך הסמסטר עליכם להציג בקצרה (10 דקות או פחות) את אחת מהקריאות הרשות. הנחיות להצגה יופיעו באתר הקורס ב MOODLE. יתקיים בוחן קצר בכיתה (באמצע הסמסטר ולקראת סופו) עם שאלות המוכיחות את הבקיות שלכם בחומר הקריאה והדיון בכיתה. (ינתנו דוגמאות של שאלות לפני הבוחן הראשון). הגשה של שתי הרשימות (ראו למעלה)

בסוף הסמסטר נייר קצר (4-6 עמודים) בו אתם מפגישים את שתי הרשימות. דהיינו, מפעילים את תובנות הSTS אשר רכשתם במהלך הקורס על הידע והטכנולוגיות של עידן הקורונה.

Course topics

תכנית הקורס

ייתכנו שינויים

There may be changes of the readings and their pacing over the course of the semester

The prehistory of STS: science as institution, profession, and norms (Merton, de Solla Price)

In this section, we look at some key figures and approaches in the prehistory of science studies, characterized by an externalist stance, which analyzes science as a human activity, but grants its *content* epistemic privilege. Thus, science is examined as a profession, an ethos (with norms and counternorms), and a social system (with hierarchy, gatekeeping, exclusion, social networks, reward structures and forms of capital that can be accumulated and gifted). But, while these examine how social contexts and dynamics can shape how science is done and by whom, they assume that science's *content* derives from special procedures based on evidence and logic that filter out such contingencies.

REQUIRED:

Bucchi, Chapter 1

OPTIONAL:

Merton, Robert. K. 1973. Chapter 13 "The normative structure of science." Pp. 267-278 and chapter 20 "The Mathew Effect in Science" Pp. 439-459 in *The Sociology of Science: Theoretical and Empirical Investigations*. Chicago: The University of Chicago Press.

Cole, Jonathan and Harriet Zuckerman 1975/2017. "The emergence of scientific specialty: the self-exemplifying case of the sociology of science." Pp.

139-174 in *The Idea of Social Structure: Papers in Honor of Robert K. Merton*, edited by Lewis Coser. (Harcourt Press, 1975; Routledge, 2017)
de Solla Price, excerpts from *Little Science, Big Science*, 1965.

[A premature but vivifying example – Martin on gendered imagery in the science of reproduction](#)

In this unit, before continuing a more or less historical survey of the evolution of STS, in order to give students a preview of the field we examine a compelling more contemporary example of STS, drawn from the work of Emily Martin. This illustrates the principles and power of STS through examining the the traffic between scientific observation, theory, and society in scientific descriptions of the fertilization process.

REQUIRED:

Martin, Emily. 1991. "The Egg and the Sperm: How Science Has Constructed a Romance Based on Stereotypical Male-Female Roles." *Signs: Journal of Women in Culture and Society* 16(3):485–501.

OPTIONAL:

Martin (2001) Chapter 3, "Medical metaphors, Menstruation and Menopause," from *The Woman in the Body: A Cultural Analysis of Reproduction*,

In the following two sections we continue our chronological survey on early work that opened cracks in a correspondence theory of truth, that is, the

conception in which scientific description and theory offers an increasingly accurate description of the world as it is. First we examine the historical analyses of Kuhn and Fleck, and then the roots of a “sociology of knowledge” within classical sociological theory.

Paradigms and styles of thought: Kuhn and Fleck

Kuhn and his lesser known precursor, Fleck, examine historical episodes of clashes of and transformations of scientific understandings, in the course of which understandings of the same evidence were revised—sometimes drastically. From these, they suggest frameworks that came to unsettle our understanding of the relation between the world, “fact,” belief, and truth. Following the chapter in Bucchi, our entry into the discussion of the notion of “paradigms” is through some examples of coexisting alternate conceptions of the same empirical material: an optical illusion and alternative ways of classifying plants (taxonomists versus morphologists on *Gilia inconstans*) and animals (New Guinea highlander versus standard classifications of the Cassowary).

REQUIRED:

Bucchi, Chapter 2

Pajares, summary of Kuhn's *The Structure of Scientific Revolutions*

OPTIONAL:

Kuhn Introduction to the 1979 English edition of Fleck's *Genesis and Development of a Scientific Fact*. University of Chicago Press.

Chia, Audrey. 1998. "Seeing and Believing: The Variety of Scientists' Responses to Contrary Data." *Science Communication* 19(4):366–91.

Bulmer, Ralph. 1967. "Why Is the Cassowary Not a Bird? A Problem of Zoological Taxonomy among the Karam of the New Guinea Highlands." *Man* 2(1):5.

[Roots in sociology: interests, ideology, and the sociology of knowledge](#)

Marx, Durkheim, and Mannheim all contributed important elements to a "sociology of knowledge," which we contextualize and examine briefly in this session. In particular, we consider Marx and Engle's elaboration of ideology theory and materialist explanations of "false consciousness," Durkheim's notions of "social facts" and *représentations collectives*, and how language and basic concepts and categories bear the imprint of their social context, and Mannheim's attempt to elaborate a more sophisticated, reflexive and productive conception of ideology.

REQUIRED:

One of the following optional readings

OPTIONAL

Bourdieu, Pierre. 1975. "The Specificity of the Scientific Field and the Social Conditions of the Progress of Reason." *Social Science Information* 14(6):19–47.

Marx, Karl.

"Marx on the History of his Opinions," (= "Preface to 'A Contribution to the Critique of Political Economy,'") pp. 3-6 in R. Tucker, ed. *The Marx-Engels Reader* (Norton).

Marx, Karl. "The Ruling Class and Ruling Ideas," pp. 64-68 in *The German Ideology* (International Publishers).

Mirrlees (2019), "Ideology," in Diamanti (2019) *The Bloomsbury Companion to Marx*

Carls, Sociology of knowledge section (Section 3) in the entry on Durkheim in IEP

Longhurst (1989) Chapter on "Mannheim's Sociology of Knowledge" in *Karl Mannheim and the Contemporary Sociology of Knowledge*.

Bloor (1982), "Durkheim and Mauss Revisited: Classification and the Sociology of Knowledge," *Studies in the History and Philosophy of Science* 13(4), pp. 267-297.

Elizabeth Potter. 2001. Conclusion (pp. 180-185) in *Gender and Boyle's Law of Gases*. Indiana University Press.

MacKenzie, Donald. 1978. "Statistical Theory and Social Interests: A Case Study." *Social Studies of Science* 8: 35-83.

Foucault (1994) Preface and the chapter on Classifying in *The Order of Things*

Woolgar, Steve. 1981. "Interests and Explanation in the Social Study of Science." *Social Studies of Science* 11(3):365–94.

Hamilton (2014) Section III (covering the ethnographic materials of *Elementary Forms*) (pages 109-115) in the Chapter on Durkheim in *Knowledge and Social Structure*. Remainder of chapter included for those who would like the broader context.

Law, John. 1984. "Editor's Introduction: Power/Knowledge and the Dissolution of the Sociology of Knowledge." *The Sociological Review* 32 (1_suppl):1–19.

The Strong Program ('sociology of scientific knowledge': SSK)

A key milestone in the emergence of STS was a body of work emerging from what is termed the Strong Programme (AKA SSK or the Edinburg School). This drew on sociologically-minded reading of historical case studies to push away from the American (Mertonian) institutional sociology of science and engage directly and forcefully with questions of the depth and mechanisms through which social context shape the substance of science. Here we follow Bucchi's rendition of the work by Shapin and others in the Programme to examine its case studies and main claims.

REQUIRED:

Bucchi, Chapter 3

OPTIONAL

Shapin, Steven. 1982. "History of Science and Its Sociological Reconstructions." *History of Science* 20(3):157–211.

Ethnomethodology and Laboratory Studies

Following on the historically-oriented case studies of the Strong Programme, "Laboratory Studies" emerged as a second major pillar of contemporary STS. This drew on ethnomethodological and discourse-analytic traditions in sociology, and ethnographic methods, to study the everyday production of

"science" in contemporary laboratory settings. It is distinctive in its blurring of the lines between human and non-human actors ("actor network theory"), and focus on the often combative negotiation process through which knowledge and artifacts are stabilized, and the history of their emergence retroactively obscured.

REQUIRED:

Bucchi, Chapter 4

OPTIONAL

Sharrock (2003) Fundamentals of Ethnomethodology from Ritzer (2003)

Handbook of Social Theory

Ritzer (2018) Ethnomethodology chapter from *Sociological Theory* 8e

Latour (1987), "Opening Pandora's Black Box," from *Science in Action*.

[Closure and the Construction of Inevitability](#)

Here we see how notions related to the process "closure" help understand the struggle to forward or resist a megaproject: the Trans-Israel Highway. By structuring discourse about the need for, history, boundaries of debate, and status of the project, its proponents created multiple forms of "inevitability" undermining opposition to the project.

REQUIRED:

Garb, Yaakov. 2004. "Constructing the Trans-Israel Highway's Inevitability."

Israel Studies 9(2):180–217.

SCOT (the social construction of technology)

We follow Bucchi's chapter, which uses four case studies to illustrate various aspects of the SCOT (social construction of technology) approach to the relations of society and technologies. As opposed to a technological determinism, which focuses on the problem-driven evolution and outward social impacts of technologies, SCOT draws inspiration from the SSK approach to scientific knowledge to shape a more complex bidirectional picture of technological evolution in social context. In this, a technology's emergence and uptake are not (simply) the consequence of its technical parameters and meeting of needs, nor the genius of a single inventor. Rather, technologies result from a non-linear (and retroactively simplified) trajectory, in which negotiation, and contest among various users and actors (human and other), as well as chance and path-dependence play a role, and through which relations of power can become embedded into seemingly neutral artifacts. And, similar to "laboratory studies," SCOT tends to underscore the blurring of boundaries between scientific and technological practices and factors.

REQUIRED:

Bucchi, Chapter 5

OPTIONAL

White (1974), "Stirrup, Mounted Shock Combat, Feudalism, and Chivalry," in *Mediaeval technology and Social Change*

Ceruzzi (1999) *Inventing Personal Computing*

MacKenzie (1985) Introductory Essay from *The Social Shaping Of Technology*.

MacKenzie (1996) 'How Do We Know the Properties of Artefacts? Applying the Sociology of Knowledge to Technology', in R. Fox (ed.) *Technological Change. Methods and Themes in the History of Technology*, Reading, Harwood: 257–263.

Collins, Harry, and Trevor Pinch, eds. 2014. "A Clean Kill?: The Role of Patriot in the Gulf War." Pp. 9–39 in *The Golem at Large: What You Should Know about Technology*, Cambridge: Cambridge University Press.

Rosen, P. (1993) 'The Social Construction of Mountain Bikes: Technology and Postmodernity in the Cycle Industry', *Social Studies of Science*, 23: 479–513.

Expert versus lay knowledge (1): (Mis)managing the interface

REQUIRED:

Collins, Chapter 6, "The science of the lambs: Chernobyl and the Cumbrian sheep farmers", from *The Golem at Large: What you Should Know about Science and Technology*. Cambridge University Press.

Expert versus lay knowledge (2): Renegotiating the interface

REQUIRED:

Chapter 7, "ACTing UP: AIDS cures and lay expertise," *The Golem at Large: What you Should Know about Science and Technology*. Cambridge University Press.

Undone Science, Citizen Science

REQUIRED: TBA

STS in a pandemic: lessons from Ebola and for COVID

REQUIRED: TBA

סמינר קדם תזה 2022

(סמסטר ב' עבור שנה א' לתוכנית המ"א)

פרופ' יעל השילוני-דולב

מטרות: מטרת הסמינר היא לעודד ולקדם את כתיבת הצעת המחקר לתזה, תוך כדי תכנון המחקר העתידי וליווי שלביו הראשוניים.

הסדנא תקנה לסטודנטים.ות מיומנויות אקדמיות מתקדמות הנחוצות לשלב מחקרי זה וביניהם –

בחירת סוגיה למחקר

קישור נושא המחקר לספרות אקדמית רחבה, איתור, מיון ושימוש בספרות המקצועית

עיצוב המחקר מבחינה מתודולוגית

גיבוש שאלת מחקר ראשונית

כתיבת ההצעה

ביסוס קשרי הנחיה

צורת הלימוד: למידת עמיתים

לסטודנטים.ות יש תפקיד מרכזי בניהול הסדנא, שתתפתח בהתאם לשלבים השונים של התקדמותם במחקר – גיבוש רעיון למחקר התיזה, איסוף חומרים אמפיריים ראשוניים או "טעימה" מן השדה, עבודה עם ספרות תאורטית וכתיבת ההצעה.

בתהליך הלמידה נקרא ביחד חומרים שלכם, ונציע ביקורת עמיתים בונה לקידום התהליך המחקרי.

סטודנטים. ות שציגו את עבודתם בכיתה, יחלקו את חומר הקריאה בשיעור שקודם למועד ההצגה שלהם. כדי לקיים דיון ענייני ומועיל תתבקשו לקרוא את החומרים ולהגיע מוכנים לדיון וכן להשתתף באופן סדיר ופעיל בדיון בכיתה.

חובות הקורס:

נוכחות/השתתפות סדירה ופעילה בשיעור (25%).

הצגה של רעיון למחקר (25%).

ביצוע תרגילים שוטפים (25%)

הגשת מטלה סופית (25%)

ציון סופי: עובר/ת/לא עובר/ת.

תנאי המעבר:

1. הגשת כל התרגילים
2. נוכחות והשתתפות פעילה בסמינר. מי שיגיעו לכיתה מבלי להיות מוכנים, יחשבו כמי שלא נכחו בשיעור.
3. לא ניתן להשלים את הקורס ללא הצגה לכיתה של הרעיון למחקר והגשת המטלה הסופית.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר שני

{ 522 }

שימו לב:

במהלך הסמסטר יתקיימו 6 מפגשים, לרוב פעם בשבועיים

סמינר תזה מתקדם 2022

(סמסטר ב' עבור שנה ב' לתוכנית המ"א)

פרופ' יעל השילוני-דולב

מטרות: מטרת הסמינר היא לעודד, לקדם וללוות את הכתיבה של עבודת התזה במסגרת לימודי המ"א.

צורת הלימוד: למידת עמיתים

לסטודנטים. ות יש תפקיד מרכזי בניהול הסמינר, שיתקדם בהתאם לשלבים השונים בהם הם נמצאים. ות בעריכת המחקר – איסוף החומרים האמפיריים, ניתוח הממצאים, עבודה עם ספרות תאורטית בתחום, ארגון הפרקים וכתיבה ופיתוח של הטענות המרכזיות. בשיעורים נקרא עבודות לדוגמא ונדון בחומרי המחקר של הסטודנטים. ות המשתתפים בסמינר. הסטודנטים. ות יציגו חלקים מעבודתם בע"פ ובכתב בפני חבריהם ללמידה, אשר יכינו ביקורת עמיתים מסודרת ועניינית לחומרים שיוצגו בפניהם. סטודנטים. ות שיוציגו את עבודתם, יחלקו את חומר הקריאה (קטע מהספרות, קטע מחומר אמפירי, פרשנות מן התיזה) בשיעור שקודם למועד ההצגה שלהם. כדי לקיים תהליך למידה ענייני ומועיל, הסטודנטים. ות מתבקשים לקרוא את החומרים מראש, להגיע מוכנים לדיון הכיתתי ולהשתתף בו באופן סדיר ופעיל. חוץ מהצגה ושיתוף של חומרים בכיתה, יש להגיש מטלה כתובה ובה ראשי הפרקים של התיזה.

דרישות הקורס:

נוכחות סדירה ורצופה, קריאה והשתתפות פעילה בדיון (25%).

הצגת בפני הכיתה של חלק שנמצא בתהליכי עבודה מתוך התזה, קטע תיאורטי או ממצא אמפירי (25%).

הכנת תגובה להצגת חומרים של עמיתים לכיתה (25%)
הגשת מטלת "ראשי פרקים" (25%)

ציון סופי: עובר.ת/לא עובר.ת.

תנאי המעבר:

השתתפות פעילה בקורס היא הכרחית. מי שיגיעו לכיתה מבלי לקרוא את החומרים הנדרשים, כאילו לא נכחו בשיעור.

3. לא ניתן להשלים את הקורס ללא הצגה בפני הכיתה של חלקים מתוך התיזה במהלך הקורס, וללא הגשת ראשי הפרקים.

שימו לב:

במהלך הסמסטר יתקיימו 6 מפגשים, לרוב פעם בשבועיים

עונש המוות: סוציולוגיה, הסטוריה ותרבות

(מ.א.)

2 נק"ז

מרצה: ד"ר רון דודאי

סמסטר ב', יום ג' 17:45 – 16:15

תיאור הקורס

עונש המוות הוא אחד מהמוסדות הפוליטיים והחברתיים המרכזיים והשנויים במחלוקת בהסטוריה של המדינה המודרנית, ועמד במוקד עימותים פוליטיים ומחלוקות מוסריות בחברות רבות. בקורס זה נבחן את ההתפתחות ההסטורית של עונש המוות, דפוסי שימור וביטול שלו בחברות בנות-זמננו, וייצוגים תרבותיים שלו – כחלון להבנת מגמות חברתיות, זהות לאומית וערכים פוליטיים מתחרים. מקרי המבחן של הקורס יכללו בין השאר את הפוליטיקה של עונש המוות בארה"ב, ביטול עונש המוות בבריטניה, כמו גם המקום של עונש המוות בתרבות הפוליטית הישראלית: מביטול עונש המוות לרצח בשנותיה הראשונות של המדינה, דרך משפט אייכמן ועד הויכוח הציבורי על "עונש מוות למחבלים".

דרישות הקורס:

נוכחות בכל השיעורים והשתתפות פעילה בדיונים.

הצגת מקרה מבחן בכיתה – 20 אחוז מהציון

עבודה מסכמת – 80 אחוז מהציון

מבנה הקורס ורשימת קריאה:

(1) פתיחה – עונש המוות בעולם בן זמננו

ג'ורג' אורוול, תלייה (מתוך – מתחת לאף שלך, הוצאת דביר).
Johnson, D. T. (2019), 'A Factful Perspective on Capital Punishment', *Journal of Human Rights Practice*, 11:334–45.

(2) משפט, אימה, רחמים: עונש המוות והגישה הסוציולוגית-הסטורית לענישה

Hay, Douglas (1975) "Property, Authority, and the Criminal Law," in, *Albion's Fatal Tree: Crime and Society in Eighteenth-Century England*. New York: Pantheon Books.

טננבאום אברהם (2002). הגישה הסוציולוגית היסטורית לענישה הפלילית, בתוך *עבריינות וסטייה חברתית: תיאוריה ויישום* (עורכים: משה אדד ויובל וולף), הוצאת אוניברסיטת בר-אילן עמ' 173-212.

(3) הנימוקים המשתנים בעד ונגד עונש המוות

צ'זרה בקריה, "על עונש המוות", מתוך *על פשעים ועונשים*, עמ' 68-73
אלבר קאמי, הרהורים על הגליוטינה (הוצאת כרמל)
Austin Sarat, "Toward a New Abolitionism", in *When the State Kills* (Princeton 2001) pp,246-260

(4) "יום התלייה": עונש המוות בימי הביניים והעת החדשה המוקדמת

מישל פוקו (2015). *לפקח ולהעניש: הולדת בית הסוהר*. תרגום דניאלה יואל. ת"א: רסלינג, עמ' 43-87

Stuart Banner, *The Death Penalty*, pp.5-23

(5) מהדגמת ריבונות לאכיפת חוק – וחזרה: עונש המוות בעידן המודרני

David Garland, Why the death penalty is disappearing,
at https://www.law.nyu.edu/sites/default/files/ECM_PRO_074425.pdf

(6) מה מסביר את ביטול עונש המוות באירופה ?

Hammel, Civilized rebels: Death Penalty Abolition in Europe as Mark of
Distinction and Political Strategy

בלינק:

https://www.academia.edu/360696/Civilized_Rebels_Death_Penalty_Abolition_in_Europe_as_Cause_Mark_of_Distinction_and_Political_Strategy

Seal, L. (2014). Imagined communities and the death penalty in Britain, 1930–65. *British Journal of Criminology*, 54(5), 908-927.

(7) על המוות ושימושיו: עונש המוות בארה"ב בת זמננו

David Garland, Peculiar Institution, pp.285-307

Simon Jonathan, *Governing through Crime: How the War on Crime Transformed American Democracy and Created a Culture of Fear*

(8) עונש המוות ביפן, סין והודו

Zimring, F. E., & Johnson, D. T. (2008). Law, society, and capital punishment in Asia. *Punishment & Society*, 10(2), 103-115.

(9) מהגליוטינה לכסא החשמלי – המשמעויות התרבותיות המתחרות של עונש המוות

Smith, Punishment and culture, 120-168

(10) עונש המוות בקולנוע

Sarat, A. (1999). The cultural life of capital punishment: Responsibility and representation in dead man walking and last dance. *Yale JL & Human.*, 11, 153.

(11) עונש המוות בישראל: מדוע בוטל עונש המוות לרצח בראשית שנות החמישים?

פרוטוקול ישיבת הכנסת, חוק לתיקון דיני עונשין (ביטול עונש מוות על רצח), קריאה שניה
ושלישית, 16 פברואר 1954

(12) ישראל, עונש המוות והשואה

חנה יבלונקה, מדינת ישראל נגד אדולף אייכמן (2001), עמ' 159-172
רבקה ברוט, באזור האפור: הקאפו היהודי במשפט (2019), עמ' 167-222

(13) הדיון הציבורי על "עונש מוות למחבלים"

Dudai, R. (2018). Restraint, Reaction, and Penal Fantasies: Notes on the
Death Penalty in Israel, 1967–2016. *Law & Social Inquiry*, 43(3), 862-888.

Lavi, S., (2005). Imagining the Death Penalty in Israel: Punishment, Violence,
Vengeance and Revenge. In *The Cultural Lives of the Death Penalty*,

(14) דיון מסכם

פרקטיקום בסוציולוגיה ארגונית

פרופ' אביעד רז aviadraz@bgu.ac.il

המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה

תואר שני בסוציולוגיה ואנתרופולוגיה

יום ג' 8:30-10

קורס שנתי המציג סוגיות נבחרות ועכשוויות במחקר משתתף בארגונים, עם דגש על פיתוח ארגוני וייעוץ ארגוני.

הקורס נחשב כ- 4 נק"ז קורס יישומי במסגרת דרישות ההתמחות בסוציולוגיה ארגונית.

דרישות הפרקטיקום

בעקבות הניסיון שצברנו וצרכי הלומדים אנחנו ממשיכים עם שתי אופציות לבחירתכם:

א. פרקטיקום מעשי: 6 שעות נוכחות שבועיות בארגון (בד"כ יום בשבוע) לצורך עבודה על פרויקט מעשי. הנוכחות בארגון תיעשה בתיאום עם המדריך. ניתן לעשות פרקטיקום במגוון של ארגונים (מכוני ייעוץ ארגוני, מחלקות כוח אדם ומשאבי אנוש, מחלקות לפיתוח ארגוני, ארגונים חברתיים), בתנאי שהארגון מאפשר להתנסות בפרקטיקות מקצועיות רלבנטיות תחת פיקוחו של מדריך בעל תואר שני רלבנטי. פרקטיקות מקצועיות רלבנטיות כוללות פיתוח ארגוני, ייעוץ ארגוני, למידה ארגונית, הערכת עובדים והערכת פרויקטים, פיתוח הדרכה, העברת סדנאות ארגוניות, ניהול משאבי אנוש, ועוד. על המדריך להיות בעל תואר שני בתחומים ארגוניים. ניתן גם לשלב פרקטיקום במקום העבודה, במידה ומתמלא התנאי הנ"ל. ניתן גם לשלב פרקטיקום ועבודת שדה לתזה. הפרקטיקום הוא אמנם מסגרת ללא שכר, אולם הניסיון בפרקטיקום הוא אלמנט חשוב בקורות החיים ובסיס אפשרי להמלצות וקשרי עבודה בעתיד. תפקידו של המרצה לעזור בהשמה אולם האחריות הסופית למציאת פרקטיקום מוטלת על הסטודנט. מכוני ייעוץ רבים מקיימים ראיונות לפרקטיקום החל ממאי לקראת השנה הבאה, ועליכם להיות בקשר אתם לצורך תיאום ראיון (ראו רשימה מצורפת).

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר שני

{ 530 }

לידיעתכם, הביטוח הסטודנטיאלי מכסה אתכם גם בהיותכם בפרקטיקום (כך שהארגון אינו צריך לבטח אתכם בנפרד).

או:

ב. פרקטיקום "ללא פרקטיקום" – לקחת את הקורס ולקבל את הידע והקרדיט, ללא התנסות מעשית. ניתן גם לעשות את ההתנסות המעשית בשנה ב', ללא קרדיט אקדמי, בליווי של מרצה הפרקטיקום.

הבחירה בין שתי האופציות הנ"ל יכולה להיעשות גם אחרי הרישום לקורס במהלך שנה"ל.

ציון הקורס: מבוסס על פרזנטציה אינטגרטיבית המשלבת הצגת מודל רלבנטי לפיתוח ארגוני ותיאור פרויקט (מהפרקטיקום או מהספרות) בסמסטר ב'. ראו טופס הערכת פרזנטציה לצורך תיאום ציפיות. הפרזנטציות ייעשו במהלך המפגשים הפרונטליים של סמ' ב'.

עד כה הסכימו הלומדים שבסיום הפרקטיקום אין ציון מאוני אלא מוזן קוד של עובר/לא עובר. ההיגיון מאחורי החלטה זאת הוא שלהבדיל מקורס אקדמי בו המרצה מעריך את הישגי הסטודנט, הפרקטיקום מבוסס על עבודה מעשית שהערכתה יכולה להיעשות בעיקר ע"י המדריך בשטח (שאינו איש אקדמיה). כיוון שאין ציון, הפרקטיקום אינו מלווה במבחן או בהגשת עבודה. ציון ה"עובר" מתבסס על חוות-הדעת של המדריך/המרצה, ועמידה בדרישות המפגשים הפרונטליים.

מבנה הקורס

בסמסטר א' נדון בנושאים כלליים (ראו רשימה בהמשך) תוך בדיקת הרלבנטיות שלהם לשדות הארגוניים של המשתתפים בפרקטיקום. בסמסטר ב' נלווה באופן אישי את הפרקטיקום של כל אחד מהמשתתפים בהתאם לנסיגונו, ותוך מבט ביקורתי על הנושאים הכלליים שעלו קודם. הפרזנטציות שלכם ייעשו במהלך המפגשים הפרונטליים של סמ' ב'.

עקב אופיו הסדנאי של קורס הפרקטיקום, רצוי להגביל את גודלה של קבוצת התלמידים. נושאי לימוד

הדיון בנושאי הפרקטיקום מצריך שילוב ממוקד של שלוש רמות: תיאורית, פרקטיקה, וניתוח ביקורתי של שתיהן. מטרת המאמרים שנקרא היא לשלב בין התיאורית למחקר באמצעות הצגה ביקורתית ופרשנית של מקרי מחקר שונים המייצגים התנסות בדינמיקה של ארגונים ספציפיים. תחת המטרייה של "מחקר משתתף בארגונים" נכללים תחומי עניין רבים ושונים כגון פיתוח ארגוני, למידה ארגונית, מיון והערכה, הדרכה, ניהול משאבי אנוש, וכן הלאה. בהצגת מקרה המחקר יושם דגש תהליכי על בעיות באבחון וביישום הפתרון, דילמות של החוקר וסוגיות ביחסי יועץ-נועץ.

נושאי לימוד בסמסטר א' (בסוגריים רשומים שמות כותבי המאמרים. המאמרים הועלו בנפרד למודל)

אוריינטציה מושגית: מפת דרכים כללית לפיתוח ארגוני, מתוך "מפתח לפיתוח הארגוני" של אמיתי ואווה ניב

המודל הכללי – כניסה – אבחון – התערבות – הערכה – יציאה: ניתוח מקרה של פיתוח ארגוני (ריטה אלוני, פיתוח ארגוני ברשות מקומית) – בדיקת התאמה למודל הכללי ניתוח אירוע של פיתוח ארגוני: שיפור השירות בבי"ח
ניהול שינוי והתערבות בארגונים: שינוי ולמידה ארגונית, תהליכי משוב ומחקר פעולה בארגונים (ליון, קוטר)

המודל של קירקפטריק להערכת הדרכה ולמידה בארגון (קירקפטריק)
חסמים ללמידה ארגונית (סנג'י)

מודל אופרטיבי לשינוי ארגוני – אדיג'ס

ניהול איכות כוללת (נא"כ) וצוותי שיפורים – הקשר חברתי ומיקרו-פוליטי של צוותי שיפור (חנה רודניק, גדי רבינוביץ'), נא"כ ו"סרגל ביצועים מאוזן", מתודולוגיית "שבעת השלבים".
כלים לאבחון ארגוני ישולבו במקרים השונים

מלבד נושאי הלימוד הפרונטלי יכללו המפגשים:

התעדכנות במתרחש בפרקטיקום (לפי צורך אישי ו/או ביוזמת המרצה)

ניתוחי אירוע לצורך הדגמת הכלים – לפי הפירוט המצ"ב
מצגות – בתיאום עם התלמידים
מפגשים עם יועצים ארגוניים – יתואמו וישולבו לתוך הלוח המצ"ב

שיטות מחקר אתנוגרפיות מתקדמות

פרופ' ניר אביאלי

תשפ"ב סמסטר ב'

יום ג 14:00 – 16:00

שעת קבלה: יום ג' 10:00 - 12:00

avieli@bgu.ac.il

עבודת שדה אתנוגרפית היא שיטת מחקר אנתרופולוגית ייחודית אשר פותחה בראשית המאה העשרים בכדי להבין לעומק תרבויות אחרות וזרות. השילוב של שהות ארוכה בקרב בני החברה הנחקרת, רכישת שפתם, והפרקטיקה המחקרית של "תצפית משתתפת" הקנו לאנתרופולוגים סמכות ויוקרה מדעית בשל העובדה שהם "היו שם", ביצעו מחקר אמפירי מעמיק, ולפיכך יכולים לתאר ולנתח באופן מוסמך תופעות תרבותיות. המתודולוגיה האתנוגרפית אומצה במהלך השנים ע"י חוקרים מדיסציפלינות שונות אשר הבינו את היתרון המחקרי והעוצמה האקדמית שבהכרות האינטימית עם התרבות והשפה בה הם מתעניינים. היסטוריונים, כלכלנים, אנשי מדע המדינה, חוקרי דתות, ולמעשה חוקרים מכל תחומי מדעי החברה והרוח הוסיפו את עבודת השדה לרפרטואר המתודולוגי שלהם, וגם בקרבם הפכה שהות משמעותית בשדה לתו איכות. הדגש על תהליכי גלובליזציה ותנועה מואצת של סחורות, אנשים, ומרכיבים תרבותיים, וכמובן גם השינויים הטכנולוגיים הדרמטיים אשר ייצרו סוגים חדשים של קהילות ופרקטיקות שהן ווירטואליות בעיקרן חייבו שכלול והרחבה של השיטה האתנוגרפית ומרכיביה: מחקרים בבית, מחקרים מרובי-אתרים, אוטו-אתנוגרפיות, נטנוגרפיות, מחקרים קצרי טווח, ועוד מגוון שיטות מחקר אשר נוספו לרפרטואר הכלים של החוקרים והובילו ליבול עשיר של מחקר אתנוגרפי. המפנה הפרשני במדעי החברה והדגש על המשמעות אותה מעניקים בני החברה הנחקרת למעשיהם הדגישו את חשיבות הממד הוורבלי במחקר האתנוגרפי. במקביל, התעצמה ההכרה בכך שעבודת שדה ארוכת טווח הכוללת שהות משמעותית ושרייה

(immersion) בקרב בני הקבוצה הנחקרת, תוך הדגשת התהליכים וההקשרים אשר מחברים את בני הקהילה אל העולם, היא כלי אמפירי ייחודי ורב עצמה. בקורס נתמקד בעשייה האתנוגרפית: הפרקטיקות והתהליכים אשר מאפיינים את עבודת השדה. נלמד על הכניסה לשדה, על היחסים של החוקרים עם בני החברה הנחקרת, ועל רכישה ושימוש בשפה. נתרגל איסוף חומר אמפירי (תצפיות וראיונות מסוגים שונים) ושימוש בטכנולוגית מגוונות (צילום סטילס ווידאו, מחקר ברשת), נדון בסוגים שונים של שיתוף-פעולה בשדה ונעסוק גם בניתוח החומרים. הקורס מיועד לתלמידי מחקר (מ"א וד"ר) אשר מתכוונים לבצע עבודת שדה אתנוגרפית במסגרת מחקריהם ומעוניינים ללמוד ולתרגל שיטות מחקר אתנוגרפיות. הקורס יערך במתכונת של סדנה, יסלב דיון תיאורטי בפרקטיקה, וידגיש תרגול והתנסות. בקורס נארח מספר חוקרים אשר שבו לאחרונה מן השדה ואשר ישתפו אותנו בניסיונם האתנוגרפי ובדילמות האמפיריות שלהם.

חובות הקורס:

חובת נוכחות, קריאה והשתתפות מלאה בשעורים (10%).
דיון על מאמר (10%): כל סטודנט ינהל דיון על אחד או שניים מן המאמרים לפי רשימה אשר תקבע בראשית הקורס. אין להציג את המאמר – אלה לנהל עליו דיון!
הכנה לקראת הדיון: לקראת כל שיעור ישלח מציג המאמר שתי שאלות מנחות במייל לכל משתתפי הקורס. יש להשיב על השאלות בכתב (פסקה לשאלה) ולהגיע עם הדף התשובה מודפס לכיתה.
השתתפות בסדנה המחקרית: (שישי – ראשון 3 - 5 ביוני/חג שבועות): נצא לשטח לתרגל תצפית משתתפת אתנוגרפית. נשהה על באתר קמפינג פעיל ונחקור ממדים שונים של חווית הנופש והפנאי הישראלית.
שש מטלות לאורך הסמסטר (סה"כ 80% - ראו פירוט המטלות בהמשך)

מטלות (80%):

במהלך הקורס הסטודנטים יתבקשו לבצע שש מטלות אשר ידרשו תרגול של - ומחשבה על - מרכיבים שונים של הפרקטיקה האתנוגרפית. המטלות מיועדות ליצור רצף ואינטגרציה בין

הדיון התיאורטי להנחיה הפרקטית ולחומר הקריאה, ומהוות את הדרישה העיקרית בקורס.
את המטלות יש להגיש בכתב ולשלוח במקביל העתק למייל שלי.

שעורים, מטלות וקריאה

(יתכנו שינויים במהלך הסמסטר)

22.3.22 "להיות שם" על עבודת שדה אתנוגרפית

לקראת השיעור נא לענות בכתב על השאלות הבאות: במה שונה עבודת שדה אתנוגרפית משיטות מחקר כמותיות ואיכותיות אחרות? מדוע את מעוניינת לבצע מחקר אתנוגרפי? מה היית רוצה לדעת על מחקר אתנוגרפי?

29.3 מרצה אורחת רייצ'ל פלדמן

5.4 "כניסה לשדה" מרצה אורחת: מניה כגן

קריאה:

Bondy, C., 2012. How did I get here? The social process of accessing field sites. *Qualitative Research*, 13(5), pp.578-590.

מטלה ראשונה (10%)

בחרו אתר מחקר: זירת מחקר התזה שלכם או כל זירה אחרת (בית קפה, דירת השכנים, אירוע וכו'). פנו אל הגורמים הרלוונטיים לדעתכם בבקשה לאשר לכם לבצע תצפית משתתפת. בקרו באתר ובצעו תצפית בת שעה לפחות. כתבו דו"ח בן כ 300 – 400 מילים המתאר את תהליך קבלת האישור ואת תהליך הכניסה לשדה. עמדו על הקשיים, הדילמות והשאלות שהתעוררו במהלך ביצוע המטלה.
יש להגיש את ההצעה במייל עד מועד תחילת השיעור ולהגיע עם עותק מודפס לשיעור.

12.4 "נושא ושאלת מחקר" **מרצה אורח: ליאור בר**

קריאה:

Bernard, H. Russell. 2006. *Research Methods in Anthropology*, 4th edition. Lanham: AltaMira. Chapter 3. "Preparing for Research".

מטלה שניה (10%)

נסחו שאלת מחקר ראשונית לקראת הסדנה המחקרית. נא לשלוח במייל עד יום לפני השיעור הבא ולהביא עותק מודפס לשיעור.

26.4. שפה ודיבור בשדה **מרצה אורחת:**

Borchgrevink, A., 2003. Silencing language: Of anthropologists and interpreters. *Ethnography*, 4(1), pp.95-121.

3.5 ראיונות

Forsey, M. G. (2010). Ethnography as participant listening. *Ethnography*, 11(4), 558-572

Bernard, H. Russell. (2006). *Research Methods in Anthropology*, 4th edition. Lanham: AltaMira. Ch. 9 "Interviewing: Unstructured and Semi-structured". Pp. 210-227.

מטלה שלישית (10%)

נסחו מחדש (במידת הצורך) שאלת מחקר לקראת הסדנה המחקרית. הכינו שאלות לראיון חצי פתוח בן כשעה. יש להעביר אלי את המטלה במייל עד יומיים לפני השיעור הבא, כדי שנוכל לדון בשאלות ולשפרן. נא להביא עותק מודפס לשיעור

10.5 ראיונות (המשך-התנסות בכיתה)

Chen, S.H., 2011. Power relations between the researcher and the researched: An analysis of native and nonnative ethnographic interviews. *Field Methods*, 23(2), pp.119-135.

17.5 מחקר אתנוגרפי ברשת **מרצה אורחת:** ד"ר יעלה להב רז

Hine, C., 2017. Ethnography and the internet: taking account of emerging technological landscapes. *Fudan Journal of the Humanities and Social Sciences*, 10(3), pp.315-329.

24.5 הגוף בשדה מרצה אורחת: לימור חן

Jones, R., 1999. Husbands and lovers: gender construction and the ethnography of sex research. In Markowitz, F. and Ashkenazi, M. (eds.) *Sex, Sexuality and the Anthropologist*. Chicago: University of Illinois Press. Pp.25-42.

סדנה מחקרית (שישי - ראשון) 3 – 5 ביוני

מטלה רביעית (30%)

כתבו דו"ח בן כ 1200 מילים (לא כולל שער ורשימה ביבליוגרפית) המבוסס על התצפית המשתתפת שבצעתם במהלך הסדנה המחקרית. בדו"ח עליכם להציג את שאלת המחקר, לציין באילו שיטות השתמשתם כדי לאסוף חומר על שאלת המחקר, ולהציג ממצאים ראשוניים. עליכם לפרט מה היו החסרונות והיתרונות של כל שיטה בה עשיתם שימוש. עליכם להתייחס לחמישה מאמרים לפחות שנלמדו עד מועד הגשת העבודה. יש לשלוח את הדו"ח במייל אלי לפני השיעור הבא ולהגיע אתו מודפס לכיתה.

7.6 אתיקה במחקר האתנוגרפי

Kelly, D. 2019. Ethics of the ethnographic self in nightlife tourism arenas. In Andrews, H. Jimura, T. and Dixon, L. (eds.) *Tourism Ethnographies: Ethics, Methods, Application and Reflexivity*. Oxford and New York: Routledge. Pp.33 – 51.

מטלה חמישית (10%)

ביצוע הריאיון לפי השאלות שניסחנו בכיתה וצילומם בוידאו בטלפון הסלולרי

21.6 ילידים, אינפורמנטים וחברים מרצה: צהלה סרמונטה

Beatty, A. 2005. Emotions in the field: What are we talking about? *Journal of the Royal Anthropological Institute*, 11: 17-37.

הצגה וניתוח ראיונות מצולמים

מטלה שישית (10%)

מצגת של 2 תמונות סטילס מוערות. בדומה למטלה הקודמת (הצגת ראיונות מצולמים לדיון בכיתה) – אתם מתבקשים לבחור 2 תמונות מתוך המחקר שלכם: תזה/ סדנת קמפינג/מחקר אחר ולהציג אותן בכיתה כאשר לכל תמונה מצורפת פסקת הסבר על הבחירה בתמונה והמשמעות שלה. התייחסות לטקסטים אקדמיים שנלמדו בקורס (או אחרים) תחזק מאוד את המרכיב האנליטי של המטלה. לאחר כל מצגת יתקיים דיון קצר.

הצגת צילומי סטילס ומסיבת סיום

Luvaas, B., 2017. Ethnography and Street Photography. *Anthropology News*, 58, 2:325-332. file:///C:/Users/User/Downloads/Luvaas-2017-Anthropology_News.pdf

שיטות מחקר כמותיות למוסמכים: ניתוח נתונים

102-2-0189

יום ג' 12:15-14:45

מרצה: ד"ר אורי שויד shwed@bgu.ac.il

תיאור הקורס

בקורס זה יילמדו עקרונות ניתוח נתונים והסקה במחקר חברתי. הקורס מיועד לתלמידי תואר שני. מטרת הקורס היא להקנות כלים בסיסיים לקריאה והערכה של מחקרים כמותניים, הקניית יכולת ביצוע מחקרים כמותניים בסיסיים ויכולת למידה עצמית למחקרים כמותניים מתקדמים.

השיעורים יעסקו בהצגת שיטות תיאור וניתוח נתונים, ויישומן של שיטות אלו במאמרים מדעיים בסוציולוגיה או אנתרופולוגיה. התרגילים יתמקדו בעבודה מעשית עם תוכנות מחשב סטטיסטיות, אליהן נדרשת הסתגלות ולמידה עצמית. חומרים ללמידה עצמית קיימים באתר הקורס, וסיוע נוסף ינתן בשעות הקבלה ע"פ דרישה.

דרישות הקורס

נוכחות פעילה בשיעורים ובתרגילים.

הגשת כל המטלות במועד – לרבות מטלת SPSS בלמידה עצמית בשבוע השני.

קריאת המאמרים המלווים.

הצגה בכיתה.

ציון הקורס יקבע ע"פ שקלול של ציון העבודה המסכמת (55%), ציוני התרגילים (35%),

והצגת המאמר (10%).

העבודה המסכמת תהיה בהיקף של החלק האמפירי בעבודה סמינריונית, ועליה לכלול ניתוח רב משתני.

מטלות הביניים עשויות להיות חלק מהעבודה המסכמת, או ניתוח נתונים העומד בפני עצמו.

בנושאים הבאים תידרש הגשת מטלת ביניים: 1) תפעול בסיסי של SPSS (2) סטטיסטיקה

תיאורית וקשרים (3) רגרסיה לינארית

הצגת מאמר בשיעורים אליהם יש קריאת חובה, המאמר יוצג ע"י קבוצת תלמידים בהצגה

שתימשך 10 דקות ותעודד דיון ביישום השיטה במאמר.

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר שני

{ 542 }

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר שני

{ 543 }

קריאה

קריאת החובה מורכבת ממאמרים אמפיריים המדגימים את השימוש בשיטות הנלמדות.

קריאת הרשות מהווה מקור להעמקה והסבר נוסף לחומר הנידון בכיתה:

Bryman, Allan and Duncan Cramer. 2001. Quantitative Data Analysis with SPSS Release 10 for Windows: A Guide to Social Scientists. Routledge.

Powers, D. and Y. Xie. 2000. Statistical Methods for Categorical Data Analysis. San Diego CAL: Academic Press.

אייזנברג, ר. 2004. גרסיה מרובה. ירושלים: אקדמון.

בייט מרום, ר. 1986. שיטת מחקר במדעי החברה. רמת אביב: האוניברסיטה הפתוחה.

תאריך	הערות	נושא	מקורות: חובה	קריאת רשות
19.10		סטטיסטיקה תיאורית		הנס רוסלינג בTED
06.12	הגשת מטלת SPSS	סיבתיות והתערבות	Centola, D. 2011. An Experimental Study of Homophily in the Adoption of Health Behavior. <i>Science</i> 334(6060):1269-72 http://www.sciencemag.org/content/334/6060/1269.full	*
2.11		קשרים דו משתניים	- דלה-פרגולה, ס. 2012. הרהורים על הגירה בישראל: היבטים השוואתיים. <i>הגירה</i> . 1: 7-32. - פלינט ש., נ. אלפסי וי. בנסון. 2010. דומים ושונים:	Bryman & Cramer Ch. 5

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר שני

{ 544 }

	מיקרו סגרגציה של חרדים במרכז ירושלים. סוצ' ישראלית יב(1):81-104.			
Bryman & Cramer Ch . 7-8	- קרומר-נבו, מ., מ. מלכה וס. מרדכייב. 2013. השירות הצבאי של חיילים וחיילות יוצאי קווקז: "כרטיס כניסה" לחברה הישראלית או שעתוק אתנו-מעמדי? סוציולוגיה ישראלית. יד(2): 313-388. - צור י. וא. רז. 2008. השילוב הראוי: נשים בקורס טיס מפרספקטיבה של תרבות ארגונית. סוצ' ישראלית י(1):81-105	רגרסיה לינארית פשוטה והנחות הרגרסיה		9.11
אייזנבר, עמ' 63-189. בייט מרום, יחידות 9 ו-10.	- אמית, ק. 2012. שביעות הרצון של עולים מארצות המערב החיים בישראל. הגירה 1: 82-99. - Burgard, S.A. and J. A. Ailshire. 2013. Gender and Time for Sleep Among U.S. Adults. American Sociological Review 78(1):51-69.	רגרסיה מרובה	הגשת מטלה ראשונה	16/11

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר שני

{ 545 }

אייזנבר, עמ' 63-189 בייט מרום, יחידות 9 ו-10. Powers and Xie: Ch. 3	-Shwed, U. and Y. Shavit. 2006. Occupational and Economic Attainments of College and University Graduates in Israel . <i>European Sociological Review</i> 431-42:(4)22			
		שונות מוסברת		23/11
		משתני דמה		30.11
	- לזין, ע. 2006. גירושין בישראל: היבטים דמוגרפיים חברתיים. סוצ' ישראלית ח(1): 65-86.	אינטראקציות		7.12
		דיאגנוסטיקה	הגשת מטלת רגרסיה	14.12
		לוגיסטית		21.12
	- איילון, ח. 2000. הבדלים בין גברים ונשים בבחירת תחומי לימוד באוני'. סוצ' ישראלית. ב(2): 523-44	רגרסיה מולטינומית		28.12
Powers and Xie: Ch. 8	גלית אהרון. 2006. אי שוויון במשק הבית: תלות כלכלית של נשים נשואות בישראל	רגרסיה אורדינלית		4.1

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר שני

{ 546 }

	לאורך זמן. סוציולוגיה ישראלית ח(1):107-87.			
Powers and Xie: Ch. 7		סיבתיות מנתונים מתאמיים		11.1

ייתכנו שינויים במהלך הסמסטר

תיאוריות ארגוניות

תואר שני במח' לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה, התמחות בסוצי' ארגונית

פרופ' אביעד רז

aviadraz@bgu.ac.il

יום ג' 18-20

תיאור הקורס

הקורס מציג תאוריות סוציולוגיות בארגונים לתלמידי מוסמך, תוך הדגשת השילוב של תיאוריה, פרקטיקה וביקורת. נציג סקירה של עיקרי התיאוריה הארגונית בסוציולוגיה דרך הפרדיגמות השונות שנוצרו בה ושינו אותה, והדגשת פניו השונים של הארגון ומשתתפיו כתופעה חברתית הכוללת אובייקטים, סובייקטים ותהליכים. דרך הצגת הפאזל התיאורטי ומקרי מחקר מדגימים, נדון בדילמה של תיאוריה מערכתית כוללת לעומת "ארגז כלים" תיאורטי, וביחס שבין תיאוריה ארגונית לפרקטיקה הארגונית ולחשיבה ביקורתית-סוציולוגית.

הרכב הציון

50% מטלה בסוף סמ' א', אפשרי בזוגות (ניתוח מובנה של תרחיש ארגוני לפי כמה פרספקטיבות תיאורטיות רלבנטיות, לפי מטלה שתינתן ע"י המרצה). הגשה: עד תחילת סמ' ב'.

50% מטלה שתוצג במהלך סמ' ב' – הצגה וניתוח, לפי הסעיפים הבאים, של מאמר מחקרי לבחירתכם. בסוציולוגיה ארגונית, שהתפרסם בשנים האחרונות, בכתב עת אקדמי שפיט. תפורסם רשימה של מאמרים רלבנטיים שניתן לבחור ממנה, או, בתיאום עם המרצה ניתן לבחור במאמר אחר (לא מאלה שכבר למדנו בקורס) העונה על הקריטריונים. הצגת המאמר בסמ' ב' תכלול (כ- 70 דקות):

סיכום המאמר בעזרת מצגת: שאלת המחקר, מתודולוגיה, ניתוח הנתונים הארגוניים, מסקנות (15 ד').

ניהול דיון על-ידי המציגה בכיתה ביחס לשאלה: מהי התיאוריה הארגונית של המחקר ולאילו משבצת ותיאוריה ארגונית רלבנטית מבין אלו שלמדנו הוא מתחבר. (15 ד')

הצגת תשובה מנומקת של המציגה ביחס לתיאוריה הארגונית של המחקר ולאילו משבצת ותיאוריה ארגונית רלבנטית (אחת או יותר) מבין אלו שלמדנו הוא מתחבר (10 ד')

ניהול דיון על-ידי המציגה בכיתה ביחס לשאלה: כיצד ניתן להציע מחקר נוסף של אותה תופעה באותו ארגון שנחקר, אבל ממשבצת רלבנטית נוספת (בהקשר זה ניתן להתייחס גם לתיאוריות אינטגרטיביות שלמדנו, כגון עציוני, קווין וכו'). (15 ד')

הצגת תשובה מנומקת של המציגה ביחס למחקר נוסף של אותה תופעה באותו ארגון שנחקר, אבל ממשבצת רלבנטית נוספת. אם אפשר, לנמק על בסיס נתונים רלבנטיים מהמאמר (10 ד')

בנוסף: 5 נק' בנוס למי שבחרת להציג ולנתח מאמר מחקרי מהסילבוס (20 ד'). סיכום המאמר בעזרת מצגת יכלול: שאלת המחקר, מתודולוגיה, ממצאים, מסקנות (15 ד'). מהי התיאוריה הארגונית של המחקר ולאילו משבצת ותיאוריה ארגונית רלבנטית מבין אלו שלמדנו הוא מתחבר. (5 ד')

ספר הקורס (PDF):

Scott, Richard & Gerald Davis. 2007.

Organizations and Organizing: Rational, Natural and Open Systems

Taylor & Francis Press.

תוכנית הקורס ופריטי קריאה

ייתכנו שינויים

- תוכנית המפגשים (מפגש יכול לקחת יותר משיעור אחד – תלוי בקצב שלנו)
- מפגש 1. מבוא: התופעה הארגונית – מה אנחנו חוקרים?
"מלחמת הפרדיגמות" בתיאוריה הארגונית: מפת הקרב
גישות רציונליות (כלכליות, ניהוליות, פונקציונליסטיות, מערכתיות) – הארגון כאובייקט
סקוט ודייוויס, פרק 2, עמ' 35-59
רשות: שנהב, יהודה. 1995. מכונת האירגון: חשיבה ביקורתית ביסודות תורת הניהול. תל
אביב: שוקן. עמודים 43-140
- מפגש 2. תיאוריה רציונלית סגורה (פנים-ארגונית): טיילור, בבלס, והרחבה לריצר
קריאה: "שליטה טכנית" עמ' 397-408 במאמר של ריצ'רד אדוארדס ("דרכי שליטה בתהליך
העבודה – ניתוח היסטורי") שבמוודל
קריאת רשות:
- Pruijt, H. (2000). "Repainting, modifying, smashing Taylorism." Journal of
Organizational Change Management, 13, 5, 439-451
- מפגש 3. המשך תיאוריה רציונלית סגורה (פנים-ארגונית)
G. Ritzer. An Introduction to McDonaldization - Sage Publications (Chapter 1)
- מפגש 4. תיאוריה רציונלית פתוחה | (מערכתית)
הקלאסיקה – ובר ותהליך המיסוד; פארסונס - פוזיטיביזם ארגוני, מודל AGIL וגישת
המערכות
סקוט ודייוויס, פרק 4, עמ' 87-107
קריאת רשות:
- Talcott Parsons (1956) Suggestions for a Sociological Approach to the Theory
of Organizations-I, Vol. 1, No. 1 pp. 63-85
(PDF) Parsons as an Organization Theorist - ResearchGate
- מפגש 5. למידה ארגונית
Steiner, Lars. (1998). Organizational dilemmas as barriers to learning. The
Learning Organization, 5. 193-201.

Argyris, C. (1995). "Action science and organizational learning". *Journal of Managerial Psychology* 10, 6, 20–26
www.emeraldinsight.com/journals.htm?articleid=881250&show=pdf

מפגש 6. תיאוריה רציונלית פתוחה II (ארגון-סביבה):
תיאוריית התליות (contingency theory) והגישה האקולוגית
Shane, S. & L. Kolvereid (1995). "National environment, strategy, and new venture performance: a three country study." *Journal of Small Business Management*, 33,2, 37-51

מפגש 7. גישות חברתיות ("טבעיות", פרשניות, יחסי אנוש, קונפליקט) – הארגון כסובייקט
קולקטיבי

סקוט ודייויס, פרק 3, עמ' 87-59

תיאוריה חברתית סגורה (פנים-ארגונית): "יחסי אנוש"
מוטיבציה, מחויבות, ושביעות רצון כמשתנים ארגוניים בתיאוריה של חליפין חברתי בתוך
הארגון

Ganzach, Y. et al. (2002). "Social exchange and organizational commitment,"
Personnel Psychology 55, 3, 613-638

"התארגנות": הארגון כתהליך חברתי של סטרוקטורציה, קהילות עבודה בארגון
יחסי סטטוס וקונפליקט – תיאוריה ביקורתית סוציולוגית ביישום ארגוני
רשות:

Kyle, Bruce and Chris Nyland, 2011. Elton Mayo and the Deification of Human Relations. *Organization Studies* 32(3):383-405.

מפגש 8-9. תיאוריה חברתית פתוחה: תרבות ארגונית
קריאה: "שליטה ביורוקרטית" עמ' 418-408 במאמר של ריצ'רד אדוארדס ("דרכי שליטה
בתהליך העבודה – ניתוח היסטורי") שבמוודל
"שליטה ממסכמת בצוותי עבודה" עמ' 458-454 במאמר של גרהאם סיוול "משמוע
הצוותים" שבמוודל

מקרה מחקר: צור, יובל ואביעד רז. 2008. השילוב הראוי: נשים בקורס טיס. סוציולוגיה ישראלית. 10(1): 81-106

מפגש 10. תיאוריה מוסדית וניאו-מוסדית

מקרה מחקר: רגב אופק, נעה, וטובין, דורית. 2008. "הקמת מסלול סביבתי בבית ספר - הלכה ומעשה בחדשנות חינוכית", עיונים במינהל ובארגון החינוך, 30, עמ' 101-124 תיאוריה:

DiMaggio, P.J. & Powell, W. W. (1991). "The Iron Cage Revisited: Institutional Isomorphism and Collective Rationality in Organizational Fields". In: Powell, W.W. & DiMaggio, P.J. (Eds.), The new institutionalism in organizational analysis. Chicago: University of Chicago press.

או בתרגום לעברית

דימאג'יו, פ., וו. פאואל (1991). "שיבה אל כלוב הברזל" בתוך מקראה בסוציולוגיה של ארגונים, האו"פ, 2010, עמ' 328-352

מפגש 11. שבירת דיכטומיות. רציונלי/חברתי? או גם וגם? בדיקה אמפירית של "היפותיזת העוצמה הכפולה" של עציוני

Johnston & Snizek (1991). Combining Head and Heart in Complex Organizations: A test of Etzioni's Dual Compliance Structure hypothesis. Human Relations 44(12)

מפגש 12

צורות ארגוניות חדשות, אותה תיאוריה?

סקוט ודייויס, פרק 14 (אחרון), עמ' 368-391

Davis, G. F. & Marquis, C. (2005). "Prospect For Organization Theory in The Early Twenty-First Century: Institutional Fields And Mechanisms". Organization Science, 16: 332-343.

מפגש 13. סיכום, תיאוריה ארגונית ויעוץ ארגוני

תרגול עבודת סיכום

העברת מטלת סמ' א' והבהרת הדרישות

תכנית סמ' ב' תועבר בתחילת סמ' ב'

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר שני

{ 553 }

תאוריות של חברה א'

יום ג' 10:00-12:00

ד"ר אורי שוויד (shwed@bgu.ac.il)

מטרות: הקורס יעסוק בתאוריות השונות המנחות את המחקר החברתי בסוציולוגיה במאה ה-21. מטרתו העיקרית היא הקניית השימוש בתיאוריה כמנוע מארגן למחקר, וחשיפה של האופנים השונים בהן נעשה שימוש בתיאוריות שונות במחקר. הקורס ידגיש את גישת הסוציולוגיה האנליטית ואת עבודת הסוציולוגית כחיפוש אחר מכניזמים להסבר חברתי. מהלך הקורס: הקורס מארגן סביב סוגיות עיקריות במחקר החברתי, ואינו נסוב סביב הוגים עיקריים המתווכחים ביניהם או כהתפתחות כרונולוגית של רעיונות. ההיגיון הנושאי ידגיש את האופנים בהן תיאוריות הן כלי עבודה עבור החוקר החברתי. בחלקו האחרון של הקורס נבחן מאמרים בחזית המחקר בסוציולוגיה ואת שימושם בתיאוריה. לקראת כל שיעור התלמידים יקראו את קריאת החובה ויגיבו עליה באמצעות אתר הקורס עד הערב שלפני השיעור. במהלך השיעור יתקיים דיון בקריאה, בתגובות התלמידים אליה ובמאמרים המדגימים את הנדון. מאמרים אלו יוצגו ע"י התלמידים בכיתה.

הרכב הציון: 20% השתתפות פעילה ותגובות לקריאה*

20% הצגת מאמר

60% עבודה מסכמת

* ניתן יהיה להגיש תגובה לקריאת החובה עד יום שני שלפני המפגש בשעה ארבע. יש להגיש לפחות 6 תגובות במהלך הקורס, עד 400 מילים לתגובה (אין מינימום). חובה לנכוח בדיון בשיעורים אליהם נשלחה תגובה. כל תגובה תזכה לציון בין 0 ל-4 נקודות.

קריאה: הקורס יונחה ע"י הספר

Rojas, Fabio. 2017. *Theory for the Working Sociologist*. Columbia University Press.

הספר זמין דיגיטלית דרך הספרייה. שאר מקורות הקריאה מפורטים למטה, זמינים דרך הספרייה, ויהיו זמינים ככל האפשר באתר הקורס.
תוכנית הקורס (שהיא בסיס לשינויים)

19.10 פתיחה – היכרות ונהלים – באיזה אופן נעסוק בתיאוריות (רוחם - הקדמה)

26.10 תיאוריות מבוססות מכניזמים ותיאוריות של הטווח הבינוני - חובה – רוחם פרק 1
רשות

Hedstrom P. & P. Bearman. 2011. *The Oxford Handbook of Analytical Sociology*. Chapters 1-2

רשות/הצגה

Timmermans, S. and Tavory, I. 2012. Theory Construction in Qualitative Research: From Grounded Theory to Abductive Analysis. *Sociological Theory* 30(3): 167-186.

2.11 כוח ואי שוויון – חובה רוחם פרק 2.

רשות/הצגה:

Ridgeway, C. 2014. Why Status Matter for Inequality. *American Sociological Review* 79(1):1-16

9.11 פעולה אסטרטגית חובה רוחם פרק 3

רשות/הצגה:

Goldstein, A. (2018). The Social Ecology of Speculation: Community Organization and Non-occupancy Investment in the U.S. Housing Bubble. *American Sociological Review*, 83(6), 1108–1143

16.11 ערכים ומבנים חברתיים חובה רוחם פרק 4. רשות/הצגה:

Schilke, O., & Rossman, G. (2018). It's Only Wrong If It's Transactional: Moral Perceptions of Obfuscated Exchange. *American Sociological Review*, 83(6), 1079-1107. <https://doi.org/10.1177/0003122418806284>

23.11 הבניה חברתית חובה רוחס פרק 5. רשות/הצגה:

Silva, T. (2017). BUD-SEX: Constructing Normative Masculinity among Rural Straight Men That Have Sex With Men. *Gender and Society* 31(1):51-73.

30.11 פוסט הומניזם חובה

Lezaun, J. 2017. Actor Network Theory. Ch. 11 in Benzecry C.E., M. Krause & I.A. Reed. *Social Theory Now*. University of Chicago Press. Pp: 305-336

Fox, N.J. and P. Allred. 2018. Social Structures, Power and Resistance in Monist Sociology: New Materialists insights. *Sociology* 54(3):315-330

Mills, T. 2018. What Has Become of the Critique? Reassembling Sociology After Latour. *British Journal of Sociology*. 69(2):286-305

Latour, Bruno, Pablo Jensen, Tommaso Venturini, Sebastian Grauwin, and Dominique Boullier. 2012. "The Whole Is Always Smaller than Its Parts" - a Digital Test of Gabriel Tardes' Monads." *British Journal of Sociology* 63(4):590-615.

7.12 רוחס פרק 6 + אפילוג

14/12 - 11/1 - יישום - הצגות מאמרים

Elliott S. & M. Reid. 2019. Low Income Black Mothers Parenting in the Mass Incarceration Era: The Long Reach of Criminalization. *American Sociological Review*. 84(1):197-219

- Ray V. 2019. A Theory of Racialized Organizations. *American Sociological Review* 84(1):26-53.
- Van de Rijt A. 2019. Self-Correcting Dynamics in Social Influence Processes. *American Journal of Sociology* 124(5):1468-1495
- Musto, M. 2019. Brilliant or Bad: The Gendered Social Construction of Exceptionalism in Early Adolescence. *American Sociological Review* 84(3):369-393
- Kruse H. & Kroneberg C., 2019. More than a Sorting Machine: Ethnic Boundary Making In a Stratified School System. *American Journal of Sociology* 125(2):431-484.
- Leszczensky L. and S. Pink. 2019. What Drives Ethnic Homophily? A Relational Approach on How Ethnic Identification Moderates Preferences for Same Ethnic Friends. *American Sociological Review*. 84(3):394-419.
- Hallet, T., O. Stapleton & M. Sauder. 2019. Public Ideas: Their Varieties and Careers. *American Sociological Review* 84(3): 545-576
- Rawlings C.M. & Childress C. 2019. Emergent Meanings: Reconciling Dispositional and Situational Accounts of Meaning-Making from Cultural Objects. *American Journal of Sociology* 124(6):1763-1809
- Karrell D. and M. Freedman. 2019. Rhetorics of Radicalism. *American Sociological Review* 84(4):726-753.
- Bail C.A., T.W. Brown & A. Wimmer. 2019. Prestige Proximity and Prejudice: How Google Search Terms Diffuse across the World. *American Sociological Review* 124(5):1496-1548
- Hunzaker, M.B.F. and L. Valentino. 2019. Mapping Cultural Schemas: From Theory to Method. *American Sociological Review* 84(5):950-981.
- Kozlowski A.C., M. Taddy & J.A. Evans. 2019. The Geometry of Culture: Analyzing the Meanings of Class through Word Embeddings. *American Sociological Review* 84(5):905-949.

Sweet, P.L. 2019. The Sociology of Gaslighting. *American Sociological Review* 84(5):851-875.

Ethnographies of Complex Belongings

Prof. Fran Markowitz

fran@bgu.ac.il

Spring Semester 2022

Tuesdays, 10:00-12:00

Course Description: Ethnographies of Complex Belongings is an MA course in “deep reading”, involving theoretical, textual and empirical analyses. Through in-class discussions, it explores and sometimes explodes connections, overlaps and intersections among identity, ancestry and kinship, genes, race and belonging, place, religion, the state and globalization as portrayed in 21st century ethnographic texts.

The readings, and the course, are in English. All readings are available online

Course Requirements: The course will be conducted as a seminar, a place to discuss assigned readings, raise questions, and conduct debates. Each student should arrive having read the assigned material and eager to explore it in all its complexity. Students will be evaluated by their class participation (20%), their submission of 2 thought pieces throughout the semester (20% each = 40% for two), and an end-of-term final paper (40%).

Thought Pieces: See the syllabus for guiding questions that will structure your 2-3 page essays, double-spaced in hard copy. Each thought piece is due on the day that the assigned reading is to be discussed in class—NOT after!

Final Paper: 7-10 pages, double-spaced in hard copy.

Option 1: Take one or more aspect/s of belonging (e.g. blood, ancestry, history, territory, religion, race) and analyze it/them through a comparison of at least two of the course’s articles or books. Conclude with your ideas about the salience of that/those factors for belonging in the 21st century.

Option 2: Use ethnographic data from your thesis or dissertation research to write a first draft of (part of) your ethnography of complex belongings.

In either case, please arrange to discuss your choice with the professor (me!) as you craft your final paper.

Due: 4 weeks after the last class of the course. NO late papers will be accepted.

Course Plan

Introductions: Who are we and what do we want to learn in this course?

Ethnography/ethnographies: A discussion of these terms and an overview of the key ethnographic genres that anthropologists use to formulate, solidify and make public the results of their ethnographic research and anthropological theorizing.

Belongings: to what and to whom, and by whom? How do I know that I belong, that you belong, that we belong...or do not?

Key concepts: identity, self, ancestry, family, kinship, religion, ethnic group, history, local community, blood, genes, soil, citizenship; ascription, passing, gatekeepers.

An unexpected taste of complex belongings: Sapritsky-Nahum, Marina, 2022.

"Putin's War and the Making of a Ukrainian Jewry"

<http://blogs.lse.ac.uk/religionglobalsociety/2022/03/putins-war-and-the-making-of-a-ukrainian-jewry/>

Thoughts on Belongings, Identity, Identification

Reading: Brubaker, Rogers and Frederick Cooper, Beyond "Identity", *Theory and Society* 29: 1-47, 2001.

<https://eclass.aegean.gr/modules/document/file.php/SA200/Brubaker%20%26%20Cooper%202000.pdf> (also from JSTOR)

Key concepts: identities, identifications, borders, boundaries, hybridity, intersectionality, diasporas, nation-states, primordialism, constructivism; idols of the tribe; invented traditions.

Thought piece #1: How do YOU know who you are, and to which groups you belong, and do not belong? Is there any room for negotiation?

Anthony Cohen wrote in *Belonging*, "People recognize their culture as that which distinguishes them from others and thereby, as the source of their own identities. Secondly, that in conditions of frequent contact with other cultures the valuing of such distinctions is a condition of its survival. Thirdly, these are processes which occur due to the *everyday* experience of life..." (1982:6). Zygmunt Bauman wrote in "Identities in the Globalizing World," "Boundaries are not drawn to fence off and protect already existing identities. As the great Norwegian anthropologist Frederik Barth explained, it is exactly the other way round: ostensibly shared, 'communal' identities are by-products of feverish boundary-drawing. It is only after the border-posts have been dug in that the myths of their antiquity are spun and the fresh, cultural/political origins of identity are carefully covered up by genesis stories. This stratagem attempts to belie the fact that (to quote Stuart Hall again) what the idea of identity does *not* signal is a 'stable core of the self, unfolding from the beginning to end through all the vicissitudes of history without change" (2001: 129).

Additional References

Barth, Fredrik. 1969. *Ethnic Groups and Boundaries*, Boston: Little, Brown,

Bauman, Zygmunt. 1996. "From Pilgrim to Tourist—or a Short History of Identity.", in Stuart Hall and Paul du Gay (eds.), *Questions of cultural identity*, London: Sage, 1996.

Brubaker, Rogers, 2017. *Trans: Gender and Race in an Age of Unsettled Identities*. Princeton University Press.

Cohen, Anthony. 1982. *Belonging: Identity and Social Organisation in British Rural Cultures*. Manchester University Press.

Collins, Patricia Hill. 2015. Intersectionality's Definitional Dilemmas. *Annual Review of Sociology* 41:1–20

Crenshaw, Kimberlé Williams. 1991. "Mapping the Margins: Intersectionality, Identity Politics, and Violence Against Women of Color." *Stanford Law Review* 43 (6): 1241–1299.

Dunn, Robert G. 1998. *Identity Crises*. University of Minneapolis Press,

Erikson, Erik. 1968. *Identity, Youth and Crisis*, New York: W.W. Norton, 1968.

Gilroy, Paul. 1997/2012. Diaspora and the Detours of Identity. In *Identity and Difference*. Kathryn Woodward, ed. 301-343. London: Sage.

Hall, Stuart. 1996. 'Who needs "identity"?', in Stuart Hall and Paul du Gay (eds.), in *Questions of cultural identity*, London: Sage.

The Lemba and their belongings to the Jewish, Black, and African peoples
Read: Tamarkin, Noah. 2014. Genetic Diaspora: Producing Knowledge of Genes and Jews in Rural South Africa, *Cultural Anthropology* 29 (3): 552-574.
<https://doi.org/10.14506/ca29.3.06>

(His book-length ethnography, *Genetic Afterlives: Black Jewish Indigeneity in South Africa* (2020) is available as an ebook at the library.)

Key concepts: Blackness, Africanness, Jewishness; DNA, essentialism, the author's place in his study

Thought piece #2: Tamarkin writes of a genetic "diaspora". Do you agree that this is the best way to conceptualize Lemba ideas of belonging to the Jewish

people? If so, substantiate your ideas through references to the text and other sources with which you are familiar. If not, select another trope that you think works better to conceptualize Lemba multiple belongings, and demonstrate why.

Why is hybridity such a contentious subject? What are its threats and promises regarding singular identities or forms of belonging?
[In the 1990s, Race, Class, and Gender studies rose to prominence alongside notions of hybridity (see, esp. the work of Homi Bhaba). In the 21st century, these approaches have been expanded by the development of *intersectionality* as part of critical race and feminist theory.]

Read: Markowitz, Fran. 2007. Census and Sensibilities in Sarajevo. *Comparative Studies in Society and History* 49 (1):40-73 (also available on JSTOR) DOI: [10.1017/S0010417507000400](https://doi.org/10.1017/S0010417507000400)

Key concepts: mixed identities, state citizenship/national identity; human rights/group rights; the Yugoslav project; socialist-internationalist goals.

Thought piece #3: Given the argument of "Census and Sensibilities", how might we understand the failure of the Yugoslav project? Why did specific ethnoreligious identity interests seem worth fighting for in Eastern Europe during the 1990s? How did these interests remain (discursively) salient in the 2000s and 2010s? What might be the future of hybridity or internationalism in rest of the 21st century?

V and VI Blood Politics and Race-Shifters in the Cherokee Nation

Read: Strum, Circe. 2002. *Blood Politics*. University of California Press, chapters 1, 4, and 5 (ebook at BGU's Aranne Library), and 2010, and *Becoming Indian: The Struggle over Cherokee Identity in the 21st Century*, pp.1-20, "Openings".

Key concepts: native populations in US history; the Cherokee Trail of Tears (1838), blood (not DNA), US state and federal policy toward race and native status; whiteness, class and (not) belonging.

Thought piece #4: According to Circe Strum, "blood" is a (if not THE) key metaphor for understanding belonging among the Cherokee. And yet, unlike the US government, which demands at least 1/16 Native American ancestry to be officially granted Indian status, most Cherokees are unfazed by the quantifiable amount. What do officially recognized tribal Cherokees consider important identity markers, and how do they maintain group boundaries? How do they react to "race-shifters"? Likewise, why might white people in the US wish to identify as Cherokee? What, then, does "blood" signify?

VII, VIII, IX Kinship, Ancestry, and Be-Longings among Portugal's Urban Marranos

Read: Leite, Naomi. 2017. *Unorthodox Kin: Portuguese Marranos and the Global Search for Belonging*. University of California Press (ebook at BGU's Aranne library).

VII: INTRO and Chapter 1;

VIII: Chapter 2, pp. 76-97; 112-118); Chapter 3, pp. 125-145, 151-155, 160-172;

IX: Chapter 4, 194-199, 214-219; Chapter 5, pp. 220-222, 227-229, 236-252, 257-260; Chapter 6, 267-278.

Key concepts: state genocide without expulsion or murder; no Jews but everyone has Jewish blood; feelings of identity vs. official gatekeepers; "productive miscommunication" and the touristic encounter; kinning, local kin/global kinship; 21st century ironies.

Thought piece #5: How could there have been "no Jews" in Portugal when centuries-old circulating discourses proclaim that "everyone" has some Jewish

blood? How can, and did, a state erase a people without expelling or killing them, and what are the lingering effects of these historical events in the 21st century, an era of global travel and Jewish roots tours? Where do you stand regarding the belonging of Portuguese urban Marranos within the Jewish people, and why?

X The Hebrew Israelites of Dimona: How Jewish? How Black? Where and to whom do they belong?

Read: Markowitz, Fran, 2020. "Already Black...and Proud, and Righteous". Chapter 11 in *Blackness in Israel*, Uri Dorchin and Gabriella Djerrahian, eds. Routledge (ebook in BGU's Aranne Library).

Key concepts: back to race (but not DNA), blackness, conflation of state and religion; the salience of soil: living on, working and loving the land, "the power to define who we are as a people".

Thought piece #6: How are the Hebrew Israelites not Jewish but not entirely un-Jewish? In what ways do they demonstrate belonging to the Jewish people and to Israel. Do (you think that) they belong; should they? In what ways are the cases of the Portuguese Marranos and the Hebrew Israelites similar and different? Why did the Marranos decide to undergo conversion through the Masorti movement, and why does the AHIC continue to resist rabbinical conversion? If you were Israel's Minister of the Interior, what would you recommend—if anything—to resolve the Black Hebrews' "exceptional" status?

XI Deep reading, ethnographic research and the anthropological project in the 21st century

Read: "Chapter VIII: To Posterity" pp. 94-111 in *Light in Dark Times*, by Alisse Waterston and Charlotte Corden, 2020 (ebook in BGU's Aranne Library)

Key concepts: proximity and detachment (subjectivity and objectivity?); engaged anthropology.

Thought piece #7: For much of the history of anthropology, written ethnographies tended toward the objectively descriptive and/or the highly theoretical. Toward the end of the 20th century, some anthropologists disrupted this scheme by examining ethnographies as texts (Marcus and Cushman 1982) and their poetics and politics (Clifford and Marcus 1986), and then moved toward producing more experiential and experimental ethnographies (Poewe 1996). Today, many define themselves as engaged anthropologists and strongly advocate using the discipline to probe, deconstruct, and even solve social problems. Where do you stand on this issue and how did this course help you formulate that stance?

XII Your stories, your reflections: Where do we go from here, and how?
End of term potluck brunch!

**** FINAL PAPER DUE 4 WEEKS AFTER THE END OF THE LAST CLASS ****

Marginal Europeans or Europe's Margins?

Dani Kranz

Department of Sociology and Anthropology

Centre for Austrian and Germany Studies

dkranz@post.bgu.ac.il

Office: Building 72, Room 379

Office Hours: tba

While Germans, Italians, or Greeks ring bells within and beyond Europe, Europeans comprise of many more small peoples: Sorbs are a Slavic speaking minority in Germany, Welsh and Scottish peoples, often bilingual in Gaelic and English, live on the British Isles; Catalans live in the south east of Spain and Basques reside across the border in the north east of Spain and the south west of France. Sardinia remains an autonomous province of the Italian Republic that knows its own language, Sardu, and very distinct customs; Roma people live across Europe, and they remain constructed as others to Europeans despite their long tenure. the southernmost tip of Sicily is less than two hundred kilometres north of the Tunisian capital Tunis turning Sicily to date into a bridge between North Africa and Europe. The Mediterranean is a contact zone and a border at the same time. These and other European peoples are lesser known but equally important to understand the diversity, cultural richness but also conflicts in Europe. This course sets out to explore different European ethnicities and Europeans living together in diverse locations, to understand the on-going identity processes – and conflicts – that resonate domestically, find cultural expressions and political

outlets. The course also sets out to locate to borders of 'Europeanness' by looking at European minorities.

Aim

This course aims at providing broad basic understanding of European ethnicities. It considers Europeans historically, and relations between minorities and majority populations.

Learning outcomes - On successful completion of this module, students should be able to

The students should be able to describe issues around different ethnic groups in Europe.

Sources

A range of books, chapter, papers, reviews, and other e-publications is in Moodle. The sources for each week is in Moodle, but you can read other sources relevant to the topic.

Marginal Europeans or Europe's Margins? is a semester long elective course.

The first exercise will be an oral presentation of 15 minutes, and the final exercise will be a written piece of 3,000 words. If we go into online modus the presentation will be replaced by a 500 word review of a source from the course library.

Preparing your review and essay:

Please bear in mind that your essay is an academic piece of writing, and not an opinion piece or a journalistic paper. Claims need to be backed up by

sources, and the sources need to be put in the bibliography. For the form of the bibliography and the use of sources in text use of sources provided as examples. You might use Chicago or APA styles of references but please be consistent.

Email the review and essay to: dkranz@post.bgu.ac.il

Name your file REVIEW_firstnamelastname.docx, REVIEW_IDNumber.docx, and ESSAY_firstnamelastname.docx, ESSAY_IDNumber.docx respectively – I will not accept any work I cannot allocate. If you do not have an ID number use your first and last name.

The language of instruction is English, and your work must be in English. You can of course use non-English language sources.

No late papers will be accepted. Please check Moodle for deadlines and announcements.

If you run into problems please alert me immediately and do not leave it to the last minute! I will read my emails during the week, and reply in due time.

Content

Session 1 Introduction and Practicalities

Session 2: Europeans

Task: Find a fictional film about any ethnic group European, watch it, and note down the key points of depictions.

The film can cover any period of time, and it can be in any language you understand, English, French, Russian, Arabic, Spanish, German etc.

Session 3: A very short history of Europe from Antiquity to Modernity

In this session, we will look at the defining moments in European history, and cover Europe from antiquity to modernity.

Session 4: The End of Empire and the Formation of Nation States: Aspects of Minority Formation

With the end of multi-ethnic empires, nation states became the main form of state organisation across Europe. This shift changed relations between majorities and minorities.

Session 5: Domestic minorities: Demanding Rights

Despite mono-ethnicising nation states, domestic minorities remained a key feature within the nation state. Increasingly, they demanded rights as minorities.

Session 5: Expanding Europe: Colonialism

European countries sought to expand their power by colonising, making for specific, local encounters. This session will look at the case of Tunisia, a

country colonised by Italy, and pursuant France, and how colonial encounters shaped relations between the ethnic groups.

Session 6: Constructing Borders 1: Majorities and Minorities

Besides domestic minorities, minorities in Europe are an effect of migration. While plenty is known about the Muslim minority in Europe, less is known about Indians in the United Kingdom, or US Americans in Europe. This seminar will look at the less known immigrants from the US in Europe.

Session 7: Constructing Borders 2: Majorities and Minorities

Roma people live across all European countries. Yet, they suffer of discrimination in any of these countries despite their long tenure. This session will look at how different Rom people – Kale, Menouche, Sinti, Roma – are located as insider outsiders and how Rom people express collective and individual agency to empower themselves, and to push for recognition within the majority societies.

Session 8: Contact or Border Zone? The Mediterranean

The Mediterranean separates and connects Europe from Africa. It has been a contact zone throughout, but also a national border that barred Europeans from accessing Africa, and Africans from accessing Europe. Yet, peoples have been crossing the Mediterranean in both directions. To appreciate this complexity, we will take a virtual tour through the Mucem (Marseille, France <https://www.mucem.org>) that is dedicated to the African, Asian, and European Mediterranean.

Session 9, 10, 11, 12: Discussion and presentations

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר שני

{ 573 }

World Anthropologies and Sociologies

Dani Kranz

Department of Sociology and Anthropology

Centre for Austrian and Germany Studies

dkranz@post.bgu.ac.il

Office: Building 72, Room 379

Office Hours: tba

Anthropology and Sociology emerged alongside industrialisation and late colonisation. Yet, most often only Western European, and North American anthropologies and sociologies are considered. Either discipline exists in various countries, and in particular anthropologists and sociologists from formerly colonised countries and regions have begun challenging the canon of anthropology and sociology. This course asks what this challenge means in the present, and how anthropological and sociological knowledge had been created, and conveyed. We will look at the emergence of the disciplines, dynamics, and criticism, and cover topics that caused disciplinary discussions spanning from feminism, to colonialism and post-colonialism as well as auto-ethnography that impacted on the disciplines.

The course and all materials runs in English to give the participants the opportunity to improve on their English language skills

Aim

This course aims at providing broad basic understanding of the developments of sociology and anthropology. It offers insights into the history of science, and intellectual history.

Learning outcomes - On successful completion of this module, students should be able to

The students should be able to describe issues around the specific developments of the intellectual history of sociology and anthropology.

Sources

A range of books, chapter, papers, reviews, and other e-publications is in Moodle. The sources for each week is in Moodle, but you can read other sources relevant to the topic.

World Anthropologies and Sociologies is a semester long elective course.

The first exercise will be an oral presentation of 15 minutes, and the final exercise will be a written piece of 3,000 words. If we go into online modus, the presentation will be replaced by a review of a source from the course library.

Preparing your review and essay:

Please bear in mind that your essay is an academic piece of writing, and not an opinion piece or a journalistic paper. Claims need to be backed up by sources, and the sources need to be put in the bibliography. For the form of the bibliography and the use of sources in text use of sources provided as examples. You might use Chicago or APA styles of references but please be consistent.

Email the review and essay to: dkranz@post.bgu.ac.il

Name your file REVIEW_firstnamelastname.docx, REVIEW_IDNumber.docx, and ESSAY_firstnamelastname.docx, ESSAY_IDNumber.docx respectively – I will not accept any work I cannot allocate. If you do not have an ID number use your first and last name.

The language of instruction is English, and your work must be in English. You can of course use non-English language sources.

No late papers will be accepted. Please check Moodle for deadlines and announcements.

If you run into problems please alert me immediately and do not leave it to the last minute! I will read my emails during the week, and reply in due time.

Readings, Folder LIBRARY in Moodle

A History of Anthropology

One Discipline, Four Ways: British, German, French, and American

Anthropology (Review)

Anthropology in France

German Ethnography in Australia

Writing Culture

After Writing Culture

Women Writing Culture

The Empire Writes Back

Writing Anthropology: Essays on Craft and Commitment

Israeli Sociology

Illegal Traveller

Decolonising the Curriculum (several articles on this topic)

אוניברסיטת בן-גוריון
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
תשפ"ב (2021-22)
תואר שני

{ 577 }

Content

Session 1 Introduction and Practicalities

Session 2: Decolonising the Curriculum

Session 3: Anthropology and Colonialism

Session 4: German Ethnography in Australia

Session 5: Writing Culture and After Writing Culture

Session 5: The Empire Writes Back

Session 6: Illegal Traveller

Session 7: Israeli Sociology and Societal Dynamics

Session 8: Ways Forward

Session 9, 10, 11, 12: Discussion and presentations